Ratko Perić

DJEVICE PREMUDRA

O MEĐUGORJU IZ LJUBAVI PREMA ISTINI

Tonimir

RATKO PERIĆ

DJEVICE PREMUDRA

Nakladnik: Nakladnička kuća Tonimir
Varaždinske Toplice, Vladimira Nazora 6
tel. 042/633-430, faks 042/633-480
www.tonimir.hr, e-pošta: info@tonimir.hr

Za nakladnika: Stjepan Juranić

Recenzenti:
Mario Glibić
Željko Majić
Martin Vidović
Danijel Vidović

Fotografiju na naslovnici snimio Gianluca Benedetti

Uredio: Petar Marija Radelj

Prijelom: Populus, obrt za dizajn i print, Novi Marof

Tiskano u rujnu 2024.

Naklada: 1000 primjeraka

MSKB 978-953-383-025-4

Zapis CIP dostupan je u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 00124270.

Ključne riječi: mariofanija, mariologija, Međugorje

Ratko Perić

DJEVICE PREMUDRA

O Međugorju iz ljubavi prema istini

Tonimir

Varaždinske Toplice, 2024.

SADRŽAJ

Proslov Obrazloženje naslova knjige 7
Opis prizora na naslovnici 10
Uvodna riječ Ne može se na istinu, nego samo za istinu 11
Kanonsko i opće stanje župe Međugorje (1892.–1982.) 18
Međugorska „ukazanja“ i crkvena hijerarhija 1982.–1991. 27
Svetostolička komisija za Međugorje 2010.–2014. 44
Zar su molitve vjernoga puka dokaz „Gospinih ukazanja“? 70
Međugorski paradoksi 78
Međugorski fenomen 85
Međugorske stranputice 98
Fra Tomislav Vlašić – duhovni voditelj međugorskih „vidjelaca“ 108
Dvosmislene igre oko „velikoga znaka“ 118
Duhovna zvanja „međugorskih vidjelaca“ i „vidjelica“ 138
„Ukazanja“ u prvih sedam dana u Međugorju 156
Fra Slavko Barbarić – duhovni voditelj 166
Maštotvorine o Gospinu rođendanu 186
Dodirivanje „Gospine“ haljine i koprene 199
Mimonaravni utjecaji u Međugorju 213
Opći zaključak 224
Bilješke o nastanku poglavljâ ove knjige 232
Bibliografija 234
Članci o Međugorju od istoga auktora 240
Imensko kazalo 253
Zašto pročitati ovu knjigu 259

Proslov

Obrazloženje naslova knjige

Ova je knjiga napisana iz ljubavi prema istini, a posvećena je zbivanjima vezanima uza župu Međugorje Mostarsko-duvanjske biskupije Katoličke Crkve koja već peto desetljeće privlače pozornost i izazivaju nedoumice i svrstavanja među Kristovim vjernicima: svjetovnjacima, redovništvom, svećenstvom i hijerarhijom.

Predajući neko vrijeme kolegij mariologije u Sarajevu sedamdesetih godina prošloga stoljeća, pogotovo sučeljujući se s fenomenom Međugorja u Mostaru (1993.–2020.), bijaše prilike i za tolike propovijedi i za izdavanje marijansko-marioloških članaka i knjiga kao što su *Prijestolje Mudrosti*, *Ogledalo Pravde* ili molitvenik za bolesnike *Zdravlje bolesnih*, auktora bolničkoga kapelana don Radoslava Zovke. Svi su ti naslovi preuzeti iz Lauretanskih litanija. Pa i biblijski naslov knjige *Isusova Majka* (Iv 2,1; usp. Mt 1,18; Mk 3,31; Lk 2,51; Iv 19,25) jasno upućuje na njezinu ulogu i moćan zagovor kod Boga. Tako smo se i ovdje opredijelili za još jedan višestoljetni naslov *Virgo prudentisssima* – Djevice premudra da u tom svjetlu promotrimo međugorski fenomen.

Što je mudrost, a što razboritost? Prema *Osmojezičnom enciklopedijskom rječniku, mudrost* jest isto što i umna zrelost, pamet, razboritost.[1]

A *razboritost* jest mudra odmjerenost, razložnost, promišljenost, razbor.[2] Sveti je Augustin godine 388. napisao: „Razboritost je ona ljubav koja mudro razlikuje između stvari kojima se uz Božje danje pruža pomoć i onih kojima se može nešto zapriječiti“.[3] U teologiji razboritost se određuje kao životna mudrost, mudrost djelovanja, ispravnost djelovanja, razumnost.[4] Razboritost je, općenito, pravilo i savršenstvo ćudorednih krjeposti koje im daje način i

---

[1] Tomislav Ladan, *Osmojezični enciklopedijski rječnik* (hrvatski, ruski, engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski, latinski), III. svezak, Zagreb, 2000., str. 522–523; na latinskom ima također više izraza.

[2] T. Ladan, *Osmojezični enciklopedijski rječnik*, VI. svezak, Zagreb, 2007., str. 577; na latinskom se također kaže s više pojmova: *prudentia, considerantia, intellectus, consilium, intelligentia, tactus*.

[3] Sv. Augustin, *De moribus Ecclesiae Catholicae et de moribus Manichaeorum*, liber I, caput XV (Migne, *Patrologia Latina*, sv. 32, Parisiis, 1841., stupac 1322).

[4] Jordan Kuničić, *Katolička moralka*, II. svezak, III. izdanje, Zagreb, 1965., str. 87–88.

oblik, upotpunjuje ih. Krjepošću razboritosti predviđa se, uzima u obzir, zna i umije ispravno odabrati što treba učiniti u danim okolnostima. Marijini postupci na svadbi u Kani (Iv 2,1–11) tumači smatraju osobitim znakom njezine razboritosti da u svakoj prigodi razabere istinsko dobro i izabere sredstvo prikladno za njegovo postignuće.

Iz ovoga je vidljivo da se mudrost i razboritost u životu, ako ne posve identificiraju, barem uzajamno isprepliću, međusobno dopunjuju u umnom dozrijevanju i u životnom ponašanju. Mudrost se više odnosi na mozak i na umnu stranu razmišljanja i zaključivanja, a razboritost na srce i na krjeposnu stranu prosuđivanja i odlučivanja, a jedno bez drugoga ne može. Zato ovaj latinski zaziv *Virgo prudentissima* iz Lauretanskih litanija pojedini narodi prevode u skladu s duhom svoga jezika.[5] Naši su stari riječ *Virgo prudentissima = Djevica uvijek razborita ili vrlo razborita* preveli pojmom *Djevice premudra*. Reći Djevice „prerazborita" zvuči neuobičajeno. Mi ćemo se služiti i izrazom premudra, i izrazom razborita, stavljajući naglasak malo više na razboritost koja je prva od četiri stožerne krjeposti u konkretnu čovjekovu ponašanju. Ali, razumije se, nema stožerne krjeposti razboritosti bez mudrosti, dara Duha Svetoga.

Povijest pojma *Virgo prudentissima.* Povijesni je podatak da je Jurij Slatkonja (1456.–1522.), iz Ljubljane, prvi bečki biskup (1513.–1522.),[6] sastavio antifonu koja se molila u Večernjoj na uočnicu svetkovine Velike Gospe:

Virgo prudentissima, quo progrederis,	– Djevice premudra, kamo ideš
quasi aurora valde rutilans?	– kao zora koja se divno sjaji?
Filia Sion, tota formosa et suavis es:	– Kćeri sionska, sva si krasna i mila:
pulchra ut luna, electa ut sol.[7]	– lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce.[8]

Ove antifone nema u obnovljenu Časoslovu nakon što je za antifonu izabran biblijski Marijin usklik: *Blaženom će me zvati svi naraštaji, jer velika mi djela učini Svevišnji, aleluja.*

***Virgo prudentissima* – Djevice razborita**. Taj Gospin naslov preuzet je kao jedan od zaziva u Lauretanske litanije. Najstariji primjerak litanija na latin-

---

[5] Neki su jezici zadržali pridjev razborita u nekom od stupnjeva: kao španjolski (*Virgen prudentísima*), engleski (*Virgin most prudent*), talijanski (*Vergine prudente*), francuski (*Vierge très prudente* pa *Mère très prudente*). A u nekim se jezicima odlučilo za pridjev mudra u nekom od stupnjeva: hrvatski (*Djevice premudra*) ili njemački (*Du weise Jungfrau*).

[6] https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bslatk.html

[7] https://www.youtube.com/watch?v=lx54baiZz-4; https://sl.wikipedia.org/wiki/Jurij_Slatkonja.

[8] *Hrvatski bogoslužbenik*, priredio Petar Vlašić, Dubrovnik, 1923., str. 181.

skom tiskan je u Dillingenu u Njemačkoj 1558. godine.[9] Lauretanske litanije za javnu je uporabu odobrio papa Siksto V. 1587. godine.[10]

Starija hrvatska izdanja *Rituala rimskoga* (preveo Bartol Kašić, Rim, 1640.; Mletci, 1827. i Rim, 1893.) nemaju Lauretanske litanije; ima ih tek *Rituale romanum* iz 1925. (titulus X, caput 3).

Uz vrlo rijetke iznimke *Virgo prudentissima* se od XVII. stoljeća na hrvatski sustavno prevodi kao *Djevice premudra* (*Divice primudra*, *Děvo premudra, Divico primudra*).

Tumačenje blaženoga Alojzija. Msgr. Batelja godine 2024. objavio je Stepinčeve propovijedi o litanijama, gdje je prikazan i zaziv *Virgo prudentissima*.[11]

Na jednome mjestu Hrvatski metropolit vrlo pronicljivo primjećuje: „Možda naš hrvatski izraz ne odgovara posve latinskom originalu *prudentissima*, ali jer je već uobičajen ne ćemo ga sada mijenjati".[12]

Nadbiskup ima više retoričkih pitanja na koja spontano odgovara. Svaki put upotrebljava izraz „razboritost", i to osam puta zaredom:

– Koliki je *razbor* pokazala, kad se odlučila za djevičanstvo, kao za veće dobro, negoli je ženidba (usp. Lk 1,34).

– Koliku je *razboritost* pokazala u razgovoru s anđelom, kad Joj je navijestio čast materinstva Božjega (Lk 1,29). Kolikogod je ta čast bez primjera u povijesti svijeta, Ona je ne prihvaća bez promišljanja, nego mirno pita može li se to složiti s Njezinim djevičanstvom, koje je zavjetovala (usp. Lk 1,34).

– Koliku je *razboritost* pokazala, kad je teška sumnja počela moriti dušu sv. Josipa (Mt 1,19). Ona mirno prepušta rješenje poteškoće Gospodinu Bogu, koji je cijelu stvar pokrenuo, pa će je On i najbolje riješiti. I tako je bilo.

– Koliku je *razboritost* pokazala, kad u noći dolazi nalog za bijeg u Egipat (usp. Mt 2,13).

---

[9] https://www.newadvent.org/cathen/09287a.htm

[10] *Enciclopedia cattolica*, VII. svezak, Città del Vaticano, 1951., stupac 1720; https://www.newadvent.org/cathen/09287a.htm. Kako bi bolje zajamčila njihova stabilnost i nepromijenjeno očuvanje, Sveta kongregacija obreda s tri je dekreta (1631., 1821. i 1839.) zabranila bilo kakvo dodavanje bez dopuštenja Svete Stolice. Tijekom Prvoga svjetskoga rata, 5. svibnja 1917. Benedikt XV. uveo je zaziv: *Regina pacis, ora pro nobis* (Kraljice mira, moli za nas!).

[11] A. Stepinac, *Marija Posrednica Milosti: propovijedi o Majci Božjoj prema Litanijama lauretanskim i za sve blagdane Majke Božje,* priredio Juraj Batelja, Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2024. Zaziv Djevice premudra obrađuje na str. 104–108.

[12] *Isto*, str. 105.

– Koliku *razboritost* je pokazala u javnom životu Isusovom, da se nigdje ne ističe ničim, što bi moglo i najmanje smetati javnom radu Isusovu.

– Koliku *razboritost* i u Njegovoj smrtnoj Muci.

– Koliku *razboritost* i za Njegova uskrsnuća, u odnosu prema svim apostolima.[13]

Mi ćemo se tijekom razmišljanja nad pojedinim epizodama koje se zbivaju u Međugorju zaustaviti i usporediti te događaje, poruke ili riječi, „viđenja" ili „ukazanja" s razboritošću prave Gospe, koliko se sve to podudara ili odudara od razboritosti Blažene Djevice Marije. Zato smo i izabrali taj litanijski naslov o Djevici vrlo razboritoj ili premudroj.

Opis prizora na naslovnici

Gledano prema oltaru, slijeva, na sjevernoj strani unutarnjega zida apside Eufrazijeve bazilike (stolne crkve Marijina Uznesenja) u Poreču od sitnih kamenčića u boji složen je prizor Navještenja Gospodnjega. Kasnorimski mozaik iz sredine VI. stoljeća prikazuje arkanđela Gabriela s krilima. Nosi sandale i svijetli ogrtač preko lepršave bijele tunike. Ima odvažan stav, poput antičkoga govornika. U lijevoj ruci drži štap kao Božji glasnik. Prstima pokazuje desno na Mariju, Milostipunu, kao da ovjekovječuje svoje riječi: „Zdravo, Milosti puna" (Lk 1,28).

Marijino crveno prijestolje postavljeno je ispred crkve. Anđeo je nalazi u poslu. Iznenađena je ukazanjem, jedinim koje evanđelja o njoj bilježe. Iz lijeve joj ruke u krilo ispada pramen rumene pređe koji se spušta u košaru do njezinih nogu. Košara u obliku ciborija prelijeva se koncem koji je isprela. Marija sjedi. Desnu je ruku blago podignula, skupljenih prstiju, kažiprstom ide prema glavi i dodiruje bradu pokazujući zbunjenost Gabrielovim pozdravom: „i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav" (Lk 1,29).

Gospa je odjevena u ljubičastu haljinu koja je u gornjem dijelu prekrivena prozirnim bijelim velom preko glave, ramena i grudi.

Pod srcem joj je naslikana bijela ribica, jer je riba, grčki ἰχθύς / ikhthýs, kraćenica od prvih slova pet riječi: Ιησούς Χριστός Θεού υιός σωτήρ / *Iēsūs Khristós Theū hyiós sōtḗr* = Isus Krist, Božji Sin Spasitelj. Onoga koga je začela, nosila, rodila, dojila, odgojila i ljubila.

Pozadina je trobojno nebo: rumeno na dnu, bijelo po sredini i nebeskoplavo na vrhu.

---

[13] A. Stepinac, *Marija Posrednica Milosti: propovijedi o Majci Božjoj prema Litanijama lauretanskim i za sve blagdane Majke Božje,* priredio Juraj Batelja, Zagreb, 2024., str. 206.

Uvodna riječ

Ne može se na istinu, nego samo za istinu

Od početka pučkih glasina i medijskih senzacionalnih izvješća o iznenadnu a, evo, dugotrajnu i dnevno uzastopnu fenomenu i u Međugorju i kamo već „vidioci" putuju, tj. od lipnja 1981. godine, bilo je i ostalo temeljno pitanje: što je istina u međugorskim pojavama i događajima? Je li se skupini tadašnje djece ili adolescenata ukazala Blažena Djevica Marija, koja se, prema kazivanju nekih „vidjelica" i „vidjelaca", ne prestaje svakodnevno „ukazivati" više od 40 godina? Nije posrijedi samo međugorska župa kao mjesto „ukazanja", nego kudikamo više sami „vidioci" kojima se Gospa navodno „ukazuje" po prilici u određeno doba dana, na svakome mjestu kuda i kamo oni putuju ili gdje se oni zateknu po svijetu. Činilo se da su tadašnja djeca, barem neka od njih, nešto u sebi doživljavala onih nekoliko minuta „ukazanja". Kako je bilo s onih više od četrdeset „vidjelaca" u Hercegovini, koji su također kroz više vremena imali „viđenja" ili „ukazanja" 1981.–1983.?[1] Viđenje bi bilo samo u subjektivnom području svijesti i mašte, a „ukazanje" neka predodžba objektivne stvari ili osobe. Fenomen je izazvao odluku da su se tri-četiri crkvene komisije, od Mostara preko Zagreba do Rima, marljivo zalagale, i po više godina istraživanja, kako bi ispitale što je stvarna istina u svoj toj zagonetki.

Što je istina u životu? Razum nam i iskustvo kažu i obrazlažu da je istina podudaranje ili izravnanje onoga što je u stvari s onim odrazom ili slikom koja je u ljudskoj glavi. Stvarnost se odražava, odslikava u našoj svijesti. Izjednačenje intelektualnoga i stvarnoga pojma, događaja, činjenice, osobe. Nešto je pojmovno u unutrašnjem subjektivnom svijetu svijesti i mašte bitno isto s onim u vanjskoj objektivnoj zbilji. Stoga i odatle: istost, istina, istinovati, istovjetnost, poistovjećenje.

Katolička vjera ne temelji se na fantazijama, ljudskim izmišljotinama, mitologiji, naravnim, parapsihološkim ili mimonaravnim pojavama, pa ni na privatnim „viđenjima" i „ukazanjima", nego na Božjoj riječi, nadnaravnoj Objavi, na Isusu Kristu – vječnoj Istini, uključujući sposobnosti shvaćanja i razmišljanja ljudskoga razuma i odlučivanja slobodne volje. Naša je vjera razumno bogoštovlje ili duhovno bogoslužje – *obsequium rationabile – logiké*

[1] R. P., *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 111–112.

latreìa (Rim 12,1). A vrhunac vrhunaravne Objave jest u Isusu Kristu, Sinu Božjemu, utjelovljenu po Duhu Svetomu i rođenu od Djevice Marije.

Što je istina! – tako je nezainteresirano, rezignirano i prezirno odmahnuo rukom skeptik ili sumnjivac odnosno agnostik ili nepriznavatelj Boga Poncije Pilat, rimski visoki predstavnik u Judeji. Kada je Gospodin Isus iznio božansko načelo: „Tko je god od istine, sluša moj glas“ (Iv 18,37–38), Pilat mu nije uopće pokazao ni najmanje radoznalosti za istinu, bez obzira kakva ona bila. Zato je i mogao onako nerazumno ići na istinu, a ne za istinu!

Kao Isusovi učenici, želimo slušati Njegov glas i slijediti Njegov nauk, jer mi vjerujemo kako On istinu ne samo naučava, nego On sâm jest Istina, Put i Život (Iv 14,6): izvan Njega nema drugoga Puta spasenja i On ima riječi vječnoga Života.

Isusova istina oslobađa od laži i od zla. I ne samo to; ona ujedno daje pun smisao životu i potpunu radost čovjeku. Svaka naša ljudska istina ne oslobađa od zla, niti daje pravu radost. Neke su ljudske istine, izrečene s obzirom na druge osobe, pravo poniženje drugoga, sramoćenje časti, vrijeđanje ljudskosti, ubijanje u pojam, što se kaže. Kada? Kada nisu izrečene u poštovanju ljudskoga dostojanstva, s nakanom da se čovjek ispravno informira i orijentira, istinski popravi, da dođe do spoznanja cjelovite istine; koje nisu izrečene u istinskoj ljubavi i dobroj namjeri. I đavao, lažac i čovjekoubojica od početka, zna reći istinu, ali istinu koja ne oslobađa i ne spašava nego zarobljava, zavodi i ubija.

Apostol Pavao donosi načelo: govoriti ili činiti istinu odnosno „istinovati“ u ljubavi (Ef 4,15). On to izjavljuje u okviru slike ljudskoga tijela. Ako je u tijelu jedan organ bolestan, cijelo tijelo osjeća nemoć, bol. Ako se za taj organ uzme krivi lijek, stanje se samo pogoršava, a ne poboljšava. Bol dopire do glave. Ako je Crkva tijelo, onda je Glava sâm Krist. Ako jedan organ u tijelu Crkve ne signalizira istinu, ako mu ne dajemo „pravu travu na ljutu ranu“, cijelo tijelo pati, sve do Glave. Krivi lijek jest laž, varka, prijevara, neistina, izmišljaj. Glava pogotovo ne trpi neistinu i manipulaciju. U tom smislu Apostolova rečenica „Ta ništa ne možemo protiv istine, nego samo za istinu“ (2 Kor 13,8) samo potvrđuje božansko načelo o istini. Bog je Istina. Vječna Istina. On govori Istinu. I samo Istinu. On ne podnosi neistinu. Ne stoji ni iza kojega čovjeka na ovome svijetu ili u Crkvi ako ne govori i ne čini istinu! Istinu u ljubavi.

Biskup Pavao Žanić od početka se zauzeo da se dozna i pokaže istina u međugorskom fenomenu. Ne može mu se prigovoriti da je unaprijedno ili *a*

priori bio protiv međugorskih „ukazanja“. Javno je, nakon osobna susreta s „vidiocima“, i u okviru liturgijskoga obreda, u srpnju 1981., govorio da djeca nešto doživljavaju, da u tom smislu ne lažu, ali što je to što doživljavaju: je li to nešto parapsihološko, mimonaravno ili je doista autentično nadnaravno, to će Crkva po svojim stručnim ispitivanjima pokušati odgonetnuti, a posljednja riječ pripada odgovornoj crkvenoj vlasti. „Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći.“ A tu njegovu cjelovitu misao odnosno istinu, iznesenu više puta i na više načina, ne može se manipulatorski presijecati na pola i izbacivati iz teksta.[2] Međutim, kada se biskup vrlo brzo uvjerio da to nije Božja istina, da to ne dolazi s vrhunaravne strane, da to nema veze s Djevicom premudrom, Majkom Isusa Krista, nitko ga više nije mogao zadržati da snagom svoje odgovorne biskupske službe i auktoriteta ne izražava svoje mišljenje i ne dokazuje da tu nema od istine ni slova „i“, ni u početku ni u sredini.

U knjizi *Biskup Žanić o Međugorju*, gdje je objavljeno više od 30 njegovih izvornih dokumenata, od 1981. do 1993., naglasak je stavljen upravo na istinu, izraženu u ljubavi. Tako je riječ istina ili istinito spomenuta više od 200 puta, pa i riječ neistina ili neistinito više od 60 puta. Čak i u samom podnaslovu: Istinom po neistinama. Više se puta vidjelo da se manipuliralo s nekim Žanićevim rečenicama: objavi se jedan dio rečenice, a drugi dio ispusti. To je nedopustiva i kažnjiva diverzija. Takvima sama istina kaže da su neistiniti, spletkari, lašci, manipulanti. Osakaćena i manipulirana istina ne oslobađa!

I u spomenutoj knjizi i u svim drugim našim člancima o međugorskom fenomenu[3] i u knjigama o istoj temi[4] cjelovita istina bila je temeljna ideja vodilja, istina izrečena u poštovanju osobâ, ali i u upozorenju da smo pozvani govoriti i slijediti objektivnu istinu, istinu kakvu iznosi katolički nauk i katekizam.

Ako se prelista *Ogledalo Pravde*, knjigu objavljenu u povodu 20 godina međugorskih „ukazanja“, vidjet će se da i u njoj prevladava riječ istina, istinito i slično.[5]

---

[2] Usp. *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 54–63.

[3] „Kriteriji za prosuđivanje ukazanja. O međugorskim pojavama“, u: *Prijestolje Mudrosti*, Mostar, 1995., str. 266–286.; Talijanski prijevod: *I criteri il discernimento delle apparizioni eventi di Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/i-criteri-il-discernimento-delle-apparizioni-eventi-di-medjugorje (31.5.1995.) – S određenim dopunama, osobito u bilješkama, u: *Ogledalo Pravde. Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju,* priredio Dražen Kutleša, Mostar, 2001., str. 182–201.

[4] *Isusova Majka*, Mostar, 2015., osobito bibliografija o „međugorskom fenomenu“ s oko 50 naslova: str. 213–216.

[5] *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001.

Jednako tako u posthumnoj knjizi don Nikole Bulata (1931.–1990.), *Istina će vas osloboditi*, objavljenoj 2006., ta riječ istina i sličan pojam spominje se i u naslovu.[6] Nema nikakve sumnje da su članovi hijerarhijske Crkve zainteresirani za istinu, pa i u privatnim objavama.

U svemu tome držali smo se izvora koji su bili pri ruci, bez obzira koliko ti izvori bili poprilično nepouzdani, tj. svjesno manipulirani; pojedine rečenice naknadno ubacivane ili namjerno mijenjane, kao što je mr. Bulat, član proširene Dijecezanske komisije u Mostaru (1984.–1986.), u svojoj knjizi na više stranica pokazao. Na temelju takvih dostupnih izvora ukazivali smo na neistine, nevjerojatnosti, nesigurnosti, prijevare, laži, zablude, što ovdje sažimamo na jednome mjestu u obliku knjige.

Oni osvrtnici koji su kritizirali takav postupak i djelo različito od svoga, nisu se uskladili s Isusovom istinom nego su pribjegavali rječniku nedostojnu ni kršćanina, ni redovnika, ni svećenika. Ili su, na primjer, citirali dokazane filmske klevete i klevetnike kao da su im oni osobno pisali filmski scenarij i bili im povjerljivi savjetnici. U svibnju 2017. pojavio se klevetnički film u kojem su oba mostarska biskupa, i pokojni i živi u miru, prikazana kao svojedobni komunistički agenti, i to oba u vezi s međugorskim fenomenom.[7] Na nj je odgovorio tadašnji generalni vikar mr. don Željko Majić, današnji banjolučki biskup, čak s tri svoje studije na hrvatskom jeziku koje su prevedene i na engleski i na talijanski jezik: *Filmske klevete*,[8] *Sedlarove klevete*[9] i *Gene-*

---

[6] Nikola Bulat, *Istina će vas osloboditi. Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka. Studija o nekim međugorskim pitanjima (1986.)*, posthumno priređeno, Mostar, 2006. E-izdanje: http://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/istina_ce_vas_osloboditi.pdf

[7] Naslov je filma: *Od Fatime do Međugorja.*

[8] Pod općim naslovom: „'Suradnici' UDBE i KGB", *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske* (Mostar), br. 2/2017., str. 238, objavljen je prvi osvrt 18. svibnja 2017., a zatim i studija „Filmske klevete" od 26. svibnja 2017., *Službeni vjesnik*, br. 2/2017., str. 239–244. Studije su objavljene i na internetu: hrvatski: Željko Majić, *Filmske klevete*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/filmske-klevete (26.5.2017.); engleski: Željko Majić, *Calumnies in Film*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/calumnies-film (6.7.2017.); talijanski: Željko Majić, *Calunnie in un film*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/calunnie-un-film (26.5.2017.).

[9] Druga studija, 7. lipnja 2017.: „Sedlarove klevete", *Službeni vjesnik*, br. 2/2017., str. 245–248. Na internetu: hrvatski: Željko Majić, *Sedlarove klevete*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/sedlarove-klevete (7.6.2017.); engleski: Željko Majić, *Sedlar's Calumnies*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/sedlars-calumnies (8.6.2017.); talijanski: Željko Majić, *Le calunnie di Sedlar*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/le-calunnie-di-sedlar (8.6.2017.).

ralove tvrdokorne klevete.[10] Ali i nakon što je bjelodano dokazano da ni jedan od biskupa nije imao nikakva posla ni s bezbožnom Udbom ni s bezbožnim KGB-om, klevetnici ponavljaju svoje klevete. I kao da su uvjereni da će s tih kleveta biti jače dokazivanje autentičnosti međugorskih fantazmogorija!

Mi takve i dalje pozivamo da se drže istine koliko je dostupna, koja oslobađa od laži i od zla, a ne nameće se iznad Božje objave i zdrava razuma.

Malum et falsum. Poznat nam je i iz filozofije i iz moralne teologije aksiom ili neoboriv poučak koji glasi: „bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu" – dobro se vrjednuje ili prosuđuje sa svih strana, a zlo iz bilo kojega nedostatka. Tako i „verum ex integra causa, falsum ex quocumque defectu" – istina se prosuđuje sa svih gledišta, a laž s bilo kojega nedostatka. Prvotna je Crkva uklonila među apokrife ili lažne spise svako „evanđelje" (a bilo ih je oko pedesetak u prvim stoljećima) ako je sadržavalo i jednu očitu laž ili izmišljotinu i krivu nauku na području vjere i ćudoređa. Vjernici koji dolaze u mjesto gdje nisu nedvosmisleno potvrđena ukazanja kao istinita te pastoriziranje takvih vjernika u stalnoj pretpostavci istinitosti takvih ukazanja riskiraju da svoje pobožnosti utemeljuju na nevjerodostojnosti i neistinitosti zbog načela „malum ex quovis defectu" i zbog načela „falsum ex quocumque defectu".[11] Razumijemo izrjeku da može biti „pravih obraćenja i na temelju lažnih ukazanja", ali to nije pravi put obraćenja. Čovjek ne može i ne želi stalno živjeti u laži. A istina se može samo potvrditi i ona pobijediti!

Nasljednici apostola. Jedna od najvažnijih isprava Svete Stolice o biskupskom služenju u Crkvi, *Apostolorum successores* iz 2004. godine, tvrdi da biskup, kao učitelj i autentičan naučitelj vjere, uvijek u zajedništvu s Petrovim nasljednikom, „objavljenu istinu drži u središtu svoga pastirskoga djelovanja i čini prvim mjerilom kojim vrjednuje mišljenja i prijedloge koji se javljaju bilo u kršćanskoj zajednici ili u građanskom društvu". Osim toga, u tom istom

---

[10] Treća studija, 16. srpnja 2017.: „Generalove tvrdokorne klevete", *Službeni vjesnik*, br. 2/2017., str. 249–252. Na internetu: hrvatski: Željko Majić, *Generalove tvrdokorne klevete*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/generalove-tvrdokorne-klevete (16.7.2017.); engleski: Željko Majić, *The General's Stubborn Calumnies*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/generals-stubborn-calumnies (5.8.2017.), talijanski: Željko Majić, *Le ostinate calunnie del generale*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/le-ostinate-calunnie-del-generale (5.8.2017.).

[11] Mostarski su biskupi, i onaj od 1981. do 1993., i onaj od 1993. do 2020. pozitivno odgovarali na prijedloge provincijalne uprave da imenuju pastoralne svećenike franjevce u župi Međugorje. Ne govorimo ovdje o zloporabama pojedinih franjevaca koji su samovoljno djelovali u Međugorju, bez zakonita pastoralna dekreta.

broju svoga dokumenta Kongregacija za biskupe izjavljuje: „pastoral je vjerodostojan kada je utemeljen na istini“.[12] Pravi pastoral ne podnosi prijevare i laži. Ako smo se dali na neko putovanje, mi u hodu ne napredujemo ako nismo odredili cilj prema kojemu idemo. Ako ne znamo cilja, može nam se dogoditi da idemo u posve krivu smjeru, a ne na putu napredovanja. Činili bi se: *magni passus*, ali *extra viam* = veliki koraci, ali izvan puta (sv. Augustin).[13] To je lutanje, a ne napredovanje.

Papa Franjo, iako nije priznao nijedno međugorsko „ukazanje“ autentičnim, za pastoralno djelo u Međugorju imenovao je najprije posebna izaslanika – *Inviato speciale* kojega je potom postavio u službu apostolskoga vizitatora – *Visitatore apostolico*,[14] a nakon njegove smrti imenovao je drugoga apostolskoga vizitatora.[15]

Ovdje se čini da Sveta Stolica za sada ne kani dalje ispitivati što je istina u međugorskom slučaju, a što nije, nego se sama dala, po svome predstavniku, na vođenje pastorala vjernika koji dolaze s drugih strana, dok međugorske vjernike prepušta pastoralnoj djelatnosti mjesnih otaca franjevaca i mjesnoga biskupa ordinarija u Mostaru.

Svetište. Svetištem se označuje „crkva ili drugo sveto mjesto kamo mnogobrojni vjernici, iz osobita razloga pobožnosti, hodočaste s odobrenjem mjesnoga ordinarija“ (kanon 1230.). Čuje se i čita više puta i glas da će se Međugorje proglasiti međunarodnim svetištem. U Crkvi je praksa da se svetište najprije proglašava na razini biskupije, zatim na razini naroda, države, odnosno Biskupske konferencije i na kraju, ako se svi uvjeti ispune, i na razini Svete Stolice (kanoni 1231.–1234.). Ne znamo kako će se sve odvijati u budućnosti koja je Božja, ali ako je istina *sub judice* – još uvijek u iščekivanju ili u istraživanju, a nemali broj „hodočasnika“ predusreće sud Crkve, kako će se to mjesto proglasiti službenim i statutarnim svetištem? Spomenimo i to, ne ulazeći u unutrašnje motive i razloge: da je Međugorje

---

[12] Congregazione per i Vescovi, *Direttorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, 2004, nr. 57.

[13] Izričaj sv. Augustina (354.–430.) za sofiste i donatiste. Tumačeći Isusovu rečenicu „Ja sam Put, Istina i Život“ (Iv 14, 6), sv. Augustin u 141. govoru, 4. odlomku kaže: „Jer mnogi dobro idu stopalima, a loše hode ponašanjem. A ponekad oni koji dobro hodaju, trče izvan puta.“ (Jacques Paul Migne, *Patrologia Latina*, svezak 38, stupac 777).

[14] Msgr. Henryk Hoser (1942.–2021.), svećenik od 1974., nadbiskup od 2005., nadbiskup Varšave-Praga, umirovljen 8. prosinca 2017., imenovan posebnim izaslanikom Svete Stolice za župu Međugorje 11. veljače 2017.; apostolskim vizitatorom za župu Međugorje 31. svibnja 2018.; umro u Varšavi 13. kolovoza 2021.

[15] Msgr. Aldo Cavalli (1947.), svećenik od 1971., nadbiskup od 1996., apostolski nuncij emeritus, imenovan apostolskim vizitatorom za Međugorje 27. studenoga 2021.

jedino poznato mjesto za koje je Sveta Stolica preuzela pastoralnu odgovornost za dolaznike iz svijeta, a da još nije posve ispitana ni ustanovljena puna istina s obzirom na navodna ukazanja i navodne poruke navodne pojave, koja je bila povod svemu ovomu fenomenu. Uvjereni smo da Sveta Stolica ne će dopustiti kontradikciju da se vodi pastoral u Međugorju a da joj istina nije u središtu pastirskoga djelovanja i mjerilo po kojem vrjednuje sva mišljenja i djelovanja. I da je crkveni pastoral plodonosan i vjerodostojan samo ako je utemeljen na istini. Svaki drugi motiv, izvan istine, može se pokazati samo promašenim i nevjerodostojnim.

U Mostaru 31. svibnja 2024.

Kanonsko i opće stanje župe Međugorje (1892.–1982.)

A) Kanonska situacija Međugorja

Godine 1892. dio dotadašnje župe sv. Blaža u Gradnićima odvojen je u posebnu župu Međugorje – Bijakovići. Zaštitnik je sv. Jakov Stariji, apostol. Utemeljena župa obuhvaćala je četiri sela: Međugorje (902 stanovnika), Bijakoviće (329), Šurmance (242), Vionicu (187).[1] U Šematizmu iz 1933. ne pojavljuje se dvostruki naziv, nego samo jedan: Međugorje. Župom od početka upravlja Hercegovačka franjevačka provincija. Nikada nije zatražena niti je stavljena na slobodno raspolaganje biskupu – „ad liberam collationem Episcopi", niti se nje doticao tzv. „hercegovački slučaj" o raspodjeli župa između dijecezanskoga i franjevačkoga klera. Provincijal je predlagao franjevce za župnike ili kapelane, a biskup je potpisivao pastoralni dekret predloženim kandidatima, pridržavajući se crkvenih kanona.

Godina 1897. Gradnja crkve. Župna crkva sagrađena je 1897. godine na području sela Bijakovići, na vrlo nestabilnu, štoviše pomičnu terenu. Župna je kuća sagrađena na području koje je granično s Međugorjem na stabilnu terenu u Bijakovićima. Nakon nekoga vremena, kako je crkva postala neuporabljiva, župljani odlučuju sagraditi novu crkvu i novu kuću. Mještani se, međutim, ne slažu oko lokacije ni crkve ni kuće. Bijakovićani žele ponovo sagraditi crkvu na području Bijakovića i počinju je graditi. Umjesto toga, mještani i svi pozvani stručnjaci kažu da crkva može i treba biti trajno izgrađena samo na međugorskom zemljištu. Radovi su zaustavljeni.

Godina 1935. Odlučeno mjesto nove crkve. Biskup fra Alojzije Mišić pohađa 30. svibnja 1935. župu Međugorje radi podjele sakramenta potvrde. I energično odlučuje gdje će se graditi župna crkva, tj. na međugorskom zemljištu, koje graniči s bijakovićkim, niti 200 metara udaljenosti. Razvila se napetost između Međugorja s jedne strane i ostala tri sela s druge strane.

Godina 1939. Šematizam iz 1939. navodi da Župa Međugorje pripada Broćanskomu dekanatu, da se nalazi na području općine Zvirovići i kotara

[1] *Schematismus Dioecesium Mandetriensis et Dumnensis itemque Marcano-Tribuniensis pro anno 1892* [Šematizam biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Mrkansko-trebinjske za godinu 1892.], Mostar, str. 37–38.

Ljubuškoga, da ima župnu crkvu sv. Jakova Starijega, apostola, sagrađenu 1896., i sedam kapelica. Župa da se spominje u XVI. stoljeću, obnovljena 15. svibnja 1892., ima 3.965 katoličkih duša i 36 privremeno odsutnih, a župu poslužuju dva franjevca: upravitelj župe i kapelan te da u njoj (od 1935.) postoji redovnička kuća školskih sestara franjevki.[2]

Biskup Mišić 10. svibnja 1939. pohađa župu Međugorje radi podjele sv. potvrde pripravljenim kandidatima. Biskup mora obaviti krizmu na dva groblja: u međugorskom gdje je bilo 240 kandidata, a sutradan na groblju u Bijakovićima gdje je bio 201 krizmanik. Evo razloga za te dvije [odvojene] krizme, prema *Kronici* istoga Biskupa, kako su ga izvijestili: „Nastala pobuloga [pobuna]. Izrodila se ne samo svadja nego i tučnjava. Puška imala posla. Temelji se crkve rušili, gradjevni poredjaj razbacivo […]. Neshvatljivo ali istinito“,[3] piše biskup.

Gradnja, koja je počela 1937., zaustavljena. Zatim rat, pa komunističko doba. Crkva je dovršena tek 1969. godine na području Međugorja. U to su doba izgrađene i filijalne crkve u Šurmancima (1964.), Vionici (1969.) i Miletini (1970.).

Dne 20. rujna 1980. Fra Nikola Radić, generalni definitor Reda manje braće i delegat za Hercegovačku franjevačku provinciju, pismom od 20. rujna 1980., br. 388/80., predlaže biskupu msgr. Pavlu Žaniću za župu Međugorje fra Jozu Zovku za župnika i fra Zrinka Čuvala[4] za župnoga vikara. (Za Čapljinu je istom *Tabulom personarum* predložio za župnika fra Vitomira Musu,[5] za župnoga vikara fra Antu Šaravanju,[6] i ponovo predložio za župnoga vikara fra Tomislava Vlašića,[7] koji je također bio „prefekt [odgovoran] za duhovno djelovanje u Provinciji“). Biskup Žanić, dekretom br. 573/1980 od 20. rujna 1980., dodjeljuje jurisdikciju i kanonsko poslanje predloženoj redovničkoj braći.

Napomena. Mostarska franjevačka provincija, ne želeći više od stotinu godina pojedine župe prepustiti dijecezanskom kleru (kako su to bili dogovorili biskup franjevac i provincijal franjevac, a potvrdila Sveta Stolica, to je bit

---

[2] *Opći šematizam Katoličke Crkve u Jugoslaviji*, izradio Krunoslav Draganović, Sarajevo, 1939., str. 172.

[3] Fra Alojzije Mišić, *Chronika biskupije* (1912–1942), str. 293.

[4] Fra Zrinko Čuvalo rođen 1936., svečani zavjeti 1961., svećeničko ređenje 1963., umro 1991.

[5] Fra Vitomir Musa rođen 1941., svečani zavjeti i svećeničko ređenje 1969., umro 2022.

[6] Fra Ante Šaravanja rođen 1949., svečani zavjeti 1974., svećeničko ređenje 1975., otpušten iz Reda i suspendiran a divinis 2003., umro 2021.

[7] Fra Tomislav Vlašić rođen 1941., svečani zavjeti 1968., svećeničko ređenje 1969., prešao u talijansku provinciju L'Aquila u Italiji 1992., isključen iz Reda 2009., izopćen iz Katoličke Crkve 2020.

„hercegovačkoga slučaja“), bila je, zbog neposluha Papinskomu dekretu *Romanis Pontificibus* iz 1975., pod sankcijom odnosno klauzulom „ad instar“ koju joj je nametnula Sveta Stolica od 1976. do 2000. Taj „ad instar“ značio je da je generalni ministar Reda nametnuo svoga delegata da upravlja Provincijom (fra Nicola Cerasa, fra Onorio Pontoglio, fra Nikola Radić, itd. svojedobno su imenovali svoje vicedelegate hercegovačke franjevce).

Dana 17. kolovoza 1981. Fra Tomislav Vlašić preselio se u Međugorje uza suglasnost svojih redovničkih poglavara, a bez znanja i odobrenja biskupa Žanića: „U to je selo kasnije definitivno premješten za duhovnoga voditelja šestero djece. Početkom kolovoza otac mu je Zovko rekao: ‘Moraš biti spreman jer ćeš me uskoro zamijeniti’. Dana 17. kolovoza službenici tajne i vojne policije opkolili su crkvu i župnu kuću“,[8] dok će župnika fra Jozu Zovku komunisti procesuirati i osuditi ga na tri i pol godine zatvora, 22. listopada 1981., a proboravit će u zatvoru godinu i pol dana. O istom događaju i René Laurentin: „Na vijest o uhićenju, istoga dana, 17. kolovoza, Tomislav Vlašić, župnik (!) Čapljine, odlazi u Međugorje da izvidi i upozna situaciju. Odatle je odmah otišao provincijalu u Mostar da ga izvijesti o ozbiljnoj situaciji i prijetnjama koje pritišću župu koja je ostala bez voditelja. Provincijal njegove primjedbe nalazi razboritima i njegov posjet providnosnim. Odmah ga imenuje zamjenikom zatvorenomu župniku“.[9] Napominjemo da Provincijal ne može imenovati člana svoje Provincije zamjenikom župnika! Laurentin nastavlja: „Od sutradan, dakle [18. kolovoza 1981.], fra Tomislav se nastanjuje u župnom dvoru u Međugorju. Po drugi put dolazi u kontakt s vidiocima, koje je na brzinu ispitao 29. lipnja. Postaje im ‘duhovnim voditeljem’ i to će biti naslov koji će zadržati kasnije na župi, gdje će Zrinko Čuvalo, vikar, biti imenovan zamjenikom u siječnju 1982.”[10]

Dana 24. kolovoza 1981. Biskup Žanić dekretom dodjeljuje fra Zrinku Čuvalu upravu župe Međugorje do povratka fra Joze Zovke ili do imenovanja drugoga župnika.

Dana 4. siječnja 1982. Biskup ordinarij ponovo potvrđuje fra Zrinka Čuvala za upravitelja župe Međugorje i piše Provincijalnoj upravi u Mostaru: „Moje pitanje glasi: kako je fra Tomislav Vlašić otišao u Međugorje i ondje se nastanio, ako mora biti u Čapljini?“.[11]

---

[8] L. Roony – R. Faricy, *Maria regina della pace,* Milano, 1984., str 34.

[9] René Laurentin, francuski svećenik, rođen 1917., umro 2017.

[10] Usp. R. Laurentin, *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1986., str. 82; *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje,* Brescia, 1987., str. 90. Od sada navodimo samo talijansko izdanje.

[11] Dekret, prot. br. 3/1982. (Fra Zrinko Čuvalo umro 1. lipnja 1991.).

Dana 26. srpnja 1982. Provincijalna uprava predlaže fra Tomislava Pervana za župnika, a fra Veselka Sesara[12] i fra Tomislava Vlašića za duhovne pomoćnike u Međugorju.[13]

Dana 27. srpnja 1982. Biskup Žanić izdaje dekret o premještaju o. Vlašića iz Čapljine u Međugorje.[14]

B) Opće stanje župe Međugorje neposredno prije i poslije „ukazanja"

Godine 1980. u župi Međugorje živjelo je 2.611 katolika, a kasnije se taj broj povećavao.

Župa je bogata duhovnim zvanjima. U Šematizmu iz 1867. navode se tri franjevca rodom iz župe Međugorje, godine 1939. devet, godine 1963. šesnaest i godine 1976. njih devetnaest. Godine 1963. s područja župe bila su rodom i četiri dijecezanska svećenika i 12 redovnica.

Stajalište fra Joze Zovke i fra Tomislava Vlašića prema „ukazanjima"

Dne 27. travnja 1981. umire Jagoda Ivanković, majka buduće „vidjelice" Ivanke Ivanković (a, prema *Kronici ukazanja,* „Gospa" će Ivanki njezinu majku pokazati najmanje tri puta, uvijek u nebu: 2. kolovoza i 31. listopada 1981. i 7. svibnja 1985.).

Karizmatska najava „ukazanja" – Već u svibnju 1981., više od mjesec dana prije početka „ukazanja", piše karizmatik Robert Faricy:[15] „Pater Tomislav Vlašić otišao je u Rim na međunarodni kongres predstavnika Karizmatskoga pokreta. Tijekom kongresa zamolio je neke od prisutnih da s njime mole za ozdravljenje Crkve u Jugoslaviji. Časna sestra Briege McKenna [r. 1946.] koja se pridružila molitvi imala je viđenje: vidjela je oca Vlašića kako sjedi okružen velikim mnoštvom; oko njega, na mjestu gdje je sjedio, teku potoci vode. Drugi karizmatik, Emiliano Tardif,[16] rekao je u proroštvu: 'Ne bojte se, poslat ću vam svoju Majku'. Nakon nekoliko tjedana Gospa se počela ukazivati u Međugorju".[17]

---

[12] Fra Veselko Sesar rođen 1928., svečani zavjeti i svećeničko ređenje 1952., umro 1990.

[13] Pismo fra Joze Pejića, provincijala „ad instar", prot. 345/1982. U prijašnjem *Zakoniku kanonskoga prava* (1917.–1983.) samostan je kao *persona moralis* djelovao kao „župnik", a „župni vikar" bio je prvi redovnik u župi, a ostali su bili „duhovni pomoćnici".

[14] Dekret biskupa Žanića, br. 712/1982.

[15] Robert Faricy, američki isusovac, 1926.–2022.

[16] Emiliano Tardif, kanadski dominikanac, 1928.–1999.

[17] L. Rooney – R. Faricy, *Maria Regina della pace,* str. 34; Vidi također P. Žanić, *La Posi-*

Osvrt. Prema ovom navodu kao da je sve smišljeno i iskonstruirano na svibanjskom kongresu Svjetskoga karizmatskoga pokreta u Rimu 1981. godine, i to kako je zatražio o. Vlašić da se s njime i drugi mole za „ozdravljenje Crkve u Jugoslaviji", kako je jedna karizmatičarka vidjela o. Vlašića u mnoštvu naroda, a oko njega potoci vode, i kako je „prorokovao" jedan karizmatičar koji je obećao da će poslati „svoju Majku" ovim mnoštvima koja su okružila o. Vlašića. I onako kako je karizmatski maštom zamišljeno, tako se karizmatski počelo i izvoditi. Vrijeme je pokazalo da su se svjetski magični karizmatici namjerili na nestabilnu osobu, o. Tomislava Vlašića, koji je još 1976. godine zastranio u svome redovničkom životu i koji je tijekom vremena izmaknuo ne samo karizmatskoj kontroli svojih pošiljatelja, nego i zakonima Crkve. Svjetski karizmatici također ističu kako oni šalju neku „svoju Majku", koja se, očito, ne može poistovjetiti s razboritom i premudrom Djevicom, biblijskom Gospom.

U danima od srijede 24. sve do podne u subotu 27. lipnja 1981., za vrijeme prvih dana „ukazanja", župnik Zovko nije bio u župi. Vrativši se iz Zagreba u Međugorje, zainteresirao se za „ukazanja" i „vidioce".

Dne 29. lipnja 1981. fra Tomislav Vlašić, kako je rečeno, prvi put dolazi u Međugorje. R. Laurentin izvješćuje: „Među njima je i fra Tomislav Vlašić, župnik Čapljine, važne župe u blizini. Njegovi ga župljani ispituju o tim ukazanjima. Što odgovoriti? […]. Tomislav promatra požudno mnoštvo. Djeluju kao ovce bez pastira. Kako voditi ovu žeđ za molitvom? pita se. Taj dan Grgo je Kozina još uvijek ondje, sa svojim magnetofonom (izvor dijaloga koji slijedi)".[18]

Isto tako i R. Faricy: „Pater Tomislav Vlašić prvi je put došao u Međugorje 29. lipnja".[19] Fra Tomislav se pokušava ubaciti u međugorski fenomen, to više što su ga njegovi poglavari imenovali „prefektom [odgovornim] za duhovno djelovanje u Provinciji".

– Pod nadnevkom **19. srpnja 1981.** R. Laurentin piše o fra Jozi Zovki kao o „vidiocu" kojemu se ukazala Djevica: *Gdje župnik postaje vidjelac.* „Sredinom srpnja [1981.], dana koji se ne može odrediti, nebo ga oslobađa njegovih posljednjih oklijevanja. Tijekom svakodnevne krunice, koju vidioci s njime u koru mole, događa mu se najnevjerojatniji od nepredviđenih događaja. Dje-

zione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Međugorje, Mostar, 30. X. 1984., str. 6–7. Cio hrvatski tekst u: *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 98–117.

[18] R. Laurentin, *Racconto,* 1987., str. 45–46.

[19] L. Roony – R. Faricy, *Maria regina della pace,* str. 34.

vica je tu. Dà, i njemu, u dnu crkve, na koru, kao i vidiocima. Nikada ne bi ni pomislio da bi mu se takvo što moglo dogoditi, njemu sa zdravim razborom i hladnom glavom. On o tome nije govorio, a ni danas ne voli govoriti o tome... Jer fenomen se ponovio, i bilo bi nemoguće da on o tome govori, a da ne otkrije mnoge tajne svoga preobražena duhovnog života. Nekoliko sam ga puta potaknuo da to napiše kako se nakon njegove smrti ovaj događaj ne bi izbacio iz povijesti“.[20]

– *Prema* Kronici, *sam se Jozo „vidiocima“ „ukazuje“ zajedno s „Gospom“ najmanje pet puta: 19. listopada i 24. prosinca 1981., 13. siječnja, 17. siječnja i 18. siječnja 1982. godine*.

O istom događaju izvješćuje i Robert Faricy: Kasnije je mostarski biskup izravno upitao o. Jozu: „Jeste li vidjeli Gospu?“ On je jednostavno odgovorio: „Da“.[21]

Vrijeme i prostor „ukazanja“

Vrijeme

Prema *Kronici župe*:

14. IX. 1981. u 18.20 sati Gospa ih je pozvala da idu Jakovu oko ponoći kada im se ponovo ukazala.

19. X. 1981. u 18.10.

2. XI. 1981. u 18.22.

3. XI. 1981. u 18.05 sati.

17. XI. 1981. Danas poslijepodne ukazala se tri puta Vicki i Jakovu.

19. XI. 1981. Danas poslijepodne... tri puta. Jednom kod bolesnika i dva puta kod kuće.

10. XII. 1981. „Gospa je došla u 17.30 sati i bila s nama do 18.10“.

31. XII. 1982. Ivica [Ivanka] je točno u ponoć imala još jedno viđenje.

15. VI. 1982. u 17.50 sati.

Prostor

Prema R. Laurentinu, „ukazanja“ su se događala ovako:

– Od 24. lipnja do 1. srpnja 1981. na brežuljku Podbrdo (danju, noću, više puta dnevno).

[20] R. Laurentin, *Recit*, 1986., str. 69; *Racconto*, 1987., str. 76.

[21] L. Rooney – R. Faricy, *nav. dj.,* str. 33–34.

– 2. i 3. srpnja 1981. u župnoj kući.

– 4. srpnja svaki „vidjelac“ ima ukazanje u vlastitoj kući.

– „Povremeno u župnom dvoru: sedam puta u srpnju, u tri različite prostorije. U različitim dijelovima crkve: kor, sakristija i prostorija simetrična sakristiji“.[22]

– Biskup Žanić navodi više od 20 mjesta „ukazanja“ u govoru za vrijeme sv. Mise, prije krizme u Međugorju, 25. srpnja 1987., dakle u vrlo svečanu trenutku:

„Gospa se, kažu, počela ukazivati na Podbrdu na brdu Crnici, pa kad je milicija zabranila ići tamo, sišla je u kuće, u ograde, u polja, u vinograde, u duhaništa, ukazivala se u crkvi, na oltaru, u sakristiji, na koru, na krovu, na zvoniku, po putovima, na putu u Cerno, u automobilu, u autobusu, u školama, u Mostaru na nekoliko mjesta, u Sarajevu na više mjesta, u Zagrebu po samostanima, u Varaždinu, u Švicarskoj, u Italiji, opet na Podbrdu, na Križevcu, u župi, u župnoj kući, itd. Sigurno nije nabrojeno ni pola mjesta navodnih ukazanja pa se trijezan čovjek, koji Gospu časti, pita: Gospe moja, što to od tebe čine?“[23]

Osvrt. Čudno kako biskup Žanić ne ističe još jednu anomaliju: da se „međugorska Gospa“ voli ukazivati i po noći, po mogućnosti u ponoći. Kada sav svijet normalno spava, „Gospa“ poziva i pojedine „vidioce“ i druge da se pojave usred crne noći. Evo da „Gospa“ crnu noć pretvori u sjajan dan, svi bi to protumačili kao čudo. Ali toga znamenja nema. To se noćno „ukazivanje“ ne priliči Djevici premudroj!

Stajalište biskupa Žanića

Djevojke pušile ili tražile ovce? **Dne 21. srpnja 1981.** biskup Žanić odlazi u Međugorje. O tom piše: „Mjesec dana nakon početka ‘ukazanja’ otišao sam u Međugorje ispitati ‘vidioce’. Tražio sam od svakoga od njih da se zakune na križ i zahtijevao da govore istinu (ovaj razgovor i zakletva snimljeni su na vrpcu). Prva je bila Mirjana: ‘Išle smo tražiti ovce kad odjednom...’ (kapelan u župi me upozorio da su išle pušiti, skrivale su to pred roditeljima). „Čekaj, Mirjana, ti si pod zakletvom. Jeste li išle tražiti ovce?’ Stavila je ruku na usta:

[22] *Isto*, str. 70–73.

[23] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 136.

'oprostite, išle smo pušiti'."[24] „Na kasetama koje je kasnije snimala vidio sam da je i dalje pričala kako su išle tražiti ovce".[25]

Dana 25. srpnja 1981. biskup Žanić odlazi u Međugorje podijeliti sakrament sv. krizme. Tijekom propovijedi, između ostaloga, kaže: „Djeca ne lažu. To sam duboko uvjeren, djeca ne lažu. Djeca govore točno ono što je u njihovu srcu. Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći".[26] Ovaj se drugi dio rečenice često manipulatorski izostavlja.

Sredinom kolovoza 1981. biskup Žanić u svojoj izjavi, iskreno otvoren za razjašnjenje, primjećuje da ipak: „Ostaje ono najteže pitanje: da li je to subjektivni doživljaj djece ili nešto nadnaravno".[27]

Dana 4. prosinca 1981. Slično se izražava u izvješću papi Ivanu Pavlu II.[28]

Dana 18. prosinca 1981. biskup za *Glas Koncila* daje izjavu. U početku sam mislio: Ako su ukazanja vjerodostojna, Gospa dolazi riješiti „hercegovački slučaj", ali čini se da događaji idu u suprotnom smjeru.

Dne 14. siječnja 1982. troje „vidjelaca" donosi biskupu od „Gospe" „poruku" prema kojoj se on „prenaglio" tražeći premještaj dvojice franjevačkih kapelana koji su stvarali nerede u Mostaru. Čuvši da ga „pojava" optužuje za nemire koje stvaraju redovnici u župama, počinje mijenjati stajalište.

Osvrt. U gustišu i vrtlogu ovakvih različitih zbivanja, gdje

– svjetski karizmatici žele afirmirati svoja nekontroliva „viđenja", „proroštva" i akcije;
– neki franjevci pokazati da ne zaostaju za svjetskim karizmaticima, manipulirajući čak i biskupovim riječima;
– pojedini izvjestitelji pokazati da su međugorski karizmatici sposobni voditi ovakav fenomen;
– komunisti koji se boje da im ne propadne nasilno nastala i održavana država;
– „vidioci" koji žele pokazati da ne lažu, da nešto doživljavaju i tako dalje, nije se bilo lako snaći, zadržati trijezno raspoloženje i uravnotežen sud.

---

[24] P. Žanić, *La verità su Medjugorje*, Mostar, 1990., str. 3; hrvatski prijevod u: *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 139–162; navod: str. 36 i 142.

[25] *Ogledalo Pravde: Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 42; *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 36.

[26] Usp. R. Laurentin, *Racconto*, str. 77; *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 59.

[27] P. Žanić, „Biskupova izjava o 'ukazanjima' u Hercegovini", *Glas Koncila*, 16. kolovoza 1981., str. 1.

[28] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 80–81.

Biskup se Žanić vodio načelom istine koju će mjerodavne crkvene vlasti tijekom vremena istraživati i objaviti. Ne znajući ništa o zakulisnim „viđenjima“ i „proroštvima“ Svjetskoga karizmatskog pokreta, razglašenu priču da se Blažena Djevica Marija ukazuje na području njegove biskupije, Biskup je mogao u početku u svojoj duši samo pozdraviti i pomišljati da Bog posredstvom „ukazanja“ kani ukloniti sablažnjivi „hercegovački slučaj“ iz hercegovačke crkvene sredine. Ali ubrzo se uvidjelo da „međugorski fenomen“ samo još više komplicira „hercegovački slučaj“, da je zapravo u njegovoj službi.

Međugorska „ukazanja“ i crkvena hijerarhija 1982.–1991.

Potkraj lipnja 1981. senzacija o „Gospinim ukazanjima“ djeci u Međugorju (Vicki, Mirjani, Ivanu, Mariji, Ivanki i Jakovu) stala se širiti medijima. Nakon razgovora vođenih s tzv. vidiocima u Međugorju 21. srpnja 1981.,[1] polovicom kolovoza iste godine u prvoj *Izjavi* mostarsko-duvanjski biskup msgr. Pavao Žanić, otvoren tumačenju događaja, ističe da ipak ostaje najteže pitanje je li to „subjektivni doživljaj djece ili nešto nadnaravno?“[2] Iako je tijekom 1981.[3] više puta informirao Papu i Svetu Stolicu o raznim međugorskim glasinama kao što su: poruke, proroštva, znamenja, ozdravljenja, obraćenja, biskup je smatrao uputnim ustanoviti dijecezansku komisiju za ispitivanje tih pojava.

I. Biskupski ordinarijat u Mostaru

Odredbama o načinu postupanja pri prosuđivanju navodnih ukazanja i objava, koje je Sveta kongregacija za nauk vjere sastavila godine 1978.,[4] a odobrio ih papa Pavao VI., propisano je, između ostaloga:

> „II. O načinu postupanja mjerodavne crkvene vlasti. 1. Kada prigodom navodnoga nadnaravnoga događaja kao samo od sebe počne štovanje ili neka pobožnost vjernika, ozbiljna je dužnost mjerodavne crkvene vlasti bez odgode se s tim upoznati i marno nad tim bdjeti.
>
> III. O vlasti koja se mjerodavna umiješati. 1. Dužnost da bdije i da djeluje pripada poglavito mjesnomu ordinariju.“

Stoga je mostarsko-duvanjski biskup Pavao Žanić bio ustanovio povjerenstvo, koje je kasnije prošireno, i koje je djelovalo od 1982. do 1986. godine.[5]

---

[1] *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021., str. 32–45.

[2] *Glas Koncila*, 16. kolovoza 1981., str. 1; *Crkva na kamenu*, br. 7–8/1981., str. 24; *Ogledalo Pravde,* str. 192; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 64.

[3] *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 66–69 (od 19. kolovoza 1981.), str. 76 (6. rujna 1981.), str. 80–81 (4. prosinca 1981.).

[4] *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske* (Mostar), br. 2/2012., str. 124–125.

[5] O djelovanju i vrjednovanju podataka vezanih uz Komisije Biskupskoga ordinarijata vidi članak: „Zovkićeva prosudba međugorskih zbivanja“, *U Službi riječi i Božjega naroda*, Zovkićev zbornik, Sarajevo, 2007., str. 721–745.

Prva crkvena komisija

Prvu je komisiju biskup Žanić osnovao 11. siječnja 1982. Djelovala je do 1984.[6] Članovi, svećenici: msgr. dr. Ante Brajko (1936.–2020.), Mostar; dr. Želimir Puljić (1947.), Sarajevo; dr. Mato Zovkić (1937.), Sarajevo, i dr. fra Ivan Dugandžić (1943.), Humac. U dekretima imenovanja Biskup piše kako se „osjetila potreba da se imenuje Komisija koja bi prikupila i ispitala događaje i podatke o svemu što se tiče 'ukazanja' u Međugorju." Stoga moli članove da svojim znanjem pomognu u „Crkvi u Hercegovini u ovom delikatnom pitanju".[7]

Prvo zasjedanje komisije bilo je u Mostaru 5. ožujka 1982. „Radu Komisije predsjedao je biskup mons. Pavao Žanić, a sudjelovali su svi imenovani članovi. Popodne su članovi komisije išli u župu Međugorje da vide samu župnu crkvu u kojoj se skupljaju hodočasnici te porazgovaraju sa svećenicima koji pastoriziraju tu župu". Prvi je stupanj komisijskog rada „prikupljanje izjava djece, koja kažu da im se ukazala i još uvijek ukazuje Gospa, te izvještajâ ozbiljnih očevidaca".[8]

Biskupove nove spoznaje. Komisija se nije bila još ni sastala, a već se 14. siječnja 1982. događa nešto što presudno utječe na stajalište biskupa Žanića i naznačuje njegovu prekretnicu i trajnu odrednicu. Toga dana dolaze „vidioci" Vicka, Marija i Jakov u Mostar s „Gospinom" porukom da se biskup u „hercegovačkom slučaju" prenaglio.[9] Biskup, koji je bio otvoren prema doživljajima „vidjelaca", koji bi se radovao da se na njegovu pastirskom terenu događaju prava ukazanja, koji je u svome životu Gospu častio brojnim propovijedima, pobožnostima i hodočašćima, kada je čuo da ga „ukazanje" iz Međugorja okrivljuje za neredovnički nered oko župa, da ne prepoznaje vjernoga sina Crkve i Gospe, Majke Crkve, kojoj je godinu dana prije toga, 1980. posvećena mostarska katedrala, gdje je sâm sudjelovao i nakon devetogodišnje službe koadjutora preuzeo punu upravu Crkve u Hercegovini, a pojava štiti nepokorne redovnike koji se bore protiv funkcioniranja te katedrale, stavio je u ozbiljnu sumnju „poruke" i „ukazanja" u Međugorju. Unatoč svemu, pošlo se na komisijski posao.

Prvi razgovor Komisije. Svršetkom 1981. i početkom 1982. raznosila se senzacionalna priča samih „vidjelaca" o „velikom znaku" koji će se dogodi-

---

[6] *Ogledalo Pravde*, str. 43.

[7] Arhiv Biskupskoga ordinarijata u Mostaru (=ABOM), Imenovanje članova 11. siječnja 1982., Brajko: br. 33/82; Puljić: 34/82; Zovkić: 35/82; Dugandžić: 36/82.

[8] „Komisija za Međugorje otpočela s radom", *Crkva na kamenu*, br. 3/1982., str. 16.

[9] P. Žanić, *La posizione…*, 30. listopada 1984., str. 3: *Biskup Žanić o Međugorju,* str. 100.

ti i dokazati istinitost ukazanja. Stoga je biskup, tražeći razgovijetnu istinu, inzistirao da se od „vidjelaca“ zahtijeva da napišu: o kakvu se znaku radi, kada će se, kako i gdje dogoditi? Neka se taj prikaz stavi u jednu omotnicu, zapečati i ostavi na Ordinarijatu, a kopija toga neka ostane u omotnici kod „vidjelaca“. Kada se znak dogodi, neka se omotnice otvore i napisano pročita. Ako se bude podudarao iskaz i znak, eto prave istine, štoviše proročke istine. Članovi Brajko i Dugandžić to su trebali provesti s „vidiocima“ u Međugorju početkom svibnja 1982., ali su se vratili neobavljena posla. Prema Brajkovoj izjavi dr. Dugandžić rekao je fra Tomislavu Vlašiću, međugorskom kapelanu i samozvanu duhovnom voditelju „vidjelaca“, da će doći članovi Komisije i tražiti od djece da opišu znak. Ovaj je to prenio Vicki, Ivanki, Mariji i Jakovu, koji nisu htjeli ništa pisati, kao da im to navodna Gospa navodno zabranjuje!

Zovkić i Puljić trebali su tražiti sličan opis znaka od Mirjane u Sarajevu, ali nisu uspjeli da im „vidjelica“ pozitivno odgovori. Isti su članovi 9. svibnja 1982. otišli u franjevačko sjemenište u Visoko iskati prikaz znaka od „vidioca“ Ivana, hercegovačkoga sjemeništarca. U Visokom kućni telefon slučajno nije radio, pa nije moglo biti dogovora između „vidioca“ Ivana i duho-voditelja Vlašića. Članovi su pitali Ivana: je li im „Gospa“ zabranila da opišu znak? Ivan je jasno rekao da nije. Hoćeš li ti napisati? Hoću. I on je napisao.[10] Iz toga je kasnije, 1985., pred članovima Druge dijecezanske komisije izišla velika buka i bruka. Ivan je nijekao da je išta pisao. Kada je omotnica otvorena, ustanovljeno je da je riječ o laži koja je bila dovoljna da se obustavi svaka daljnja istraga.[11] Znak se nikada nije dogodio – prošlo je već više od 40 godina od tada – a samo praznovjerni i dalje vjeruju praznovjernim pričama „vidjelaca“ o praznovjernu znaku.

Druga sjednica Komisije održana je u Mostaru 8. svibnja 1982. „Kako saznajemo, sa sjednice nije dano nikakvo saopćenje za javnost, ali iz razgovora sa pojedinim članovima Komisije zaključili smo da im u radu smetaju nekontrolirane izjave i akcije pojedinih svećenika, crkvenih dostojanstvenika i katoličkih novinara“.[12]

---

[10] „Manipulacija sa ‘znakom’: međugorski župnik T. Vlašić govori da većina vidjelaca znaju sadržaj i datum budućeg ‘znaka’. Komisija je zatražila da djeca opišu sadržaj i datum ‘znaka’, a njihove bismo potpisane izjave, zapečaćene pred njima, predali Ordinariju na čuvanje do dana ispunjenja. Međutim, jedini je Ivan Dragićević dao takvu izjavu, a ostali vidioci tvrde da im je Gospa zabranila išta pisati, unatoč našem obećanju o čuvanju tajne“. ABOM, dopis Ž. Puljića i M. Zovkića biskupu Žaniću, 10. studenoga 1982.

[11] *Ogledalo Pravde*, str. 102–108.

[12] „Vijesti“, *Crkva na kamenu*, br. 5–6/1982., str. 24.

Drugi razgovor Komisije s „vidiocima“. Članovi dr. don Ante Brajko i dr. fra Ivan Dugandžić, iako nisu uspjeli sa „znakom“, uspjeli su ipak voditi zajednički razgovor s trima „vidiocima“ – Vickom, Jakovom i Marijom – u Međugorju, 10. svibnja 1982. Iz toga razgovora preuzimamo prikaz njihova viđenja raja, čistilišta i pakla. Priča „vidjelice“ Vicke glasi:

Taman je bilo pred Blagovijest… Kaže meni Jakiša: „Evo Gospe“. Odjednom on pade, samo se spusti. Gospa dođe i kaže nama: „Sada ćete ići sa mnom“. Kaže Jakiša: „Ja neću nigdje ići… nek ide Vida, njih ima osmero. Ja sam sâm.“ Pa sam ja rekla: „Ako neće ni on, neću ni ja…“. Gospa je došla i uhvatila nas za ruke kad smo stajali mi u kući i ništa se ovako digošmo, nigdje ni plafona ni ciglâ, nigdje ništa, i samo smo mi trepnuli okom na izvanu, odmah prid raj. Ona nama kaže: „Sad ćemo otići u raj, u čistilište i u pakao.“

Raj

I najprije nas je uvela u raj. I tu su jedna drvena vrata kuda se ulazi. I mi smo ušli i tamo pet metara. Naroda ima. Narod pričao kao što i mi sada. I mi tamo dođemo bliže, a ne možeš nikog poznati, sve mlado gori. Nema da mogu reći: ‘e oni je star umro pa sada star gori ili nešto da je debel. Ja sam mislila da gori ima debelih. A mi dođemo gori, niti ima debelih, sve jednaki. Na nekom bjelo, na nekom malo žućkasto. Duge haljine. A na lijevoj strani ima jedan veliki svetac. Raširio ruke. Mi ne pitamo ni tko je, ni šta je. Mi ga pogledašmo, a i on gleda. I sve mi prođemo, a on stoji kod vrata. I mi, kad smo unišli, ona je nama pokazala tamo, ima ići – mi smo bili samo pet metara – ima tamo ići koliko god hoćeš. I mi smo tu bili.

Čistilište

I ona nam je rekla: „Jeste li vidjeli? Idemo sada malo u čistilište.“ I mi smo samo prišli. I ušli smo tamo u čistilište. I to je tako posuto, isto oni pepeo od cigara. I niti se vide glave, ni išta. Samo se vidi nešto: trza se doli. Muče se. I ona je nama rekla: „Vidite, kako se ovdje muče! Ovo je čistilište.“ Da se treba za njih što više moliti.

Pakao

I otole nam je kazala: Iđemo sada u pakâ. I mi smo došli u pakâ. Imaju isto vrata. I mi smo samo tamo ušli. I ima puno naroda. I na sredini jedna vatra. I nije to ona vatra da se zapali u šparetu pa da je mala. Ima duga vatra. Kako god ono jedno skače, tako i drugo. Nije to, oni

ljudi, obično, sada da smo došli u pakâ, da smo mi taki. Imaju rogove, repove. Pravi đavli. Crne se kô ugalj. Tako kô to vaše to" (pokazuje na crnu reverendu dr. Brajka).[13]

Osvrt. To je izvorna priča o viđenju posmrtnih stanja. „Vidioci" ulaze u **raj** na drvena vrata. Čuj, drvena! Zalaze u raj jedno pet metara dubine. U njemu Vicka i Jakov nikoga ne prepoznaju, jedino vide da je sve mlado, nema stara, nema debela. Jedni su u bijelim, drugi u žućkastim, svi u dugim haljinama. Na lijevoj je strani veliki svetac raširenih ruku, ukipio se, valjda i on drven kao i vrata: šuti, gleda ih kao kakva sfinga. U čistilištu je pod kao od duhanskoga pepela, ispod poda nešto se trza, muči, ali se glave ne vide. Konačno dolaze u „**pakâ**". Puno naroda. Po dječjem čuđenju kao da ga je više tu nego u raju. Duga vatra, nije kô u peći. Krampusi skaču jedan preko drugoga, s repovima i rogovima, crni kô Brajkov talar!

Dojam je kao da se u sva tri onostrana stanja dogodilo uskrsnuće tijela. I sada bi vjernici trebali drhtati pred ovakvim sanjarijama: kako Gospa silom uzima za ruke dvoje malodobne djece, vuče ih u raj, čistilište i pakao, a ona se otimaju i to nevoljko prihvaćaju. I sada bi teolozi trebali predavati eshatologiju po ovim bulažnjenjima. I sada bi Crkva trebala ustanoviti još jednu Komisiju da ispita maštovite izmišljotine „vidjelice" koja nam prenosi priču kojom seoske babe plaše malu djecu da ne idu daleko od kuće.

Biskupova intervencija. Biskup je Žanić, preslušavši snimak razgovara s „vidiocima", uputio pismo članovima Komisije, upozoravajući da je pogrješno to „što se sve troje djece pitalo zajedno". Traži da svaki ispitanik „položi zakletvu". Inzistira da se ponovo strogo zahtijeva da djeca „napišu kada će biti znak i kakav. Oni su kazali da to skoro svi znaju. Neka im se prethodno reče da Komisija neće uzeti kovertu zapečaćenu, nego da će je zapečaćenu dati svakome od njih s obavezom da je moraju čuvati i kada bude znak – pokazati." Konačno treba ih „poučiti da biskupu odnosno njegovoj Komisiji duguju apsolutni posluh, jer će u protivnom samo sebi i općem dobru i interesu vjere škoditi".[14]

Treća sjednica i treći razgovor Komisije s „vidiocima". Svršetkom srpnja 1982. biskup je Žanić pozvao međugorskoga župnika dr. fra Tomislava Pervana[15] da doprati djecu – „vidioce" u Mostar, a obavijestio je i dr. fra Ivana

[13] ABOM, Razgovor članova Komisije s vidiocima, 10. svibnja 1982., str. 4. Prijepis s kasete. Kratak sažetak u *Kronici ukazanja*, 19. studenoga 1981., 21. srpnja 1982. i 25. srpnja 1982.

[14] P. Žanić članovima Komisije, ABOM, br. 437/1982, od 12. svibnja 1982.

[15] P. Žanić župniku fra Tomislavu Pervanu, ABOM, br. 709/1982, od 27. srpnja 1982.

Dugandžića, člana Komisije, da će 2. kolovoza 1982. biti ispitivanje djece na Biskupskom ordinarijatu.[16] Biskup je tom prigodom tražio pojedinačno i odvojeno od svakoga „vidioca" da opiše znak, naznači datum, stavi samo u jednu omotnicu, zapečati žigom Ordinarijata i neka svatko od njih nosi kući, bez ostavljanja kopije kod biskupa. Kada se dogodi „znak", otvorit će se sve omotnice i vidjet će se odgovaraju li riječi djelima. Ali „vidioci" ni to nisu htjeli učiniti. Biskup je pitao Ivana: je li ga Gospa prekorila što je opisao znak? On je odgovorio da nije!

Djeca nisu više nikada pisala o znaku pred članovima Komisije, niti su se do sada proslavila „Gospinim znakom".

Putovi Komisije i izvan Komisije. Mimo ustanovljene Komisije, čak i ne spominjući uopće Komisiju, župni ured u Međugorju udario je svojim putom: smatrao je uputnim slati „cijenjenim prijateljima" razne radove pojedinih franjevaca o „ukazanjima". Tako im je najprije poslan kratak pregled i kronika međugorskih događaja, prikaz takozvanih ukazanja, navodnih vidjelaca, policijskih postupaka, ponašanja pastoralnoga osoblja u prva dva mjeseca događanja iz pera dr. fra Ivana Dugandžića[17] s popratnim razmišljanjem kapelana fra Tomislava Vlašića. Zatim im je poslan, uz popratno pismo u rujnu 1982.,[18] prikaz skupine na psihološko-pedagoškoj razini[19] od dr. fra Slavka Barbarića, i teološko razmišljanje o viđenjima, ukazanjima i objavama od spomenutoga Dugandžića.[20]

Manipulacije. U jesen 1982. dvojica članova Komisije, dr. Puljić i dr. Zovkić, uputili su biskupu Žaniću pismo s pet točaka. Pišu da su događaji u Međugorju podijelili već razdijeljenu Crkvu u Hercegovini; da „ukazanja" još traju te da bi donošenje suda bez svršetka „ukazanja" značilo predrasudu; da je očita manipulacija sa „znakom": Ivan je napisao i potpisao tekst o znaku, a drugo petero tvrdi da im je „Gospa zabranila o tome pisati"; i da se

---

[16] P. Žanić I. Dugandžiću, ABOM; br. 710/1982, od 27. srpnja 1982.

[17] I. Dugandžić, *Kronologija međugorskih događaja kroz dva prva mjeseca*, tipkopis, 39 stranica, bez naznake datuma. Na str. 8. stoji: „Taj dan smo fra Tomislav Pervan i ja (fra Ivan Dugandžić)…".

[18] Pismo (popratno uz materijale) iz župnoga ureda Međugorje, bez potpisa, od 16. rujna 1982.

[19] S. Barbarić, *Psihološko-pedagoški pristup grupi vidjelaca iz Bijakovića-Međugorja,* 27 stranica.

[20] I. Dugandžić. *Ukazanja, viđenja, objave. Teološka mogućnost i značenje tih nesvakidašnjih pojava,* tipkopis, 22 stranice. U popratnom pismu biskupu Žaniću, od 16. rujna 1982. autor se ne poziva na svoje članstvo u Komisiji, nego člankom želi „potaknuti teološku diskusiju".

član Komisije dr. fra Ivan Dugandžić, kako se čini, već pozitivno u svojim spisima izražava o međugorskim „ukazanjima“, što komisiju čini suvišnom. Stoga potpisnici, zauzeti obvezama u bogosloviji a svjesni da bi trebali stalno osobno kontaktirati sa svim „vidiocima“, nude biskupu ostavku.[21] Biskup nije uvažio njihove razloge niti ostavku.

Dugandžić – Žanić. U više pisama član Komisije dr. Dugandžić, više u polemičnu nego u pomirljivu tonu piše biskupu Žaniću. Najprije je objavio spomenuti članak o kronologiji događaja. Zatim piše biskupu u ožujku 1983.[22] Potom u rujnu 1983. prosuđuje ovako: „Od komisije kakva jest teško je očekivati ikakav odgovoran sud, jer ona zapravo ništa ozbiljno nije ni radila“.[23] Konačno mu piše u veljači 1984. Tu kaže: „Vi ste od prvog časa događaje u Međugorju shvatili neozbiljno i to Vam se sada osvećuje. Već kod prvog susreta članova Komisije u Mostaru kod mene je ostao mučan dojam da Vama stvarno nije stalo do prave istine o onom što se u Međugorju zbiva, nego do traženja načina i puta kako to proglasiti sumnjivim i osuditi“.[24] Biskup mu je Žanić odgovorio da je već odlučio proširiti komisiju.[25]

Odgovor Svetoj Stolici. U studenome 1983. Kongregacija za nauk vjere pita biskupa je li Komisija došla i do kakvih rezultata.[26] Na upit biskup je Žanić napisao malu studiju o međugorskom i hercegovačkom slučaju i poslao kardinalu Josephu Ratzingeru, prefektu Kongregacije. U zaključku biskup se pita o međugorskim pojavama:

> *Jesu li od Boga?* Odgovara: Međugorska „Gospa“ unijela je još više nereda i nesloge nego što je prije bilo! Stoga ne vidi kako može prihvatiti da je sve to od Boga.
>
> *Je li od vraga?* Teško prihvaća i tu hipotezu, iako mu dolazi na pamet i ta misao.
>
> *Je li to neka parapsihološka pojava?* Teško je ustvrditi i to, ali je atmosfera puna „čudesa“, „viđenja“, „ekstaza“, „transa“…
>
> *Je li prijevara ili zla namjera?* Odgovor: Od početka su se kod djece mogle primijetiti laži. U nekim trenucima jasno je da govore ono što čuju od franjevaca, posebno s obzirom na „hercegovački slučaj“. Bi-

[21] Ž. Puljić i M. Zovkić biskupu Žaniću, Sarajevo, 10. studenoga 1982.

[22] I. Dugandžić biskupu Žaniću, Humac, 20. ožujka 1983.

[23] I. Dugandžić biskupu Žaniću, Humac, 7. rujna 1983.

[24] I. Dugandžić biskupu Žaniću, Humac, 17. veljače 1984. (u izvorniku stoji: 1983).

[25] P. Žanić I. Dugandžiću, 24. veljače 1984.

[26] Dopis Kongregacije za nauk vjere, br. 154/81., od 3. studenoga 1983.

skup zaključno priopćuje da ne pridaje nikakvu važnost događajima i porukama što proistječu iz navodnih ukazanja u Međugorju. Čeka da prestane „viđenje" i da Komisija iznese svoje mišljenje.[27]

Biskup je čekao 16 godina (umro je 11. siječnja 2000.), i prije je mogao ugledati Blaženu Gospu na nebesima, nego dočekati da prestanu „viđenja" u Međugorju.

Druga, proširena Komisija (1984.–1986.)

Budući da su četvorica članova bila malen broj, a međugorska se „ukazanja" i „poruke" iz dana u dan množile i širile izvan župe i zemlje, biskup je Žanić odlučio proširiti Prvu komisiju drugim članovima. Obratio se svim katoličkim teološkim učilištima na području tadašnje države i tražio dopuštenje od poglavara pojedinih redovnika za njihovo članstvo.

Članovi **Druge komisije**. Uz već spomenutu četvoricu članova iz Prve komisije imenovana su osmorica svećenika: mr. fra Petar Krasić (1935.), Mostar; dr. fra Ljubo Lucić (1931.–1995.), Sarajevo; dr. Nikola Dogan (1944.–2007.), Đakovo; dr. Josip Kribl (1924.–1994.), Zagreb; dr. Rudolf Brajičić, SJ (2018.–2007.), Zagreb; dr. France Oražem (1930.), Ljubljana; dr. fra Srećko Badurina, TOR (1930.–1996.), Rijeka; mr. Nikola Bulat (1931.–1990.), Split; dr. fra Šime Samac (1946.–2015.), Makarska,[28] kojima su kasnije priključeni i medicinski stručnjaci: dr. Ivan Sisek (1935.), Zagreb; dr. Neda Hrčko (1927.–2004.), Zagreb, i dr. Jadranka Odak.

Prvo zasjedanje Komisije. Biskup piše:

> „Duhovi su podijeljeni i uznemireni obzirom na Međugorje. Bit će potrebno članove Komisije i stranke koje će nastupati pred Komisijom zakleti o čuvanju tajne što je tko govorio na sjednici".[29]

Članovi Komisije sastali su se u Mostaru, 23. i 24. ožujka 1984. Iz priopćenja uočljivo je ovo upozorenje:

> „Komisija ne odobrava što neki svećenici i katolički laici dovode organizirana hodočašća u Međugorje, ili organiziraju javne nastupe 'vidjelaca' prije nego je izrekla svoj sud o autentičnosti ukazanja".[30]

---

[27] P. Žanić kard. J. Ratzingeru, 21. studenoga 1983., ABOM, br. 1152/1983. *Le informazioni sulle presunte apparizioni a Međugorje*, 19 stranica.

[28] Biskup Žanić navodi članove Druge komisije, ABOM, br. 311/1984, od 17. ožujka 1984.

[29] P. Žanić don Nikoli Bulatu, ABOM, br. 241/1984 od 28. veljače 1984.

[30] *Ogledalo Pravde*, str. 193.

Drugo zasjedanje Komisije u Mostaru, 10. i 11. listopada 1984. Iz priopćenja se čita: Komisija i dalje radi „premda već sada uočava neke poteškoće disciplinske i teološke naravi u međugorskim porukama“.[31]

Treće zasjedanje Komisije u Mostaru**,** 7. i 8. ožujka 1985. Iz priopćenja izdvajamo:

> „Komisija smatra najtežim pitanjem… crkveni neposluh dvojice bivših kapelana iz Mostara, koji su odbili premještaj pozivajući se na poruke iz Međugorja“.[32] Jednako skandalozan bijaše odgovor „vidioca“ Ivana trojici članova Komisije da je papir u omotnici – prazan, *papir kô papir.*

Zapisnik od 8. ožujka 1985. o komisijskom otvaranju pisma Ivana Dragićevića, pohranjena u Arhivu Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, donosi dva pitanja i dva odgovora: „1. Kada će Gospa dati znak? – *Gospa je rekla da će ostaviti znak taj znak ja vam kazujem i povjeravam vama znak je: da će biti veliko svetište u Međugorju u čast moga ukazivanja i to svetište mome Liku*“. „2. Kada će se znak dogoditi? – *Znak će se dogoditi u 6 mjesecu*. Datum davanja izjave: *Visoko, 9.05. 1982. god.* Potpis vidioca: *Dragićević Ivan*“.

Četvrto zasjedanje Komisije, Mostar, 30. i 31. svibnja 1985. Priopćenje kaže da su saslušani izvještaji stručnjaka o ovim temama:

> „usporedba pojma obraćenja u Evanđelju i međugorskim pojavama, disciplinske poteškoće u vezi s dvojicom bivših mostarskih kapelana koji se pozivaju na međugorske poruke, teološka problematičnost nekih međugorskih poruka, nedostatna dokumentacija o navodnim čudesnim ozdravljenjima“.[33]

Peto zasjedanje komisije u Mostaru, 26. i 27. rujna 1985. Priopćeno je kratko izvješće.

Šesto zasjedanje Komisije, Mostar, 29. i 30. studenoga 1985. Nije bilo priopćenja.

Na **Sedmom zasjedanju u Mostaru,** 1. i 2. svibnja 1986. dijecezanska je Komisija završila posao. Članovi su glasovali za formulu: Ne rezultira nadnaravnost ukazanja, odnosno: *Non constat de supernaturalitate* (11 za, 2 protiv, 1 „*in nucleo*“, 1 suzdržan). Komisija je priredila nacrt „Deklaracije mostarskog biskupa o događajima u župi Međugorje“. Sedam stranica. Dan

---

[31] *Ogledalo Pravde*, str. 193.

[32] *Ogledalo Pravde*, str. 194.

[33] „Priopćenje sa dvodnevnog zasjedanje Komisije za ispitivanje događaja u župi Međugorje 30. i 31. 05. 1985.“, *Službeni vjesnik*, br. 2/1985., str. 56.

objavljenja trebao je biti: „19. svibnja 1986. na blagdan Marije Majke Crkve“. U toj su deklaraciji nanizane „neprihvatljive tvrdnje“ i „bizarne izjave“, koje se pripisuju zagonetnoj pojavi.

> „Došavši do ovih i drugih negativnih elemenata u ponašanju vidjelaca i pobornika te u porukama koje oni razglašavaju kao Gospine, komisija je na svom zasjedanju 29. i 30. studenoga 1985. konstatirala da joj nije potrebno daljnje istraživanje, jer i ove poteškoće, zajedno uzete, dovoljno govore protiv nadnaravnosti međugorskih poruka. Na posljednjem zasjedanju 2. svibnja 1986. izjasnila se da nije potrebno daljnje istraživanje i odgađanje službenog crkvenog suda“.[34]

Umjesto da službeno objavi tu Deklaraciju kojoj je nacrt izradila Komisija, biskup je Žanić želio najprije obavijestiti Biskupsku konferenciju u Zagrebu i pojedine urede Svete Stolice u Rimu o tim rezultatima, što je učinio u svibnju 1986. O tome su tih dana pisale talijanske novine,[35] a biskup je Žanić o tome izvijestio javnost u propovijedi u Međugorju tek u srpnju 1987.[36]

Nacrt knjige o Međugorju. Članovi Komisije izradili su plan, tj. sadržaj bez daljnje razradbe, za publikaciju Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, a do izdavanja knjige nije došlo. Plan je izgledao ovako:

I. – Župa Međugorje u hercegovačkoj Crkvi

II. – Kronološki pregled doživljaja djece i ostalih događaja u Međugorju

III. – Pozitivni elementi

IV. – Problematični elementi

1) Gospine poruke potiču na neposluh biskupu i provincijalu

2) Nepouzdanost dokumentacije o događajima u Međugorju

3) Neispunjena obećanja

4) Teološke poteškoće u izjavama koje prenose „vidioci“

5) Kritičari nisu dobro primljeni u Međugorju

V. – Umjesto zaključka.

Prvo javno negativno stajalište biskupa Žanića. Biskup je **30. listopada 1984**. na talijanskom iznio (neslužbeno) stajalište Biskupskog ordinarijata prikazujući u 15 točaka negativne pojave i činjenice koje su vezane uz međugorske fenomene.[37]

---

[34] ABOM, Fond Međugorje, *Nacrt deklaracije*, str. 4.

[35] Orazio Petrosillo, „Sulle visioni di Medjugorje…“, *Il Tempo*, 15. svibnja 1986., str. 26; *Ogledalo Pravde*, str. 195.

[36] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 134–137.

[37] *Ogledalo Pravde*, str. 193–194. *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 98–117.

Drugo javno negativno stajalište biskupovo izneseno je u Međugorju, na svetkovinu sv. Jakova Starijega, zaštitnika župe, prigodom podjele sv. krizme **25. srpnja 1987.** Biskup Žanić izražava svoju zahvalnost Gospi koja se nije nijednom ukazala moleći je da posreduje „za mir u ovoj nemirnoj crkvenoj pokrajini, u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji, posreduj posebno za ovo mjesto, za ovu župu, gdje se bezbroj puta upotrijebilo tvoje sveto ime u govorima koji nisu bili tvoji. Daj da se prestanu izmišljati tvoje poruke. Primi, presveta Djevice, zadovoljštinu iskrene molitve pobožnih duša koje su daleko od fanatizma i neposluha u Crkvi. Daj nam svima da dođemo do prave istine".[38]

Treće javno negativno stajalište biskupovo, 1990. Iz Mostara s Ordinarijata razaslan je na Biskupske ordinarijate BK dopis o „hodočašćima" u Međugorje. Navode se službena tumačenja i upute Crkve, koje ne dopuštaju nikakva hodočašća koja se poduzimaju u svrhu potvrđivanja vrhunaravnoga karaktera ukazanja.[39]

Četvrto javno negativno stajalište biskupovo, svibanj 1990. Biskup je Žanić pod naslov *Istina o Međugorju* sažeo svoje stajalište u 28 točaka koje dokazuju neistinitost nadnaravnih ukazanja, a mnoge vjernike sablažnjavaju s obzirom na međugorske pojave.[40]

Biskupa je Žanića 24. srpnja 1993. naslijedio koadjutor koji nastavlja utrtim putom.

II. Biskupska konferencija Jugoslavije

Prva intervencija BK. Biskupi 12. listopada 1984. pozivaju da se o pojavama u Međugorju čekaju ocjene crkvenih vlasti koje će se donijeti nakon temeljitih ispitivanja. Neka se ne organiziraju hodočašća kao da je „Crkva o tim događajima već donijela pozitivan sud".[41]

Druga intervencija BK od 18. travnja 1985.: „Zbivanja u Međugorju u Hercegovini biskupi i nadalje prate s dužnom pažnjom. Oni su i na ovom saboru potvrdili svoje ranije upute i odluke u vezi s ovim pitanjem".[42]

Treća intervencija BK. Od 1987. BK preuzima komisijsko ispitivanje slučaja.

---

[38] *Ogledalo Pravde*, str. 50; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 137.

[39] Biskupski ordinarijat, *Hodočašća u Međugorje*, 5. listopada 1990., 4 tipkane stranice.

[40] *Biskup Žanić o Međugorju,* 2021., str. 139–162.

[41] *Glas Koncila*, 21. listopada 1984., str. 2; *Crkva na kamenu*, br. 11/1984., str. 2; *Ogledalo Pravde*, str. 193; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 110.

[42] *Glas Koncila*, 28. travnja 1985., str. 3; *Ogledalo Pravde*, str. 194.

Treća komisija (1987.–1990.)

Osnivanje komisije. Spomenutim *Odredbama o načinu postupanja pri prosuđivanju navodnih ukazanja i objava*, koje je Sveta kongregacija za nauk vjere utvrdila godine 1978., propisano je, između ostaloga: „III. O vlasti koja se mjerodavna umiješati. 2. Biskupska konferencija može se umiješati: a) ako joj se obrati mjesni ordinarij, nakon što je obavio svoj dio posla, kako bi se stvar sigurnije prosudila; b) ako stvar već pripada državnomu ili krajevnomu okruženju, ali uvijek s prethodnim pristankom mjesnoga ordinarija.“ U siječnju 1987. na sugestiju Kongregacije za nauk vjere izašlo je priopćenje kardinala Kuharića i biskupa Žanića koji najavljuju Komisiju i upozoravaju pastire i vjernike: „Stoga nije dopušteno organiziranje hodočašća ili drugih manifestacija motiviranih svrhunaravnim karakterom koji bi se pridavao međugorskim zbivanjima“.[43]

Članovi Treće komisije: 11 svećenika (šest redovničkih i pet biskupijskih), četiri psihijatra i časna sestra tajnica. – Dr. Marin Srakić (1937.), Đakovo; dr. Franjo Topić (1953.), Sarajevo; dr. Miljenko Belić, SJ (1921.–2008.), Zagreb; dr. Mihály Szentmártoni, SJ (1945.), Rim; dr. fra Josip Marcelić, TOR (1929.–2018.), Split; dr. fra Albin Novak, OFM (1945.–2019.), Zagreb; dr. fra Jakov Mamić, OCD (1944.), Zagreb; dr. Alojz Pirnat (1947.), Maribor; dr. Marijan Valković (1927.–2000.), Zagreb; dr. Petar Šolić (1948.–1992.), Split; dr. fra Hadrijan Borak, OFM Cap. (1915.–1993.), Zagreb; medicinski tim: dr. Ante Korljan (1925.–1992.), Split; dr. Branimir Šubić (1927.–2011.), Zagreb; dr. Josip Palić (1937.–2018.), Osijek; dr. Vladeta Jerotić (1924.–2018.), Beograd; s. Magna Borovac (1946.), tajnica, Zagreb.

Komisija je održala 23 zasjedanja, sve u Zagrebu u Tajništvu Biskupske konferencije.

Prvo zasjedanje Komisije u Zagrebu 9. travnja 1987.

Drugo zasjedanje Komisije u Zagrebu 6. svibnja 1987.

Treće zasjedanje Komisije u Zagrebu 16. lipnja 1987.

Četvrto (izvanredno) zasjedanje u Zagrebu 17. kolovoza 1987.

Peto zasjedanje Komisije u Zagrebu 25. rujna 1987.

Šesto zasjedanje Komisije, Zagreb, 12.–13. studenoga 1987.

Sedmo zasjedanje Komisije u Zagrebu 29.–30. siječnja 1988.

[43] *Glas Koncila*, 18. siječnja 1987., str. 1; *Službeni vjesnik*, br. 1/1987., str. 17; *Crkva na kamenu*, br. 2/1981., str. 1; *L'Osservatore Romano*, 14. veljače 1987., str. 2; *Istina oslobađa*, 1992., str. 295–297; *Ogledalo Pravde*, str. 196; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 130.

Osmo zasjedanje Komisije u Zagrebu 11.–12. ožujka 1988.
Deveto zasjedanje Komisije u Zagrebu 13.–14. svibnja 1988.
Deseto (izvanredno) zasjedanje, Zagreb, 15. lipnja 1988.
Jedanaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 9.–10. rujna 1988.
Dvanaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 18.–19. studenoga 1988.
Trinaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 22. veljače 1989.
Četrnaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 10.–11. ožujka 1989.
Petnaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 29. travnja 1989.
Šesnaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 27.–28. rujna 1989.
Sedamnaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 12.–13. prosinca 1989.
Osamnaesto zajedanje Komisije u Zagrebu 23.–24. veljače 1990.
Devetnaesto zasjedanje Komisije u Zagrebu 7.–8. ožujka 1990.
Dvadeseto zasjedanje Komisije u Zagrebu 29.–30. ožujka 1990.
Dvadeset i prvo zasjedanje Komisije u Zagrebu 25. travnja 1990.
Dvadeset i drugo zasjedanje Komisije u Zagrebu 25. lipnja 1990.
Dvadeset i treće zasjedanje Komisije u Zagrebu 20. rujna 1990.

Značajka Treće komisije jest njezin rad na temelju podataka i rezultata dotadašnje Komisije i *ex novo*. Sve se odvijalo pod zakletvom i nije se izlazilo s priopćenjima u javnost. Više su puta pojedini članovi posjetili Međugorje, razgovarali s „vidiocima“ i franjevcima u župi i s biskupom Žanićem. Svoje su rezultate gotovo četverogodišnjega rada izložili pred članovima Biskupske konferencije u Zagrebu.

Rasprava na Biskupskoj konferenciji o međugorskim pojavama vođena je više puta: na redovitim zasjedanjima 25. travnja i 9. listopada 1990. te na izvanrednom zasjedanju 27. studenoga 1990. Na posljednjem je zasjedanju sastavljena i izglasana *Izjava* o Međugorju, ali nije bila tada objavljena. Tek na redovitom proljetnom zasjedanju u Zadru 10. travnja 1991. članovi su BKJ izdali završni tekst deklaracije. Raspravljalo se dakle na četiri uzastopna zasjedanja.

Izjava BKJ. Dne 10. travnja 1991. Izjava ondašnje Biskupske konferencije, na temelju rezultata njezine Komisije donosi sud s doktrinarnom tvrdnjom da se ne može ustvrditi da se u Međugorju radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama, te izdaje preporuke o pastoralnom i liturgijskom životu u župi. *Izjava* u cijelosti glasi:

„Na redovnom zasjedanju Biskupske konferencije Jugoslavije u Zadru, 9.–11. travnja 1991, usvojena je slijedeća

IZJAVA

Na temelju dosadašnjeg istraživanja ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama.
Međutim, brojna okupljanja vjernika s raznih strana koji u Međugorje dolaze potaknuti i vjerskim i nekim drugim motivima zahtijevaju pažnju i pastoralnu skrb prvenstveno dijecezanskog biskupa, a s njime i drugih biskupa, kako bi se u Međugorju, i povezano s njime, promicala zdrava pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, u skladu s učenjem Crkve.
U tu svrhu biskupi će izdati i posebne prikladne liturgijsko-pastoralne smjernice. Isto tako preko svojih će Komisija i dalje pratiti i istraživati cjelokupno događanje u Međugorju.

Biskupi Jugoslavije

Zadar, 10. travnja 1991.“[44]

Agresija. Potom je izbila agresija na Hrvatsku i BiH. Formiranjem novih država formirane su s vremenom i nove biskupske konferencije. Unatoč *Izjavi* BKJ *Non constat de supernaturalitate*, tj. da nije riječ o nadnaravnim ukazanjima u Međugorju, pristaše tih fenomena i dalje uporno tvrde da se „Gospa ukazuje“. Biskupski ordinarijat u Mostaru i od tada je u više navrata upozoravao da se ne može ni tvrditi ni u crkvama govoriti o ukazanjima kao nadnaravnima. Niti su dopuštena ikakva hodočašća u Međugorje, koja bi pretpostavljala takva „ukazanja“ i „poruke“.[45]

Naivne poruke mira. U jednom intervjuu 1993. u jeku rata, „vidjelac“ Jakov Čolo, u *Globusu* ističe:

„*Gospa me i danas, kao i svaki dan posljednjih dvanaest godina, tražila da se molim za mir u bivšoj Jugoslaviji. Djevica me uvjerila da mogu zaustaviti rat svojim molitvama...*“[46]

Osvrt. Kada to ne bi bilo posve naivno, onda bi se normalan vjernik pitao: Ako je Jakiša svojim molitvama mogao zaustaviti rat u bivšoj Jugoslaviji – kako mu je njegova „Gospa“ govorila – kakav je to on „neprijatelj“ naših lju-

---

[44] *Glas Koncila*, 5. svibnja 1991., str. 1; *Crkva na kamenu*, br. 5/1991., str. 1; *Ogledalo Pravde*, str. 197; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 163.

[45] *Ogledalo Pravde*, str. 197; *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 164–165; *Crkva na kamenu*, br. 7/1991., str. 2; *Glas Koncila*, 12. lipnja 1994., str. 5; 10. srpnja 1994., str. 6; 7. kolovoza 1994., str. 10; 25. rujna 1994., str. 2; *Slobodna Dalmacija*, 11. siječnja 1995., str. 9; 6. veljače 1994., str. 12.

[46] *Globus* (Zagreb), 8. listopada 1993., str. 41; *Ogledalo Pravde*, str. 37.

di, naroda i narodnosti pa se nije molio i taj nesretni rat otklonio? Ne, nego on svojim molitvenim propustom omogućio da nam rat raseli oko dva milijuna ljudi, da pogine, nestane ili bude ranjeno na desetke tisuća osoba, da nam se razruši više stotina crkava i nekoliko stotina tisuća kuća, da nam se nametne Dayton! I na kraju dopustio da šest godina poslije, 1999., NATO satre Srbiju od Srijemske do Kosovske Mitrovice!

Što bismo mi ostali vjernici, svećenici, biskupi, pokraj jasna suda Crkve? Da naivno i drhtavo vjerujemo međugorskim „vidiocima" koji svoje sanjarije nude kao „Gospine poruke", a svojim maštarijama zanose lakovjerne duše željne jeftinih fizičkih ozdravljenja i psihičkih ushićenja?

III. Intervencije Svete Stolice

Poluslužbeni dnevnik Svete Stolice *L'Osservatore Romano* 12. svibnja 1984. prenio je priopćenje prvoga zasjedanja Druge dijecezanske komisije, održana u Mostaru, 23.–24. ožujka 1984.[47]

Jednako je list donio 14. veljače 1987. osnivanje Komisije BKJ.[48]

I onda bilježimo četiri istupa dvojice tajnika Kongregacije za nauk vjere i jedan značajan intervent kardinala Josepha Ratzingera.

1) Najprije nadbiskup Alberto Bovone 23. svibnja 1985. upozorava tajnika Talijanske biskupske konferencije da se ne organiziraju službena hodočašća u Međugorje.[49]
2) Jednako to ponavlja tajnik Tarcisio Bertone, 23. ožujka 1995. francuskomu biskupu Langresa msgr. Léonu Taverdetu (1923.–2013.), koji se zanimao za stajalište Svete Stolice prema Međugorju.
3) Isti tajnik isto ponavlja 4. srpnja 1996. nadbiskupu Besançona msgr. Lucienu Dalozu (1930.–2012.).
4) I konačno 25. svibnja 1998. piše isti tajnik biskupu Reuniona msgr. Gilbertu Aubryju (1942.). U svim tim dopisima ističe se da hodočašća nisu dopuštena ako pretpostavljaju autentičnost ukazanja, jer bi to proturječilo izjavi BKJ.
5) **Ratzingerov „frei erfunden"**. Kada je ljeti 1998. jedan Nijemac pokupio desetak stranica raznih izjava koje se pripisuju Papi i kardinalu Rat-

[47] *Ogledalo Pravde*, str. 193.

[48] *Ogledalo Pravde*, str. 195–196.

[49] *La Civiltà Cattolica*, 19 ottobre 1985, str. 173; *Ogledalo Pravde*, str. 194–195.

zingeru i poslao ih u Vatikan u formi memoranduma, Kardinal mu je 22. srpnja 1998. napismeno odgovorio: „Ja mogu na to samo reći da izjave o Međugorju pripisane Svetomu Ocu i meni jesu puke izmišljotine" – *frei erfunden.*[50]

Zaključak. Ne samo da su izjave, pripisane Svetomu Ocu i kardinalu Ratzingeru, „puke izmišljotine", nego se može reći da su i tolike međugorske poruke, pripisane Gospi, puke umišljotine. Ako je naša vjera *obsequium rationabile* – razumna služba Bogu, duhovno istinsko i zdravo bogoštovlje, a jest (Rim 12,1), onda ne može ona biti plod ničije privatne fantazije i priviđenja.[51] To nam može mjerodavno reći Crkva. Ona je, nakon što je u njezino ime 30 izabranih svećenika i liječnika, koji su u trima komisijama, 10 godina savjesno i stručno u više od 30 zasjedanja ispitivali međugorska zbivanja, donijela svoj sud. I to ne jedan nego 20 biskupa odgovorno su izjavili da se ne radi o nadnaravnim ukazanjima u Međugorju. Vjernik, koji poštuje oba načela: *ratio et fides,* drži se toga stajališta, uvjeren da ga Crkva ne vara.

S obzirom na Međugorje postoji realna opasnost da se i Gospa i Crkva privatiziraju. Da ljudi zamišljaju i Gospu i Crkvu po svome ukusu, sluhu i neposluhu: da ne podlažu svoj vjernički razum službenoj hijerarhijskoj Crkvi, nego da službenu vodstvenu Crkvu nagone da slijedi i priznaje njihove mašte. Onomu koji nekritički prihvaća međugorske fenomene, koji se ne vodi logikom vjere nego fanatizmom osjećaja, ništa mu ne znači nikakav sud ni prve ni druge ni treće komisije, ni mjesnoga biskupa, ni Biskupske konferencije, pa ni same Svete Stolice. Za njega je vjera emocionalan nadražaj, a ne egzistencijalan sadržaj nošenja dnevnoga križa gdje god se nalazio. Takav fanatik ushićen stoji pred desetcima „tajni" o kojima se govori već desetljećima, napet pred stotinama „poruka" koje su inače preuzete iz pučke pobožnosti ili iz nedjeljnih propovijedi, a nude se kao najsvježije „ukazanje", zadivljen pred tisućama dnevnih posjeta prikaze bez ikakve novosti, pred desetcima tisuća gotovo programiranih „ukazanja" samim „vidiocima" na raznim mjestima kamo oni dopiru. On je uzbuđen pred polovicom „vidjelaca" koji tvrde da još uvijek imaju svakodnevna „ukazanja", a druga polovica ima privilegij samo jednom godišnje, raspoređeno po godišnjem dobu: na Božić, u ožujku i u lipnju na obljetnicu tzv. ukazanja. Zanimljivo: fanatiku štogod nešto nevjerojatnije, to mu je vjerodostojnije!

Naivni i lakomisleni vjernici, žedni vidljivih znakova i karizmatskih senzacija, napustit će zdence žive sakramentne milosti u svojim župama i vozariti u

[50] *Ogledalo Pravde*, str. 283.

[51] *Ogledalo Pravde*, str. 84.

Međugorje ili slijediti „vidioce“ koji su kroz čitav radni vijek svojih putujućih „ukazanja“ posjetili tisuće mjesta po svijetu, gdje im se jednako njihova pojava ukazuje i poruke upućuje kao i u Međugorju. Vidiš li da su ta „ukazanja“ vezana uz njih, a ne uz Međugorje!

Neki su „vidioci“ bili pošli u duhovna zvanja, ali nije išlo. Pa su se uglavnom svi dosta dobro obiteljski udomili, okućili i osovili na vlastite noge. Bogu hvala.

Ima u svijetu fanatičnih vjernika, svećenika i biskupa koji se više zanimaju je li se nešto prikazalo na hercegovačkom kamenjaru, u grmu, na brdu ili u podbrdu, nego što o svemu tome misli, drži i poručuje mjerodavna crkvena vlast. Da nije to taj međugorski „znak“ i „tajna“?!

Neka nam svima pomogne nebeske Gospe kod Boga zagovor i Gospodinov blagoslov!

Svetostolička komisija za Međugorje 2010.–2014.

Prije nego prijeđemo na prikaz djelovanja vatikanske Komisije, vrijedno je spomenuti mišljenje pape Benedikta XVI. izrečeno u audijenciji koju mi je udijelio 24. veljače 2006. prigodom našega biskupskoga pohoda *ad limina Apostolorum.* Nakon što sam napismeno sažeo i usmeno iznio svoje trajno mišljenje s obzirom na međugorski fenomen, Papa reče: „Mi smo se na Kongregaciji uvijek pitali kako za jednoga vjernika mogu biti vjerodostojna ukazanja svakoga dana i kroz tolike godine".[1]

Papa Benedikt XVI. godine 2009. zadužio je Kongregaciju za nauk vjere, kako joj i statutarno pripada, da osnuje i vodi Međunarodnu komisiju koja bi istražila međugorski fenomen, nastao 1981. Na završetku bi ona sama, Kongregacija, koja već desetljećima prati i proučava tu pojavu, vrjednovala zaključke Komisije i podnijela ih Papi na prosudbu i odluku. O tom je Tiskovni ured Svete Stolice 17. ožujka 2010. priopćio:

> „Pri Kongregaciji za nauk vjere pod predsjedanjem kardinala Camilla Ruinija osnovano je Međunarodno istražno povjerenstvo za Međugorje. To Povjerenstvo, sastavljeno od kardinala, biskupa, perita i eksperata, radit će povjerljivo, podvrgavajući rezultate svoga proučavanja instancijama Dikasterija".[2]

Međunarodna komisija

Članovi Komisije. Komisiju, kojoj je predsjedao kardinal Camillo Ruini, isluženi generalni vikar Njegove Svetosti za Rimsku biskupiju (1991.–2008.), činili su ovi članovi:

kard. Jozef Tomko (1924.–2022.), prefekt emeritus Kongregacije za evangelizaciju naroda;

kard. Vinko Puljić (1945.), nadbiskup vrhbosanski, predsjednik BK BiH;

---

[1] „Susret sa Svetim Ocem i službenicima Svete Stolice", *Crkva na kamenu*, br. 4/2006., str. 24.

[2] Tiskovni ured Svete Stolice, 17. ožujka 2010.: Comunicato della Sala stampa della Santa Sede: Commissione internazionale di inchiesta su Medjugorje, https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2010/03/17/0152/00367.html

kard. Josip Bozanić (1949.), nadbiskup zagrebački, dopredsjednik Europskih biskupskih konferencija;

kard. Julián Herranz (1930.), predsjednik emeritus Papinskoga vijeća za zakonodavne tekstove;

kard. Angelo Amato, S.D.B. (1938.), prefekt Kongregacije za proglašenje svetaca;

zatim ovi periti – stručnjaci:

msgr. Tony Anatrella (1941.), psihoanalitičar i stručnjak u društvenoj psihijatriji;

msgr. Pierangelo Sequeri (1944.), profesor fundamentalne teologije na Teološkom fakultetu Sjeverne Italije;

otac David Maria Jaeger, O.F.M. (1955.), konzultor Papinskoga vijeća za zakonodavne tekstove;

otac Zdzisław Józef Kijas, O.F.M. Conv. (1960.), izvjestitelj Kongregacije za proglašenje svetaca;

otac Salvatore Maria Perrella, O.S.M. (1952.), profesor mariologije na Papinskom teološkom fakultetu „Marianum“;

msgr. Achim Schütz (1969.), profesor teološke antropologije na Papinskom lateranskom sveučilištu, tajnik, i

msgr. Krzysztof Nykiel (1965.), službenik Kongregacije za nauk vjere, dodatni tajnik od 18. prosinca 2009.[3] Od 2012. naslijedio ga je msgr. Peter Smutelovič (1968.), službenik iste Kongregacije.

U radovima Komisije sudjelovali su također ovi eksperti – vještaci:

msgr. Franjo Topić (1953.), profesor fundamentalne teologije u Sarajevu;

otac Mijo Nikić, D.I. (1953.), profesor psihologije i psihologije religijâ na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu;

otac Mihály Szentmártoni, D.I. (1945.), profesor duhovnosti na Papinskom sveučilištu Gregorijani; i

s. Veronika Nela Gašpar (1963.), profesorica teologije u Rijeci.[4]

---

[3] Tiskovni ured Svete Stolice, 26. lipnja 2012.: Rinuncia del Reggente della Penitenzieria Apostolica e nomina del successore, https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2012/06/26/0385/00901.html

[4] Tiskovni ured Svete Stolice, 13. travnja 2010.: Comunicato della Sala stampa della Santa Sede: Riunione della Commissione internazionale di inchiesta su Medjugorje, https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2010/04/13/0214/00497.html

Komisija je u četiri godine svoga djelovanja održala 17 sjednica, od 26. ožujka 2010. do 17. siječnja 2014.

Objavljeno završno izvješće. Iako je Komisija radila pod strogom papinskom tajnom od 2010., završila početkom 2014. godine i konačni rezultati predani Papi na prosudbu, ipak su njezini radovi kao i dijelovi zapisnikâ pojedinih sjednica putovali neistraživim putovima i objavljeni čak dva puta 2020. godine. Ne znamo da je bilo ikakvih sankcija protiv nepoštovanja papinske tajne. Navodimo dva talijanska auktora, novinara, obojica izraziti branitelji međugorskoga fenomena: Saverio Gaeta, *Dossier Međugorje*, 2020.[5] i David Murgia, *Izvješće o Međugorju,* 2020.[6] *i Proces Međugorju,* 2021.[7] koje ovdje imamo pred očima.

Kritike na rad Komisije. Talijanski afirmirani proučavatelj „međugorskoga fenomena", poznat po svojim djelima *Međugorje posve lažno*[8] i *Istina o Međugorju. Velika prijevara*,[9] Marco Corvaglia, imajući u vidu publikacije spomenutih novinara, među prvima se osvrnuo na rad i rezultate Komisije kritičkom studijom u osam nastavaka na svojoj mrežnoj stranici:

1. – Neadekvatna komisija. Tko će suditi sudce? Neizlječive kontradikcije istražiteljske komisije o Međugorju: 19. prosinca 2021.[10]
2. – „Preokret" u istraživanju? Samo subjektivni dojmovi: 20. prosinca 2021.[11]
3. – Čudan izbor „prvih sedam ukazanja": 21. prosinca 2021.[12]
4. – Sedam ukazanja i zablude komisije: 23. prosinca 2021.[13]

---

[5] S. Gaeta, *Dossier Medjugorje. Svelata la Relazione finora segreta della Commissione vaticana che ha giudicato credibili le apparizioni mariane* [Otkriveno do sada tajno izvješće vatikanske Komisije koja je procijenila vjerodostojnim marijanska ukazanja], Cinisello Balsamo, 2020. (od sada: Gaeta, *Dossier Medjugorje*).

[6] D. Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, Torino, 2020. (od sada Murgia, *Rapporto su Medjugorje*).

[7] D. Murgia, *Processo a Medjugorje*, Rubbettino, 2021. (od sada: Murgia, *Processo a Medjugorje*).

[8] M. Corvaglia, *Medjugorje è tutto falso*, Torino, 2007.

[9] M. Corvaglia, *La verità su Medjugorje. Il grande inganno*, Torino, 2018.

[10] M. Corvaglia, 1. Una commissione inadeguata, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/medjugorje-e-la-chiesa

[11] M. Corvaglia, 2. "Svolta" nelle indagini o solo impressioni soggettive? La "svolta" nelle indagini? Solo impressioni soggettive, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje-e-la-chiesa-parte-2

[12] M. Corvaglia, 3. La strana scelta delle "prime sette apparizioni", https://www.marcocorvaglia.com/la-scelta-delle-prime-sette-apparizioni

[13] M. Corvaglia, 4. Le "sette apparizioni" e i clamorosi errori della commissione, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/sette-apparizioni-e-gli-errori-della-commissione

5. – Spašavanje Međugorja i čudne psihološke teorije: 26. prosinca 2021.[14]
6. – Komisija, kritike vidiocima i paradoksne ublaženice: 28. prosinca 2021.[15]
7. – Komisija kleveće biskupa Žanića?: 30. prosinca 2021.[16]
8. – Crkva i strategija koju komisija sugerira: 2. siječnja 2022.[17]

Izjave pape Franje o radu Komisije za Međugorje

Dvije su Papine izjave u vezi s rezultatima Ruinijeve Međunarodne komisije o događajima u Međugorju, usmeno izrečene u razgovoru s novinarima u razmaku od dvije godine.

Prva izjava, 6. lipnja 2015. Na povratku s apostolskoga pohoda Sarajevu u zrakoplovu na pitanje jednoga novinara o Međugorju Papa je odgovorio ovim riječima, kako navodi novinar Gaeta sa svojim dodatcima u zagradama:

> „S obzirom na problem Međugorja, tadašnji je papa Benedikt XVI. ustanovio Komisiju kojoj je predsjedao kardinal Camillo Ruini, a tu su bili i drugi kardinali, teolozi i stručnjaci. Oni su to proučili i kardinal je Ruini došao k meni i dao mi studiju, nakon toliko godina – ne znam, 3–4 godine više ili manje. Napravili su dobar posao, dobar posao. Kardinal Müller (*tadašnji pročelnik Kongregacije za nauk vjere, S. G.*) rekao mi je da će u to vrijeme imati 'sjednicu srijedom' (*feria quarta*); mislim da je to učinjeno posljednje srijede u mjesecu. Ali nisam siguran… (*ravnatelj Tiskovnoga ureda, otac Lombardi, naznačio je da zapravo nije bilo sjednice posvećene toj temi, S. G.*). Mi smo tu da donosimo odluke, koje će se potom kazati. Biskupima se za sada daju samo neke smjernice, ali s naznakama koje će se poduzeti".[18]

Druga izjava, 13. svibnja 2017., do dvije godine, također u zrakoplovu, na povratku iz Fatime, a odnosi se i na ovu prethodnu izjavu. Evo Papinih riječi izgovorenih u slobodnu stilu:

---

[14] M. Corvaglia, 5. Il salvataggio di Medjugorje? Fondato su strane teorie psicologiche, https://www.marcocorvaglia.com/salvataggio-di-medjugorje-e-strane-teorie-psicologiche

[15] M. Corvaglia, 6. Credibilità dei veggenti: il "vero problema" ammesso (perfino) dalla commissione, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/commissione-e-paradossali-attenuanti

[16] M. Corvaglia, 7. La commissione calunnia il vescovo Žanić?, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/la-commissione-calunnia-il-vescovo

[17] M. Corvaglia, 8. La strategia suggerita dalla commissione e attuata dalla Chiesa, https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/la-strategia-suggerita-dalla-commissione

[18] Papine riječi u zrakoplovu 6. lipnja 2015.: https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2015/06/07/0443/00961.html; s komentarom Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 10–11.

„Ruinijevo je izvješće vrlo, vrlo dobro. Bilo je tada nekih dvojbi u Kongregaciji za nauk vjere i Kongregacija je smatrala prikladnim svakomu članu kongresa te 'sjednice srijedom' poslati svu dokumentaciju, čak i ono što se činilo protivnim Ruinijevu izvješću. Primio sam obavijest: sjećam se, bila je subota navečer, kasno navečer. Nije mi se učinilo ispravnim: bilo je to kao staviti na dražbu – oprostite mi na izrazu – Ruinijevo izvješće, koje je bilo vrlo dobro izrađeno. A u nedjelju ujutro prefekt Kongregacije za nauk vjere primio je od mene pismo, u kojem sam od njega zatražio da kaže kako, umjesto da [članovi Kongregacije] pošalju mišljenja na 'sjednicu srijedom', pošalju ih meni, osobno. Ta su mišljenja proučena i sva ona ističu gustoću [*densità*] Ruinijeva izvješća".[19]

Na ove Papine riječi objavio je svoj komentar novinar Gaeta kao da je imao u rukama svu dokumentaciju koju je Kongregacija poslala svojim članovima da se pripreme za skupštinu na kojoj se trebalo službeno raspravljati o Ruinijevu izvješću, jer je to bila njezina Komisija i njezina dužnost. Ujedno, u zagradama, novinar odgovara Kongregaciji, nimalo uobičajeno. Imajući u vidu prethodan Papin tekst, novinar piše: „To na što se, između redaka, osvrće Franjo, bijaše žestok napad koji je Kongregacija povela s obzirom na Izvješće Međunarodne komisije. Prigovara joj se [Komisiji] da

[1.] nije uzela u obzir mnoge prigovore o fenomenu (*zapravo uvelike riješeni,* S. G.),

[2.] nije posvetila dužnu težinu stajalištu mostarsko-duvanjskih biskupa (*kao da bi bile prave pravcate službene izjave o Međugorju, ali koje je sama Kongregacija u prošlosti već s pravom smatrala samo 'osobnim mišljenjima',* S. G.),

[3.] nije ispitala svu dokumentaciju o činjenicama.

To su motivi – nastavlja Gaeta – zbog kojih se nisu trebali uzeti u obzir rezultati do kojih je Međunarodna komisija bila došla; i trebalo je, po svoj prilici, doći do dekreta kojim se odbacuju međugorska ukazanja. Pravo pravcato 'protu-Izvješće'! Odatle Papina odluka da taj tekst dadne na ispitivanje teolozima svoga povjerenja koji su, prema njegovim riječima, potvrdili da je Međunarodna komisija bila korektna u vlastitoj metodi istraživanja; te da 'protu-Izvješće' nije dakle imalo razloga postojati".[20]

---

[19] Papine riječi u zrakoplovu 13. svibnja 2017.: https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2017/05/14/0329/00740.html; Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 11.

[20] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 11–12.

Osvrt. Novinar Gaeta nema pravo u određenim tvrdnjama svojih komentara. Ponajprije Međunarodnu je komisiju, po mandatu pape Benedikta XVI., osnovala Kongregacija za nauk vjere i u dekretu osnivanja bilo je nedvosmisleno naznačeno da će zaključci istraživanja biti podneseni „instancijama Kongregacije za nauk vjere“[21] na prethodno vrjednovanje pa onda Papi na konačnu odluku. I *Normae* iz 1978. propisuju da je Kongregacija posljednja instanca – nakon dijecezanske i nacionalne – koja vrjednuje takve fenomene i svoje rezultate predaje Papi na prosudbu.[22] Stoga bi bilo posve ispravno i vrlo korisno da su se poštovale *Normae* koje je potpisao kardinal Franjo Šeper 1978. godine, kao i metoda koju je naznačio papa Benedikt XVI. o ulozi Kongregacije. Zašto se bojati objektivne kritike na Ruinijevo izvješće ako je ono utemeljeno i vođeno po kriteriju istine? I ako takvu kritiku Ruinijeva komisija zaslužuje? Kongregacija je 30 godina proučavala međugorski fenomen te stoga i znanstvena metoda i ljudsko poštenje iziskuje da ona izrekne svoj vrijednosni sud, pogotovo što je imala „nekih dvojbi“. Papi u završnoj fazi uvijek ostaje pravo i sloboda da izrekne svoj sud.

Nastavak druge izjave, 13. svibnja 2017. Novinar Gaeta na gornje Papine riječi o međugorskoj pojavi nadovezuje i drugi dio izjave koju je Vrhovni svećenik izgovorio, također u zrakoplovu, i u slobodnu rječniku, na povratku iz Fatime:

> „Dà, uglavnom se mogu razlikovati tri stvari. [Prvo] U prvim ukazanjima, kada su [navodni vidioci] bili djeca, izvješće više manje kaže da treba nastaviti istraživati. [Drugo] S obzirom na sadašnja navodna ukazanja, izvješće ima svoje dvojbe. Ja sam osobno ‘zločest’: ja više volim Gospu, majku, našu majku, a ne Gospu voditeljicu brzojavnoga ureda, koja svaki dan šalje poruku u taj i taj sat… ovo nije Isusova mama. I ova navodna ukazanja nemaju neke vrijednosti. Ovo kažem kao osobno mišljenje. Ali tko misli da Gospa kaže: ‘Dođite, sutra ću u taj sat dati poruku onomu vidiocu’; ne. [U Ruinijevu izvješću] razlikuju se dva [razdoblja] ukazanja. I, treće, prava pravcata srž Ruinijeva izvješća: duhovna činjenica, pastoralna činjenica, svijet koji tamo ide

[21] Tiskovni ured Svete Stolice 17. ožujka 2010. i 13. travnja 2010.: https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2010/03/17/0152/00367.html i https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2010/04/13/0214/00497.html

[22] Sv. Kongregacija za nauk vjere, „Norme o postupku prosudbe navodnih ukazanja i objava“, 25. veljače 1978., br. III. Interventi mjerodavne vlasti, *Acta Apostolicae Sedis*, CIV (2012.), br. 6, str. 503; na hrvatskom *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske*, br. 2/2012., str. 124.

i obraća se, svijet koji susreće Boga, koji mijenja život… Za to nema nekoga čarobna štapića, i ova duhovno-pastoralna činjenica ne može se nijekati. Sada, da se vide stvari sa svim ovim podatcima, s odgovorima koje su mi poslali teolozi, imenovan je ovaj biskup – dobar, dobar, jer ima iskustva – da vidi kako pastoral ide. I na kraju nešto će se reći".[23]

Osvrt. Razmišljajući o Papinim izjavama o delikatnoj tematici međugorskih pojava, dužni smo se držati objektivne istine do koje se pokušalo doći kroz sve vrijeme svih studija i svih stadija fenomena.

Prvo, s obzirom na „prva ukazanja" djeci, Ruinijevo izvješće ne kaže ni više ni manje da „treba nastaviti istraživati", nego je velika većina članova (13:2) glasovala *constat de supernaturalitate* – očito je posrijedi nadnaravnost – u onih „prvih sedam navodnih ukazanja", koja Komisija spominje čak 12 puta na 8 stranica.[24] Jesu li Papu „teolozi njegova povjerenja informirali" drukčije nego je Komisija glasovala? Zašto inače Papa kaže: „U prvim ukazanjima, kada su [navodni vidioci] bili djeca, izvješće više manje kaže da treba nastaviti istraživati". Kako je došlo do toga kratkoga spoja? Tko je dopustio ili naredio da se objavi Ruinijevo izvješće iako je bilo i ostalo pod strogom papinskom tajnom?

Drugo: S obzirom na ovu drugu fazu, nakon tih „prvih sedam navodnih ukazanja", sve do danas kada „ukazanja" ne prestaju, a bilo ih je do sada više desetaka tisuća, Papa veli da Izvješće ima svoje „dvojbe". Zapravo za ta „ukazanja" od srpnja 1981. do 2014. godine Izvješće kaže da postoji istinski problem (*un vero problema*). Komisija je s obzirom na tu drugu fazu, nakon one sedmodnevne početne, uključujući direktno navodne vidioce, glasovala tako da od 14 nazočnih članova i stručnjaka, 12 ih je bilo za to da se još ne može ili ne smije odlučivati – *nondum decernendum*, a 2 su glasa bila za to da je očito da nema ništa nadnaravnoga – *constat de non supernaturalitate*.[25] Papa u svojoj drugoj izjavi iz 2017. ističe da iznosi svoje „osobno mišljenje": da nije posrijedi autentična Gospa, Isusova majka, nego kao neka „voditeljica brzojavnoga ureda" koja odgovara na razna radoznala pitanja. Izričito veli da to nije „Isusova mama". Imajući u vidu ovakvu situaciju i s obzirom na Ruinijevo izvješće i na glasovanja, i na „osobno" Papino mišljenje, istinski bismo se radovali da je Ruinijevo izvješće prošlo kroz odgovornu raspravu redovitih članova Kongregacije „srijedom" *(feria quarta)* kako je sve bilo zamišljeno, predviđeno i

[23] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 11–13. Riječ je o nadbiskupu H. Hoseru.

[24] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 54, 55, 56, 57 (dva puta), 58 (tri puta), 59 (dva puta), 60, 61.

[25] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 86–87.

pripremljeno. Ali, znamo, Papa ima vlast zadržati za sebe Izvješće, ostaviti ga Kongregaciji na proučavanje i prosudbu, dati ga na prouku komu on hoće, osobito „teolozima svoga povjerenja“, odgoditi sud, zadržati „osobno mišljenje“, izjaviti da to nije „Isusova mama“, formirati novu komisiju, kao što ima pravo ne produžiti mandat prefektu Kongregacije za nauk vjere, kardinalu Gerhardu Ludwigu Mülleru,[26] što je Sveti Otac i učinio 1. srpnja te iste 2017. godine, ne dodjeljujući mu nikakve druge službe u Crkvi. Kardinal Müller u svojoj knjizi piše: „Franjo me zagrli u trijemu bazilike kazujući mi da ima puno povjerenje u mene. Sljedećega mi dana reče: 'Završio si svoj mandat. Hvala za tvoj rad', ne iznoseći nikakve razloge“.[27] Tek sedam godina kasnije, 1. srpnja 2024. promaknut je u kardinala prezbitera u crkvi sv. Agneze[28] i imenovan članom Vrhovnoga sudišta Apostolske Signature na petogodište.[29]

Treće: Uz osvrt na te dvije faze međugorskih „ukazanja“, prvih „sedam dana“ i druge 33 godine, tj. do svršetka pisanja Izvješća 2014., Papa je dodao i treću točku: brigu za pastoral u Međugorju.

Ovdje bismo, sa zahvalnošću Bogu i dobrohotnim suradnicima, istaknuli da se uvijek imao u vidu pastoral koji je uređivan i organiziran za uprave obojice dijecezanskih biskupa u Mostaru, i umrloga i umirovljenoga, i to od 1981. godine.

– Pastoral s dekretom. Trebalo je najprije staviti u red neke franjevce koji su ilegalno boravili i djelovali u Međugorju, ne mjesecima nego godinama. Nerijetko je bilo nekih prikrivenih igara i manipulacija. Sve se s Ordinarijata poduzimalo da samo dekretirani svećenici franjevci djeluju u Međugorju. Neke nije bilo moguće uvesti u red do njihove naravne smrti, gotovo 20 godina.

– „Ukazanja“ izvan crkvenih prostora. Zahtijevalo se i postiglo da se crkveno neodobrena „ukazanja“ udalje iz župne kuće, iz crkvene sakristi-

[26] Gerhard Ludwig Müller, rođen 1947. imenovan 2. srpnja 2012. prefektom Kongregacije za nauk vjere, predsjednikom Papinske komisije „Ecclesia Dei”, Papinske biblijske komisije i Međunarodne teološke komisije, odlukom Svetog Oca prestale su mu sve spomenute funkcije 1. srpnja 2017. bez javnoga obrazloženja: https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2017/07/01/0465/01042.html

[27] G. L. Müller, *In buona fede. La religione nel XXI secolo* [*U dobroj vjeri. Religija u XXI. stoljeću*], Roma, 2023.: „Francesco mi abbracciò sul sagrato della basilica dicendomi di avere piena fiducia in me. Il giorno seguente mi disse: 'Hai terminato il tuo mandato. Grazie per il tuo lavoro' senza fornirmi alcun motivo“. Vidi: https://lanuovabq.it/it/mueller-mandato-via-dal-papa-senza-spiegazioni

[28] https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmullergl.html

[29] https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2021/06/21/0397/00873.html

je, s kora crkve itd., i uopće iz liturgijskoga prostora. Neka se ne miješa službena liturgija Crkve s privatnim „ukazanjima“ pojedinih „vidjelaca“ i „vidjelica“ i njihovih voditelja.

– Gradnja ispovjedaonica u dvorištu. Odobrena je gradnja brojnih ispovjedaonica u župnom dvorištu.
– Ženidbe. – Možda nikomu nije bilo teže kao župnicima i kapelanima slijediti razne zahtjeve iz svijeta, kada bi ponetko s lažnim dokumentima dolazio s nezakonitom osobom da se vjenča pod „Gospinim“ okriljem, itd. Uređen je pastoral vjenčanja: određeno je da se strogo poštuju norme *Zakonika kanonskoga prava*, i dopušteno je vjenčanje u župnoj crkvi sv. Jakova ako je jedna zaručnička strana iz Međugorja. Inače trebalo se obratiti na Biskupski ordinarijat radi razjašnjenja problematike.
– Mise u crkvi. Bile su teške zloporabe s obzirom na slavlje sv. Mise: u autobusima, u hotelima, po privatnim kućama i parkovima, kako već odluči svećenik vođa skupine dolaznika. I to je praćeno i stavljeno u red koliko se moglo.
– Jurisdikcija. Teško je bilo staviti u red određene svećenike koji su vodili skupine iz svijeta. Ne zna se imaju li ovlasti ispovijedanja u svojoj biskupiji, jesu li *in good standing* sa svojim crkvenim poglavarom itd.
– Dokumentacija. Od 1981. do 2015. dostavljeno je s Biskupskoga ordinarijata u Mostaru na mjerodavnu Kongregaciju više od 2.500 preslika raznih protokoliranih dokumenata. Najveći je dio tih spisa već na neki način objavljen. Uostalom oba su biskupa nastojala sa svom odgovornošću službe biti u stalnu dosluhu i s Kongregacijom za nauk vjere i s Državnim tajništvom i s trojicom Papa: sv. Ivanom Pavlom II., Benediktom XVI. i Franjom.

„Prvih sedam ukazanja“ „Kraljice mira“

Rečeno je da je Ruinijeva Komisija razdvojila tzv. ukazanja u dvije faze: prva obuhvaća prvih sedam navodnih ukazanja koja smatra vjerodostojnima, tj. nadnaravnoga podrijetla,[30] a drugi desetci tisuća navodnih ukazanja „predstavljaju pravi problem“.[31]

[30] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 62; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str 48.

[31] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 83; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str 58: „costituiscono un vero problema“.

Zaista začuđuje činjenica da ni Dijecezanska komisija 1986. ni Komisija BKJ 1991. prema većini svojih glasača nije uočila ništa nadnaravnoga u prvim danima ukazanja, kao što to primjećuje kritičar Marco Corvaglia.[32]

Mi ćemo ovdje samo o „prvih sedam" i njihovim nedosljednostima i proturječjima.

Je li prvih sedam ili dvanaest „ukazanja"? Je li prvih sedam ili deset dana?

Ruinijeva komisija tvrdi: „U slučaju predmeta koji se ispituje, svjedočanstva u odnosu na prvih sedam navodnih ukazanja slažu se u *trajnu, nepromijenjenu, bitnu, jednostavnu i prostodušnu* načinu s obzirom na dva elementa:

- Gospa [*Nostra Signora*] otpočela im se, navodno, ukazivati predstavljajući se 'Kraljica mira';[33]
- Gospa je, kako kažu, postavljala zahtjeve njima i, preko njihovih poruka, vjernicima".[34]

Osvrt. Najprije nije nijedanput rečeno jasno i razgovijetno kojih „prvih sedam navodnih ukazanja" Komisija uzima u obzir i smatra vjerodostojnima, ako se računaju dani od 24. lipnja do 3. srpnja 1981.[35] Gaeta ima dvije vrlo čudne pretpostavke zašto se „prvih sedam navodnih ukazanja" ne slaže sa „deset dana" ukazivanja:

Prva hipoteza: „prije svega nedostatak u sastavu Komisije, bez stručnjaka za povijest marijanske manifestacije u Međugorju, koji bi mogao držati konce rekonstrukcije predložene u svjedočanstvima protagonista".[36] Dakle nije bilo stručnjaka koji bi mogao procijeniti stvarna „marijanska ukazanja" i koliko ih je doista bilo od 24. lipnja do 3. srpnja, prema svjedočanstvima protagoni-

---

[32] Vidi: https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/medjugorje-e-la-chiesa

[33] Komisija donosi ovu bilješku: „Vidi preslik izjave župnika u Međugorju Joze Zovke, o.f.m., koju je pročitao u crkvi 29. lipnja 1981., tj. pet dana nakon navodnih marijanskih ukazanja" – S. Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 54; Zapisnik sjednice 5. listopada 2012. / Prilog IV[a], str. 24.

[34] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 54, u bilješci 25 tumači se da u povijesti ukazanja/mariofanije postoji dvostruki oblik priopćavanja: jedan je privatan/osoban, drugi je javan-opći. I navodi se *Dei Verbum*, 8.

[35] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 52, 55; Murgia, Rapporto su Medjugorje, str. 41.

[36] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 65: „innanzitutto un difetto nella composizione della Commissione, con l'assenza di un esperto nella storia della manifestazione mariana di Medjugorje, in grado di tenere le fila della ricostruzione proposta nelle testimonianze dei protagonisti."

sta, tj. „vidjelaca“. Pa je li zato ustanovljena Komisija da to ocijeni, izračuna i utvrdi, i to od početka? A, eto, upravo joj nedostajao taj glavni stručnjak koji bi mogao definirati što je međugorska mariofanija i matematički izbrojiti dane i „ukazanja“ od 24. lipnja do 3. srpnja. Nevjerojatno! Tko je za to odgovoran što nije bilo toga stručnjaka? I kako je Komisija mogla raditi četiri godine i reći onako od oka „prvih sedam navodnih ukazanja“, a da se ne zna na koje se dane od njih deset i na koja se ukazanja od njih najmanje dvanaest doista odnose? Odgovara li taj nedostatak stručnjaka dostojanstvu jedne Međunarodne crkvene komisije? Čovjek se pita: je li i Sveti Otac, koji je rekao da prvu fazu od sedam prvih navodnih ukazanja treba i dalje istraživati, mislio na taj nedostatak?

Druga hipoteza: a zbog čega se ne zna na koje se dane odnosi „prvih sedam navodnih ukazanja“ ili koliko je „ukazanja“ bilo u onih deset dana, novinar Gaeta donosi ovaj motiv: „naglo ubrzanje izrade dokumenta nakon što je krajem 2013. prefekt Kongregacije za nauk vjere Gerhard Ludwig Müller priopćio predsjedniku kardinalu Camillu Ruiniju odluku o raspuštanju Komisije sa sastankom 17. siječnja 2014. (unatoč činjenici što su daljnji sastanci već bili pretpostavljeni u kalendaru radova, S. G.)“.[37] Dakle, odgovorna bi bila Kongregacija odnosno njezin prefekt kardinal Müller. Ova je pretpostavka još nevjerojatnija od prve, tj. da Komisija u četiri godine svojih dotadašnjih 16 službenih sastanaka i sedmorice članova koji su službeno pohodili Međugorje od 22. do 26. travnja 2012. nisu mogli točno izračunati prve dane ukazanja i prva ukazanja u danima jer ih je kardinal Müller požurio da završe s radom 2014. godine. Ako je to tako, čovjek se razložno pita: koliko je Međunarodnoj komisiji za Međugorje trebalo još dana ili mjeseci ili godina da točno izračuna kojih „prvih sedam navodnih ukazanja“ između njih barem dvanaest, i kojih „prvih sedam dana“ između njih barem deset?

Ipak Komisija prvu fazu navodnih ukazanja, tj. onih „prvih sedam navodnih ukazanja“ dijeli u dva razmaka:

Prvih pet dana: „Radi se o *prvih pet navodnih ukazanja/mariofanija*“.[38]

Druga dva dana: Tim gore navedenim danima Komisija pribraja još „druga dva navodna ukazanja: ono u Cernu, mjestu nekoliko kilometara udaljenu od

[37] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 65–66: „l’improvvisa accelerazione impressa alla stesura del documento dopo che a fine 2013 il prefetto della Congregazione per la Dottrina della Fede Gerhard Ludwig Müller aveva comunicato al cardinale presidente Camillo Ruini la decisione di sciogliere la Commissione con l’incontro del 17 gennaio 2014 (nonostante nel calendario dei lavori fossero già ipotizzati ulteriori appuntamenti).“

[38] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 47; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 38.

Međugorja, gdje su ondašnje mlade autom odvezli policijski dužnosnici; i ono koje se dogodilo u župnoj kući u Međugorju".

Osvrt. Ni u prvoj ni u drugoj fazi ne naznačuju se točni dani, jer od 24. do 29. lipnja uključivo točno je šest, a ne pet dana, pa se ne zna koji je dan Komisija isključila iz brojenja. I isto tako za druga dva ukazanja nisu naznačeni dani, a zna se da je 30. lipnja petero „vidjelaca" imalo „ukazanje" u Cernu, a Ivan iznad kućâ,[39] a 3. srpnja „ukazanje" u „župnoj kući".[40] Ispušta li namjerno Komisija navođenje dana jer ni sama nije točno odredila koja su to ukazanja, kada je prema općem znanju u tih deset dana bilo barem dvanaest „ukazanja"? Sve dakle ostaje neodređeno. Osim toga „vidioce" kroz Cerno nisu vodili „policijski dužnosnici", nego dvije socijalne radnice za koje se ne može reći da nisu bile dobrohotne.

Od kada je „Kraljica mira"?

S obzirom na naslov „Kraljica mira", Komisija tvrdi da se Gospa [*Nostra Signora*] otpočela, navodno, „vidiocima" ukazivati predstavljajući se kao 'Kraljica mira".[41] Dakle od početka, od prvih ukazanja. I Komisija donosi ovu bilješku: „Vidi preslik izjave župnika u Međugorju Joze Zovke, o.f.m., koju je pročitao u crkvi 29. lipnja 1981., tj. pet dana nakon navodnih marijanskih ukazanja u: Zapisnik sjednice 5. listopada 2012. /Prilog IV[a], str. 24".[42] Pogledajmo izvorni hrvatski tekst Izjave župnika fra Joze Zovke.

Tekst župnikove Izjave iz 1981.

„Izjava župnika

Nas župljane, kao i cijelu zapadnu Hercegovinu, su uznemirili glasovi i izjave šestero djece o ukazanju Gospinu na bijakovićkom brdu.

Svjesno sam se suzdržavao od suda o ocjene [sic] o toj stvari. Promatrao sam sve pomno i slušao kako djecu tako i ostale vjernike – očevidce.

---

[39] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, 1. izdanje Jelsa, 1985., str. 44–45; 2. izdanje Međugorje, 1998., str. 55–56.

[40] R. Laurentin, *Le recit*, 1986., str. 62; *Il racconto*, Brescia, 1987., str. 68.

[41] Komisija donosi ovu bilješku: „Vidi preslik izjave župnika u Međugorju Joze Zovke, o.f.m., koju je pročitao u crkvi 29. lipnja 1981., tj. pet dana nakon navodnih marijanskih ukazanja u:; Zapisnik sjednice 5. listopada 2012. /Prilog IV[a], str. 24.

[42] S. Gaeta, *Dossier Medjugorje,* str. 54, bilj. 25. Fra Zovko je imao kolokvij pred Komisijom 6. listopada 2012.

Nakon molitve Bogu i Bl. Dj. Mariji izjavljujem slijedeće:

a) Čvrsto vjerujem u Boga i Bogu koji se objavljivao svom narodu.

b) Objavu božju [sic] i nauk Crkve o njoj držim svetim i istinitim.

c) Osobito poštujem i častim Mariju kao Bogorodicu i Majku Gospodinovu, Majku Crkve i svakoga od nas.

d) Svjesno poštujem objave i znakove, čudesa koja je Bog činio i danas čini po njoj i njezinu zagovoru.

Što se tiče ovoga slučaja u našoj župi izjavljujem svima iz dubokog mira savjesti i vjere slijedeće:

1) Najprije sam se iskreno molio Bogu i Gospi, a posebno za ono vrijeme okupljanja na brdu.

2) svaki dan sam razgovarao s djecom. Svaki razgovor je snimljen na magnetofon. Nakon njihovih izjava i nakon preslušavanja mag. [netofonske] kazete s lica mjesta tvrdim da se neradi [sic] o javnoj objavi. Nije riječ o objavi za narod, već za njih.

DO SADA SE NIJE DOGODILA NIKAKVA OBJAVA JAVNOG KARAKTERA. Da li će se sutra dogoditi, neznam [sic]. Do sada nama Gospa nije ništa rekla. Djecu poštujemo i njihova uvjerenja i skustva [sic], slobodu njihovu i Božju.

Ovaj tekst je napisan na Petrovdan, 29.VI.1981.

Pročitan je na svim misama u župi. Pri ovoj izjavi stojim do danas.

Međugorje, 29.VI. [1981.] *Fra Jozo Zovko* [v.r.].“[43]

Pitanja s obzirom na župnikovu Izjavu o prvim „ukazanjima“

Kada se fra Jozo vratio u župu? Najprije je izjavio i objavio ovo: „U Međugorje sam stigao u petak 26. lipnja, točno u podne“.[44] Ali je u talijanskom prijevodu toga djela do sedam godina ta tvrdnja ispravljena: „U Međugorje sam stigao u subotu 27. lipnja točno u podne“.[45] Čitav dan razlike. Prema tomu Komisija netočno kaže da je fra Jozo bio „u Zagrebu od 22. do 28. lipnja 1981“.[46]

---

[43] Evo izvorna i potpisana teksta, kako se nalazi u dokumentaciji o fra Jozi Zovki na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru (izvornik i prijevod poslan na Kongregaciju za nauk vjere, 1. X. 2014., prot. 1283/2014.)

[44] Sabrina Čović, *Susreti s fra Jozom*, Pariz, 2006., str. 48.

[45] Sabrina Covic-Radojicic, *Incontri con padre Jozo*, Paris, 2013., str. 46: „Arrivai a Međugorje sabato 27 giugno a mezzogiorno in punto“.

[46] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 43; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 34.

Je li „svaki dan" razgovarao s djecom? – Prvo, fra Jozo Zovko u navedenoj Izjavi tvrdi: „svaki dan sam razgovarao s djecom". Budući da ga prva tri dana i četvrti dan do podne nije uopće bilo u Međugorju, nije ni mogao razgovarati s djecom u srijedu, četvrtak, petak i u subotu dopodne. Mogao je, dakle, s njima razgovarati dan i pol, od subote popodne do ponedjeljka ujutro, jer mu je Izjava čitana „na svim misama" u župi u ponedjeljak, na Petrovdan, uključujući, dakle, i prijepodnevne Mise. Prema tomu, nije istinita fra Jozina tvrdnja da je „svaki dan" razgovarao s djecom niti izjava onih koji kažu da je fra Jozo imao razgovor s Jakovom Čolom „27.6.1981. prije podne".[47]

Otkada se zove „Kraljica mira"? – Komisija se poziva na fra Jozinu Izjavu od 29. lipnja 1981. od kada bi se, navodno, Gospa počela predstavljati kao „Kraljica mira". Župnik Zovko u svojoj Izjavi navodi razne naslove: Blažena Djevica Marija,[48] Marija, Gospa, Bogorodica, Majka Gospodinova, Majka Crkve... Čak šest naslova, samo nema „Kraljica mira".

Da se Gospa počela ukazivati predstavljajući se kao „Kraljica mira", to uopće ne odgovara Izjavi koju je župnik fra Jozo Zovko sastavio, vlastoručno potpisao 29. lipnja 1981. u Međugorju i koja je čitana „na svim misama" na svetkovinu sv. Petra i Pavla te godine. „Kraljica mira" apsolutno ne rezultira u Izjavi, kako se na nju poziva Komisija. Gdje je to Komisija pročitala? I odakle je ona to uzela? I kako se ovakav previd ili propust može dogoditi takvoj Komisiji?

U svih prvih sedam navodnih ukazanja, od 24. do 30. lipnja, i u daljnja tri dana, od 1. do 3. srpnja 1981. nigdje se, nijednomu „vidiocu" ili „vidjelici", ni jedanput, ni na koji način, ni na kojem mjestu navodna Gospa nije predstavila kao „Kraljica mira", niti je ijedno od njih taj naslov prenijelo nekomu drugomu ili svijetu, koliko je iz mnoštva knjiga bilo poznato u javnosti.

Prema tomu svjedočanstvo u odnosu na prvih sedam navodnih ukazanja s obzirom na naziv „Kraljica mira", ne slaže se ni u *trajnu,* ni u *nepromijenjenu,* ni u *bitnu,* ni u *jednostavnu, ni u prostodušnu* načinu. Zašto Komisiji treba ovakav jedan neistinit podatak na kojemu temelji istinitost „ukazanja" „prvih sedam dana"?

Otkada se „poruke" daju narodu? Ni druga tvrdnja Komisije, koja se opet poziva na fra Jozu Zovku, da bi navodna Gospa u prvih sedam navodnih

---

[47] Darija Škunca Klanac, *Na izvorima Međugorja*, Mostar, 1997., str. 57. Cio razgovor: str. 57–69.

[48] Mirjana, Jakov, Ivanka i Vicka 28. lipnja jednodušno svjedoče pred župnikom Zovkom da im se predstavlja Blažena Djevica Marija; Darija Škunca Klanac, *Razumjeti Međugorje*, Međugorje, 2009., str. 29.

ukazanja postavljala zahtjeve djeci i, preko njihovih poruka, vjernicima, ne rezultira u župnikovoj Izjavi. Naprotiv, to fra Jozo izričito niječe i kaže: „Nije riječ o objavi za narod, već za njih", za „vidioce".

Navodna Gospa nije imala nikakve zahtjeve ili objave za narod nego samo za djecu. Tako izjavljuje i potpisom potvrđuje župnik o. Zovko. Prema tomu „svjedočanstva" u odnosu na „prvih sedam navodnih ukazanja" ne slažu se ni u *trajnu,* ni u *nepromijenjenu,* ni u *bitnu,* ni u *jednostavnu,* ni u *prostodušnu* načinu s obzirom na zahtjeve koje bi navodna Gospa postavljala djeci i, preko njihovih poruka, vjernicima. Zašto se Svetostolička komisija poziva na ovakva svjedoka?

Tekst dr. Darinke Šumanović-Glamuzine

Prva izjava potpisana 2008., objavljena 2009. Dr. Darinka Šumanović-Glamuzina (1956.), liječnica, dala je izjavu potpisanu u prosincu 2008. a objavljenu 2009. godine: „Pitala sam djecu mogu li i ja postaviti pitanja toj POJAVI". Djeca su pitala za dozvolu. „Tada sam postavila nekoliko pitanja, među kojima: TKO je ona […]. Pojava je rekla da je KRALJICA MIRA. To znam po svom vlastitom zaprepaštenju nakon tog odgovora (kakvog mira, pa mir je na svijetu i čemu takav naglasak na miru?).[49]

Druga izjava potpisana i predana svetostoličkoj Komisiji 2012., a objavljena 2020. godine: Darinka pita navodnu Gospu: „Tko je ona?" A Vicka prenosi navodni Gospin odgovor: „Kraljica mira".[50]

Taj se naslov iz Šestoga dana po prvi put čita i čuje u javnosti 2009., a u talijanskoj javnosti 2020. Što je stvarna istina?

Osvrt. S obzirom na tu *tvrdnju* da je doktorici Darinki Vicka rekla da se Gospa predstavila kao *„Kraljica mira", to ne donosi ni sama svjedokinja Vicka,*[51] *koja se toga Šestoga dana* dva puta susrela s Darinkom: i na Podbrdu i u svojoj obiteljskoj kući. A to je toliko važan podatak i naslov da ga 17-godišnja Vicka ne bi mogla zaboraviti ni ispustiti.

---

[49] D. Škunca Klanac, *Razumjeti Međugorje*, 2009., str. 156.

[50] Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 87: „Io domando: „Vicka chiedi: Chi è Lei?" Vicka domanda e rimane in ascolto della risposta. Vicka risponde: „La Madonna dice che Lei è la Regina della Pace".

[51] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 43; Međugorje, [2]1998., str. 53. Vicka donosi podatak da se navodna Gospa Trećega dana predstavila: *„Ja sam blažena Djevica Marija"*, str. 28, 2. izd. str. 36.

– Toga naslova nema ni u razgovoru između fra Joze Zovke, župnika, te Mirjane, Marije, Ivana, Ivanke i Vicke 27.–30. lipnja 1981.[52] A to je toliko značajna vijest da je sve petero „protagonista“ ne bi moglo ne istaknuti, odnosno ne spomenuti.
– Ne donosi toga podatka o naslovu ni vlč. Laurentin,[53] gotovo službeni historiograf međugorskih „ukazanja“.
– Darija Škunca Klanac pod Šestim danom bilježi, s obzirom na „vidioce“, „da vide osobu koja se imenuje Blažena Djevica Marija“,[54] a ne spominje se Kraljica mira. Tako je predstavlja i na drugom mjestu i izričito veli: „Kasnije će se očitovati pod nazivom Kraljica mira“.[55]
– Ni Stipe Ćavar u svome dnevniku ne spominje „Kraljicu mira“ pod nadnevkom 29. lipnja 1981.[56]
– Ni Mirjana Stanislava Vasilj-Zuccarini pod Šestim danom ne spominje ni dr. Darinku ni njezinu „Kraljicu mira“.[57]
– Toga naslova „Kraljica mira“ nema ni u razgovoru biskupa Žanića i svih šestero „vidjelaca“ i „vidjelica“, 21. srpnja 1981. u župnom uredu u Međugorju, a svi su odgovarali pod prisegom.[58]
– Ni David Murgia u Kronologiji „ukazanja“ pod nadnevkom 29. lipnja 1981. ne navodi ni Darinku ni njezinu „Kraljicu mira“.[59]

Prema tomu, ova Darinkina izjava o „Kraljici mira“, objavljena na hrvatskom 2009. i na talijanskom jeziku 2020. godine, jedino je mjesto u svoj literaturi o Međugorju gdje se kaže da to bijaše tek „peti ili šesti dan“ od početka pojave. Zato „svjedočanstva“ u odnosu na prvih sedam navodnih ukazanja slažu se da u *trajnu,* u *nepromijenjenu,* u *bitnu,* u *jednostavnu* i u *prostodušnu* načinu iskazivanja nema uopće spomena „Kraljice mira“. Darinkino „svjedočanstvo“ jest samo jedno osobno svjedočanstvo. Priopćeno prvi put javnosti 2009., tj. 28 godina nakon događaja. Prema tomu, ni prema „vidjelici“ Vicki

---

[52] I. Sivrić, *La face cachée de Medjugorje*, Saint-François-du-Lac (Québec), Kanada, 1988., str. 247–380. Englesko izdanje: *The Hidden Side of Medjugorje*, Saint-François-du-Lac (Québec), Kanada, 1989., str. 253–379.

[53] R. Laurentin, *Recit*, str. 42–43; *Racconto*, str. 46.

[54] Tako D. Škunca Klanac, *Na izvorima Međugorja,* Mostar, 1997., str. 26.

[55] D. Škunca Klanac*, Razumjeti Međugorje,* Međugorje, 2009., str. 29,

[56] S. Ćavar, *Prvi mjeseci ukazanja u Međugorju*, Mostar, 1999., str. 26.

[57] M. S. Vasilj-Zuccarini, *Gospin poziv iz Međugorja*, Međugorje, ^{6}2005., str. 60–62.

[58] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 32–45.

[59] Murgia, *Processo a Medjugorje*, str. 56.

Ivanković, ni prema R. Laurentinu, ni prema Kronici župe Međugorje niti prema ijednomu drugom spisu ili dokumentu ne rezultira da je Vicka dr. Darinki odgovorila da se Gospa naziva „Kraljica mira“.

„Kraljica mira“ od kolovoza 1981. Navodimo nekoliko podataka da se, prema izjavama „vidjelaca“ i „vidjelica“, navodna Gospa predstavlja kao „Kraljica mira“ tek od prve polovice kolovoza 1981., tj. skoro mjesec i pol dana nakon što su „vidioci“ počeli tvrditi da se, od trećega dana „ukazanja“, predstavlja kao „Blažena Djevica Marija“. Četvrti dan ukazala se tri puta. Jakov i Mirjana potom Vicka traže „znak“ četvrtoga i petoga dana.[60]

Dne 6. kolovoza 1981. Iz razgovora s Marijom Pavlović u torinskom časopisu *Medjugorje* prevodimo na hrvatski: U poslijepodnevnim satima 6. kolovoza [1981.] napokon su uspjeli [svi „vidioci“] ponovo biti zajedno. Marija svjedoči: „Gospa nam se ukazala i rekla: ‘Ja sam Kraljica mira’. Do onoga trenutka uvijek se predstavljala kao ‘Blažena Djevica Marija’. **Bilo je to prvi put da je upotrijebila taj poseban naslov** i od tada ga stalno ponavlja. Tako smo shvatili da je tim imenom željela obilježiti svoja ukazanja u Međugorju“.[61]

Osvrt. Marija „vidjelica“ u ime ostalih „vidjelica“ govori da se do tada, do 6. kolovoza 1981., predstavljala isključivo kao Blažena Djevica Marija, nitko od nje nije čuo da se zove Kraljica mira, a 29. lipnja 1981., kada je dr. Darinka bila na „ukazanju“, bilo je tu sve šestero djece.

Prema bilješkama u *Kronici župe* čitamo ovaj nadnevak i podatak:

Dne 12. X. 1981. – „Jakov i Vicka imali su ‘redovno viđenje’, koje je trajalo oko 10 minuta. Gospi su postavili nekoliko pitanja na koja je odgovorila otprilike ovako: […]

– Jesi li ti Bogorodica? Ja sam Bogorodica i Kraljica mira.“

To Vicka prenosi T. Vlašiću 12. listopada (a ne 29. lipnja) 1981. kada je Vlašić prvi put bio na „ukazanju” u Međugorju i kratko se zadržao s „vidiocima“ (prema Laurentinu).

---

[60] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, 1985., str. 28, 32–33, 38.

[61] S. Gaeta, *Dossier Medjugorje,* Milano, 2020, pp. 150–151: Nel pomeriggio del 6 agosto [1981] riuscirono a trovarsi finalmente di nuovo insieme. Testimoniò Marija: „La Madonna ci apparve e disse: ‘Io sono la Regina della Pace’. Era la prima volta che usava quel titolo specifico e da allora lo ripete sempre. Capimmo così che con quel nome voleva caratterizzare le sue apparizioni a Medjugorje“. Cjelovit razgovor u časopisu: *Medjugorje,* Torino, svibanj 2001., br. 99: https://www.medjugorjetuttiigiorni.com/2014/07/la-storia-di-medjugorje-raccontata.html

Osvrt. I ovdje, 12. listopada 1981., Vicka svjedoči da prvi put čuje Gospu da se predstavlja kao „Kraljica mira“.

Ne ulazimo uopće u tvrdnju o istinitosti jedne ili druge izjave, samo se čudimo da je taj naslov, priopćen navodno Šestoga dana od početka ukazanja, izišao na vidjelo javnosti na hrvatskom jeziku tek nakon punih 28 godina i onda potpisan kao istinit. A u talijanskoj javnosti 2020. godine, tj. tek nakon 38 godina. Zaustavimo se još malo na toj temi.

Darinkina svjedočenja

Iz Darinkinih objavljenih izjava 2009. i 2020. izdvajamo nekoliko pitanja i odgovora, koji se ukazuju novima u javnosti, a ponešto u povezanosti i s prethodnom Izjavom župnika Zovke. Prema sjećanju dr. Darinke, ispletena je cijela pripovijest, prožeta dijalogom između liječnice i „viđenja“, u prijenosu Vicke „vidjelice“:

1/ *Darinka*: „Bio je peti ili šesti dan ukazanja“

2/ Darinka: „Vicka, pitaj: Tko je ona?“

Vicka Darinki: „Gospa kaže da je ona Kraljica mira“.

3/ Darinka Vicki: „Zašto na ovom brdu?“

Gospa Vicki: „Jer je ovdje vjera jaka. Vjera je čvrsta“.

4/ Darinka Vicki: Smijem li opipati viđenje?

Gospa Vicki: „Da, neka pristupi“.

Vicka pokazuje Darinki: „Ovdje. Ovdje“.

I to „nešto“ ili „netko“ nestaje.

Darinka se osjeća „srušenom“.

I u sebi osjeća neku „energiju“, „ne poput one koja je Pavla oborila s konja, ali nešto slično“.[62]

5/ Darinka: „Vicka, ma što je ovo?“

Vicka Darinki: „Gospa je rekla: Uvijek ima nevjernih Judâ“.

Darinka provjerava kod *Mirjan*e „vidjelice“: „Što mi je Gospa rekla?“

---

[62] *Djela apostolska* (gl. 9.) opisuju kako se Savao, pred Isusovom svjetlošću, srušio na zemlju, kod „otvorenih očiju nije ništa vidio“, u Damasku je proveo tri dana, bez vida, „nije jeo ni pio“. A kada ga je po Isusovu nalogu učenik Ananija pohodio i krstio, progledao je i okrijepio se. Dodajmo i ovu upadljivu „sličnost“: kao što je Savao pitao pojavu: „Tko si ti, Gospodine“, slično je i Darinka zamolila Vicku da upita: Tko je ona?

Mirjana: „Uvijek ima vjernikâ, nevjernikâ i Judâ“.

Malo ćemo raščlaniti ova pitanja i odgovore u usporedbi s onim što je onih prvotnih pet-šest godina objavljivano.

Prvo: Kada je dr. Darinka bila na Podbrdu? – Liječnica Darinka napismeno u prosincu 2008. daje izjavu da se događaj zbio u lipnju 1981., ali se ne spominje ni točan ni približan datum. Međutim, pred nekim članovima Međunarodne komisije iz Vatikana u travnju 2012. sjetila se i izjavljuje: „Bio je peti ili šesti dan ukazanja“.[63]

Neki članovi Svetostoličke komisije, koji su uzeli njezinu Izjavu, za nju tvrde: „Bila je nazočna za vrijeme *najprvih* dana [*primissimi giorni*] povijesti fenomena i ostala je uvjerena – unatoč što je u početku bila skeptična – u autentičnost navodnih ukazanja“.[64]

Osvrt. Iz Darinkinih pisanih Izjava ne rezultira da je ona bila nazočna u „*najprvim* [*primissimi*]“ danima „ukazanja“, nego tek samo jednom, a ni tu nije posve sigurna je li to bio „peti ili šesti dan“ od početka „ukazanja“.

Prema dosadašnjim poznatim izvješćima, dr. Darinka bila je nazočna „ukazanju“ samo šesti dan, na Petrovdan, u ponedjeljak, poslije podne, 29. lipnja 1981. Tako potpisuje svjedokinja Vicka 12. listopada 1984., fra Janku Bubalu;[65] tako prenosi Laurentin,[66] kroničar Međugorja; tako piše Corvaglia.[67] Itd. Počinju li „*primissimi giorni*“ – *najprvi* dani od šestoga dana, tj. 29. lipnja od njih sedam koji se uzimaju u obzir? Jesu li „primissimi“ dani svih sedam prvih dana? Zašto Komisija treba isticati „i primissimi giorni“, ako o njima ne govori ni sama Darinka? *Qui nimium probat, nihil probat!* – Tko previše dokazuje, ništa ne dokazuje!

---

[63] Murgia**,** *Rapporto su Medjugorje,* str. 85: Era il quinto o sesto giorno delle apparizioni“. Doktorica nije sigurna u dan, a tako važan u njezinu životu!

[64] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 43; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 34: „Esiste la testimonianza firmata della dottoressa Darinka Šumanović-Glamuzina, raccolta durante il sopralluogo a Medjugorje della Commissione internazionale, che racconta l'avvenuto in un'ottica estrinseca e neutra. E' stata presente in loco durante i primissimi giorni della storia del fenomeno ed è rimasta convinta – pur essendo stata molto scettica all'inizio – dell'autenticità delle presunte apparizioni“.

[65] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 43; Međugorje,[2]1998., str. 53.

[66] René Laurentin, *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1986., str. 42–43; talijanski prijevod: *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje*, Brescia, 1987., str. 46.

[67] Marco Corvaglia, *Medjugorje è tutto falso*, Torino, 2007., str. 32–33.

Drugo: Koji je naslov „ukazanja“? – Ovo smo obradili u prethodnu odjeljku.

Treće: Zašto „ukazanje“ na Podbrdu? – Liječnica Darinka, prema izjavi iz 2008., objavljenoj 2009. i izjavi iz 2012. godine, objavljenoj 2020., moli Vicku da upita navodnu Gospu: „Zašto na ovom brdu?“ – „Gospa“ Vicki: „Jer je ovdje vjera jaka. Vjera je čvrsta“.

Prema svjedočenju „vidjelaca“ i „vidjelica“ „Gospin“ je odgovor drukčiji:

Mirjana fra Jozi: 27. VI. 1981. popodne: Koja je poruka za ljude? Gospa: „Neka čvrsto vjeruju“. A za franjevce? „Reci im neka čvrsto vjeruju“.

Marija fra Jozi: 28. VI. 1981: Gospa za franjevce kaže: „Nek čvrsto vjeruju i nek čuvaju svoju vjeru“.

Vicka i Jakov fra Jozi: Gospa je rekla da „čvrsto vjerujemo“.

Vicka pita što želi od naših svećenika: „… da čvrsto vjeruju“.

Mirjana: I s obzirom na ozdravljenje djeteta: „neka roditelji čvrsto vjeruju“.

Osvrt. Fra Jozo je u svojoj pisanoj izjavi na Petrovdan 1981. rekao da nema „nikakve objave javnoga karaktera“, tj. posebnih poruka ni za narod ni za franjevce. Ove su poruke uobičajene, svakodnevne, prve u našem životu, koje svećenici prenose s oltara, a roditelji svojoj djeci. Uglavnom je poruka poticajna, ekshortativna: neka čvrsto vjeruju, a nije deklaratorna, izjavna, utvrđujuća, potvrdna: „Ovdje je vjera čvrsta“.

Uostalom, kako se Marija udala u Italiju, a Vicka u Krehin Gradac, Ivan živi u Bostonu, njima se navodna Gospa ukazuje svaki dan u tim mjestima izvan Međugorja, bez obzira na vjeru stanovnika, a onima koji su ostali u Međugorju ne ukazuje se svaki dan, nego uglavnom jednom godišnje pojedinim „vidiocima“.

Četvrto: „Trnci“/„žmarci“/“energija“? – Prenosimo Vickino svjedočenje fra Janku Bubalu, također osobno potpisano, 12. listopada 1984. godine.[68]

Janko Bubalo, pod Šestim danom od početka „ukazanja“, *29. lipnja 1981*., u razgovoru s Vickom, gdje se navode samo inicijali u izvorniku:

„Vicka – E, tu na Podbrdu tada je bila i jedna doktorica.

Janko – Pa?

Vicka – Ona je tjela da se dotakne Gospe.

Janko – Pa, onda?

[68] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 220; Međugorje [2]1998., str. 271.

Vicka – Mi smo pitali Gospu, i Gospa je rekla: „Uvijek je bilo nevjerni Juda, ali može. Neka pristupi.“

Janko – I, onda?

Vicka – Doktorica je pristupila i dotakla Gospu.

[…]

Janko – Je li išta rekla?

Vicka – Nije ništa tu prid narodom. A poslije se svratila u našu kuću i prid svima rekla da je kod dodira osjetila kroz ruku neke neobične trnce (žmarce, kako je ona rekla), a nije ništa drugo govorila.

Janko – Je li ikada kasnije dolazila na ukazanja?

Vicka – Ja je nisam nikad vidila. A znaš kako je to kod nji. Pametan si, pa…“.[69]

Osvrt. Vicka, dakle, tvrdi i potpisuje da liječnica nije ništa govorila „prid narodom“, a „prid svima“ u kući rekla je da je osjetila samo „trnce“/“žmarce“ kroz ruku. Ništa drugo. Čestitali bismo dr. Darinki da je ona, nakon izlaska Bubalove knjige *Tisuću dana* 1985., javno posvjedočila da joj je Vicka prenijela Gospino ime: Kraljica mira i da se javno očitovala s obzirom na navodnu Gospinu rečenicu: „Uvijek ima nevjernih Juda“, koja se navodno na nju odnosila.

O istom događaju, Darinkinoj nazočnosti „ukazanju“, 29. lipnja 1981., izvješćuje i R. Laurentin 1986.[70]

Međutim, godinu dana poslije toga dolazi do obrata i u doktoričinu „sjećanju“ i u njezinu osjećanju „žmaraca“. Darinka se ne sjeća više ni „žmaraca“. S obzirom na te „žmarce“ ili „trnce“ ili kakav „treptaj“ (*brivido*) u ruci, dr. Darinka Šumanović-Glamuzina glatko je zanijekala u razgovoru s Laurentinom 1987., tj. šest godina nakon događaja: „Rekla je da se ne sjeća da je doživjela ikakav osjet“.[71]

Najprije kaže 1981. u Vickinoj kući „prid svima“ da je osjetila „žmarce“. Potom 1987. Laurentinu to mirno zaniječe, a 2012. piše da je osjetila neku „energiju“ (silu, snagu), „nešto slično“ poput Pavlove, i to objavljeno godine

---

[69] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 43; Međugorje, [2]1998., str. 53–54.

[70] R. Laurentin, *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1986., str. 42–43. (talijanski prijevod: *Racconto e messaggio di Me*djugorje, Brescia, 1987., str. 46–47.

[71] Navedeno u: M. Corvaglia, *Medjugorje è tutto falso*, str. 33: „Ha detto che non ricorda di aver provato nessuna sensazione“. Corvaglia upućuje na bilješku 58 na str. 107 njegove knjige: R. Laurentin, *Latest News of Medjugorje*, n. 6, Milford, 1987, p. 21.

2020. Tko u ovom slučaju govori istinu, a tko je zaobilazi? Ovako proizlazi da je sve to neko naknadno selektivno sjećanje, prema potrebama Komisije i društvenim okolnostima.

Komu ćemo sada vjerovati: Vicki „vidjelici" koja je prenosila „Gospine" poruke liječnici, i to potpisala 1984., objavila 1985. godine? Ili ćemo vjerovati dr. Darinki koja prvi put objavljuje svoje izvješće 2009., tj. 28 godina nakon događaja? Zar ne bi bilo razborito Darinkina naknadna sjećanja čitati s ozbiljnom rezervom i upozoriti je na njezine nedopustive nedosljednosti?

Peto: „Uvijek ima nevjernih Juda" – Kada je dr. Darinka zamolila Vicku da upita „Gospu" može li je dodirnuti, navodna je pojava odgovorila: „Uvijek je bilo nevjerni[h] Juda, ali može. Neka pristupi." Ta se prvoobjavljena rečenica razgranala u čak četiri pisana neskladna tumačenja:

Vicka: Nije čula nikakva odgovora od Darinke, niti je Darinku više ikada vidjela na „ukazanjima", do izlaska knjige 1985., a nema nikakve dopune ni u drugom izdanju razgovora s fra Jankom, iz 1998. godine.

Laurentin: On u svom opisu događaja od 29. lipnja 1981. donosi ovo izvješće: „Ovaj šesti dan prisutna je liječnica Darinka Glamuzina. Navodno je poslana iz Čitluka, da promatra što se događa na brdu. Traži da učini test:

– Mogu li dodirnuti Gospu?

Vidioci pitaju ukazanje i prenose odgovor ovim riječima:

– Uvijek ima nekih nevjernih Toma, kako god, može se primaknuti. Pogrješan prijenos ove riječi – tumači Laurentin „Gospu" – pretvorio je Tomu u Judu, izdajicu. Rimuju se dva imena [Toma i Juda], ali nije riječ o izdaji, nego o skepticizmu apostola koji želi staviti prst u Kristove rane: provjeriti i prije nego povjeruje.

Gospa ponavlja ono što uskrsli Krist govori Tomi.

– Blago onima koji ne vidješe i povjerovaše (Iv 20,29).

Doktorica Glamuzina je uz desno Gospino rame. Pokazuju joj točku. Ona dodiruje: učini pokret natrag, potvrđuje Vicka. Prolazeći pokraj Ivanke, žena će joj reći:

– U tom sam trenutku osjetila drhtaj [*brivido*] po cijeloj ruci.

Više ništa nije rekla i od tada je nitko nije vidio. Vidioci utvrđuju:

– Ona je dodiruje ... i Gospa ode".[72]

[72] R. Laurentin, *Racconto e messaggio di Medjugorje*, Brescia, 1987., str. 46–47.

Osvrt. Ovo je Laurentinovo tumačenje i samovoljno i nekorektno i nasilno. Ne kaže da mu je tako Vicka prenijela, nego je on siguran kako je „Gospa" rekla pa su djeca Tomu pretvorila u Judu. Riječ nevjerni, tj. koji nema vjere, jednako se odnosi na nekadašnje Judino stanje u Kafarnaumu: „A ipak, ima ih među vama koji ne vjeruju" (Iv 6,64), kao i na Tomino duševno stanje u vrijeme Kristova uskrsnuća: „Toma, prinesi ruku i stavi je u rebra moja i ne budi nevjeran nego vjeran" (Iv 20,26). Uostalom u hrvatskom se ne rimuju Juda i Toma, kako nas Laurentin poučava, osim u slovu „a" od njih osam! To je za njega rima!

Mirjana: Dr. Darinka u već navedenoj Izjavi kaže da je, pitajući Mirjanu što je „Gospa" rekla, čula odgovor: „Uvijek ima vjernikâ, nevjernikâ i Judâ". Ona za Mirjaninu rečenicu kaže da je to „vidjelica" ublažila iz samilosti prema Darinki. Dakle, falsificirana navodna Gospina izjava!

Darinka: Ona se u Izjavi pred Svetostoličkom komisijom 2012. priklanja Vickinoj rečenici: „Gospa je rekla: 'Uvijek ima nevjernih Judâ'. Judâ, a ne Tomâ. U tom sam trenutku i sama bila toga svjesna. To sam ja."

Osvrt. Da je dr. Darinka tako hrabro i odlučno posvjedočila onoga Šestoga dana kada je šutjela, kao što je posvjedočila 2012. (31 godinu kasnije), a objavljeno pred talijanskom publikom 2020. (38 godina kasnije), ne bi trebalo raznih samovoljnih i nasilnih interpretacija u kojima se čitatelj ne snalazi. I može li stoga dr. Darinka biti pouzdan svjedok s ovakvim nepouzdanim podatcima?

Kako nijedna komisija nije ispitala dr. Darinku?

Tako se pita i čudi jedan član Svetostoličke komisije: „Zašto doktoricu Šumanović-Glamuzinu nisu nikada ispitale prethodne komisije?"[73]

Odgovor bismo mogli potražiti na više mjesta. Već smo vidjeli da je Vicka rekla da do 1984. Darinku nije više nikada vidjela na „ukazanjima".

Vratimo se u 1985. godinu da vidimo što piše tadašnji kroničar župe Međugorje Vlašić:

Postoji zapis u *Kronici župe* da je kapelan Vlašić išao dr. Darinki s Jakovom „vidiocem" na pregled:

13. V. 1985. (Ponedjeljak) – […] „2. Danas sam oko 11 sati išao sa Jakovom na Čitluk liječniku. Pregledala ga je liječnica Darinka, koja je prvih

[73] Murgia, *Processo a Medjugorje*, str. 133: „Perché la Dottoressa Šumanović-Glamuzina non è mai stata interrogata dalle commissioni precedenti?"

dana dolazila promatrati vidioce 1981. Zamolio sam Ružicu Vasilj, sestru fra Joze Vasilja, da između nas postavi kontakt. Možda mi može dati dragocjene podatke o ponašanju vidjelaca s početka. Propisala je Jakovu nekoliko vrsta tableta zbog upale grla i vjerojatne alergije."

Osvrt. Nije nam iz objavljenih spisa znano ni je li Ružica uspostavila kontakt s Darinkom, i obavijestila o tome o. Vlašića, ni je li kapelan Vlašić uspostavio kontakt s Darinkom da mu ona dadne „dragocjene podatke".

Međutim, dr. Darinka nekim članovima spomenute Međunarodne komisije u Međugorju 26. travnja 2012. – 27 godina kasnije – usmeno kaže „da je jedan jedini put jedan svećenik, koju godinu poslije [njezina prisuća „ukazanju"], nju molio da ispriča taj događaj, nakon čega je više nitko nije pitao o tome".[74] Ne kaže ni koji je to svećenik, ni je li član Dijecezanske komisije, ni kada je to točno bilo, ni je li opisala događaj od 29. lipnja 1981., ni je li išta od toga zabilježeno ili objavljeno.

Pitamo se: Nije li, možda, to taj događaj koji spominje Vlašić u *Kronici* 13. svibnja 1985.? On je tada još uvijek bio navodni „duhovni voditelj" međugorskih „vidjelaca" i „vidjelica". On se bio zainteresirao za Darinkin slučaj, poznat mu vjerojatno iz fra Jankova razgovora s Vickom. Ako je ona ispričala događaj tomu svećeniku, a on nije ništa zabilježio i objavio, znači li to da nije ocijenio nijedan podatak „dragocjenim" da to zabilježi ili obznani?

Osim toga, to je bila izvrsna prigoda za toga svećenika, pogotovo ako je to bio o. Vlašić, da priopći slučaj fra Ivanu Dugandžiću, članu Dijecezanske komisije, ili da taj svećenik, konkretno o. Vlašić, sam pošalje svjedokinju u Mostar da je ispita Dijecezanska komisija ili netko od Komisije dođe k njoj u Međugorje. Ništa od toga. U komu je ili u čemu je razlog za taj nehaj? Iz Vickina odgovora proizlazi da su na dr. Darinki ostale tri nerazriješene rečenice:

Prva: „Uvijek je bilo nevjerni[h] Juda";

Druga. „Ja je nisam nikad vidila";

Treća: „A znaš kako je to kod nji[h]. Pametan si, pa…". Ovo je sve moglo biti poznato dr. Darinki nakon objavljene knjige fra Janka Bubala, 1985.

Dr. Darinka bila bi učinila veliku uslugu crkvenoj javnosti da je takvo svjedočanstvo o svome iznenadnu obraćenju, „fizičkoj metamorfozi", ili „energiji" koja je slična Pavlovoj, kako ona piše u Izjavi 2012., bila dala te iste 1981. ili sljedeće godine, ili tomu svećeniku prikazala slučaj 1985., sve „u lice ko-

[74] Murgia, *Processo a Medjugorje*, str. 129: „Dopo l'evento, infatti, si sentiva piena di energia. Dice che una sola volta un sacerdote, qualche anno dopo, le chiese di raccontare questo evento, dopodiché più nessuno la interrogò al riguardo".

munistima“ kada je bio mir po svoj zemlji! Pokazala bi da je „Gospu“ dodirnula, da je „Gospa“ nju opomenula, da je osjetila „energiju“, da je doživjela istinsko obraćenje, da je iz agnosticizma izišla i postala prava vjernica, da je skinuta s nje „Gospina“ opomena da je ona „nevjerni Juda“, kao što je ostalo zapisano u knjigama tih godina s različitim interpretacijama te opomene, bez ikakva opovrgnuća.

Ipak predstavnik „crkvene komisije“

Međutim, u izjavi objavljenoj 2009. Darinka je rekla da je dolazio neki član „crkvene komisije“: „Nakon izvjesnog vremena, došao je na razgovor i predstavnik ‘crkvene komisije’ za ispitivanje slučaja, pričali smo o događaju, pitao me jesam li ja nešto vidjela, rekla sam da nisam, ali da djeca ‘nešto’ vide. Više me nitko ništa nije pitao“.[75]

Osvrt. Bilo bi korisno i potrebno znati tko je dolazio od „crkvene komisije“. Kada je dolazio? Koje „crkvene komisije“? Dijecezanske ili BKJ? Tko se tako predstavio? Tko je postavio samo jedno pitanje: je li ona išta vidjela? Kada je odgovorila da nije vidjela, prestao je svaki daljnji interes. Je li moguće da je susret završio s jednim pitanjem i s jednim odgovorom? Vidi se ipak da je bio neki predstavnik „crkvene komisije“. Zašto se onda Svetostolička komisija sablažnjava da liječnicu nitko nije pohodio ni pitao?! I zašto se taj predstavnik Komisije vlada kao da je Vatikanska komisija otkrila Ameriku i da je ona s liječnicom prva razgovarala u Međugorju o Međugorju? A liječnica je taj podatak objavila tri godine prije susreta s članovima Ruinijeve komisije? I kako je pred Izjavom liječnice članovima zastao dah zbog njezina uvjerenja u autentičnost „ukazanja“. „Impresionirala nas je ova osoba, nakon toliko godina, opisujući onaj događaj jako se uzbudila zacrvenivši se u obrazima, sa suzama u očima“.[76]

Čuđenje članova Komisije

Komisija se, dakle, ne može čudom načuditi kako je dr. Darinka čuvala tajnu u sebi i kako nitko za nju nije znao, niti je itko zvao da je intervjuira, s njome porazgovori kroz tih 30 godina, a ona nosi u sebi takvo bogatstvo koje

---

[75] D. Š. Klanac, *Razumjeti Međugorje*, str. 158.

[76] Murgia, *Processo a Medjugorje*, str. 129: „Ci ha colpito come questa persona, dopo tanti anni, nel raccontare quell’evento si sia molto emozionata, diventando rossa in volto, con lacrime negli occhi“.

dokazuje autentičnost ukazanja u „najprvim [*primissimi*]“ danima! I Komisiji je Darinkino svjedočanstvo donijelo savršenu iluminaciju da prizna autentičnima navodna ukazanja u „najprvim“ danima.

Zaključak: Liječnica je bila „nazočna za vrijeme *najprvih* dana povijesti fenomena i ostala je uvjerena […] u autentičnost navodnih ukazanja“.[77]

Liječnica, „nakon toliko godina [31 godine], opisujući onaj događaj jako se uzbudila zacrvenivši se u obrazima, sa suzama u očima“.[78]

Ergo: *Constat de supernaturalitate* za *primissimi giorni!* Vjerodostojno je najprvih sedam dana od njih deset, i sedam ukazanja od njih dvanaest!

Pa se ti snađi, vjerniče i putniče, u ovakvim međugorskim „ukazanjima“.

[77] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 43; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 34: „Esiste la testimonianza firmata della dottoressa Darinka Šumanović-Glamuzina, raccolta durante il sopralluogo a Medjugorje della Commissione internazionale, che racconta l'avvenuto in un'ottica estrinseca e neutra. E' stata presente in loco durante i primissimi giorni della storia del fenomeno ed è rimasta convinta – pur essendo stata molto scettica all'inizio – dell'autenticità delle presunte apparizioni.“

[78] Murgia, *Processo a Medjugorje*, str. 129: „Ci ha colpito come questa persona, dopo tanti anni, nel raccontare quell'evento si sia molto emozionata, diventando rossa in volto, con lacrime negli occhi“.

Zar su molitve vjernoga puka dokaz „Gospinih ukazanja“?

U Splitu 29. svibnja 2002., prigodom prezentacije knjige *Ogledalo Pravde,* svjedoci ispričaše dvije-tri poučne zgode ili epizode: Jedan čovjek nabavio knjigu na hodniku kod bogoslova Mile. Domalo se kupac vraća i kaže: „Mogu li vratiti?“ – „Možete, što ne možete?“, veli mu Mile. „Ja mislio da je knjiga za Međugorje, a kad tamo piše: navodna ukazanja. Kako stavljate ovako sveti naslov i varate ljude obarajući se protiv međugorskih ukazanja?“ prigovara kupac. Kaže mu bogoslov: „Gospodine, kada ste vidjeli na obavijesti tko knjigu predstavlja, mogli ste pretpostaviti da su ‘ukazanja’ i pod navodnikom i pod upitnikom.“

Stoga je pošteno reći u početku: ako je netko, zaveden, kupio knjigu ili, prevaren, ušao u ovu dvoranu, još se može ispraviti i vratiti. Tko je došao slušati dokaze o vjerodostojnosti ukazanja, ne će se obogatiti. Štoviše. Želimo govoriti iskreno, argumentirano i dokumentirano. Zato i ovakav jasan biblijski i litanijski naslov *Ogledalo Pravde*, tj. istine.

Drugi prizor iz Splita: Ulazi jedna žena u veliku sjemenišnu dvoranu i svomu suputniku govori naglas tako da je i drugi okolo čuju: „Ne znam što ću ja ovdje, kad sam ionako protiv biskupa!“ Nitko nije bolje od te gospođe pogodio što je to ljudski apriorizam i vjerski fanatizam. Ja sam protiv biskupa, pa neka on priča što mu duša hoće. Mene ne zanima ni njegova istina, ni njegova služba u Crkvi. Mene zanimaju moji idoli, koje sam na svoju sliku u priliku skrojila i posložila kroz ova desetljeća ustrajnih i dnevno uzastopnih „ukazanja“.

Stoga, makar ušlo *Prijestolje Mudrosti* ili *Ogledalo Pravde* u njezin hram tih „ukazanja“, njezini zamišljeni idoli – bili vidioci ili vodioci vidjelaca – ne padaju ni pred kakvom Škrinjom Zavjetnom, kao što se u Ašdodu dogodilo Dagonu, idolu filistejskomu, koji ničice ležaše pred Kovčegom Gospodinovim, a ruke mu i glava na pragu hramskom (1 Sam 5,1–5).

Treći splitski prizor: za predstavljanja knjige, jedna se žena diže i ode iz dvorane plačući i naričući. Kritiziraju joj „vidioce“. Napadaju joj pojedine međugorske „mage i demagoge“ ili, kako bi biskup Žanić rekao, „mistifikatore“.[1] Stoga tko nije voljan podnijeti kritiku i ne želi vidjeti i drugu stranu

[1] P. Žanić, *La posizione*…, Mostar, 1984., str. 22: „La più grande responsabilità cade sulle

medaljice, tko nije spreman čuti primjedbe i na vlastite poglede, „viđenja“ i „ukazanja“, čuvat će se da se ne ogleda u „Ogledalu Pravde“.

Tema je: čitanje *Ogledala Pravde* pod vidom molitve kao međugorske poruke i preporuke.

1. Molitva kao kontekst

Molitva je značajan faktor u međugorskim nazovi-ukazanjima. U kontekstu molitve *Očenaša* uglavnom počinju „ukazanja vidiocima“. Čak utihne molitva da se prati „ukazanje“ od nekoliko minuta.

2. Smijeh pod Vjerovanjem

Dne 12. studenoga 1981.: „Gospa je s djecom bila deset minuta. Čim je došla, započela je *Vjerovanje*, što su djeca i prihvatila. Kad su došli do: *rođen od Marije vazda Djevice*, ona se od dragosti iz sveg grla smijala“.[2]

Vidiš i sam da je to podobro sumnjivo. Pod jednom od najsvetijih molitava Crkve, dogmatskim sažetkom onoga što kršćani vjeruju od apostolâ do danas, međugorska se pojava „iz sveg grla“ smije, i to kada se spomene da je Marija začela Sina Božjega i rodila ga kao Djevica. Zar to nije ismijavanje Djevice premudre kakvu Crkva zaziva u Litanijama? Ako ti mene uvjeriš biblijski, crkveno-učiteljski i razumski, da je taj smijeh ozbiljna pojava, i ta pojava ozbiljno ukazanje, bio bih ti ozbiljno zahvalan svega vijeka svoga.

3. Poruka bez molitve

Dne 16. rujna 1981.: „Također im je rekla da ne trebaju moliti za se jer da ih je ona najbolje nagradila. Nek mole za druge“.[3]

Biblijska Gospa, Djevica razborita, premudra, ne će nikada reći, pa ni međugorskim „vidiocima“, da ne trebaju moliti za sebe i da im „nagrada“ „ukazanja“ zamjenjuje osobnu molitvu. Mi smo dužni u prvome redu moliti i činiti pokoru za sebe i za svoje spasenje, a onda za sav svijet. I sam je Isus najprije molio za sebe da proslavi Oca i Otac njega po križu i uskrsnuću,

---

spalle del mistificatore e mago carismatico, fra Tomislav Vlašić, il quale nella sua strada ha rischiato di spergiurare purché difendesse la sua posizione“; *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 117.

[2] *Kronika ukazanja – Početci*, pod 12. XI. 1981.; *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 113.

[3] *Kronika ukazanja – Početci*, pod 16. IX. 1981.; *Ogledalo Pravde*, str. 111.

zatim za apostole da ih Otac posveti u istini i učvrsti u ljubavi, i konačno za sav svijet da svi budu jedno (Iv 17). *Sv. Pavao za sebe kaže da udara svoje tijelo, „da sam ne budem odbačen pošto sam drugima propovijedao"* (1 Kor 9,26). *A ovdje se javlja poruka da „vidioci" ne moraju moliti za sebe. Njima su „viđenja" nagrada, umjesto molitve. Zar ta poruka ne uvjerava da je to kriva nauka!*

4. Poruka da se moli za biskupa Žanića da „shvati ukazanja"

Tj. da ih prihvati. Fra Tomislav Vlašić **8. siječnja 1984.** piše da je zamolio „vidjelicu Mariju Pavlović da pita Gospu: 'Što možemo učiniti za o. Biskupa da shvati ukazanja?' Odgovorila je Gospa: 'Samo molite i postite!' I tako nas je stalno poticala dosad. Od proljeća prošle godine (1983.) cijela župa moli za nj. Mnogi i poste".[4]

Ako je sve točno o molitvama i postovima za obraćenje biskupa Žanića, kako kroničar bilježi, onda je moguće uočiti da je dobri Bog molitvama i postovima međugorskih vjernika i „vidjelaca" utvrđivao biskupa Žanića u shvaćanju da u Međugorju nema nijednoga autentična ukazanja ni poruke! I to upravo na temelju takvih poziva i poruka s obzirom na njegovo „obraćenje" međugorskim izmišljotinama i „porukama" protiv njega samoga kao uzročnika svega nereda u hercegovačkom slučaju. S tim je dubokim i nepokolebljivim uvjerenjem u neistinitost ukazanja, braneći do kraja čast i dostojanstvo Bezgrješno začete, Djevice premudre, Bogorodice i na nebo Uznesene mirno otišao pred Lice Božje 11. siječnja 2000.

5. Molitvena grupa za biskupa Žanića

Od molitvene skupine, međugorskih duhovnih specijalaca, „Gospa je tražila da 2 puta tjedno poste o kruhu i vodi. A već treći mjesec otkad po Gospinoj želji, postimo o kruhu i vodi 3 puta tjedno. Većinu svojih molitava prikazuje grupa za nj. Često namjenjujemo zajednička klanjanja, krunice, odlaske na mjesto ukazanja, gdje za nj dugo u noć molimo. Bog će pogledati na molitve i postove".[5] Tako fra Tomislav Vlašić, **8. siječnja 1984.**

Samo onako usput spominjem još jednu splitsku epizodu, da se vidi koliko je specijalna grupa svojim krivim molitvenim nakanama uspjela „obratiti" biskupa Žanića za Međugorje. Kada je 4. listopada 1998. Papa bio u Splitu,

---

[4] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 705 (pod 8. I. 1984.); *Ogledalo Pravde*, str. 126.

[5] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 705 (pod 8. I. 1984.); *Ogledalo Pravde*, str. 126.

pošao sam po 80-godišnjega biskupa u Kaštel Novi da dođe u splitsku zračnu luku pozdraviti Svetoga Oca. Bilo mu je drago. A kako je bio prilično obamro, da malo živne, velim mu da je Papa zaželio poći u - Međugorje. On osta ko ukopan, tek sada obamro!

„Ne samo to, Preuzvišeni, nego želi nas dvojicu sebi jednoga s desne, a drugoga s lijeve strane u svome papamobilu da ga pratimo.“

On, onako skamenjen, pokoj mu duši: „Ne može meni Papa to narediti. Ja ne idem s njim u Međugorje. A ne bi trebao ni on, ni ti“.

„Biskupe, to je Papina želja. Kakav ste Vi biskup ako Papu ne slušate? Do sada ste uvijek bili vjerni, prevjerni, pravovjerni, a nu sada. Došao Vam na noge, da ga sada izdate?“, i ja se uozbiljio.

„Kako Papa može zaželjeti poći u Međugorje, kada tamo nema ništa?“ pita se u čudu marijanski biskup Pavao.

Lako ga se takvim razgovorom budilo iz mrtvila, a i uvjerilo da su to prijateljske šale.

Pojava je osnovala molitvenu skupina oko fra Tomislava Vlašića, koji se u pismu od 13. travnja 1984. predstavlja Papi kao onaj koji „po božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce“.[6] *I ta skupina mjesecima moli, moli dugo u noć, klanja, moli krunice, posti da biskup popusti priviđenjima. Zašto ne mole da Bog providi, da istina pobijedi? To je prava nakana. Grupa-udruga odlazi u Italiju. Gradi samostan u Međugorju, od stotinjak soba. Tu im ne pada na um da traže od biskupa dopuštenje. I razdijeli se skupina. I njezina misfitikatora Vlašića crkvene vlasti svrgnu s vodstva te molitvene i vjerničke udruge, nakon što je u Međugorju za vrijeme duhovnih vježbi pomiješao spiritualno sa spiritističkim!*

6. Župa moli da Crkva prizna „ukazanja“

Dne **3. lipnja 1983**.: „Pitanje: Fra Tomislav [Vlašić] je naumio pozvati župu da moli i posti na nakanu da bi Crkva ove događaje priznala nadnaravnim. Smatra da je i to obveza župe: izmoliti taj dar. Da li je na pravom putu? Odg. Na pravom je putu. Neka župa moli za taj dar“.[7]

Evo prošle su godine, a Crkva ta „ukazanja“ nije priznala „nadnaravnima“. Ali Crkva, slijedeći Isusa Krista, sveudilj preporučuje molitvu i post ne samo u Međugorju, nego svakomu vjerniku po cijelome svijetu. I osobito

[6] Faksimil pisma u: *Ogledalo Pravde*, str. 56.

[7] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 498 (pod 3. VI. 1983.); *Ogledalo Pravde*, str. 122.

preporučuje molitvu da se čuvamo krivih molitvenih nakana i da ne poklanjamo pozornosti izmišljenim „proročanstvima“, lakoumnim njihovim tumačenjima, „lažnim prorocima“ i „lažnim učiteljima“, kao što nas Sveto Pismo ozbiljno upozorava (2 Pet 2,1).[8]

7. Smiješne poruke o molitvi

Ukaza na svetkovinu Uzašašća Gospodinova **31. svibnja 1984**. poručuje: „Molite, nećete se pokajati“.[9]

– Zbilja duhovito. Kao da kaže: Kajte se, ne ćete se pokajati! Vjerujte u Boga, ne će vam biti zgorega! Postite, ne će vam biti na štetu i na odmet da smanjite malo kilaže i masnoće! Pa je li smisao tolikih dnevnih „poruka“ u tome da nagone vjernički svijet na vjerovanje u takva praznorječja!

8. Dokaz – molitva!

Ima crkvenih ljudi koji kažu: Ako se narod moli Bogu, pusti ga neka ide u Međugorje, neka hodočasti, neka se moli. Bolje je da se moli, nego da se ne moli, bolje je da „međugorsku Gospu“ štuje, nego da Gospu psuje i nikakvu ne štuje!

Crkva već 2000 godina svakomu vjerniku nalaže i preporučuje molitvu, post, pokoru, ispovijed, obraćenje. Nikomu ne brani da se moli Bogu gdje hoće. Ali ne odobrava da se u crkvi s oltara reklamiraju „hodočašća na mjesto ukazanja“, koja nisu priznata nadnaravnima, kako bi se razlikovala istina od laži, pravo od krivoga. Ako je naša BK imala smjelosti da, suprot tolikim znatiželjnim dolaznicima u Međugorje, suprot masovnim pričama i karizmatskim zanosima, na temelju ozbiljna, solidna i stručna istraživanja izjaviti da se u Međugorju ne radi o nadnaravnim ukazanjima, to je znak da je Crkva i u XX. i XXI. stoljeću, ovdje u nas, „stup i uporište istine“ (1 Tim 3,15).[10]

Propustljive međugorske „poruke“ o molitvi, postu, vjeri, obraćenju i miru, svakodnevno ponavljane kao nove, a uvijek jedne te iste, toliko su naglašene u Svetom Pismu i u redovitu naučavanju Katoličke Crkve da svatko tko želi slušati i živjeti po Božjim zapovijedima i crkvenim zakonima može na svakom mjestu na svijetu moliti, postiti, obratiti se i za mir se zalagati. Toj kr-

---

[8] *Ogledalo Pravde*, str. 269.

[9] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 841 (pod 31. V. 1984.); *Ogledalo Pravde*, str. 129.

[10] *Crkva na kamenu*, br. 10/1993., str. 12; *Ogledalo Pravde*, str. 151.

šćanskoj potrebi i dužnosti niti oduzima niti dodaje veću vrijednost i snagu ni jedno ni utvrđeno, a kamoli na tisuće neutvrđenih međugorskih nazovi-ukazanja.[11]

Kao da treba prevaliti tisuće kilometara iz Koreje u Međugorje da čovjek izmoli krunicu, da se Bogu pomoli, da se ispovjedi, ako Isus preporučuje „uđi u svoju sobu" (Mt 6,6) i moli se!

Kao da oni koji kažu da su došli u Međugorje više od trideset puta time dokazuju da su se „obratili". To bi im mogao biti pravi znak da se nisu obratili.[12] Pogotovo obraćen čovjek o tome ne kazuje, nego u životu pokazuje!

A ako se vjernici u međugorskoj crkvi sv. Jakova iskreno ispovijedaju i mole, bez obzira na sva čudesno umnožena „ukazanja", sigurno primaju iste Božje milosti kao i vjernici koji se mole i valjano primaju sakramente u drugim katoličkim crkvama po svijetu. To je mjesna Crkva uvijek držala.[13]

9. *Ratio et fides*

Ako je naša vjera *obsequium rationabile* – razumna služba Bogu, duhovno, istinsko i zdravo bogoštovlje, a jest (Rim 12,1), ne može ta služba, *leitourgia*, biti plod ničijega privatnoga priviđenja. To nam je mjerodavna reći samo Crkva, a ne privatni „vidioci" sa svojim utvarama i buljucima navijača. Crkva je naša, nakon što je u njezino ime više od 30 izabranih svećenika i liječnika, koji su u trima komisijama, 10 godina savjesno i stručno u više od 30 zasjedanja, zajedno uzetih, ispitivali međugorski slučaj, donijela svoj doktrinarni pravorijek. I to ne samo biskup mostarski, nego 20 biskupa iz cijele BK, odgovorno su izjavili da se ne radi o nadnaravnim ukazanjima. Vjernik, koji poštuje oba načela: *ratio et fides,* razum i vjeru, drži se toga stajališta, uvjeren da ga Crkva ne vara. Neka ni on Crkvu ne ignorira!

Onomu koji nekritički prihvaća takve fenomene, koji se ne vodi logikom vjere nego instinktom osjećaja, ne će mu ništa značiti sud ni prve ni druge ni treće komisije, ni mjesnoga biskupa, ni BKJ, pa ni same Svete Stolice. Za njega je vjera emocionalan podražaj, a ne egzistencijalan sadržaj podnošenja dnevnoga križa i znoja. Takav samouvjerenik ushićen stoji pred desetcima šifriranih „tajni" o kojima se govori već toliko godina; emocionalno napet pred stotinama „poruka" uzetih iz pučke pobožnosti ili iz običnih propovijedi

---

[11] *Prijestolje Mudrosti*, Mostar, 1995., str. 283; *Ogledalo Pravde*, str. 199.

[12] *Ogledalo Pravde*, str. 229–230.

[13] Ante Luburić, u: *Ogledalo Pravde*, str. 268–269.

a nude se kao najsvježije „ukazanje“; zadivljen pred tisućama posjeta prikaze bez ikakve novosti, pred desetcima tisuća gotovo programiranih „ukazanja“ samim „vidiocima“ na raznim mjestima kamo oni dopiru. On je uzbuđen pred polovicom „vidjelaca“ koji tvrde da još uvijek imaju dnevna „viđenja“, a druga polovica ima privilegij samo jednom godišnje, raspoređeno po sezonama svaka tri mjeseca: i to licem na Božić (Jakov), u ožujku (Mirjana) i u lipnju na obljetnicu takozvanih ukazanja (Ivanka). Hoćeš li se kladiti da će, prema dosadašnjem programu, četvrti vidjelac, ako ikada prijeđe sa svakodnevnih na jednogodišnje ukazanje, ubuduće imati „ukazanja“ u devetom mjesecu oko Križeva ili Križevca, da se i jesenje doba pokrije tako da u međugorskom ćupu nikada ne ponestane hodočasničkoga brašna, a u vrču miomirisnoga ulja! (1 Kr 17,16).

Zaključak

Jedan je hrvatski publicist objavio *Pismo Kraljici Hrvata.* Ne može se vjernik-čitatelj u tome pismu s auktorom u mnogim točkama složiti. Naprotiv. Ali može se zamisliti nad ovim odlomkom upućenim *Kraljici Hrvata* u vezi s međugorskim slučajem: „U privilegiranim pastirčićima iz Lurda i Fatime bila je određena budućnost da, nakon beskrajnih unakrsnih ispitivanja bezbrojnih vjerskih nadglednika, sve svoje preostale dane provedu unutar debelih samostanskih zidova nekih od najstrožih kontemplativnih redova. Hercegovački je slučaj stubokom drukčiji. U Čitluku se natprirodno transformiralo u banalno, iznimno u svakodnevno, sveto u utilitarno, duhovno u praktično, misterij je postao kič. Nitko se tamo nije promijenio osim što se od Vas – obraća se Gospi – zatražilo da stupite u stalni radni odnos i dnevno odgovarate na telefonske upite sudionika vjerskog turizma. Djeca koja su doživjela najveću milost uredno su sazrijevala za ašikovanje i ženidbe, svoje svadbe slavili su u mondenim mjestima i s mnogo glamura. Ni u ocima franjevcima Vaša prisutnost nije učvrstila zavjet siromaštva i poslušnosti, nego su štoviše svoj stari spor s ‘petrovcima’ oko sve bogatijih župa podigli na razinu prvorazrednoga crkvenog skandala“.[14]

Naivni vjernici, žedni karizmatskih senzacija, napustit će zdence žive sakramentne milosti u svojim župama i vozariti preko bijela svijeta u Međugorje, izmoliti Gospinu krunicu, ispovjediti se, tumarati po brdu ili slijediti „vidioce“ koji su kroz toliko godina neumorna putovanja posjetili tisuće mjesta po

[14] Zvonimir Berković [1928.–2009.], *Gospe moja, znam da smo Vas teško razočarali, mi Hrvati*…, Vjesnik (Zagreb), 2.5.2002., str. 5.

svijetu, gdje im se jednako njihova ukaza ukazuje i poruke poručuje kao i u Međugorju. Vidiš li da su ta „ukazanja“ programirana uz njih, a ne uz Međugorje! A „vidioci“ se, zahvaljujući i „ukazanjima“, financijski osovili na noge, arhitektonski okućili i egzistencijalno osigurali, barem kako novine pišu.

Ima u svijetu vjernika, svećenika pa i crkvenih dostojanstvenika koji se više zanimaju je li se nešto prikazalo na hercegovačkom kamenjaru, u grmu, na brdu ili u podbrdu, nego što o svemu tome uči i poručuje mjerodavna crkvena vlast. Čovjek se pita: da nije upravo to taj toliko najavljivani međugorski „znak“ i jedna od tolikih „tajna“?! Da nas netko ne želi prevesti žedne preko vode?

Na kraju, ako se netko godinama sustavno uvjeravao u Međugorje, propagirao ga, posjećivao, o njemu pisao, drugima preporučivao, ne možeš od njega očekivati da se preko noći okani svojih ideja, ideala i idola. Ali neka ne kaže da ga je Crkva zavodila, da mu nije od mjesne do vrhovne razine, od početka do sada, jednako jasno i uporno govorila i 1982. i 2002.: *Non constat de supernaturalitate,* nikakva hodočašća koja pretpostavljaju nadnaravni karakter ukazanja, nikakvo Gospino svetište, ni autentične poruke, ni objave, nikakva istinita ukazanja!

Tako danas stvari stoje. A kako će sutra, u Božje ruke i pod Gospine skute!

Međugorski paradoksi

Predstavljači dr. Ivan Bodrožić s Bogoslovnoga fakulteta u Splitu, i dr. Mile Vidić s Teološkoga instituta u Mostaru, kao i predgovornik (str. 5–12) dr. Ivica Raguž s Bogoslovnoga fakulteta iz Đakova iznijeli su svoje pozitivne ocjene o studiji mr. don Ivana Turudića *Biskup Perić i međugorski fenomen*, Mostar, 2023. I naš je dojam da je knjiga rađena znanstveno i časno. Tema je „Biskupova služba poučavanja o međugorskom fenomenu". Auktor je najprije proučio u dva poglavlja: „Nadnaravno u komunikaciji s naravnim" i „Učiteljstvo Crkve i privatne objave" (str. 21–84), a za Biskupovu službu poučavanja u odnosu na međugorski fenomen služio se njegovim homilijama, raznim člancima u *Vrhbosni*, *Službenom vje*sniku, *Crkvi na kamenu*, te knjigama *Prijestolje Mudrosti* i *Ogledalo Pravde* kao i nekim drugim izvorima (str. 85–276). Imao je također pristup u Arhiv Biskupskoga ordinarijata u Mostaru koji je u doba četiriju komisija za proučavanje međugorskoga fenomena (1982.–2014.) skupio više od 2.500 dokumenata.

Hercegovina ima slučajeva i fenomena, a ima i paradoksa i *dubia* vezanih upravo uz Međugorje. Mi ćemo ovdje ukratko o nekoliko paradoksa uglavnom iz prvih dana mariofanija. Paradoks je zaključak protivan očekivanju.

Paradoks 1. – Prvih sedam dana sa sedam „ukazanja"

Vatikanska komisija za Međugorje, koju 2009. po nalogu pape Benedikta XVI., utemeljuje Kongregacija za nauk vjere sa 16 članova i stručnjaka, a kojom od 2010. do 2014. predsjeda kardinal Ruini, razdvaja dane i „ukazanja" u dvije faze:

prva obuhvaća prvih sedam dana koji se inače rastežu u označenih deset dana: 24. VI. – 3. VII. 1981. sa sedam „ukazanja" koja smatra vjerodostojnima od čak 12 „ukazanja" u istom vremenu.[1] Rezultat glasovanja 13:2 da se „fenomen ne može svesti na same ljudske dinamike, nego da ima nadnaravan izvor".[2] To s brojenjem dana i „ukazanja" s obzirom na prvu fazu toliko je ne-

[1] S. Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 54, 55, 56, 57 (dva puta), 58 (tri puta), 59 (dva puta), 60, 61.
[2] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 62; D. Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 48.

jasno da se ne vidi ni kojih prvih sedam dana od njih deset ubrojivih, ni kojih prvih sedam „ukazanja“ od njih 12 ubrojivih.

U drugoj fazi desetci tisuća „ukazanja“, veli Komisija, „predstavljaju pravi problem“.[3] Od 14 nazočnih članova i stručnjaka Komisije, 12 ih glasuje da se još ne može odlučiti – *nondum decernendum* – a 2 su glasa za to da je očito da nema ništa nadnaravnoga – *constat de non supernaturalitate*.[4]

– Od Komisije se očekuje jasnoća, a ne smutnja, kontradikcija i nova dubia. *Kako ćemo dati ljudsku vjeru takvoj ljudskoj nejasnoći? To komisijsko glasovanje papa Franjo nije ni potvrdio ni proglasio.*

Paradoks 2. – Još „tri dana“?

I dalje smo u okviru „prvih sedam dana“. Međugorska pojava, koja se „ukazuje“ ne u Međugorju nego u susjednom Cernu, u utorak popodne 30. lipnja 1981., uvelike iznenađuje. Na župnikovo pitanje, koliko će se vremena još ukazivati, sve petero „vidjelaca“, osim Ivana, odgovaraju jednoglasno: „Tri dana“,[5] dakle 1., 2. i 3. srpnja 1981. Međutim, pojava se sama demantira i „ukazuje“ od 4. srpnja 1981. do 15. studenoga 2023., dana predstavljanja knjige don Ivana Turudića to je dodatnih 15.475 dana. I nitko ne zna dokle će se još ukazivati.

– Prvo, ni od petero „vidjelaca“, ni od njihove „pojave“ nitko ne očekuje da govore neistinu.

– Drugo, po kojem kriteriju nije izabrano kao autentično nijedno „ukazanje“ od 4. srpnja 1981. do kraja rada Komisije 2014. godine, nego „predstavljaju pravi problem“? U čemu je problem?

Paradoks 3. – Pojava napada biskupa

Međugorska pojava u svojih 16 „ukazanja“, uključujući poneko i iz prvih sedam dana u lipnju 1981. sve do početka 1985. optužuje biskupa Žanića zbog crkvenoga nereda, štiti pobunjenike u nekim hercegovačkim župama protiv odluke Svete Stolice odgovarajući pozitivno na franjevački upit: „Fratri imaju pravo, biskup ima krivo“.[6]

---

[3] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 83; Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 58: „costituiscono un vero problema“.

[4] Gaeta, *Dossier Medjugorje*, str. 86–87.

[5] https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorska-ukazanja-u-prvih-sedam-dana

[6] *Biskup Žanić o Međugorju. Istinom po neistinama*, Mostar, 2021., str. 25–30.

– Nije poznato da Gospa u svojim povijesnim mariofanijama intervenira u odluke Svete Stolice, niti da se interferira u pastoralnu upravu mjesnoga biskupa. A u Hercegovini upravo je tu upliću. Kakve su to „ljudske dinamike" i zemaljski interesi?!

Paradoks 4. – Veliki znak

I dalje smo u okviru prvih sedam dana, od 25. lipnja 1981., drugoga dana „ukazanja", govori se o „znaku"[7] ili „velikom znaku" koji će Gospa navodno ostaviti u Međugorju kao dokaz svojih javljanja: „O velikom znaku Vicka piše u dnevnicima 13 puta, Kronika župna 14 puta, na kazetama 52 puta, a u razgovorima s Biskupom bezbroj puta", veli biskup Žanić.[8] Osobito je tragikomična scena o znaku koji su trebali „vidioci" napisati pred članovima prve dijecezanske komisije u svibnju 1982., kada je petero „vidjelaca" reklo da im je Gospa zabranila, a samo je Ivan „vidjelac", kojemu Gospa nije zabranila, napisao u Visokom 9. svibnja 1982. da bi kasnije pred proširenom komisijom izjavio da ni on nije ništa pisao. A jest.

– Do sada, više od četiri desetljeća, nikakva uvjerljiva znaka. Ta „ljudska dinamika" ili igra oko „znaka" u koju je Gospa upletena toliko je neiskrena, nehumana, nečasna, nemoralna, nepoštena, nekršćanska, da je dostatna da ne vjerujemo ni u jedno ukazanje takvih „vidjelaca" ni u prvoj ni u drugoj fazi! Naša je vjera obsequium rationabile *(Rim 12,1), a* nije obsequium irrationabile!

Paradoks 5. – Duhovna zvanja

Tomislav Vlašić već od 29. lipnja 1981., tj. iz faze prvih 7 dana uključuje se u međugorski fenomen, samovoljno prelazi iz Čapljine u Međugorje u kolovozu 1981., a tek u srpnju 1982. zakonito imenovan župnim vikarom. On u razgovoru 5. listopada 1983. izvješćuje teologa Hansa Ursa von Balthasara o međugorskoj djeci koja su „odlučila poći u samostan ali čekaju trenutak koji samo ona znaju".[9]

– Gospa se kao Bezgrješno začeta ukazala 18 puta u Lurdu 1858. Bernardici, koja je postala časna sestra i kanonizirana. U Fatimi se 1917. ukazala šest puta pastričićima, od kojih je dvoje kanonizirano, a Lucija otišla u samostan, postala časna, umrla 2005. i vodi se postupak beatifikacije. To Vlašić govori Hansu

---

[7] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985., str. 22.

[8] *Biskup Žanić o Međugorju*, dokument 25., točka 16., str. 149.

[9] M. Botta – L. Frigerio, *Le apparizioni di Medjugorje*, Pessano (Milano), 1984., str. 129.

Ursu von Balthasaru u listopadu 1983., iako je devet mjeseci prije toga, u siječnju iste godine, Ivan Dragićević napustio i Visočko i Dubrovačko sjemenište nakon što nije položio razred. A Marija će Pavlović svršetkom veljače 1988. ući u Vlašićevu zajednicu i ostati do srpnja iste godine te izaći s pisanom izjavom da je bila prevarena.[10] *Od drugih nitko se nije ni odazvao duhovnomu zvanju.*

Paradoks 6. – Duhovni voditelj vidjelaca

Vlašić se u pismu od 13. travnja 1984. sv. Ivanu Pavlu II., Papi, predstavlja da on po „božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce".[11]

On od 24. travnja 1984. pronosi glasine „međugorske pojave" da je Gospin rođendan 5. kolovoza, a ne 8. rujna kao što je inače bio svečano proslavljen 1981., 1982. i 1983. među „vidiocima" s „Gospom" u Međugorju.[12]

On 1987. napušta Hercegovinu, od 1991. ispisan je iz Hercegovačke franjevačke provincije, od 2008., jer je „upleten u međugorski fenomen", počinje stupnjevito primati kanonske opomene i sankcije od Svete Stolice „zbog širenja sumnjivih naukâ, manipulacije savjestima, sumnjiva misticizma, neposluha zakonito izdanim naredbama te zbog okrivljivanja *contra sextum*",[13] sve u vidu svoga popravka, ali on se ne pokorava pozivima i sankcijama; od 2009. otpušten iz Franjevačkoga reda, i svećeništva;[14] od 2012. na svome talijanskom portalu predstavlja se kao jedan od 49 članova Ekipe koja će evangelizirati druge planete u svemiru;[15] u listopadu 2020. izopćen je iz Katoličke Crkve, kako su javili brojni svjetski mediji.[16]

– Da se iz Crkve izbacuje privilegirani međugorski karizmatik, koji „po božanskoj providnosti" vodi kroz toliko godina međugorske „vidioce" i „vi-

---

[10] *Ogledalo Pravde*, str. 28–31.

[11] *Ogledalo Pravde*, str. 56.

[12] Zabluda o „Gospinu rođendanu" ili kako je nastao Mladifest vidi u članku: „U povodu 10. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića", *Službeni vjesnik*, br. 1/2011., str. 93–105. https://www.md-tm.ba/clanci/mostar-zabluda-o-gospinu-rodendanu-ili-kako-je-nastao-mladifest (26.2.2021.). Vidi također: https://www.md-tm.ba/clanci/mostar-biskup-ratko-peric-zupniku-fra-mariju-knezovicu (26.2.2021.).

[13] „Kanonski status vlč. fra Tomislava Vlašića, OFM" i „Fra Tomislav Vlašić u kontekstu 'međugorskog fenomena'", *Službeni vjesnik*, br. 2/2008., str. 79–81.

[14] „Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva", *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 179–180, s osvrtom „Vlašićeva upletenost u 'međugorski fenomen'", str. 181–189.

[15] https://www.marcocorvaglia.com/tomislav-evangelizzo-altri-pianeti (27.2.2021.).

[16] https://www.ansa.it/lombardia/notizie/2020/10/23/scomunicato-vlasic-ex-guida-spirituale-veggenti-medjugorje_5aa87d91-88f0-4d1c-ab5d-ee8a76c15f15.html (25.2.2021.).

djelice", zaista zvuči paradoksno. Crkva je Kristova „stup i uporište istine" (1 Tim 3,15), a ne stup sramote i prijevare.

Paradoks 7. – Pastoral počiva na istini

Jedan od najvažnijih dokumenata Svete Stolice o biskupskom služenju u Crkvi, *Apostolorum successores – Nasljednici apostola* iz 2004. godine, izjavljuje: „pastoral je vjerodostojan kada je utemeljen na istini".[17] Papa Franjo za pastoral u Međugorju imenuje najprije posebna izaslanika,[18] kojega potom postavlja u službu apostolskoga vizitatora (msgr. Henryk Hoser),[19] a nakon njegove smrti imenuje drugoga apostolskoga vizitatora (msgr. Aldo Cavalli).[20]

Ovdje se čini da Sveta Stolica za sada ne kani dalje ispitivati što je istina u međugorskom slučaju a što nije, nego se sama dala, po svomu predstavniku, na vođenje pastorala vjernika koji dolaze s drugih strana, uključujući i međugorske vjernike.

Pastoral počiva na istini. Papa nije priznao nijedno ukazanje, nijednu poruku, niti Međugorje kao marijansko svetište. Štoviše, izjavio je više puta da se ne radi o Isusovoj majci. Međugorje je jedino mjesto, koliko nam je poznato, „nepriznatih ukazanja" koje je Sveta Stolica stavila pod svoju izravnu pastoralnu skrb. Paradoks nam se ukazuje u tome da se hodočasnički pastoral gradi na nepriznatom svetištu i na nepriznatim ukazanjima, a da se ne vidi što je istina. Je li posrijedi isključivo spasenje duša - *salus animarum*? (kanon 1752).

Paradoks 8. – Kraljica mira

U prosincu 2008. dr. Darinka Šumanović-Glamuzina daje izjavu: „Pitala sam djecu mogu li i ja postaviti pitanja toj pojavi". Djeca su pitala za dozvolu.

---

[17] Congregazione per i Vescovi, *Direttorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, 2004, nr. 57: „La pastorale è autentica quando è ancorata alla verità."

[18] Comunicato della Segreteria di Stato: Nomina dell'Inviato Speciale della Santa Sede per Medjugorje, 11.2.2017., https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2017/02/11/0092/00219.html

[19] Comunicato della Sala Stampa: Nomina del Visitatore Apostolico a carattere speciale per la parrocchia di Medjugorje, 31.5.2018., https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2018/05/31/0399/00875.html

[20] Comunicato della Sala Stampa: Nomina del Visitatore Apostolico a carattere speciale per la Parrocchia di Medjugorje, 27.11.2021., https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2021/11/27/0791/01668.html

„Tada sam postavila nekoliko pitanja, među kojima: Tko je ona […]. Pojava je rekla da je KRALJICA MIRA.“ Izjava je objavljena 2009.,[21] tj. 28 godina nakon događaja.

U travnju 2012. dr. Darinka daje potpisanu izjavu vatikanskoj Komisiji, tvrdeći da je petoga ili šestoga dana od početka ukazanja pitala navodnu Gospu: „Tko je ona?“ A da joj Vicka prenosi navodni Gospin odgovor: „Kraljica mira“.[22]

Taj se naslov iz Šestoga dana po prvi put čita i čuje u hrvatskoj javnosti 2009., a u talijanskoj javnosti 2020. Što je stvarna istina?

S obzirom na tu *tvrdnju* da je doktorici Darinki Vicka rekla da se Gospa predstavila kao „Kraljica mira“, to ne donosi ni sama svjedokinja Vicka,[23] koja se toga Šestoga dana dva puta susrela s Darinkom: i na Podbrdu i u svojoj obiteljskoj kući. A to je toliko važan podatak i naslov da ga 17-godišnja Vicka ne bi mogla zaboraviti.

A sami „vidioci“ tvrde da im se pojava predstavlja kao Kraljica mira od listopada 1981.

Prema bilješkama u *Kronici župe* čitamo ovaj nadnevak i podatak:

Dne 12. X. 1981. – „Jakov i Vicka imali su ‘redovno viđenje’, koje je trajalo oko 10 minuta. Gospi su postavili nekoliko pitanja na koja je odgovorila otprilike ovako: […]

– Jesi li ti Bogorodica? Ja sam Bogorodica i Kraljica mira.“

Prema vidjelici Mariji Pavlović, Gospa se ukazala prvi put kao „Kraljica mira“ **6. kolovoza 1981**.[24]

Ova Darinkina izjava o „Kraljici mira“, objavljena na hrvatskom 2009. i na talijanskom jeziku 2020. godine, jedino je mjesto u svoj literaturi o Međugorju gdje se kaže, da to bijaše tek „peti ili šesti dan“ od početka „ukazanja“. A Vicka tvrdi da je ona prvi put čula Gospu da se predstavlja kao „Kraljica mira“ 12. listopada 1981., tj. 111 dana nakon početka „ukazanja“.

---

[21] D. Škunca Klanac, *Razumjeti Međugorje*, 2009., str. 156.

[22] Murgia, *Rapporto su Medjugorje*, str. 87.

[23] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 43; Međugorje, [2]1998., str. 53.

[24] S. Gaeta, *Dossier Medjugorje,* Milano, 2020, pp. 150–151: Nel pomeriggio del 6 agosto [1981] riuscirono a trovarsi finalmente di nuovo insieme. Testimoniò Marija: „La Madonna ci apparve e disse: ‘Io sono la Regina della Pace’. Era la prima volta che usava quel titolo specifico e da allora lo ripete sempre. Capimmo così che con quel nome voleva caratterizzare le sue apparizioni a Medjugorje“. Cjelovit razgovor u časopisu: https://www.medjugorjetuttiigiorni.com/2014/07/la-storia-di-medjugorje-raccontata.html

– Ne ulazimo uopće u rasudbu o istinitosti jedne ili druge izjave, samo se čudimo paradoksu da je taj naslov, koji je Darinka navodno čula od Vicke petoga ili šestoga dana od početka ukazanja, i Vatikanskoj komisiji prenijela 2012., tj. 31 godinu nakon događaja, a izišao na vidjelo tek 2020., uvažen kao istinit, a ne navodi se Vicka „vidjelica" kao svjedokinja da to nije čula šestoga dana,[25] *nego prvi put u listopadu 1981.*

[25] Usp. J. Bubalo, *Tisuću susreta*, Jelsa, 1985., str. 43; Međugorje, [2]1998., str. 53.

Međugorski fenomen

U župi Međugorje od 24. lipnja 1981. zbivaju se neki događaji koje brojni ljudi, među njima i pojedini oci franjevci, vežu uz tzv. ukazanja Blažene Gospe koja se navodno predstavlja kao „Kraljica mira“.

I. Koliko tzv. vidjelaca i viđenja?

1. **Vida Ivanković**, zvana **Vicka**, od 2002. **Vida Mijatović**, rođena 3. rujna 1964. u župi Međugorje, ima „ukazanja“ od 24. lipnja 1981. Svaki dan. Bilo je i pauza, ali bilo je dana i s po deset „viđenja“. Vicka se udala za Marija Mijatovića 2002. godine. Ima dvoje djece. Živi u župi Gradini, koja graniči s Međugorjem.

Koliko je do sada imala „viđenja“? – Prema običnom zbrajanju dana, oko 15.713 puta do kraja lipnja 2024. Ta su „ukazanja“ bila prvih godina s ostalim „vidiocima“, a već više godina ima ona sama, pojedinačno, podvečer, bez obzira gdje se nalazila. Kao programirano.

Dapače, i Vickina mala kći Marija Sofija Mijatović, rođena 13. siječnja 2003., također je vikala i po Krehinu Gracu i po Vječnome Gradu da vidi Gospu![1] Kao da se radi o nečem hereditarnom.

2. **Marija Pavlović**, od 1993. **Marija Lunetti**, rođena 1. travnja 1965. u župi Međugorje, „vidjelica“ je od drugoga dana „ukazanja“, 25. lipnja 1981. Svaki dan do danas. Udala se 1993. godine za Talijana Paola Lunettija. Imaju četvero djece. Živi u Monzi kod Milana u Italiji.

Koliko je do sada imala „viđenja“? – Po prilici 15.713 puta do kraja lipnja 2024. bilo skupa s ostalim „povlaštenicima“, bilo ona sama. „Ukazanja“ nisu vezana uz Međugorje, nego uz osobe: kuda hodaju osobe po svijetu, tuda hoda i „ukazanje“.

3. **Ivan Dragićević**, rođen u Mostaru, 25. svibnja 1965., ima dnevna „uka-

[1] *Međugorje Tribune*, br. 2/2007., str. 30; hrvatski prijevod https://www.siroki.com/najstarija-meeugorska-vidjelica-vicka-ivankoviae-zavrila-gospin-ivotopis/, 25.6.2007. U Krehinu Gracu Marija govori: „Vidim je i ja. Vidi Gospe!“. U Rimu: „Eno Gospe iznad pape, iza prozora! Tajo, eno Gospe gore gdje je papa!“

zanja“ od 24. lipnja 1981. do danas. Oženio se bivšom missicom Massachusettsa, Loreen Murphey, 1994. godine. Ima četvero djece. Živi s obitelji dio vremena u Bostonu, a drugi dio u Međugorju.

Koliko je do sada Ivan imao „viđenja“? – Po prilici 15.705 puta do kraja lipnja 2024., bilo skupa s ostalim „vidiocima“, bilo on sâm.

4. **Mirjana Dragićević**, od 1989. **Mirjana Soldo**, rođena u Sarajevu, 18. ožujka 1965., ima „viđenja“ od 24. lipnja 1981. Posljednji redoviti susret bio je na Božić, 1982. Od tada joj se „ukazuje“ jednom godišnje, i to na njezin rođendan, 18. ožujka. Plus što je od 2. kolovoza 1987. do 2. ožujka 2020.[2] svakoga drugoga u mjesecu čula Gospin glas, a nekad je i vidjela. To je 33 godine po 12 puta Gospina glasa ili lica. Mirjana se udala za Marka Soldu, nećaka fra Slavka Barbarića, 1989. Ima dvoje djece. Živi u Međugorju.

Koliko je do sada Mirjana imala „viđenja“? – Sve skupa: po prilici 984 puta.

5. **Ivica Ivanković**, zvana **Ivanka**, od 1986. **Ivica Elez**, rođena je u Bijakovićima, župa Međugorje, 21. lipnja 1966. Pojava joj se ukazivala od 24. lipnja 1981. (kada ju je prva od sve djece vidjela, i to dva puta) do 7. svibnja 1985. Sada joj se ukazuje jednom godišnje, 25. lipnja, na obljetnicu „ukazanja“. Udala se za Rajka Eleza. Ima troje djece. Živi u Međugorju.

Koliko je do sada Ivanka imala „viđenja“? – Sve skupa: po prilici 1.452 puta.

6. **Jakov Čolo**, rođen 6. ožujka 1971. u župi Međugorje, od 25. lipnja 1981. imao je gotovo svakodnevna „ukazanja“ do 12. rujna 1998. Od tada ima samo jednom godišnje, na Božić. Oženio se Talijankom Anna-Lisom Barozzi, 1993. Imaju troje djece. Živi u Međugorju.

Koliko je do sada imao „viđenja“? – Sve skupa, što s drugima što sam, po prilici 6.314 puta.

Gospa se navodno jednako i istodobno ukazuje makar jedan „vidjelac“ bio u Americi, druga „vidjelica“ u Hercegovini, treća u Italiji, a četvrti u Maynoothu. To je sve skupa po prilici 55.880 puta do kraja lipnja 2024. Molim vas, nemojte me hvatati za točnost ovih brojki. Jer ovdje tisuću „ukazanja“ manje ili više, ne igra uopće nikakvu ulogu! Hijerarhijska Crkva na razini biskupijskoj, nacionalnoj i svetostoličkoj do sada nije prihvatila autentičnim nijedno „ukazanje“.

No, to nisu svi „vidioci“, niti se samo na njima temelji međugorski fenomen.

---

[2] https://it.aleteia.org/2020/03/18/medjugorje-veggente-mirjana-stop-apparizioni-2-mese-significato

Usporedimo Međugorje s dva priznata marijanska svetišta.

U Lurdu se 1858. godine Gospa ukazala kao „Neoskvrnjeno Začeta“ 18 puta Bernardici. Crkva je, četiri godine kasnije, 1862., prihvatila ta ukazanja kao istinita.

U Fatimi Gospa se 1917. godine ukazala kao „Gospođa od krunice“ šest puta desetgodišnjim pastirčićima Luciji, Franji i Jacinti. Crkva je, 13 godina kasnije, 1930., prihvatila ta ukazanja kao autentična.

Troje međugorskih „vidjelaca“, koji imaju dnevna „ukazanja“, uglavnom žive izvan Međugorja, a ostalo troje, koji žive u Međugorju, imaju obično samo jedno „ukazanje“ na godinu, a jedno od njih i mjesečno od 1987. do 2020.

Sv. Augustin napisao je godine 396.: „Razboritost je spoznavanje onoga za čim treba težiti i onoga od čega treba bježati“.[3] Može li se skoro 56 tisuća „ukazanja“ smatrati onim za čim treba težiti ili onim od čega treba bježati? Može li to biti djelo one koja je Vazda razborita?

Međugorski fenomen dugotrajnošću i brojnošću navodnih ukazanja srušio je sve moguće rekorde i on je kao takav sada zapravo iskustvo iščekivanja da se Bog smiluje i da protekom vremena biologija učini svoje, kad oni koji tvrde da im se međugorska pojava i dalje svakodnevno ukazuje izvan Međugorja, ne mogu ili ne žele proglasiti prestanak toga fenomena. Unatoč nedvosmislenu sudu sva četiri crkvena povjerenstva i dvojice papa da je to nemoguće, nesvrhovito i nevjerodostojno.

[3] Sv. Augustin, *De diversis quaestionibus*, quaestio XLI, 4 (Migne, *Patrologia Latina*, sv. 40, Parisiis, 1845., stupac 51).

Izračun broja „međugorskih ukazanja“ do kraja lipnja 2024.

Godina	Vicka	Marija	Ivan	Mirjana	Ivanka	Jakov
1981.	191	190	183	191	190	190
1982.	365	365	365	359	365	365
1983.	365	365	365	1	365	365
1984.	366	366	366	1	366	366
1985.	365	365	365	1	127	365
1986.	365	365	365	1	1	365
1987.	365	365	365	6	1	365
1988.	366	366	366	13	1	366
1989.	365	365	365	13	1	365
1990.	365	365	365	13	1	365
1991.	365	365	365	13	1	365
1992.	366	366	366	13	1	366
1993.	365	365	365	13	1	365
1994.	365	365	365	13	1	365
1995.	365	365	365	13	1	365
1996.	366	366	366	13	1	366
1997.	365	365	365	13	1	365
1998.	365	365	365	13	1	255
1999.	365	365	365	13	1	1
2000.	366	366	366	13	1	1
2001.	365	365	365	13	1	1
2002.	365	365	365	13	1	1
2003.	365	365	365	13	1	1
2004.	366	366	366	13	1	1
2005.	365	365	365	13	1	1
2006.	365	365	365	13	1	1
2007.	365	365	365	13	1	1
2008.	366	366	366	13	1	1
2009.	365	365	365	13	1	1
2010.	365	365	365	13	1	1
2011.	365	365	365	13	1	1
2012.	366	366	366	13	1	1
2013.	365	365	365	13	1	1
2014.	365	365	365	13	1	1

2015.	365	365	365	13	1	1
2016.	366	366	366	13	1	1
2017.	365	365	365	13	1	1
2018.	365	365	365	13	1	1
2019.	365	365	365	13	1	1
2020.	366	366	366	4	1	1
2021.	365	365	365	1	1	1
2022.	365	365	365	1	1	1
2023.	365	365	365	1	1	1
s 30. 6. 2024.	182	182	182	1	1	0
Ukupno	15.713	15.712	15.705	984	1.452	6.314
Sveukupno	55.880					

Napomena uz tablicu. U godini 1981. Ivanu su, u odnosu na broj „ukazanja“ Vicki, oduzeti 25. lipnja i sedam dana u sjemeništu u Visokom, kada, prema vlastitoj izjavi, nije imao ukazanja. Iako su neki „vidioci“ poneke dane imali i više „ukazanja“ dnevno,[4] ova je tablica pokušaj rekonstrukcije broja dana na koje su međugorski „vidioci“ imali „ukazanja“, jer je sam broj navodnih ukazanja kudikamo veći i od ovoga zbroja. Onima koji tvrde da imaju ukazanja „svaki dan“ uzeto je kako je to 365 godišnje, odnosno 366 u prijestupnim godinama, a onima kojima su svakodnevna „ukazanja“ prestala, to je broj „ukazanja“ koja su im se nastavila događati godišnje jednom ili nekima dva puta.

II. Koliko je navodna Gospa dala tajna tzv. vidiocima?

Oni koji imaju dnevna „viđenja“ imaju devet tajna. A oni koji imaju „ukazanje“ jednom godišnje, imaju deset tajna. Nije sigurno radi li se o devet ili deset tajna svakomu „vidiocu“ poznatih, ili svaki „vidjelac“ ima svoj broj tajna, različit od drugih.

Ako i ovo usporedimo s priznatim ukazanjima, onda vidimo da u Lurdu nije bilo nikakvih tajni, a u Fatimi jedna je tajna razdijeljena u tri dijela. A u Međugorju do sada 9 ili 10 ili čak mogućih 57 tajna razdijeljenih na troje vidjelaca po 10, a na troje drugih po 9 tajna. Do sada nije otkrivena nijedna tajna.

[4] Primjerice Vicka je Ivanković kroničaru fra Tomislavu Vlašiću bila izjavila da ih je jednoga dana imala sedam. – *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 75: „18. III. 1982. (Četvrtak)… Djeca su i večeras imala uobičajeno viđenje. Osim uobičajenih viđenja, Vicka je rekla da je pod križem (na Križevcu) vidjela Gospu šest puta tokom dana.“

Prvih godina bio je također apokaliptički govor o „velikom znaku“, ali se do sada nije dogodio taj „veliki znak“, a i očekivanje je znaka splasnulo.

Godine 2007. Vicka je medijima najavila da je završila prikaz Gospina životopisa i sve sastavila u tri bilježnice. Gospin „životopis“ još uvijek čeka na nebesko odobrenje, na „imprimatur“, da bi ga Vicka mogla objaviti u obliku knjige te da će „ista biti najčitanija na svijetu“.[5]

III. Koliko ima navodnih poruka?

Sve se međugorske „poruke“ mogu svesti na ovih pet, kako se to obično kaže, ali tih „pet“ jest ovih – „petnaestak“: mir, obraćenje, molitva, post, bdjenje, pokora, klanjanje, svjedočenje, vjera, poziv na svetost, Euharistija, Božja riječ, mjesečna ispovijed, krunica...

Kojih točno pet treba izabrati između ovih petnaestak, auktori se uvelike razilaze. Talijani, Francuzi, Hrvati… svatko ima svoju vlastitu interpretaciju. Ovdje je značajno reći da, osim svakodnevnih „poruka“, ima i specijalna mjesečna „poruka“, 25. dana u mjesecu, koja se daje Mariji u Italiji, a ona prenosi na župni ured u Međugorje na ovjerovljenje. I onda u svijet.

Sve te „poruke“ raznih međugorskih tumača vjernici čuju nedjeljom u crkvama. A nama se čini da je novost Međugorja u tome što „Kraljica mira“ svakoga 25. u mjesecu daje posebno priopćenje s porukom: „Hvala vam, djeco, što ste se odazvali mome pozivu“. Tu Gospa zahvaljuje „vidiocima“ koji imaju vremena i volje da se uopće udostoje s Njom susresti i razgovarati. Prema tim riječima, „Gospa“ ostaje zadivljena i zahvalna „vidiocima“ koji se odazivaju Njezinu pozivu! To je kao da roditelji zahvaljuju svojoj djeci što su se rodila, a liječnici zahvaljuju bolesnicima što uopće traže zdravlje![6]

IV. Koliko duhovnih zvanja iz „ukazanja“?

Od šestero međugorskih „vidjelaca“ nijedno nije ostvarilo duhovni poziv. Troje je govorilo da polazi, čak dvoje i pošlo za tim čudesnim glasom, ali s vremenom sve nestalo.

Ivan Dragićević, kandidat Hercegovačke franjevačke provincije, odlazi 1981. u sjemenište u Visoko, gdje nastavlja s „ukazanjima“. Budući da u školi

---

[5] *Međugorje Tribune*, br. 2/2007., str. 26: „I think it will be the most read widely-read book in the world“; *Dnevni list* (Mostar), 26. 6. 2007., str. 56.

[6] *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001.,str. 249–250.

nije položio popravni ispit, smatralo se da će mu učenje ići bolje prijeđe li u gimnaziju u Dubrovnik. Iako je u Dubrovniku, nakon položena popravnoga, prešao u drugi razred, nije pokazao volju za školom kao za „ukazanjima“, pa se u siječnju 1983. vratio kući.

Pozdravivši se sa sjemeništem Ivan nastavlja ne samo s dnevnim „ukazanjima“ do danas, nego u neka doba i s oštrim zahtjevima njegove pojave mjesnomu biskupu Pavlu Žaniću da prihvati međugorske „poruke“. A 1994. u Bostonu se ženi s jednom Amerikankom i tako duhovno zvanje neopozivo pretvara u ženidbeno stanje.[7]

Vicka Ivanković od početka očituje zanos za redovništvom. Već u rujnu 1981. to povjerava jednomu talijanskomu tjedniku: „Želim ući u samostan, biti redovnica.“

Iako je bila „upisana časna sestra“, Vicka nikada nije pošla u samostan. Nakon 20 godina nailazi dečko iz susjednoga Krehina Graca, i tako se mladenci vjenčavaju u Međugorju. Na svadbi više od dvije tisuće uzvanika i znatiželjnika. Za vrijeme svadbe, „vidjelica“ odlazi u novu kuću, nekoliko kilometara od svadbene buke, uz nju je i njezin suprug, i ima „viđenje“. Sve po običaju i programu. Potom se vraćaju na svadbenu večeru.

„Vidjelica“ najprije najavljuje *Urbi et Orbi* – „Rimu i svijetu“ – da je već „upisana časna sestra“, a nakon 20 godina odlazi u Rim kupiti vjenčanicu. „Vidjelica“ to tumači novinaru: „Gospa je svakom od nas dala slobodnu volju. Svatko se može odazvati pozivu koji želi. Bez obzira što sam se udala, ja ću nastaviti sa širenjem Gospinih poruka, jer kršćanska se vjera može svjedočiti i u braku“.[8]

S obzirom na zvanje – sloboda; s obzirom na „širenje Gospinih poruka“ – obveza!

Marija Pavlović. U vezi sa samostanom, Marija je 2001. godine, na upit jednoga talijanskoga novinara: Zašto od vas nitko nije postao svećenik ili redovnica?, opisala ovu svoju odluku: Kroz tolike sam godine mislila da ću biti časna sestra. Bila sam počela posjećivati jedan samostan, želja da tamo pođem bila je vrlo jaka. Ali mi je časna poglavarica rekla: „Marija, ako kaniš doći, dobro došla; ali ako biskup odluči da ne smiješ govoriti o Međugorju, moraš slušati“. U tom trenutku počela sam razmišljati da je možda moje zvanje u tome da svjedočim ono što sam vidjela i osjetila i da ću moći tražiti put svetosti također izvan samostana“.[9]

---

[7] *Ogledalo Pravde*, str. 34.

[8] *Arena*, 31. siječnja 2002., str. 20; *Crkva na kamenu*, br. 12/2002., str. 12.

[9] *Ogledalo Pravde*, str. 28.

Marija se dakle suočava sa zahtjevom redovničkoga života u kojem ne može poslušati biskupa ako bi on odlučio da ona ne širi „ukazanja“ koja Crkva do sada nije proglasila istinitima. I zato odlučuje potražiti put svetosti „izvan samostana“.

Božje djelo. Međutim, nije tako bilo. Marija je ipak pokušala poći u jednu mješovitu duhovnu zajednicu u kojoj je ostala više mjeseci. Napustila je zajednicu, uz pisano obrazloženje, koje je izazvalo ne malo zaprepaštenje u javnosti. Najprije je bilo napisano da je Gospa preko Marije poručila 8. ožujka 1987. da je ta zajednica Božji plan, Božje djelo. Međutim, kada je napuštala sa svojim dečkom, Paolom Lunettijem, koji joj je pomogao izići i napisati pismo, vlastoručno je sve opovrgla, 11. srpnja 1988.: Pred Bogom, Gospom i Crkvom Isusa Krista odlučno niječe da je ikada bilo ikakvih „poruka“ preko nje za tu zajednicu i za to „Božje djelo“, u kojem je i ona provela više mjeseci.[10]

Iako ne smatram dostojnim, ipak ću ova „zvanja“ usporediti s dva najpoznatija moderna marijanofanska mjesta: Lurdom i Fatimom.

U Lurdu 14-godišnja Bernardeta izjavljuje: Ja moram biti redovnica, ali ne znam u kojem redu. Sveta mi je Djevica to rekla, čekam. Redovničko oblačenje u srpnju 1866. Boležljiva, ali izdržljiva, do smrti 16. travnja 1879. Papa Pio XI. kanonizira je na Bezgrješno Začeće, 1933. godine.

Drugo, u Fatimi vidjelica Lucija postaje redovnicom, 1921., karmelićankom 1948., preminula 13. veljače 2005., dok Franjo i Jacinta umriješe kao djeca, a beatificirani su 2000. te kanonizirani 2017.

U svemu ovome ima nešto čudovito: troje „vidjelaca“, koji su se pokušali bar „upisati“ u duhovno zvanje, a iz njega se potom ispisali i sretno se vjenčali, imaju još uvijek redovita dnevna „ukazanja“. A drugi „vidioci“, koji nisu ni ulazili u samostane, imaju uglavnom jedno godišnje „ukazanje“. Je li to nagrada što nisu ostali u duhovnom zvanju?

Božja milost. Imajući u vidu činjenicu da su brojni hercegovački dječaci pošli u sjemeništa i postali svećenici i brojne djevojčice postale redovnice – samo iz međugorske župe više od 30 živih svećenika i redovnica – a da nisu imali, barem nije poznato, ukazanja, poruka, susreta s nadnaravnom pojavom – doima se čudnim da nijedno od „vidjelaca“, od kojih su u ove 43 godine imali neki najmanje 984, a drugi najviše 15.713 „ukazanja“, nije prigrlilo duhovni poziv. A ta ista pojava prijeteći zahtijeva od biskupa Žanića da međugorske „poruke“ prizna istinitima, i bez ispitivanja. Svako pravo duhovno

[10] *Ogledalo Pravde*, str. 30–31.

zvanje svojevrsna je Božja milost i ozbiljna stvar. Postupak sa zvanjem spomenutih „vidjelaca“ ukazuje se neozbiljnim. Jesu li u pitanju igre bez granica s obzirom na znamenke, „viđenja“, „poruke“, „objave“, „tajne“ i „znakove“?

V. Postoje li dublji odnosi između „vidjelaca“?

Prvi historiograf „međugorskoga fenomena“ dr. fra Ljudevit Rupčić, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1958.–1988.), piše 1983. godine o „vidiocima“: „Njihov je susret sasvim ‘slučajan’. Nisu međusobno, osim drugoga po dobi [Mirjane] i posljednjega [Jakova], u rodbinskoj vezi. Potječu s raznih strana. Idu u različite škole. […] ‘Slučajno’ su se sastali na praznicima. Dvoje vidjelaca žive u gradu, a ostali na selu“.[11]

Evo tih njihovih rodbinskih odnosa: četvero njih pripada rodu Dragićevićâ, dvoje po očevoj strani (Ivan i Mirjana), a dvoje po majčinoj (Marija i Jakov). Troje njih: Mirjana, Marija i Jakov prvi su rođaci po istom djedu i baki Dragićević. Jozo Dragićević, otac „vidjelice“ Mirjane Dragićević-Soldo, imao je sestru Ivu Dragićević udanu Pavlović (to je majka „vidjelice“ Marije Pavlović-Lunetti) i drugu sestru Jaku Dragićević udanu Čolo (to je majka „vidioca“ Jakova Čole i krsna kuma Vicki Ivanković). Nadalje, njih troje (Mirjana, Marija i Jakov) drugi su rođaci s četvrtim protagonistom Ivanom Dragićevićem.[12]

A i Ivanka Ivanković-Elez, kći Ivana Ivankovića, i Vicka Ivanković-Mijatović, kći Pere Ivankovića, također su daljnje rodice. Sve to potvrđuje Vicka koja priča:

> „Prije ukazanja osobno sam poznavala sve vidioce: Marija je živjela blizu mene, kao i Ivan; išli smo u istu školu. Jakov je bio najmlađi, a njegova majka bila mi je krsna kuma. Ivankina kuća bila je do moje, a Mirjana se preselila u Mostar. Njezini su roditelji otišli tamo živjeti, ona je rođena u Sarajevu, ali je ljeti dolazila ovdje k nama i zato što su joj baka i djed još bili u Međugorju. Skoro svi smo u rodu: moj djed po ocu i Mirjanin djed, otac njezine majke, braća su, pa smo ona i ja prve rodice. I Ivanka mi je rodica, ali malo dalja, iako se isto prezivamo“.[13]

---

[11] Lj. Rupčić, *Gospina ukazanja u Međugorju*, vlastita naklada, Tisak „A. G. Matoš“ Samobor, 1983., str. 22.

[12] Usp. Élisabeth Claverie, *Les guerres de la Vierge. Une anthropologie des apparitions*, Paris, 2003., str. 371–373; Usp. Marco Corvaglia, *La verità su Medjugorje. Il grande inganno*, Torino, 2018., str. 22, osobito str. 50 u bilješci 18, na temelju razgovora „vidjelice“ Vicke s don Michelom Baroneom, 2015. ispravlja podatak u E. Claverie na str. 372 da su Vickin i Ivankin otac rođena braća; oni su rođaci.

[13] Vicka Ivanković Mijatović – Michele Barone, *A Medjugorje con Maria: I segreti che*

Konačno, „vidjelica“ Mirjana Dragićević-Soldo udala se za Marka Soldu, kojemu je fra Slavko Barbarić (1946.–2000.) ujak; Markova majka, a Mirjanina svekrva Sofija Soldo, sestra je fra Slavka Barbarića.

VI. Jelena Vasilj premješta Gospin rođendan

Jelena Vasilj-Valente, rođena je 14. svibnja 1972. u Međugorju kao drugo od šestero djece u svojih roditelja. Osnovnu školu završila je u rodnom mjestu, a Srednju medicinsku školu u Mostaru. Studirala je filozofiju u Sjedinjenim Američkim Državama i teologiju u Rimu. Početak svojih doživljaja datira godinu i pol nakon početka „međugorskoga fenomena“:

> „Bilo je to potkraj 1982. godine u prosincu. Bila sam tada u školi na satu biologije i čula glas anđela. Nakon devet dana i Gospin glas, i imala sam nutarnje viđenje. Iskustvo je bilo vezano za hod molitvene skupine mladih iz župe i trajalo je oko osam godina“.[14]

Njezina „suvidjelica“ Marijana Vasilj-Juričić izjavila je 17. listopada 2019.: „**15. prosinca 1982.** Jelena je prvi put čula Gospin glas“.[15]

Fra Tomislav Vlašić u *Kronici ukazanja* **20. prosinca 1982.** zapisao je:

> „Ujutro sam obavio razgovor i zajedno se molio s Jelenom Vasilj Grginom iz V razreda. Njezin tata me je upozorio da ona čuje neke glasove u nutrini. Jela je izvanredno dijete; smireno, vedro i pobožno. Roditelji su joj dobri i religiozni. Ona mi je ovo ispričala: „Jednom na vjeronauku pitala me kolegica da joj reknem koliko je sati. Jedan glas u nutrini rekao mi je točno vrijeme. Kada sam pogledala na sat začudila sam se da je točno. Takvih slučajeva je bilo nekoliko. Ja sam se uvjerila da je taj glas u nutrini. I svaki put ga čujem u grudima. Na uši ne čujem … To sam rekla kolegicama pa me one stale zapitkivati – Pitaj kako ćemo proći u školi – Glas na to ne odgovara. – Pitaj, što od nas hoće – rekoše. A glas odgovori: „da se mole i poste za obraćenje grešnika…“ Jednom sam opet pitala za njih što trebaju činiti, a glas mi odgovori: „Obećale su mi postiti i moliti za obraćenje grešnika, ali to dobro ne obavljaju“.[16]

---

la Madonna mi ha affidato, Milano, 2015., str. 25. Prireditelja te knjige Michelea Baronea papa je Franjo godine 2019. otpustio iz svećeničkoga staleža zbog spolnoga zlostavljanja maloljetnica.

[14] https://www.vecernji.ba/vijesti/ovo-je-posebno-vrijeme-za-me-ugorje-bozju-prisutnost-osjecam-svaki-dan-kad-sam-cula-gospu-nije-me-bilo-strah-1308708 (24. III. 2019.)

[15] https://marytv.tv/october-22-2019-marijana-vasilj-juricic-shares-her-story/

[16] *Kronika ukazanja*, svezak I, str. 327.

Prema Jeleninoj izjavi iz 2019. događaji su počeli na satu biologije u školi, a prema zapisu župnoga ljetopisa na satu vjeronauka koji se tada održavao u župnoj kući, a ne u školi. K tome, *Biologija* je nastavni predmet koji se predaje od VII. razreda osnovne škole, a Jelena je u prosincu 1982. bila u petom razredu osnovne škole, u kojem je od prirodoslovnih predmeta postojala samo *Priroda*.

Fra Tomislav Vlašić razgovarao je opet s Jelenom **17. travnja 1983.** i o tome pribilježio:

> „Jelena Vasilj Grgina V razred. O njoj sam pisao u kronici na prijelazu 1982. u 1983. godinu. Iza toga nisam ništa pisao. Zapravo veliku pažnju nisam ni posvećivao njezinim doživljajima. Kako je zadnjih dana imala posebne poruke za župu, pojedine svećenike i biskupa, ja sam joj poklonio više pažnje. Danas sam bio s njom. Snimio sam jednu kazetu na kojoj je ona izrekla tok svoga ukazanja i značajne momente, kojih se sjeća. U drugoj kazeti izrekla je Gospinu poruku biskupu. Poruka je doslovna kako joj je Gospa u srcu diktirala. Mi ćemo je skinuti s trake i doslovce prenijeti na papir.
>
> Karakteristika ovog ukazanja je u tome da se razlikuje od šestero drugih vidjelaca. Šestero vidjelaca vide očima i čuju ušima. Ona vidi i čuje samo srcem. Jasnoća slike i glasa ovisi od njezine čistoće srca i svetosti. To će se jasno vidjeti kad skinemo s trake njezin govor.
>
> Njoj nije dano da zna izraz velikog znaka niti njegov datum. Rečeno joj je da će to sve biti. Također joj je Gospa povjerila neke tajne (kaže slično 3. fatimskoj tajni) ali da o tome ne može sad pričati. Ono što Gospa momentalno poručuje može se zbiti ovako: – Požurite s obraćenjem. Ne čekajte veliki znak. Za nevjernike će biti kasno obraćati se tada… – Postite o kruhu i vodi za svaki blagdan i pripravljajte se molitvom. – Postite jednom tjedno, osim petka, o kruhu i vodi na čast Duha Svetoga. – Postite i molite za svog biskupa“. [17]

Iako je kao karizmatičar poznavao razliku između ukazanja, viđenja i unutarnjega govora, Tomislav Vlašić u *Kronici* više puta napominje da Jelena Vasilj svakodnevno ima viđenja (a ne samo da čuje unutarnji glas). Tako: „24. V. 1983. Jelena Vasilj mi je rekla da i dalje ima svaki dan viđenja“;[18] „15. VIII. 1983. Jelena Vasilj ima i dalje svaki dan viđenje“.[19]

---

[17] *Kronika ukazanja*, svezak I, str. 451–452.

[18] *Ogledalo Pravde*, str. 122.

[19] *Kronika ukazanja*, svezak II, str. 588.

Novinarka Ivana Brkić Ćubela sažima: „Jelena je imala redoviti, ponekad dnevno i više puta nutarnji susret s Gospom osam godina… Poslije su nutarnja viđenja bila rjeđa i drukčija i postupno su prestajala“.[20]

Dana **28. svibnja 1984**. fra Tomislav Vlašić zapisao je u *Kronici*: „Danas sam posjetio o. biskupa Pavla Žanića. Donio sam mu… Gospinu poruku datu Jeleni za njega, za sv. Oca i za kršćansku javnost da je Gospin 2.000. rođendan 5. 08. 1984.“. Tu promjenu slavlja Gospina rođenja podupro je izjavama s dva „ukazanja“ i „vidjelac“ Ivan Dragićević. *Kronika* bilježi **27. VII. 1984.:** „Ivan kaže, da je Gospa rekla da se za njezin 2.000 rođendan, tj. 5. VIII. 1984. pripremimo posebno“.[21] A **30. VII. 1984.**: „Nakon ukazanja Ivan mi je rekao da je Gospa rekla da se o njezinom 2.000 rođendanu s oltara ne govori radi biskupa, ali da se svijet potiče na obraćenje i molitvu“.[22] Dakle, suprotno „ukazanjima“ drugim „vidiocima“ koji su joj 8. rujna 1981. i 8. rujna 1982., prema *Kronici ukazanja* čestitali rođendan, i „Gospa“ je tada prihvatila čestitke, u svibnju 1984. Jelena Vasilj objavljuje kako joj je „Gospa“ objavila da blagdan njezina rođenja nije 8. rujna, nego 5. kolovoza. Biskup Pavao Žanić zabranjuje 28. svibnja 1984. fra Tomislavu Vlašiću širiti takve senzacije, ali on čini upravo suprotno, pozivajući se na novi naputak koji je Jelena Vasilj primila od „Gospe“.[23]

Treba biti razborit i pukim željama ne popuštati naivno i olako. U ono vrijeme mnoga je žena željela biti Mesijina majka. Sjećamo se usklika jedne: „Blažena utroba koja te nosila i prsi koje si sisao!“ (Lk 11,27). Gospodin Isus na to kaže: „Još blaženiji oni koji slušaju riječ Božju i čuvaju je!“ (Lk 11,28), pokazujući pravu dimenziju blaženosti. Zato crkveni oci tvrde kako je Marija Isusova majka mnogo više kao Opslužiteljica Božje riječi, nego kao ona koja Ga je fizički rodila. Je li s poimanjem takve Opslužiteljice Riječi spojivo da se proglasi da je kršćanski svijet skoro dva tisućljeća bio u zabludi o tome kada je njezin rođendan?

Umjesto zaključka

Pogleda li se bilo koji odsječak međugorskoga fenomena, vidi se kako materijalno zasjenjuje duhovno, a ljudsko uzima prevlast nad božanskim.

Onaj tko se u prosudbi želi osloniti na zdrav razum, naći će se pred mnogovrsnim preprjekama proturječnosti.

---

[20] https://www.vecernji.ba/vijesti/ovo-je-posebno-vrijeme-za-me-ugorje-bozju-prisutnost-osjecam-svaki-dan-kad-sam-cula-gospu-nije-me-bilo-strah-1308708 (24. III. 2019.)

[21] *Kronika ukazanja*, svezak II, str. 906.

[22] *Kronika ukazanja*, svezak II, str. 909.

[23] *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 113–114.

Neka od priopćenja s tih „ukazanja“ međusobno su proturječna (primjerice kada treba slaviti rođenje Blažene Djevice Marije, proricanja o budućnosti…). Međugorska Kraljica mira podređuje se svakodnevnomu načinu života „vidjelaca“ i ne otkriva smisao i svrhu tolikih „ukazanja“. Sve u svemu, teško je pronaći ijedan ozbiljan argument kojim bi se potvrdila vjerodostojnost međugorskoga fenomena.

Postoje dvije vrste objave: sveopća ili javna i posebna ili privatna. Sveopća ili javna objava jest javljanje Boga kakvo je sadržano u Svetom Pismu i u pologu apostolske predaje koju prenosi Crkva. Ona je završila propovijedanjem apostola. Obvezuje kršćane, svi joj moraju vjerovati. Posebna ili privatna objava događa se među kršćanima preko mističnih iskustava, unutarnjega govora, viđenja i ukazanja. Govoreći o takvim objavama kao što su ona svetoj Hildegardi (koju su djelomično odobrili Eugen III. i Benedikt XVI.), svetoj Brigiti (odobrio Bonifacije IX.) i sv. Katarini Sijenskoj (odobrio Grgur XI.), kardinal Prospero Lambertini (papa Benedikt XIV., 1740.–1758.) ističe: „Uz njih nije obvezatno, čak nije ni moguće, pristati katoličkom vjerom, nego samo ljudskom vjerom, u skladu s nalozima razboritosti kada nam ih predstavi vjerojatnima i vrijednima pobožna vjerovanja“.[24]

[24] Prosperus de Lambertinis, *De Servorum Dei beatificatione et Beatorum canonizatione*, Bononiae, 1736., knjiga II., str. 32, br. II; *Ogledalo Pravde*, str. 191.

Međugorske stranputice

Uvod

Godine 2010., nakon „privatnoga“ pohoda Međugorju, bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn izjavio je da u prosudbi fenomena, uz one pozitivne elemente, treba imati u vidu i „neka otvorena pitanja“.[1] U ovome poglavlju iznosimo nekoliko upravo takvih „upitnih“ stvari, krivih odgovora ili krivovjerja odnosno krivonauka zapisanih u *Kronici ukazanja župe Međugorje* i u nekim drugim spisima vezanima za „međugorsku pojavu“. Izvornik *Kronike* nalazi se u arhivu župnoga ureda u Međugorju, a preslika na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru. Ne čudimo se nekadašnjoj „međugorskoj djeci“ što svoje nesavršeno vjeronaučno znanje pripisuju Blaženoj Djevici Mariji, nego se čudimo tadašnjim svećenicima, župnim vikarima u Međugorju, fra Tomislavu Vlašiću (bilježio u *Kroniku* od 11. kolovoza 1981. do 31. kolovoza 1984.) i fra Slavku Barbariću (nastavio s *Kronikom* 2. rujna 1984., preminuo 24. studenoga 2000.), kako su mogli upisivati takve upitne i heretične rečenice. Kao da su pretpostavljali da se radi o novim spoznajama koje će usvajati ne samo pojedinci i skupine vjernika, koji čeznu za „čudesima“ i „ozdravljenjima“, nego će i sama Crkva mijenjati svoj biblijski i učiteljski nauk! Već smo vidjeli razne igre oko „velikoga znaka“ kao i novosti oko mijenjanja liturgijskoga kalendara Gospina rođenja. O ovakvim izrazito negativnim obilježjima ili očitim neistinama u kontekstu međugorskoga fenomena argumentirano je pisao biskup Pavao Žanić u više navrata:

- Dodatak „Informacijama“, 1982.[2]
- „Aktualno (neslužbeno) stajalište Biskupskog ordinarijata u Mostaru o međugorskim događanjima“, 1984.[3]
- „Izjava mostarskog Biskupa o Međugorju“, 1987.[4]
- U knjižici „Istina o Međugorju“, 1990. godine (na talijanskom, njemačkom, engleskom i francuskom jeziku).[5]

[1] Kath.net, 22. I. 2010.

[2] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., dokument 15., str. 86–90.

[3] *Ist*o, dokument 18, str. 98–119.

[4] *Isto*, dokument 24, str. 134–138.

[5] *Isto*, dokument 25, str. 139–162.

Ovdje se ograničujemo samo na očigledne stranputice koje su nam zapisali međugorski kroničari kao „objave“ i „poruke“ poslane preko pojedinih „vidjelaca“ i „vidjelica“.

1. „Vidioci“ ne trebaju moliti za sebe

16. IX. 1981. prenosi kroničar Vlašić: „Također im je rekla da ne trebaju moliti za se jer da ih je ona najbolje nagradila. Nek mole za druge.”

– Ovakva „poruka“ ne doliči Blaženoj Djevici Mariji. Presveta Bogorodica najbolje zna da nikakva privatna ukazanja na zemlji ne zamjenjuju potrebu molitve Bogu. Ovo se uostalom protivi drugim „porukama“ u kojima je najčešće spomenuta molitva, koja uključuje i „vidioce“. I sam je Isus, Sin Božji i sin Marijin, molio u prvome redu za sebe da Boga proslavi i da se Otac u njemu proslavi, da izvrši Očevu volju; zatim se molio za one koji njega slijede, i konačno za one koji će povjerovati na njihovu riječ (usp. Iv 17). *Ako pozorno čitamo sveta Evanđelja, naći ćemo mnogo mjesta kako Isus, odvojen od drugih, moli Oca nebeskoga. Gospa je bila moliteljica čitava života, a ostavila nam je najljepšu biblijsku molitvu, koju u časoslovu molimo ili pjevamo svaki dan:* Veliča duša moja Gospodina!

2. „Ukazanje“ fra Joze Zovke

19. X. 1981. „Jakov i Vicka imali su neobično viđenje. Gospa je došla u 18,10 h. Djeca tada nisu molila. Gospa im je rekla da će im pokazati fr. Jozu Zovku. Jozo se pojavio nasmijan. Dok je on s Gospom bio, Gospa je zamolila da se pozovu djeca i omladina, oni koji su vani pjevali svete pjesme i molili. Gospa je to htjela da ih fr. Jozo vidi kako slave Boga i njega.“

– Isti kroničar 11. travnja 1983. zapisuje kako je u samome početku „fr. Jozo (je) imao viđenje BDM i čuo jasan glas u crkvi”. I on je, dakle, jedan od ono stotinjak djece i odraslih koji su vidjeli „Gospu“. A ovdje čitamo da je nije samo vidio, nego se zajedno s njom i „ukazao“, nasmijan! Pojava zove djecu i mladež da ih fra Jozo vidi, i to „kako slave Boga i njega“. Ovakva formulacija, pripisana Presvetoj Djevici, s teološkoga gledišta posve je neumjesna i kriva: da o. Zovko vidi djecu i mladež „kako slave Boga i njega“?! Slava i klanjanje pripadaju samo Bogu, Gospi pripada čašćenje, štoviše nadčašćenje, sv. Josipu prvočašćenje, a svim svecima samo čašćenje. Fra Jozi, prema „ukazanju“, pripada „slava“. Kako su „djeca” prenijela duhovnomu pomoćniku, ne znamo; a zapisničar je ovako prenio svijetu.

3. Drugo „ukazanje“ fra Joze Zovke

21. X. 1981. Župni je vikar zabilježio u *Kroniku* i ovu poruku: „Jakov i Vicka kažu da su vidjeli Gospu i fr. Jozu. Fr. Jozo je bio veseo. Vidjela su djeca i sudnicu i jednog glavnog u sredini [valjda glavni sudac]. Gospa im je rekla da suđenje nije završeno te da se nastavlja. Također je rekla da ga [fr. Jozu] neće mnogo osuditi i da se za nj ne brinu, jer je on svetac, kao što im je još prije rekla. Također je rekla da fr. Jozo želi da oni ustraju u molitvi.”

U *Dnevniku II.*[6] pod istim datumom Vicka je slično zabilježila: „Drugi put smo ja i Jakov razgovarali nešto sa mojom sestrom o Jozi da nam ga je viditi danas kako se on osjeća i što će s njim biti. Kad u tom trenutku naša je soba bila sva u svjetlosti. Tada smo ja i Jakov klekli i Gospa je došla. Prikazala nam je Jozu. Jozo je bio vesel i smije se na nas. Rekla nam je da se ne bojimo za Jozu on je svetac to sam vam davno rekla“.

– Prema dječjem „ukazanju“ suđenje se fra Jozi „nastavlja“ – međutim, presuda je bila već sutradan, 22. listopada 1981., to znači da je već dan prije bio završen proces – „da ga neće mnogo osuditi“ – osuđen je na tri i pol godine zatvora, i da se za nj ne brinu – „on je svetac“. Međugorska pojava proglašava živoga fra Jozu „svecem“, kao što im je „još prije rekla“. Takva „poruka“ odudara od opće prakse u Crkvi i u povijesti ukazanja. Prava razborita evanđeoska Nazaretska Djevica ne će nikada nikoga proglašavati „svecem“, pogotovo dok dotični živi „u ovom preljubničkom i grješničkom naraštaju“ (Mk 8,38), upravo zato što se ne zna što će se s njime dogoditi i u kakve sve civilne i crkvene procese i kazne može upasti. Prema tomu, takva „proglašenja“ mogu biti samo obične dječje priče!

4. Kakva su tri nebeska stanja?

19. XI. 1981. U *Kronici* se čita: „Kažu da ih je provela kroz raj u kome je prekrasno (svjetlo, radost, cvijeće). U čistilištu je neka tmurnost, a pakao je pun vatre, crnih i repatih đavli. Kad su se vratili nakon dvadeset minuta bili su presretni.“

– Ovdje nam isti zapisničar prenosi kako su djeca bila u sva tri onostrana stanja, oko dvadeset minuta. U raju prekrasno, u čistilištu tmurno, u paklu vatra i crni i repati đavli. Vrazi su zli dusi, pa prema tomu nemaju ni crne boje ni repova. Djeca vide svoje fantazije prema pričama drugih, i to prenose, a

[6] O ovisnosti *Dnevnika II.* o *Kronici ukazanja* vidi N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, Mostar, 2006., str. 40–48.

nekritički kroničar nama kazuje kao nadnaravno ukazanje i objavu. Čak ih se ni raj nije toliko dojmio sa svojim „svjetlom“ i „cvijećem“ da bi željeli ostati u njemu, jer kad su se vratili u ovu suznu dolinu, bili su „presretni“!

21. VII. 1982. „Petero vidjelaca sudjelovalo je na molitvama u crkvi. Imali su viđenje. Posebnih poruka nije bilo. Bilo je odgovora na postavljena pitanja sa strane fra Tomislava Vlašića:

Čistilište (Bila su postavljena pitanja, na koja pišem samo odgovor)

– U čistilištu ima mnogo duša…
– Ima tamo i Bogu posvećenih osoba; svećenika, redovnika i redovnica.
– Neka se moli na nakanu duša u čistilištu 7 Očenaša, Zdravomarija i Slavaocu, te Vjerovanje. To vam preporučavam.
– U čistilištu ima dosta duša koje su tamo dugo, jer se za njih nitko ne moli.”

– Osvrćemo se na neistinu da u čistilištu „ima dosta duša koje su tamo dugo, jer se za njih nitko ne moli”. Danas 407 tisuća svećenika i 5.300 biskupa svaki dan u sv. Misi mole za svu braću i sestre, koji usnuše u nadi uskrsnuća, koji su preminuli u Božjem milosrđu, kojih je vjera samo Bogu znana! A ima vrlo česta molitva u puku: „za duše u čistilištu za koje se nema nitko spomenuti“. Eto spominju se u svakoj takvoj molitvi!

„**Pakao:**

– Danas mnogo osoba ide u pakao;
– Bog dopušta svojoj djeci da trpe u paklu, jer su počinili teške grijehe, koje on ne može oprostiti.
– U paklu svi jednako trpe.
– U paklu osobe trpe na duši i tijelu.”

– Koliko ljudi ide u pakao, to samo Bog zna. Vjera nas uči da nema grijeha koji Bog ne može oprostiti ako se čovjek za nj kaje. U paklu su oni okorjeli koji se nisu kajali za svoje grijehe. U paklu sada nitko ne trpi u tijelu, jer još nije bio svršetak svijeta ni uskrsnuće tijela.

5. „Teološko“ pitanje i neteološki odgovor

6. V. 1982. u *Kronici* čitamo: „Večeras su djeca postavila jedno teološko pitanje i na nj dobila odgovor: Da li su osobe u nebu samo dušom prisutne,

ili dušom i tijelom? – pitali su. Prisutne su i dušom i tijelom – odgovoreno im je“.

– Neumjesno „teološko“ pitanje, a posve neteološki odgovor. Tko im je dao takav odgovor? „Odgovoreno im je!“ – onako bezlično. Iz kršćanskoga nazivlja znamo da se čovjek, sastavljen od duše i tijela, naziva osobom; da razumne duše u nebu nisu potpune osobe, jer im nedostaje tijelo. A iz vjere znamo da u nebu postoje samo spašene duše, do Sudnjega dana, osim Gospodina Isusa koji je preobraženim tijelom uskrsnuo, i Blažene Djevice Marije, koja je uznesena dušom i tijelom u nebesku diku. A o Sudnjem danu bit će i „uskrsnuće tijela“, kada ćemo opet biti potpune osobe, dušom i tijelom. A evo sada novoga nauka od međugorskih „vidjelaca“ i njihova duhovnog vođe: da su spašene duše u nebu ne samo dušom, nego i tijelom! Iz iskustva znamo da se ljudska preminula tijela pokapaju u zemlju, u grob, i da se pronalaze kosti ljudi pokopanih prije više stoljeća, pa i kosti svetaca. Kako su onda u nebu? Kako takve besmislice i nevjerojatnosti napismeno prenosi katolički svećenik kao međugorski nauk!?

6. Istost i različnost religija

1. X. 1981. piše isti kroničar: „Jakov i Vicka imali su ‘redovno’ viđenje. Karakteristika ukazanja je odgovor koji je Gospa dala na postavljena pitanja djece, koja im je netko napisao. Evo pitanja i odgovora:

1. Jesu li sve vjere dobre? Jesu li sve vjere iste? „Sve su vjere pred Bogom iste. Bog njima vlada kao vladar u svome kraljevstvu… U svijetu sve vjere nisu iste, jer se ljudi ne pokoravaju Božjim zapovijedima, već ih odbacuju i kvare.“

– Ovdje su dva pitanja: Jesu li sve vjere ili religije dobre? Na taj upit nije bilo odgovora.

A drugo, jesu li sve vjere iste, bez obzira bile dobre ili loše, odgovor je skolastički razlučen: pred Bogom sve su vjere „iste“, a među ljudima različite. Po čemu se to zna? Po tome što „Bog njima vlada kao vladar u svome kraljevstvu“. Ako su sve vjere pred Bogom iste – šintoizam, konfucionizam, šamanizam, kršćanstvo itd. – zašto smo onda dužni vjerovati „u Onoga koji od mrtvih uskrisi Isusa, Gospodina našega, koji je predan za opačine naše i uskrišen radi našeg opravdanja“ (Rim 4,24–25)? *Ako su sve vjere iste, u čemu je onda razlika? Razlika je na ovome svijetu, vele „vidioci“. Po čemu se to vidi? Po tome što se ljudi „ne pokoravaju Božjim zapovijedima, već ih odbacuju i kvare“. Nije uopće bilo pitanje o pokoravanju ljudi Božjim zapo-*

vijedima, jer o tome ne ovisi sud jesu li sve vjere odnosno religije „dobre“ ili „iste“ pred Bogom i pred svijetom. Tražio se odgovor jesu li sve vjere ili religije po svome sadržaju, naravnom ili nadnaravnom karakteru, po moralnom nauku, obredu, dobre, odnosno iste? Na to se daje nesuvisao i besmislen odgovor, i to se pripisuje „ukazanju“. I zapisničar napisa da je to ta „karakteristika ukazanja“.

7. A neistost „Crkava“

Drugi red pitanja odnosi se na „crkve“ kao kršćanske zajednice, ali „vidioci“ nisu to tako shvatili, pa su svoj „domaći“ odgovor pripisali „ukazanju“. **1. X. 1981**. kroničar Vlašić prenosi priče međugorske djece: 2. „Jesu li sve crkve iste? ‘Nisu. U nekima se Bogu moli više, u nekima manje. Zavisi i od svećenika koji organizira molitve i od moći koju nosi u sebi’.“

– Ni tu se ne odgovara na pisano „ekumensko“ pitanje: „Jesu li sve crkve iste?“, tj. jesu li sve Crkve (katolička, pravoslavne ili neke protestantske) kao kršćanske zajednice iste? „Vidioci“ očito to nisu tako ni razumjeli, pa odgovaraju onako napamet, misleći na crkve kao zgrade, a tu domaćim i dječjim očima vide neke razlike, na primjer u „nekima se Bogu moli više, u nekima manje“ – recimo u Međugorju, u Mostaru, u Čapljini – a to opet ovisi o karizmatičnoj „organiziranosti“ i „moći“ svećenika! „Vidioci“ su svoj promašeni odgovor pridali „ukazanju“. I vjernici bi sada trebali biti poučeni i zadovoljni s tim „objavljenim“ odgovorom i tom nadnaravnom „porukom“.

8. Mješovite ženidbe?

Godinu dana kasnije, **18. VIII. 1982**., kroničar bilježi u župnu „Kroniku ukazanja“ o „vidjelici“ Mirjani ovo: „Mješoviti brak. Pitala je Gospu za djevojku koja se udaje za pravoslavca. Gospa je odgovorila: ‘U mojim i Božjim očima sve je jednako. Nije jednako za vas koji ste se razdijelili. Bolje je onda, ako je moguće, da se ne udaje za toga, jer će trpjeti ona i djeca, teško će moći živjeti na putu vjere…“

– Ako su vjere ili religije u Bogu „iste“, je li onda pogotovo jednako bio netko katolik ili pravoslavac? Nevidljiva pojava dvoznačno i nevjerojatno tumači: „U mojim i Božjim očima sve je jednako“. Ali nije jednako u ljudskim očima gdje su nastale podjele. Stoga: Bolje je onda, „ako je moguće“, da se katolkinja ne udaje za toga pravoslavca, „jer će trpjeti ona i djeca; teško će moći živjeti na putu vjere…“. „Ukazanje“ nagovješćuje da će ta katolki-

nja, uda li se, imati djece, i da će trpjeti i ona i njezina djeca zbog mješovite ženidbe. Hoće li muž trpjeti? Zar sve katolkinje koje se udaju za katolike ne pate u ovoj suznoj dolini? I oni i one i djeca? Za ovakav odgovor ne trebaju svakodnevne „nadnaravne" objave, tajne, poruke i ukazanja!

I još jedna: Redovito u ovakvim „porukama" „Gospa" sebe stavlja na prvo mjesto pa onda Boga ili Sina svoga kao gore: „U mojim i Božjim očima sve je jednako". Tako će reći:

Ako biskup Žanić ne prihvati i ne širi međugorske poruke, tj. ako se „ne obrati ili popravi slijedi ga moj sud i sud moga sina Isusa" (19. VI. 1983.). *Ili:*

„Želim da uvijek budete u što većem broju sa mnom i mojim Sinom" (1. III. 1984.). *Ili:*

„Jer ja i moj Sin imamo poseban plan sa ovom župom" (12. IV. 1984.).

„*Jer ja vas ljubim i onda kada ste daleko od mene i moga Sina"* (24. V. 1984.).

„*Slijedite mene i moga Sina Isusa"* (4. X. 1984.). *I tako dalje. Kad se ima u vidu neznatnost Službenice Gospodnje, koja će i svoga zaručnika Josipa staviti na prvo mjesto: „Otac tvoj i ja žalosni smo te tražili"* (Lk 2,48), *onda ove „poruke" u kojima Gospa sebe stavlja ispred Boga i Sina svoga, odudaraju od ponizne biblijske Djevice razborite i premudre. Pa i to je znak da su sve takve „poruke" ne samo „upitne", nego proizvod fantazije djece, podržavane nakanama njihovih organizatora i promotora!*

9. René Laurentin i „vidjelica" Vicka

Francuski mariolog René Laurentin (1917.–2017.) nije bio zadovoljan „Gospinim" odgovorima o istosti i različitosti vjera ili religija od **1. X. 1981.** Nekoliko godina kasnije on inzistira kod Vicke „vidjelice" da to, s obzirom na te „iste vjere", ipak razbistri. Jedno naučava Crkva, a drugo naučavaju „vidioci", kroničar njihov duhovni vođa i njihova međugorska pojava.

„Vidjelica" njemu odgovara: „Da ste me pitali tumačenje odmah, bilo bi jasnije. Nakon više godina, ne usuđujem se tumačiti sama od sebe. Ja to prepuštam teolozima. Ja ću moliti da oni imaju svjetla. Gospa mi je rekla da su sve religije jednake pred Bogom, tj. svi su ljudi jednaki pred Bogom, i nije podjele učinio Bog, nego ljudi."

– „Vidjelica" Vicka, posve nesigurna u svoje pamćenje, ne usuđuje se „sama od sebe" ponoviti odgovor od prije pet godina. Da je o. Laurentin

pitao 1982., „bilo bi jasnije“. Sada ni njoj nije više jasno. I kao da se više ne usuđuje pitati ni „Gospu“, s kojom svaki dan priča i provede neko vrijeme, da je podsjeti što je govorila prije toliko godina. Pa ipak Vicka daje posve besmislen odgovor, koji ona pripisuje „ukazanju“ – tada ili prije, nije jasno: da je Gospa rekla: „sve su religije jednake pred Bogom“, a to točno znači da su „svi ljudi jednaki pred Bogom“. Potpuna jednakost između religija i ljudi!

Ali uporni mariolog navaljuje da upravo tu teološku nejasnoću povlaštena „vidjelica“ razmrsi. „Vidjelica“ na to još zamršenije: „Mi smo svi jednaki pred Bogom, bez obzira na religiju ili naciju kojoj pripadamo. Poštujmo jedni druge!“

– Kratko, nejasno i bez tražena odgovora! Pustimo, dakle, po strani vjere, religije i nacije, poštujmo se, i to je taj nauk o istosti i jednakosti vjera i „crkava“ iz dječjega Međugorja!

Laurentin se tek sada pravo zainteresirao i hoće kao pravi mariolog pravo privatno rasvjetljenje od svoje subesjednice „vidjelice“ kako problem ne bi zasjenjivao „ukazanja“, pa priupita: „Ali za tebe, Isus ili Muhamed ili Buda, je li to jednako?“ Prevoditeljica Darija tumači mu da dotična „vidjelica“ nije razumjela te riječi, nego je „vidjelica“ dodala: „Isus je pravi Bog i pravi čovjek. Ljudi su učinili podjele. Svi su ljudi jednaki. Ljubav je pravo milosrđe. Gospa je velika. Ona je naša Majka. Ona se ne može usporediti ni s kim drugim“.[7]

Nebeska se sugovornica nije više navraćala na tu temu,[8] evo već toliko godina.

Jednoj katoličkoj zaručnici goruće pitanje savjesti: može li se životno nekažnjeno udati za pravoslavca ili muslimana, da ne zaniječe svoju vjeru. A onda se Nazaretskoj Djevici pripisuju dvoznačni i heretični odgovori i savjeti: U mojim je očima sve jedno te isto, ali ti ćeš, ženska glavo, naletjeti na patnje!

Ruku na srce, nije ovo muka samo djevojaka udadbenica na ovim ekumenskim prostorima, nego pravi teološki rebus. Rebus koji je u svoj širini suvremene rasprave izazvao *Deklaraciju Dominus Iesus* Kongregacije za nauk vjere,[9] čuvarice dvotisućljetne katoličke vjerske baštine. Trebalo je odgovoriti na čitav niz upita: što je to religijski pluralizam, a što religijski relativizam? Omogućuju li sve religije na svijetu vječno spasenje čovječanstvu? Jesu li

---

[7] M. de la Sainte Trinité, *Medjugorje en toute vérité,* St. Parres Les Vaudes, 1991., str. 115; R. Laurentin, *La Vierge apparait-Elle* à *Medjugorje*? Pariz, 1996., str. 150.

[8] J. Bouflet, *Medjugorje ou fabrication du surnaturel*, Pariz, 1999., str. 116–118.

[9] Kongregacija za nauk vjere, *Dominus Iesus,* KS, Zagreb, 2000., Dokumenti, br. 125.

doista sve religije pred Bogom jednake? I one koje se ponose Božjom Objavom i one koje se izričito na Objavu ne pozivaju? Zar su na istoj religijskoj ravnini Isus iz Nazareta, Muhamed iz Meke, Buda ispod Himalaja ili Konfucije iz Šantunga? Što je to dijalog među religijama? Smije li se govoriti o „obraćenju“ ili samo treba ponavljati do iznemoglosti, unatoč svoj praktičnoj jalovosti: dijalog-dijalog? Čemu služe katoličke misije u svijetu?[10]

10. Kakav je ovo molitveni zaziv?

20. IV. 1983. Isti duhovni pomoćnik ubilježio je u *Kroniku* i ovu: „Jelena Vasilj je jučer i danas imala karakteristična viđenja. Jučer je tražila od Gospe da joj kaže posvetnu molitvu koju ćemo moliti svaki dan. Ona joj je izdiktirala. Jelena se ustala, uzela bilježnicu i pisala dok je Gospa bila prisutna i govorila joj: O Majko moja, Majko dobrote, ljubavi i milosrđa, beskrajno te volim (…). I za milost te molim da mogu biti milostiva prema tebi.“ (…).

– Djevojčica Jelena piše, po „Gospinu“ diktiranju i u njezinoj nazočnosti, moleći da bude „milostiva“ prema Blaženoj Djevici Mariji. „Milostiv“ na hrvatskom znači: onaj „koji ima samilosti prema komu“, koji prema nekomu iskazuje svoju milost. U molitvi kažemo Gospi da ona bude milostiva prema nama grješnicima, iako taj izraz „milostiv“ izvorno pripada Bogu koji je izvor svih milosti: Milosrdan i milostiv je Gospodin! Ovdje obrnuto: mala Jelena moli da ona bude „milostiva“ Gospi! Posve naopako. Takva molbenica ne smije se izreći niti je smije itko ikomu preporučiti da je izrekne Majci Božjoj Mariji, Bezgrješnoj, Uznesenoj i Presvetoj Djevici, Milostipunoj! Da djevojčica može fantazirati, kako „beskrajno“ voli Gospu, hajde odbij to na dječju! Ali da te dječje maštarije netko bilježi u službenu župnu Kroniku i da ih vjernicima podastire kao molitvu objavljenu u „ukazanju“ za „svaki dan“, to valjda ima samo u „kontekstu međugorskoga fenomena“.

Zaključak

Razboritost je krjepost koja se suprotstavlja naglosti, nepromišljenosti, nestalnosti i nemaru. Istinska je Gospa najsavršenija u razboritosti: pozorna, mudra, obzirna, uviđavna u svemu što govori ili čini. Razmišljala je, šutjela je i tražila Božju pomoć prije nego što bi progovorila ili djelovala. Ukazanje arkanđela Gabriela (Lk 1,26–38) nije prihvatila kao bajkovit događaj, nego s razumnim pitanjima o nesukladnostima kojih je bila svjesna.

[10] Usp. *Ogledalo Pravde*, str. 135-138.

Naveli smo ovih desetak „upitnih“ poruka koje dostatno kazuju da se međugorska kula „ukazanja“ ne može smatrati nadnaravnom pojavom. Je li to samo psihogena proizvođevina dječje mašte i psihe? Ili je neka čudnovata sila uplela svoje prste u ovaj fenomen? Jedno je za sada sigurno: ovakve izrjeke i poruke ne smiju se pripisivati Blaženoj Djevici Mariji, mudroj i razboritoj, kao što glase i službene crkvene izjave: ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima ili objavama.

Fra Tomislav Vlašić – duhovni voditelj međugorskih „vidjelaca“

Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva

Svjetski tisak, i domaći i inozemni, objavio je u ljeto 2009. vijest da je Sveti Otac Benedikt XVI. vlč. fra Tomislava Vlašića ne samo otpustio iz Franjevačkoga reda, nego ga je, na njegov zahtjev, razriješio i svećeničke službe, oslobodio ga svih redovničkih i svećeničkih obveza, zaprijetivši mu i izopćenjem ako se ne bude pridržavao naloženih mu zapovijedi. Odluke Svete Stolice priopćio je generalni ministar Reda Manje braće José Rodríguez Carballo provincijalnim ministrima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Italiji 10. ožujka 2009., s obvezom da poruku proslijede svim gvardijanima u svojim provincijama. Donosimo prijevod na hrvatskom jeziku, jer se tiče Vlašićeve veze s „međugorskim fenomenom“.

Provincijalnim ministrima
Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Italije

Predragi brate Ministre,

Sveti Otac, prihvaćajući zahtjev fra Tomislava VLAŠIĆA, OFM, člana malobraćanske Provincije sv. Bernardina Sijenskoga (L'Aquila), odgovornoga za ponašanja škodljiva po crkveno zajedništvo i na doktrinarnom i na disciplinskom području, i koji je upao u cenzuru zabrane bogoslužja, udijelio mu je oprost svođenja na laički stalež (*amissio status clericalis*) i otpust iz Reda.

Osim toga, Sveti je Otac, na vlastitu pobudu, molitelju udijelio oprost od cenzure u koju je upao, i milost oprosta od redovničkih zavjeta i od svih obveza povezanih sa svetim redom, uključivši celibat.

Kao kazneno spasonosna zapovijed – pod kaznom izopćenja koje ima proglasiti Sveta Stolica, a ako ustreba i bez prethodne kanonske opomene – gospodinu Tomislavu Vlašiću:

a) Apsolutno se zabranjuje vršenje bilo kakva oblika apostolata (na pr. određene su niženabrojene zapovijedi: promicanje javnoga ili privatnoga kulta,

poučavanje kršćanskoga nauka, duhovno vodstvo, sudjelovanje u udrugama vjernika, itd.) i stjecanje i upravljanje dobrima koja su namijenjena u pobožne svrhe;

b) Apsolutno mu se zabranjuje davanje izjava u vjerskim pitanjima, posebno s obzirom na „*fenomene Međugorja*".

c) Apsolutno mu se zabranjuje boravak u kućama Reda Manje braće.

S obzirom na izvršenje ozbiljnih rasporedbi koje je Sveta Stolici poduzela prema gosp. Tomislavu Vlašiću, ista Apostolska Stolica izravno poziva na odgovornost Poglavare Reda.

Stoga, obraćam se tebi da bdiješ, i prikladno obavijestiš gvardijane i odgovorne u filijalnim kućama, o potpunu poštovanju, od strane Tomislava Vlašića, papinskih rasporedbi koje se na njega odnose, posebno one koja se tiče zabrane boravka u kućama koje na bilo koji način pripadaju Redu Manje braće, *pod kaznom uklanjanja sa službe*.

Uzdajući se u tvoje puno razumijevanje i spremnu suradnju, bratski te pozdravljam.

Fr. José Rodriguez Carballo, generalni ministar

Rim, 10. ožujka 2009.

Tomislav Vlašić izopćen iz Katoličke Crkve

Nakon što je godine 2009. laiciziran zbog optužbi za krivovjerje i bludničenje, Tomislav se Vlašić od 2012. na svome talijanskom portalu predstavljao kao jedan od članova Središnje jezgre koja će evangelizirati druge planete u svemiru. Sa skupinom sljedbenika godine 2018. osnovao je „Crkvu Isusa Krista cijeloga svemira" koju vodi sa suradnicom Stefaniom Caterinom u Ghedi kod Brescie u Italiji. Odlukom Kongregacije za nauk vjere od 15. srpnja 2020. izopćen je iz Katoličke Crkve.[1] Brescianska biskupija, na čijem je području osnovao svoju sljedbu, priopćila je 23. listopada 2020. kako se Vlašić od svoje laicizacije „nastavio predstavljati kao redovnik i svećenik Katoličke Crkve, pretvarajući se da slavi nevaljane sakramente, nastavio je izazivati ozbiljne sablazni među vjernicima, čineći djela koja ozbiljno štete crkvenomu zajedništvu i poslušnosti crkvenoj vlasti".[2] Više ni formalno nije katolik.

---

[1] https://www.catholicnewsagency.com/news/46342/former-spiritual-director-of-medjugorje-visionaries-excommunicated

[2] https://www.diocesi.brescia.it/wp-content/uploads/sites/2/2021/10/Prot.34.20.pdf; v. https://www.diocesi.brescia.it/wp-content/uploads/sites/2/2020/07/Rivista-della-Dioce-

Vlašićeva upletenost u „međugorski fenomen“

Kao i 2008. godine, kada je Sveta Stolica kaznila vlč. Vlašića zabranom bogoslužja, zaprijetivši mu još strožim kaznama ako ne posluša, tako su se i 2009. godine pojavili brojni komentari u sredstvima priopćavanja ističući nepovezanost „međugorskoga fenomena“ i „slučaja Vlašić“. Budući da se u oba pisma i u obje najteže kazne izričito spominje „međugorski fenomen“[3] u koji je upleten Tomislav Vlašić, kako onda nema povezanosti jedno s drugim? Željeli bismo podsjetiti upravo na tu neosporivu vezu, od samih početaka.

Tomislav Vlašić, rođen u Sovićima, 16. I. 1942., kao član Hercegovačke franjevačke provincije, zaređen je za svećenika 26. VII. 1969. u Frohnleitenu u Austriji.[4] Nakon ređenja neko je vrijeme djelovao kao duhovni pomoćnik na Humcu,[5] a od 1973. godine kao predstojnik rezidencije (redovničke kuće) hercegovačkih franjevaca na Jablanovcu u Zagrebu.[6] Na prijedlog starješinstva Provincije, 1977. godine kanonski je imenovan duhovnim pomoćnikom u župi Čapljina,[7] gdje je na službi ostao do 17. kolovoza 1981., kada je prešao u Međugorje na svoju ruku, bez potrebna obavještenja i biskupova odobrenja.[8]

Međutim, prema vlč. R. Laurentinu, gotovo službenom historiografu „međugorskih ukazanja“, Provincijalat je dao o. Vlašiću dozvolu za boravak u Međugorju, sve bez biskupova znanja. Ovako abbé Laurentin: „Doznavši za pritvor [fra Joze Zovke], onoga istoga dana, 17. kolovoza [1981.], Tomislav Vlašić, župnik u Čapljini, odlazi u Međugorje da se informira i upozna sa stanjem. Odatle odmah ide k provincijalu u Mostar da ga izvijesti o teškoj situaciji i prijetnjama koje vise nad župom bez voditelja. Provincijal njegove primjedbe ocjenjuje razboritima, a njegov posjet providnosnim. Odmah ga imenuje zamjenikom zatvorenoga župnika. Sutradan, dakle, fra Tomislav se nastanjuje u župnom uredu u Međugorju. Po drugi se put stavlja u kontakt s vidiocima, koje je na brzinu ispitao 29. lipnja. Postaje im ‘duhovni vođa’ i taj će naslov zadržati kasnije u župi…“.[9] Tomislav je dakle već šestoga dana

---

si-01-2020.pdf, str. 28–30; https://www.catholicnewsagency.com/news/46342/former-spiritual-director-of-medjugorje-visionaries-excommunicated

[3] Cio slučaj obrađen u *Službenom vjesniku* hercegovačkih biskupija, br. 2/2008., str. 79–81.

[4] Ž. Ilić, *Hercegovina u Crkvi*, Duvno, 1974., str. 82–83.

[5] *Opći šematizam Katoličke Crkve u Jugoslaviji*, Zagreb, 1975., str. 398.

[6] *Kršćanski puk i franjevci u Hercegovini*, Mostar, 1977., str. 202.

[7] Dopis Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, br. 638/1977 od 19. kolovoza 1977.

[8] *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske*, br. 2/2008., str. 80.

[9] R. Laurentin, *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje,* Brescia, 1987., str. 90: „Venendo a sapere dell’arresto, quello stesso giorno, 17 agosto, Tomislav Vlašić, parro-

„ukazanja“ u Međugorju, a nakon uhićenja fra Joze Zovke, 17. kolovoza, posve prelazi u međugorsku župu, gdje ga provincijal *ad interim* fra Jozo Pejić „imenuje“ župnim vikarom. Razumije se da provincijalat ne može imenovati župnim vikarom, nego samo predložiti, jer biskup kanonski imenuje župnika ili kapelana, ali i takva „imenovanja“ dio su tragična „hercegovačkog slučaja“ i „međugorskog fenomena“.

Provincijalat je tek godinu dana kasnije, 19. srpnja 1982., zakonito predložio o. Vlašića za „duh. pomoćnika u Međugorju“, iako je mogao i morao znati za njegov bolni „zagrebački slučaj“, koji se trebao rješavati na drugi način. Biskup Žanić, ne poznavajući Vlašićev ćudoredni život i upletenost u „zagrebačku aferu“, izdao je dekret, 27. srpnja iste godine, o njegovu premještaju i djelovanju u Međugorju.[10]

Od samih početaka „ukazanja“ 1981. godine otac se Vlašić upleo u međugorska zbivanja, pratio „vidioce“ te je nerazdvojivo povezan s „međugorskim fenomenom“ i njegovim početcima i nastavcima. Čak i prije toga početka stvarao se na neki način „međugorski fenomen“. Još u svibnju 1981., više od mjesec dana prije početka „ukazanja“, „otac Tomislav Vlašić pošao je u Rim na međunarodni kongres predstavnika Karizmatskoga pokreta. Za vrijeme Kongresa tražio je od nekih nazočnih da mole s njime za ozdravljenje Crkve u Jugoslaviji. Redovnica, s. Briege McKenna, koja se ujedinila u molitvi, imala je viđenje: vidjela je o. Vlašića kako sjedi okružen velikim mnoštvom ljudi, oko njega, na mjestu gdje je sjedio izvirale su rijeke vode. Jedan drugi redovnik, Emiliano Tardif, O. P., izreče proročanstvo: ‘Ne bojte se, ja ću vam poslati svoju Majku’. Nakon nekoliko tjedana, Gospa se stala ukazivati u Međugorju“.[11] A pogotovo je uključen u „međugorski fenomen“ nakon što je u

co di Čapljina, si reca a Medjugorje per informarsi e rendersi conto della situazione. Da li va subito dal provinciale, a Mostar, per riferirgli della grave situazione e delle minacce che pesano sulla parrocchia rimasta senza guida. Il provinciale trova le sue ossevazioni giudiziose e la sua visita provvidenziale. Lo nomina subito sostituto del parroco imprigionato. – Fin dal giorno dopo quindi, Fra Tomislav si stabilisce nella canonica di Medjugorje. Per la seconda volta si mette in contatto con i veggenti, che aveva rapidamente interrogati il 29 giugno. Ne diventa il ‘direttore spirituale’ e sarà questo il titolo che manterrà più tardi nella parrocchia, dove Zrinko Čuvalo, il vicario, verrà nominato sostituto nel gennaio 1982.

[10] Dopis Ordinarijata u Mostaru kojim se potvrđuje predložena *Tabula*, br. 711/1982, od 27. srpnja 1982. U popratnim napomenama biskup Žanić piše, s obzirom na novoga župnog vikara u Međugorju, tj. T. Vlašića: „Treba budno paziti na daljnji razvoj događaja u župi Međugorje. Vi ste iznijeli nadu da će novi vikar župe Međugorje poraditi oko toga da se stvari razjasne, razbistre i ‘prizemlje’. Njegov rad u tom pravcu treba svakako podržati i pratiti“.

[11] *Službeni vjesnik*, br. 2/2008., str. 80, navedeno iz: L. Rooney – R. Faricy, *Maria regina*

srpnju 1982. od svojih poglavara predložen i od biskupa odobren i imenovan kapelanom u Međugorju. Evo pisanih dokaza, crno na bijelu.

Fra Tomislav Vlašić i fra Slavko Barbarić kazuju djeci što treba pričati svijetu. U *Kronici ukazanja,* koju je tada vodio fra Tomislav *Vlašić,* čitamo: „**21. VIII. 1982**. (Subota). Prije podne su fra Tomislav i fra Slavko razgovarali s vidiocima. Razgovor je išao u pravcu izgrađivanja njihove osobnosti i ukazivanja na njihovu ulogu u sklopu ovih događaja, posebno na njihov autoritet, koji ne smiju proigrati dajući odgovore na sva pitanja, nego upućujući ljude na put obraćenja i iščekivanja obećanja Božjih".

– Dva franjevca idu u smjeru ukazivanja na ulogu „vidjelaca", koji ne smiju proigrati auktoritet dajući odgovore na sva pitanja, nego neka govore o „obraćenju" i o „iščekivanju obećanja Božjih", jer tu ne će pogriješiti, barem je to kompatibilno s pravom Gospom!

„Vidioci ne smiju davati izjave bez našeg znanja". U *Kronici* od **12. travnja 1984**. Vlašić je zapisao: „Danas sam razgovarao sa svim vidiocima. Skrenio sam im pažnju da ne daju izjave nikome bez našeg znanja".

– Znači on mora prokontrolirati, provjeriti, odobriti i proglasiti što je pravo, a što krivo u „Gospinim porukama". Cenzor „Gospe međugorske". Kakva je to upletenost u „međugorski fenomen"?!

Teška teološka zabluda. Pa ipak mu se omaknula notorna teološka hereza koju je on osobno zapisao u *Kroniku,* još kao ilegalni kapelan, **6. svibnja 1982.** kako ju je čuo od „vidjelaca": „Večeras su djeca postavila jedno teološko pitanje i na nj dobila odgovor: Da li su osobe u nebu samo dušom prisutne, ili dušom i tijelom? – pitali su. Prisutne su i dušom i tijelom – odgovoreno im je".

– Mi svi katoličkom vjerom vjerujemo da će uskrsnuće tijela, resurrectio mortuorum*, biti o Sudnjem danu, a o. Vlašić bilježi međugorske dječje priče kako su – ne samo Isus i Gospa kako katolički vjerujemo – nego i sve druge spašene osobe u nebu „dušom **i tijelom**". I on to propušta u službenu Kroniku, bez ikakve primjedbe! Znači ni njemu ta katolička dogma nije jasna, i to nakon 13 godina propovijedanja Nicejskoga Vjerovanja po Humcu, Jablanovcu, Čapljini i Međugorju! Kakvo onda čudo da mu je u pismu godine*

della pace, Milano, 1984., str. 34. Vidi također P. Žanić, *Posizione attuale (non ufficiale) della Curia Vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje,* Mostar, 30. X. 1984., str. 6–7; *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 103.

2008. Kongregacija bila naredila da mora pohađati osnovni tečaj teologije i polagati vjeroispovijest uz prethodno odobrenje Svete Stolice!

Međugorska „pojava“ hvali Vlašićevo djelo. U Vickinu vlastoručno vođenu *Dnevniku,* od 28. veljače 1982. navodna je pojava uvelike hvalila Vlašićevo djelo u vodstvu „vidjelaca“. Doslovan Vickin tekst: „*Bili ja i Jakiša Gospa došla u 6.3 minute dobro nas pogledana (!). Onda je Gospa rekla za Tomislava prvo ga pogledala onda rekla možete mnogo zahvaliti Tomislavu što vas onako ljepo (!) vodi“.*[12]

– On u Međugorju ilegalno, a sve tako „lijepo“ vodi i – zavodi. I to sve „međugorska Gospa“ hvali i odobrava!

„Pojava“ preporučuje Vlašića kao duhovnoga učitelja. O tome se u *Kronici ukazanja* **5. ožujka 1984**. čita: „Gospa je izrazila želju i preporučila mu [Ivanu Dragićeviću] nakon njegova pitanja za savjet, da završi srednju školu pa da će mu onda pokazati put. Također mu je rekla da se povjeri fr. Tomislavu Vlašić (!) da ga duhovno upućuje“.[13]

– Što je on inače i jedan i drugi činio i bez obzira na „poruku“ međugorske „pojave“. Fra Tomislav Ivanu „vidiocu“, Ivan fra Tomislavu, i onda sve pripisano Blaženoj Gospi!

Vlašić po „božanskom proviđenju“ vodi „vidioce“. U pismu od 13. travnja 1984. predstavlja se papi Ivanu Pavlu II. kao onaj koji „po božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce“. Informira ga da „Gospa nastavlja pričati svoj životopis vidiocima“ i obavještava Svetoga Oca: „nalazim se u Rimu od 29. 04. do 10.05. radi jednoga međunarodnog sastanka. Znam da ste vrlo zauzeti, ali ako me možete primiti koju minutu, rekao bih Vam jake točke ukazanja“.[14]

– Papa ga nije primio.

Barbarić o Vlašiću

O Vlašićevoj ulozi i vezi s „međugorskim fenomenom“ od samoga početka, kako je „kanalizirao“ ukazanja i zbivanja, najbolje nam je kroničarski napi-

---

[12] V. Ivanković, tzv. *Treći dnevnik*, vlastiti njezin rukopis. Kopija na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

[13] S. Barbarić (rukopis), *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 747. Kopija na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

[14] *Pismo* T. Vlašića Svetom Ocu, 13. travnja 1984. na talijanskom. Vidi *Ogledalo Pravde*, str. 56, s fotokopijom dijela toga pisma.

smeno posvjedočio jedan drugi međugorski neposlušnik, propagator „ukazanja“ i mistifikator događaja, fra Slavko Barbarić.

Biskupovo imenovanje pa ubrzo zahtjev da fra Slavko ide iz Međugorja. Provincijalna uprava dopisom od 16. kolovoza 1984. predložila je vlč. Barbarića za župnoga pomoćnika u Međugorju. Biskup je Žanić istoga dana potvrdio *Tabulu* i Barbarićev premještaj.[15] Ali biskup već 3. siječnja 1985. piše Provincijalatu: „Molim da o. fra Slavka Barbarića premjestite iz Međugorja na neku drugu dužnost. On u Međugorju, u veoma važnim pitanjima oko navodnih ‘ukazanja’ Gospinih vrši propagandu na način potpuno protivan mojim uputama danim više puta usmeno i pismeno“.[16]

„Gospina“ želja da fra Slavko ostane u Međugorju. Međutim ukazivačka „pojava“ intervenira, izražava „želju“ da fra Slavko ostane u Međugorju, da vodi stvar i skuplja vijesti kako bi, nakon prestanka njezinih „ukazanja“ ostala „pregledna slika“ onoga što se dogodilo. U *Kronici ukazanja* fra Slavko je osobno napisao ovu „poruku“ upućenu njemu samomu: „**3. veljače 1985**. (Nedjelja). Viđenje je bilo kao i obično. Večeras nešto kraće nego ovih dana. Samo dvije minute. Prisutni su Marija, Ivan i Jakov. Bila je poruka za fra Slavka, kako je obećano jučer u viđenju. Izrečena je preko Ivana. Glasi kako slijedi: ‘Ja bih željela da Slavko ostane ovdje, da vodi sve pojedinosti i bilješke da na kraju moga dolaska imadnemo jednu preglednu sliku o svemu. Ja ću moliti ovo vrijeme za Slavka napose i za sve koji rade u ovoj župi“.[17]

– Poznato je da je ta „jedna pregledna slika“ bila obična međugorska, fra Slavkova, maštotvorina, jer je fra Slavko preminuo 24. studenoga 2000., a pojava se i dalje ne prestaje ukazivati, pa i nakon njegove smrti, i, kako stvari teku, međugorskim ukazanjima ne vidi se kraja! Upravo nepregledna, a ne – pregledna – slika!

---

[15] Dopis Biskupskoga ordinarijata u Mostaru Provincijalatu hercegovačkih franjevaca, br. 857/84, od 16. kolovoza 1984.

[16] Dopis Biskupskoga ordinarijata u Mostaru Provincijalatu hercegovačkih franjevaca, br. 1/85, od 3. siječnja 1985.

[17] S. Barbarić (rukopis), *Kronika ukazanja*, III. svezak, str. 247. Laurentin je tu „poruku“ te „ukaze“ promijenio s obzirom na vodstvo župe: „Io desidero che padre Slavko resti qui, che guidi la parrocchia e raccolga le notizie affinché quando io non verrò più rimanga un’immagine completa di tutto ciò che è successo. In questo momento prego specialmente per padre Slavko e per tutti coloro che lavorano in questa parrocchia“ – „*Ja želim da otac Slavko ostane ovdje, da vodi župu i skuplja vijesti kako bi, kad ja više ne budem dolazila, ostala potpuna slika svega onoga što se dogodilo. U ovom trenutku molim posebno za oca Slavka i za sve one koji rade u ovoj župi.*“ R. Laurentin, *Dernières nouvelles*, 3 (1985) francuski: str. 25–26; talijanski: str. 29–30; *Ogledalo Pravde*, str. 59.

Vlašićevo „kanaliziranje“ „ukazanja“. Evo Barbarićeva rukopisna teksta iz *Kronike ukazanja*, iz 1984. godine,[18] koji valja čitati pod vidom svega onoga što je Sveta Stolica poduzela prema Vlašiću u 2008., 2009. i 2020. godine. Nakon Vlašićeva odlaska iz Međugorja, fra Slavko Barbarić piše za sebe da ostaje u Međugorju, u nadi da je i on „po Božjoj providnosti izabran“ da nastavi voditi ono što je ovdje postala „tradicija“.

„**2. IX. 1984.** (Nedjelja). Ne mogu a da se ne osvrnem na ono što se danas dogodilo. Fra Tomislav Vlašić je premješten u Vitinu. Oprostio se danas na pučkoj misi. Sva je crkva bila dirnuta i u suzama. I s pravom. Tomislav ostaje u povijesti ovih ukazanja svijetli lik. Zaista je bilo proročki i junački doći nakon zatvaranja fra Joze Zovke i nastaviti posao. Koliko je utrošio truda i muke, koliko pastoralne razboritosti i molitve, to nikada nitko neće moći pravo ocijeniti. Milost ga je Božja izabrala i poslala. On je odgovorio i djelovao. Svojim pastoralnim i duhovnim iskustvom kanalizirao je onaj veliki izvor koji je provreo na dan ukazanja. Jednako mudro pun Duha Božjega vodio je vidioce, župu i hodočasnike. Uza sve pozitivno djelovanje svaki se dan morao boriti s napadima i opasnostima koje su htjele uništiti ovo što se događa u Međugorju. Znao je proročki predvidjeti događaje, pročitati situaciju i ići dalje. Svjedok sam kao nitko drugi, jer sam s njim punih 13 mjeseci bio zajedno u sobi. Iz njega je govorila mudrost i predanost. I u najtežim momentima ostajao je miran. I na najteže napade odgovarao je dostojanstveno, pa dolazili oni iznutra ili izvana. Uvijek je bio spreman i podnijeti najteže žrtve, samo da Božja stvar ide dalje.

Samo kad se sjetim svih napada sa strane Ordinarijata, onda imam dovoljno razloga kazati: I Tomislavovo ponašanje i odgovori i postavljanje prema biskupu, molitve i postovi unatoč svim ocrnjivanjima su jedan od dokaza da je ovdje – Kraljica Mira.

Znao je često ponoviti: Ako smetam ovdje nekome spreman sam se ukloniti, samo neka to bude na slavu Božju. Kada je saznao za promjenu reagirao je mirno: Spreman sam u poniznosti prihvatiti svaku odluku i svaki dekret. Mi svi ostali u kući smo reagirali sa više patosa i afekta.

A znao je Tomislav kao što i mi svi znamo da ga naše starješinstvo mijenja na zahtjev biskupov. Teško je reći koliko je taj zahtjev nepravedan: sigurno je jedno – ovim se željelo Tomislava kazniti, a možda i sve zaustaviti što se ovdje događa.

On je sada u Vitini. Nadamo se da će moći dolaziti i nastaviti raditi u izvanrednom planu Božjem i surađivati s našom dragom Gospom, koja polako ali sigurno očituje svoj plan ovdje.

---

[18] S. Barbarić (rukopis), *Kronika ukazanja*, III. svezak, str. 3–6.

Duboko sam uvjeren a to je i moja molitva: Da će mu Gospa, koja mu je u tolikim porukama dala do znanja da računa s njime, isprositi milost ljubavi i još dubljeg mira!

S pravom je rekao p. Laurentin: fra Tomislav je kao marljivi vrtlar obrađivao i vodio novi narod Božji.

Ostajem ovdje, nadam se Božjom providnošću izabran, da nastavim voditi ono što je ovdje postala tradicija. Da nisam siguran da Bog vodi ove događaje bio bih večeras u strahu i trepetu pred velikom odgovornošću. Nastavit ću raditi s grupama hodočasnika i s pojedincima informirajući ih o poruci i razvoju događaja ovdje u Međugorju. Znam da sam bio puno sigurniji dok je ovdje Tomislav bio stalno. Ali nek se vrši Božja volja! Nek se ostvaruju Gospini planovi! A da ne ide bez naše žrtve, molitve i posta, to je sasvim jasno.

Naučio sam od svog dragog brata Tomislava i iskusio konkretno što znači dati se voditi i spreman sam dalje raditi do Božje volje. Znam da su to isto spremni i ostali fratri ovdje kao i časne sestre.

Danas je stigao fra Petar Ljubičić. On voli Međugorje, voli Gospu, a to je dosta.

Amen! Neka bude tako!"

– Iz ovoga Barbarićeva opisa i susljednih događaja proizlaze neke nedvosmisleno jasne činjenice:

Prvo, *fra Tomislav Vlašić ne ostaje „u povijesti ovih ukazanja svijetli lik", nego tamni lik, „mistifikator i karizmatični mag", kako ga je nazvao biskup Žanić,*[19] *a u konačnici ga Sveta Stolica otpustila iz redovništva i svela na laički stalež, zaprijetivši mu izopćenjem ako ne posluša dosadašnje zapovijedi. I tu prijetnju bila prisiljena provesti godine 2020. Najteže moguće sankcije za jednoga svećenika i katolika. Koji više nije član Katoličke Crkve.*

Drugo, *on je duhovno i pastoralno sva ta „ukazanja" „kanalizirao", kako nadahnuto i adekvatno kaže kolega mu fra Slavko, tj. kontrolirao, mistificirao, fantazirao, sam sebe glorificirao, čak se i krivo kleo pred Biskupom.*

Treće, *Biskupovi „napadi" bili su činjenično utemeljeni i kanonski opravdani. A „ocrnjivanja" o kojima fra Slavko, lako su dokazive žalosne činjenice po Tomislava Vlašića zbog njegova dvostruka života.*[20] *Sve su te bolne istine*

[19] P. Žanić, *La posizione (non ufficiale)…,* 30. X. 1984., str. 22; *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021., str. 116–117.

[20] Dosta je pogledati samo Vlašićevu „korespondenciju", koja je više puta objavljena u raznim knjigama i publikacijama, a kopije se pisama nalaze i na Ordinarijatu: iz Zagreba, 7. XII. 1976.; iz Zagreba, 9. I. 1977.; iz Međugorja, 15. XII. 1981.; iz Krapnja, 15. V. 1982.;

bile poznate i poglavarima i samomu fra Slavku Barbariću, i opet govori o „ocrnjivanjima“.

Četvrto, *misao Renéa Laurentina, gotovo službena historiografa međugorskih „pojava“ od 1983. do 1997. godine, da je Vlašić kao „marljivi vrtlar obrađivao novi Božji narod“ pokazala se posve deplasiranom pred svim onima izjavama Svete Stolice o Vlašiću koji je bio optužen zbog „širenja sumnjivih nauka, manipulacije savjestima, sumnjiva misticizma, neposluha zakonito izdanim naredbama te zbog okrivljivanja contra sextum“. Razumije se da se to ne odnosi samo na njegov boravak u Italiji, jer je on redovito i sustavno dolazio u Međugorje, u svoju veliku kuću, kojoj su mu oci franjevci – po međugorskom župniku – odobrili izgradnju 1994. godine, i gdje je vodio duhovne vježbe u kojima je ne samo „manipulirao savjestima“ nego i zazivao zloduhe! Dokazi na Ordinarijatu dostavljeni iz njegove zajednice.*[21]

Peto, *fra Slavko želi nastaviti fra Tomislavovo djelo, „kanalizirati“ po svom vlastitom naumu. I njega će „međugorska pojava“ hvaliti, kao i Vlašića. I on je uvjeren da ga je Božja providnost za to izabrala! I sada: kako ćeš ti takvim fanaticima dokazati da su „lažni proroci“?*

iz Dubrovnika, 15. V. 1983.

[21] *Službeni vjesnik*, br. 2/2008., str. 81.

Dvosmislene igre oko „velikoga znaka“

Jedan od dokaza autentičnosti međugorskih ukazanja, od samoga početka, trebao je biti i vidljivi znak, „veliki znak“, koji bi navodna međugorska pojava ostavila na mjestu navodnih ukazanja. U izjavama svih šestero „vidjelaca“ izrečeno je toliko neusklađenih i proturječnih rečenica da normalan vjernik može ostati samo smeten tolikom količinom varanja i nevjerojatnosti. Ovdje bismo željeli pokazati, na temelju pisanih međugorskih materijala, svu onu nedoličnost kojom se okružuje pojava za koju „vidioci“ tvrde da je „Gospa“, a Komisije Biskupskog ordinarijata i Biskupske konferencije nisu nikada potvrdile takve izjave i priče, pa ni papa Franjo nakon uvida u Ruinijevu komisiju.

Dvojica hercegovačkih franjevaca, reagirajući na podnaslov „Veliki znak – veliki uzmak“, objavljen u *Ogledalu Pravde*, skupu članaka o navodnim ukazanjima,[1] pišu: „Istina je sljedeće: ni u jednoj izjavi vidjelaca, ni onih iz prvih dana, ni onih kasnijih koje su dane na poticaj sa strane, od znatiželjnika, nema riječi o ‘velikom znaku’, pa čak ni u spornom Vickinu Dnevniku, koji, kao što smo vidjeli, nije pisala ona, nego njezina sestra“.[2]

Odgovor: Već „klasični“ kroničar međugorskih „ukazanja“ od 1981. do 1984., o. Tomislav Vlašić, koji je 2009. otpušten iz Franjevačkoga reda i na vlastiti zahtjev razriješen svećeničke službe i 2020. izopćen iz jedinstva Katoličke Crkve, piše vlastitom rukom u *Kronici ukazanja* o „velikom znaku“ nekoliko puta: 26. listopada 1981., 8. svibnja i 3. rujna 1982. i 16. travnja 1983., što ćemo sve niže navesti. Prema tomu nije to dodatak Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, nego izvorni međugorski izmišljaj a besmislena optužba dvojice franjevaca.

O znaku iz Bubalovih „Tisuću susreta“

U svojim razgovorima s Vickom Ivanković fra Janko Bubalo donosi ove vijesti:

---

[1] *Ogledalo Pravde*, 2001., str. 102–108.

[2] Lj. Rupčić i V. Nuić, *Još jednom ISTINA O MEĐUGORJU*, Zagreb, 2002., str. 77–78.

Dana 25. lipnja 1981. na Bubalov upit Vicka odgovara: „Mirjana je pitala da nam ostavi neki znak da ne govore svašta o nami“. A Gospa? pita pater.

Vicka: „U Mirjane se okrenuo sat“.[3]

Dana 27. lipnja 1981. Fra Janko pita: „Je li još itko išta pitao?“ Vicka odgovara: „Jest. I Jakov i Mirjana govorili su Gospi da nam ostavi neki znak jer nam svašta govore; da smo lažljivci; da smo drogeraši. I svašta!“. Gospa im je navodno rekla da se ništa ne boje.[4]

Dana 28. lipnja 1981. Vicka: „Ja sam je ponovno pitala, oće li nam ovdje na zemlji ostavit ikakva znaka da uvjerimo narod da nismo lažljivi – da ne lažemo – da se s njom ne izigravamo“. Gospa ni na to nije ništa odgovorila.[5]

Janko govori Vicki – „Dobro. Onda ovako: sad se jasno vidi i iz vaših izjava i iz nekih kaseta da ste vi odmah spočetka Gospi dosađivali da ostavi neki znak da je ona tu, pa da narod vjeruje... da vas ne sumnjiči i tako.

Vicka – Jesmo, jesmo.

Janko – A Gospa?

Vicka – Ona bi, osobito spočetka, kad bi mi to pitali, odman nestala. Ili bi počela nešto moliti, pjevati... I tako.

Janko – Znači: nije htjela odgovarati?

Vicka – A tako nekako.

Janko – I onda?

Vicka – Mi smo i dalje dosađivali. I ona nam je, dosta brzo počela klimanjem glave obećavati da će ostaviti znak“.[6]

O tom „klimanju“ glavom čitamo već u prvom „ukazanju“ u crkvi, 2. srpnja 1981. Kako je župnik fra Jozo Zovko najavio narodu: „Jakov govori: ‘Ja sam danas Gospe pitao da nam ostavi nekakav znak.... A ona je samo vako (potvrdno) klimala glavom i nestala je...’“[7]

---

[3] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, Jelsa, 1985., str. 22; 2. izdanje, Međugorje, 1998., str. 31. Vidi *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 142: „Pokazala mi je [Mirjana] i sat na kojem se dogodilo ‘čudo’ jer su se kazaljke pomrsile. Uzeo sam ga, odnio uraru koji reče da je sat pao i dobio defekt. Vratio sam joj ga i rekao da nikome ne govori da se ‘čudo’ dogodilo. Na kasetama koje je kasnije snimala vidio sam da je i dalje govorila da se čudo na satu dogodilo“.

[4] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 33; 2. izdanje, str. 41.

[5] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 38; 2. izdanje, str. 47.

[6] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 133; 2. izdanje, str. 165.

[7] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 68; 2. izdanje, str. 82–83.

– To znači da se o znaku govori od samoga početka „ukazanja“, dakle već od 25. lipnja 1981., da su djeca pojavi dosađivala i da je ta pojava potvrdno, klimanjem glave, obećala dati „neki“ ili „nekakav znak“. Dosljedno, priznati autentičnim ukazanja prvih dana, značilo bi priznati da je obećanje „znaka“ ili „velikoga znaka“ sastavni dio nadnaravnih zbivanja u Međugorju.

O znaku iz „Prvoga dnevnika“

U tzv. *Prvom dnevniku* Vicke Ivanković, koji je vođen od 24. VI. do 6. IX. 1981., pripisan Vicki, a što je ona najprije zanijekala, pa onda priznala da je to „njezin dnevnik“,[8] a stvarno je pisan u dva rukopisa, čitamo o znaku svršetkom srpnja, kolovoza i početkom rujna 1981. iz usta „vidjelaca“. Donosimo doslovno:

Dana 21. srpnja 1981.: „Onda smo je pitali: Hoće li nam ostavit znak. Ona je rekla da hoće.“

27. srpnja 1981.: „Poslije toga pitali smo za znak i Blaže (!) Gospa je odgovorila ‘Uskoro ga očekujte’ i kad ostavim znak još ću vam se ukazivati.“

29. srpnja 1981.: „Zatim smo je pitali da ostavi uskoro znak. Ona je rekla da hoće…“

27. kolovoza 1981.: „Pitali smo je za znak i rekla je: ubrzo ću jer sam vam to obećala.“

29. kolovoza 1981.: „Ivanka je pitala hoće li nam brzo ostaviti znak. B.D.M. je rekla: Još malo strpljenja.“

31. kolovoza 1981.: „Ali Jakov je odmah pitao za znak i ona je rekla: Samo još malo strpljenja.“

3. rujna 1981.: „Jakov je pitao za znak Gospa je rekla: Još samo malo strpljenja.“

– U gotovo svim „ukazanjima“ pojava govori o znaku koji će ona ostaviti, i to „uskoro“ „ubrzo“, „još malo strpljenja“, „samo još malo strpljenja“, „još samo malo strpljenja“. To „samo još malo“ bilo je shvaćeno tako blizu, iminentno, da se govorilo kako će se znak dogoditi najkasnije do Božića te 1981. godine. Ali nigdje znaka, ni od znaka traga do ovoga trenutka 2024. godine. Katolik koji štuje i moli Djevicu premudru ne može shvatiti da se ona ovako poigrava „velikim znakom“ ili se neka sila zlonamjerno poigrava s Djevicom razboritom?!

[8] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, Mostar, 2006., str. 38.

Dana 16. rujna 1981. Vicki i Jakovu opet je „naglasila da će ostaviti znak samo da se još strpimo. Također im je rekla da ne trebaju moliti za se jer da ih je ona najbolje nagradila. Nek mole za druge.“

– Ovdje je znak još uvijek iminentan, samo se valja još malo strpjeti. A onda jedna poruka koja posve odudara od pravih poruka Blažene Gospe: pojava kazuje Vicki i Jakovu da se ne trebaju moliti za sebe, jer ih je ona najbolje nagradila, nego neka se mole za druge. To da se ne trebaju moliti za sebe, jest posve heretična poruka!

12. listopada 1981. – „Jakov i Vicka... postavili nekoliko pitanja na koja je odgovorila otprilike ovako:

[…].

– Jesi li uznesena prije ili poslije smrti? Uznesena sam prije smrti.

– Kad ćeš ostaviti znak? Znak još neću ostaviti. Još ću se (u zagradu je stavljena riječ dugo, pa precrtana, op. a.[T.V.]) ukazivati.“

– Naša se ljudska strpljivost ovim rasteže na više od očekivanoga. Sve se odgađa.

Crkva je dogmatskom izjavom Pija XII. od 1. studenoga 1950. kao objavljenu istinu božanske i katoličke vjere utvrdila da je Blažena Djevica Marija „nakon završetka ovozemaljskoga života dušom i tijelom uznesena u Nebo“, ostavivši neriješenim pitanjem je li, kao i svi drugi ljudi, pa i njezin Sin, prije toga umrla, ili je samo usnula, kako naznačuje naziv blagdana Velike Gospe u istočnom kršćanstvu (Usnuće Presvete Bogorodice). U opširnom tumačenju na općoj audijenciji 25. lipnja 1997.[9] *sv. Ivan Pavao II. iznio je niz razloga za shvaćanje da je i Blažena Djevica Marija bila izdahnula (umrla), tj. da je dušom i tijelo uznesena u nebo nakon smrti.*

17. listopada 1981. – „Djeca su opet pitala za vidljivi znak. Gospa je rekla da je na njoj da ispuni obećanje, a na vjernicima da se mole i čvrsto vjeruju.”

– U ovoj je poruci pojava posve suzdržana. Ne zna se ni dana ni časa.

[9] *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XX/1 (1997), str. 1608–1610; https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/it/audiences/1997/documents/hf_jp-ii_aud_25061997.html; hrvatski prijevod: *Naša Gospa* (Dubrovnik), XVIII (2012.), br. 46, str. 9.

26. listopada 1981. – Piše kroničar Vlašić: „Naknadno su mi djeca rekla da ih je Gospa pitala kako to da za znak ne pitaju. Ohrabrila ih je i rekla da će ga sigurno ostaviti da se svi strpimo i da molimo. Znakovi koje su vjernici zadnje vrijeme viđali, rekla je, da su to samo predznakovi za veliki znak."

*– Ovdje se susrećemo s izrazom „**veliki znak**". Već desetak dana djeca se za taj veliki znak ne interesiraju, i sada se pojava začudila kako radoznalo „za znak ne pitaju". U svakom slučaju ona će znak ostaviti, a ovi svjetlosni znaci, koje su neki viđali, nisu taj najavljeni znak, nego samo predznaci „velikoga znaka". Opet nam je strpljivost stavljena na čekanje.*

21. siječnja 1982. (četvrtak). Isti kroničar bilježi: „Petero djece i ove večeri imali su susret s Majkom Božjom. Sve je trajalo oko 5 minuta. Osim molitve, pjesme i uobičajenih pozdrava djeca su postavila nekoliko pitanja na koja su dobila odgovor:

1. Zašto Gospa ne ostavi konkretan znak da se svećenici uvjere te da se počmu sami obraćati i obraćati svijet? Odg. Znak ću ostaviti u pravo vrijeme."

– Prošlo je oko pola godine od prvih naznaka znaka, a nigdje znaka ni velikoga ni konkretnoga nit ikakva. A znak bi i za sumnjičave svećenike bio uvjerljiv dokaz pravih ukazanja. Pojava odgovara da će znak ostaviti „u pravo vrijeme". Naravno, nije naše da se dalje raspitujemo kada je pravo vrijeme, nego da budemo strpljivi.

16. ožujka 1982. zabilježeno je u *Kronici*: „Vicka kaže da oni znadu dan kad će Gospa ostaviti vidljivi vanjski znak; to je još tajna".

– Ali „vidioci" znaju ne samo „pravo vrijeme", nego i „dan" kada će pojava ostaviti vidljivi vanjski znak. Oni znaju i sam dan, ali je za nas ostale sve obavijeno tajnom. Da vjernici budu što radoznaliji, uzbuđeniji, potreseniji i prestrašeniji?

8. svibnja 1982. nastavlja kroničar Vlašić: – „Bilo je četvero vidjelaca. […]. Djeca su večeras posebno pitala: Da li mogu napisati na papir datum velikog znaka i opisati ga, te to ostaviti zapečaćeno u arhiv? Gospa je odgovorila: Ne! To sam samo vama povjerila. Reći ćete to kad vam ja reknem. Ja znam da vam mnogi neće vjerovati i da ćete mnogo trpjeti zbog toga. Ali sve ćete vi to izdržati i bit ćete najsretnija djeca".

– Članovi Prve biskupske komisije za Međugorje (1982.–1984.), po nalogu biskupa Pavla Žanića, htjeli su provjeriti priču o tzv. „velikom znaku“ o kojem se uvelike govorilo i koji se imao uskoro dogoditi. Na sjednici 7. svibnja 1982. došlo se do zaključka da se komisijski pozove sve šestero „vidjelaca“ da odgovore na dva osnovna pitanja: „1. Kakav će Gospa dati znak? 2. Kada će se znak dogoditi?“ To su „vidioci“ trebali napisati u dva primjerka: i neka se jedan primjerak čuva kod njih svakoga osobno, a drugi primjerak zapečaćen na Ordinarijatu. Kada se „veliki znak“ dogodi, omotnica će se otvoriti, najava znaka pročitati i vidjeti odgovara li nagoviješteni znak događenoj stvarnosti. Prijedlog je doista bio razuman i razborit, a odgovori „vidjelaca“ mogli su razriješiti sve sumnje. Međutim, sada počinju igre i nekih franjevaca i samih „vidjelaca“. „Fra Ivan Dugandžić, član Komisije, naknadno je priznao da je o toj namjeri komisije i Biskupa obavijestio fra Tomislava Vlašića“.[10] *Lako je zaključiti da je zato isti Vlašić preuzeo kontrolu nad „velikim znakom“, zatražio od djece da pitaju „Gospu“ mogu li odgovoriti zahtjevu Biskupa i Komisije. Četvero „vidjelaca“ u Međugorju nije htjelo odgovoriti na pitanja Komisije, braneći se da je „Gospa“ rekla odlučan Ne! da se o tome uopće govori. Jednako je odgovorila i Mirjana Dragićević u Sarajevu. Međutim, kako nitko telefonski nije mogao doprijeti do Ivana Dragićevića u sjemeništu u Visokom, jer kućni telefon slučajno nije radio, a članovi Komisije dr. Mato Zovkić i dr. Želimir Puljić na vrijeme stigli, postavili su Ivanu „vidiocu“ pitanja na koja je on spremno odgovorio uvjeravajući članove da mu njegova „Gospa“ nije uopće ništa zabranila. To je bio prvi znak kontradikcije u izjavama „vidjelaca“. A ta će se njihova priča samo zapetljavati.*

Izjavu je Ivan napisao u Visokom, 9. svibnja 1982. u dva primjerka. Jedna je izjava donesena u omotnici na Ordinarijat u Mostaru, zapečaćena i čuvana na sigurnu mjestu, a druga je ostala u Ivana. Kasnije će omotnica s Ordinarijata biti komisijski otvorena, a sada slijedimo kronološki priču o znaku.

Dana 18. kolovoza 1982. (razgovor T. Vlašića s Mirjanom) – „Mirjana živi u Sarajevu. Veći dio ferija provela je u Švicarskoj kod rodbine i u Sarajevu. Zato sam imao poduži razgovor s njom o njezinim iskustvima kroz zadnje razdoblje. Evo sadržaja razgovora.

… Kaže da je jednom viđenje trajalo oko 1,5 sat. Njoj je Gospa do sada povjerila 7 tajni. Zna koji će znak biti na mjestu ukazanja i kada će doći.

[10] P. Žanić, *La posizione...*, Mostar, 30. X. 1984., str. 5–6; hrvatski prijevod: *Biskup Žanić o Međugorju,* 2021., str. 102.

– Ovdje se već specificira da će se znak dogoditi na „mjestu ukazanja“, na Podbrdu. I da Mirjana zna i vrijeme kada će se to dogoditi. Znači i Vicka i Mirjana znaju i mjesto i vrijeme najavljena znaka.

3. rujna 1982. – „Petero vidjelaca imali su viđenje koje je trajalo 4 minute. Djeca su posebno postavljala pitanja vezana uz Gospino posredništvo milosti. Donijeli su nekoliko odgovora: – 'Veliki znak je isprošen. On će doći neovisno od obraćenja svijeta'.“.

– Eto još dva podatka o misterioznu „velikom znaku“, o kojem piše Vlašić: trebalo ga je isprositi, i on je isprošen, samo se čeka trenutak da bude i realiziran; i drugo, znak nema veze s obraćenjem ili neobraćenjem svijeta.

4. siječnja 1983. – kroničar i kapelan Vlašić: „Pojedinačno sam razgovarao s Vickom:

1. Prije pet-šest mjeseci (to imam zapisano u dnevniku) Gospa je rekla za Ivana Juričića, koji je bez lijeve noge, da će nekoliko dana nakon vidljivog znaka na brdu potpuno ozdraviti. (To pitanje sam Vicki postavio jer se njezina sestra zaručila s Ivanom. U zaručničkom ispitu Ivan mi je rekao poruku…)“.

Dodajmo odmah i ovu vijest o tome iz 1988. godine:

17. lipnja 1988. – Neki članovi Komisije BKJ zapisali su nakon posjeta Ivanovoj obitelji: „Vicka je jednom vidjela Gospu kako drži Ivana i obećala je da će mu ponovno vratiti nogu. To bi se trebalo zbiti, kaže Ivan, pošto se ostvari obećani Znak, jedno 10–20 dana poslije toga“.[11]

– Ovdje se priznaje da se nije dogodilo nikakvo čudo ni 16. prosinca 1981., ni do 17. lipnja 1988. Čudo je bilo obećano da će lijeva noga Ivanova potpuno ozdraviti „nakon vidljivog znaka na brdu“. Niti je bilo ikakva vidljiva znaka na brdu, niti je Juričićeva noga ozdravila. Obične fantazije i najave „vidjelaca“. Mi bismo trebali biti sljedbenici tih praznovjerja!

Ponovo o znaku iz Bubalovih „Tisuću susreta“

Ovdje se umjesno podsjetiti i na razgovore koje je fra Janko Bubalo vodio s Vickom Ivanković, a završeni su „koncem 1983. ili (što je svejedno) počet-

[11] J. Marcelić i P. Šolić, *Posjet Međugorju* 16. i 17. lipnja 1988., oznaka: II.J.40, str. 20 (kopija na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru).

kom 1984. godine",[12] upravo u vezi s obećanim znakom i s lijevom nogom Ivana Juričića.

Janko – „Pa rekla si mi to za jednoga mladića koji je bez lijeve noge iznad koljena.

Vicka – Što sam ti rekla?

Janko – Rekla si mi da će ga Gospa, bez ikakvih uvjeta, ozdraviti poslije očitovanja svoga obećanoga znaka.

Vicka – A to! Ako sam ti rekla, istinu sam ti rekla [...]. A s tim mladićem se posebno čudno vladala.

Janko – Kako to?

Vicka – On je gotovo svaki dan dolazio na Gospina ukazivanja. Gospa ga je nekako posebno zavolila, pa...

Janko – A kako to znaš?

Vicka – Evo ovako: ona nam je jednom, nekako pred Božić prve godine, pokazala njegovu bolesnu nogu. Uzela je ona š nje onaj umjetni, plastični dio, a na mjesto toga ukazala se njegova zdrava noga.

Janko – A čemu to?

Vicka – Šta ja znam! Možda je Gospa tjela reći da će on ozdraviti. […]

Janko – A nisi ništa rekla hoće li noga ozdraviti ili neće.

Vicka – E rekla nam je Gospa da oće. Ali to nam je rekla kasnije.

Janko – Kad kasnije?

Vicka – Rekla nam je da će on malo poslije njezina znaka potpuno ozdraviti. To nam je rekla nekako sredinom osamdeset i druge".[13]

– Od sredine 1982. sve do ove 2024. međugorska pojava ne daje toga obećana i očekivana znaka, evo sada vezana i uz ozdravljenje noge Ivana Juričića; već toliko godina Ivan Juričić, Vickin svâk ili šogor, čeka da mu lijeva „plastična" noga naraste, sve se s tim znakom manipulira i u novim izdanjima...

Ponovo o znaku iz Vlašićeve „Kronike ukazanja"

Dana 16. travnja 1983. kapelan Vlašić razgovara s Jelenom Vasilj i o „velikom znaku" i bilježi u Kroniku: – „Njoj nije dano da zna izraz velikog

[12] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom,* str. 9; 2. izdanje, str. 10–11. Vidi osobito dopunu na str. 11.

[13] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 116–117; 2. izdanje, str. 142–143.

znaka niti njegov datum. Rečeno joj je da će to sve biti. Također joj je Gospa povjerila neke tajne (kaže slično 3. fatimskoj tajni) ali da o tome ne može sad pričati."

– Dječje priče koje bi se htjele usporediti s trećom Fatimskom tajnom, onom o atentatu na Papu!

7. studenoga 1983. – Evo još malo iz Vlašićeve *Kronike ukazanja* – „Ovih dana sam razgovarao sa svih šestero vidjelaca o bitnim porukama BDM i toku najavljenih događaja. Evo općenitog izvještaja:

Ovo vrijeme je vrijeme milosti i obraćenja. Zatim će doći opomene svijetu a iza toga Gospin znak kao milost. Iza toga će slijediti kazne, jer se svijet ni nakon znaka neće obratiti.

Ivan nadodaje još nešto što mu je Gospa rekla. Kaže da će iza znaka obraćenje biti teško. Oni koji se dotle ne obrate imat će grižnju savijesti (!) i to će ih progoniti.

Svi kažu da će prije znaka biti intezivni (!) preznaci (!).

Mirjana ima specifične spoznaje. Povjereno joj je svih 10 tajni. Sve tajne pozna po datumima, kako će se već odvijati. Tri tajne bit će ustvari opomene koje će se zbiti prije znaka. Tajne će se ostvarivati u jednom dosta brzom slijedu. Mnogi neće imati vremena za obraćenje. A oni koji ostanu na životu imat će kratko razmišljanje – zbog kratkoće vremena – da se obrate, jer će zadnje kazne brzo iza Znaka uslijediti.

Mirjana će povjeravati tajne svećeniku fra Petru Ljubičiću (1946.)[14] tri dana prije nego što se zbudu radi svjedočanstva.

Ona kaže da će se sve ovo dogoditi u relativno kratkom razmaku – vremenu. Na moje pitanje: „Što poručuješ svijetu?" odgovorila je: „Obraćaj se što prije i primi Boga."

Mirjana je rekla da je 7. tajna dokinuta jer je svijet molio i postio.

„Gospa traži obraćenje, molitvu i post za to da se dokinu prijeteća zla ili da se spasi duše" – pitao sam. Ona je odgovorila: „I jedno i drugo. Ali prvenstveno da se spasi duše. Jer, nemoguće je izbjeći sva zla. Nemoguće je očekivati obraćenje cijelog čovječanstva koje je utonilo u grijeh."

– Iz gornjega teksta mogao bi se složiti ovakav scenarij događaja: najprije „vrijeme milosti i obraćenja" – zatim „opomene svijetu", „tri opomene", a to su „tri tajne" – pa onda „znak kao milost" – konačno „kazne", jer se svijet

[14] https://rastimougospodinu.com/fra-petar-ljubicic-o-medugorskim-tajnama/

ni nakon znaka ne obraća. Nakon znaka obraćenje će biti teško, a tko se ne obrati, osjećat će grižnju i progon savjesti.

Teološki je vrlo upitna tvrdnja: „Mnogi neće imati vremena za obraćenje". Za spoznaju grijeha, skrušenje pred Bogom, odricanje od zla ne trebaju ni dani, ni sati. Za čvrstu odluku pokajanja dovoljan je trenutak milosti i pokajanja, čas u kojem srce i um iskazuju odluku za Boga, a odriču se grijeha, svijeta i đavla.

Još jednom o znaku iz Bubalovih „Tisuću susreta"

Prije nego se vratimo Ivanu „vidiocu" i njegovoj omotnici, konzultirat ćemo fra Janka Bubala koji je intervjuirao Vicku, više puta, u vezi sa znakom:

Janko – Reci mi: je li vam Gospa rekla i kakav će to znak biti? (...), gdje će taj znak Gospa ostaviti?

Vicka – Na Podbrdu. Na mjestu prvi ukazanja.

Janko – Hoće li taj znak biti na nebu ili na zemlji?

Vicka – Na zemlji.

Janko – Da li će se pojaviti, nastati odjednom ili će polako nastajati?

Vicka – Odjednom.

Janko – Hoće li ga moći svatko vidjeti?

Vicka – Hoće, ko god dođe.

Janko – Da li će taj znak biti časovit ili trajan?

Vicka – Trajan. (...)

Janko – Znaš li točno kakav će to znak biti?

Vicka – Točno.

Janko – Znaš li kada će ga Gospa nama drugima očitovati?

Vicka – Znam i to.

Janko – Zna li to svatko od vas?

Vicka – Ne znam, ali mislim da to ni sada svak ne zna. […]

Janko – Ne pitah te da li je taj znak posebna tajna ili...?

Vicka – On jest posebna tajna, ali on je isto jedna od oni deset tajna. […]

Janko – Dobro. A zašto Gospa taj znak tu ostavlja?

Vicka – E da pokaže narodu da je ona tu među nami. […]

Janko – A šta misliš da li ću ja taj znak dočekati?

Vicka – To sam ja tebi jednom davno rekla, pa ajde dalje...

Janko – A ono su jednom članovi biskupijske komisije od vas, pa i od tebe, tražili da opišete taj znak kakav će biti i kad će do njega doći, pa da se to pred vama zapečati i čuva do pojave znaka.

Vicka – To je točno!

Janko – A vi niste htjeli na to pristati. Zašto? Ni meni to nije baš tako jasno. Poneko govori da je samo Ivan nešto na to odgovorio, a nisam ga nikada za to ništa pitao.

Vicka – Nisam ga ni ja pitala niti ću ga pitati, ali mislim da im on nije dao na to odgovora. Možda im je nešto spetljao, ali neću o tomu više ni riječi" […].[15]

– Iz ovoga razgovora razabiremo da je taj znak tajna, i to jedna od deset tajni; da će se iznenada pojaviti na Podbrdu, da će tu trajno ostati; da ne znamo što je Vicka fra Janku rekla, hoće li on dočekati taj očekivani znak; znamo da je fra Janko preminuo 21. veljače 1997. i da nije dočekao „znaka". Hajdemo sada k Ivanu Dragićeviću da vidimo što je to on „spetljao" Komisiji, kako kaže kolegica mu Vicka.

O znaku iz zapisnika Biskupske komisije, 1985.

U ožujku 1984. Ivan Dragićević, „vidjelac", koji je u međuvremenu napustio i visočko i dubrovačko sjemenište, rekao je fra Slavku Barbariću da nije ništa napisao na papir u omotnici u Visokom u svibnju 1982. Odatle je fra Slavko tu iznenadnu i radosnu vijest prenio velečasnomu Laurentinu, prikazivaču i sljedbeniku „međugorskoga fenomena", a ovaj u svoju knjigu.[16] Kako je to abbé Laurentin mogao napisati? Evo kako: „Mogao je to reći jer je fra Slavko na njegove razne upite odgovarao skupa s vidiocima", tvrdi sâm fra Slavko za samoga sebe.[17] Tako da ne znamo što je od „Gospe" preko „vidjelaca", a što od fra Slavka psihologa.

Kada je druga kanonska proširena Biskupska komisija za ispitivanje međugorskoga fenomena počela djelovati (1984.–1986.), zaželjela je znati što je s tim „velikim znakom" i s tom Ivanovom „kovertom". Trojica članova

---

[15] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, str. 134–136; 2. izdanje, str. 166–168.

[16] R. Laurentin, *Medjugorje à l'heure de la desinformation.* Autopsie des fausses nouvelles, Supplement No 2, 1985., str. 36: „Mais il avait seulement écrit: *Rien, rien, rien*!" (= On je bio samo napisao: *Ništa, ništa, ništ*a!).

[17] S. Barbarić, *Slučaj s kuvertom Ivana Dragićevića*, lipanj 1985., 9 tipkanih stranica, kopija na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru, citat: str. 3.

Komisije – Želimir Puljić, Šime Samac i Ivan Sisek – posjetili su Ivana Dragićevića u Međugorju. Prema službenom zapisniku Komisije, koja je zasjedala u ožujku 1985. čitamo ovaj prikaz [zapisničar svaki put piše Dragičević umjesto Dragićević]:

„Nakon ove diskusije saslušali smo što su nam Dr. Puljić, Sisek i Samac rekli o svojim doživljajima u Međugorju: vidjeli su Vicku koja ne leži ali je ipak ostala u kući i nije došla na sastanak u crkvu. U njezinoj kući susreli su se i s Ivanom Dragičevićem pa ga je Ž. Puljić pitao zašto se onako ponio prema članovima Komisije u svojim izjavama koje citira Laurentin. Zašto širi onakve glasine?

Tada su M. Zovkić i Ž. Puljić objasnili ostalim članovima Komisije o čemu se zapravo radi: Kad se raširio glas o znaku koji (!) će Gospa ostaviti u Međugorju, članovi tadašnje (uže) Komisije M. Zovkić i Ž. Puljić otišli su u Franjevačko sjemenište u Visoko gdje se tada nalazio na školovanju Ivan Dragičević. Zamolili su ga da napiše Gospinu poruku što je on i učinio (pisao je oko deset minuta). Pisano je preko indiga u duplikatu. Oba primjerka stavljena su u dvije koverte koje su zapečaćene. Jedna je donesena u Arhiv Ordinarijata u Mostaru a drugu je Ivan predao svome profesoru fra Celestinu Vlajiću [1909.–1993.] na čuvanje. Mirjana Dragičević u Sarajevu nije htjela napisati ništa o znaku rekavši članovima Komisije da se Gospa ljuti što je i Ivan napisao išta. Djeca u Međugorju također nisu htjela ništa napisati, iako su ih drugi članovi Komisije molili da to učine i da se poruka zapečati. Vele djeca da su, po savjetu Tomislava Vlašića, pitala Gospu hoće li pisati i da im je ona rekla da ne pišu ništa.

Laurentin je u svom jednom spisu raširio glasine da je Ivan zapravo prevario Komisiju i na papiru nije napisao ništa nego ga stavio prazna u kovertu. Kad su danas ova tri člana Komisije u Međugorju pitala Ivana zašto ih je prevario, on je rekao da ima više povjerenja u Laurentina nego u njih. Konačno je Ivan rekao Ž. Puljiću da slobodno može otvoriti onu kovertu koja se nalazi u Arhivu Ordinarijata u Mostaru jer se u njoj ne nalazi ništa do prazan papir. Obećao je da će onu kovertu koja je bila kod fra Celestina a koju je Celestin predao njemu donijeti pred crkvu istu večer da je otvori pred Željkom Puljićem. Međutim Ivan nije donio kovertu govoreći da je negdje izgubljena, ali je ponovno dozvolio dr. Puljiću da slobodno otvori kovertu koja se nalazi u Mostaru. Sad smo svi tražili da se pred nama otvori Ivanova koverta koja je dosad sačuvana neotvorena u Arhivu. Koverta je komisijski otvorena i konstatirano je da Ivan nije govorio istinu. Koverta nije sadržavala neispisan, prazan, nego ispisan papir. Kad smo usporedili Ivanov rukopis, vidjeli smo

da je na papiru iz koverte pisao Ivan Dragičević, da se on pod tim pisanjem i potpisao, napisavši prije toga u čemu se sastoji znak i kad će se on ostvariti. Odmah je sačinjen zapisnik o otvaranju koverte koji su potpisali dr. Zovkić kao predsjednik i Ljubo Lucić kao zapisničar s tim da ostali članovi Komisije potpišu taj zapisnik ujutro. Jedino Ivan Dugandžić nije bio prisutan kad se koverta otvarala. Na koncu je Ž. Puljić rekao, misleći na Ivana Dragičevića: 'Nemoralno nas je prevario. Povrijeđen sam ali i zaprepašten nad budućnošću djece i ovoga fenomena'. Tada smo saznali od fra Petra Krasića da ovo nije prvi slučaj Ivanova varanja. On je varao i kolege sjemeništarce u Visokom trikom s vraćanjem kazaljki i s ukazivanjima pa mu kolege više nisu vjerovale, neki su se i teško sablaznili".[18]

– Iz ovoga oduljega navoda iz autentičnoga zapisnika Komisije razabiremo da je Ivan Dragićević

neistinu govorio da mu je Gospa dopustila da piše o znaku, a navodno nije smio pisati;

da je neistinu Komisiji govorio kako nije ništa napisao, a napisao u duplikatu preko indiga;

da je R. Laurentinu neistinu govorio kako nije ništa napisao, a vlastoručno napisao i potpisao;

da je neistinu govorio da će donijeti svoju omotnicu pred crkvu, a nije je donio;

da su svi „vidioci" neistinu govorili, zajedno s manipulatorom T. Vlašićem, da im je Gospa zabranila da ne smiju opisivati znak, kao da ta pojava nije mogla reći i Ivanu u Visokom da to ne piše, nego se ona „ljuti" pred Mirjanom što je to Ivan učinio! Možda je u svemu „međugorskom fenomenu" najveći znak – laž! varanje! prijevara! petljavina! Kako se sve to može povezati s biblijskom Djevicom razboritom?!

Što je Ivan napisao?

Dana 7. ožujka 1985. pred službenom Komisijom Ivan je hrabro izjavio da je papir u omotnici na Ordinarijatu prazan, „papir k'o papir". Čak ovako kaže: „Prije sam stavio prazan papir u kovertu i kada sam kovertu zatvorio tada mi je došla Gospa i nasmijala se". Članovi Komisije, vrativši se od njega

[18] Zapisnik sjednice koju je održala Komisija za Međugorje u Mostaru 7. i 8. ožujka 1985. godine, str. 1–23, citat: str. 11–12. Zapisnik vodio i potpisao dr. fra Ljubo Lucić (1931.–1995.).

iz Međugorja, s drugim su članovima odlučili i otvorili njegovu omotnicu i našli da je papir ipak ispisan. Ivan „vidjelac“, dakle, bezočno vara Komisiju! A tvrdi kako ga njegova „pojava“ sa smiješkom prati u njegovu – varanju! Evo onih pitanja Ivanu i odgovora od njega iz 1982.:

„1. Kakav će Gospa dati znak?

Gospa je rekla da će ostaviti znak taj znak ja vam kazujem i povjeravam vama znak je: da će biti veliko svetište u Međugorju u čast moga ukazivanja i to svetište mome Liku.

2. Kada će se znak dogoditi?

Znak će se dogoditi u 6 mjesecu

Datum davanja izjave:

Visoko 9.05.1982. god.

Potpis vidioca:

Dragićević Ivan“.[19]

– Prema ovom nejasnom iskazu Znak bi trebao biti „veliko svetište u Međugorju“. Ne kaže se na Podbrdu nego u Međugorju. Drugi „vidioci“ kažu da će znak biti na Podbrdu! I da će se znak dogoditi u 6. mjesecu. Kojem 6. mjesecu? Iz konteksta bi se dalo zaključiti da je posrijedi 6. mjesec 1982. Ako to nije točno, onda imamo posla s posve dvoznačnim odgovorima poput „proročice“ Pitije u grčkim Delfima, koja je uvijek dvosmisleno odgovarala da je nitko živ nije mogao nikada pravo uhvatiti za riječ, odnosno uvijek se mogla i drukčije shvatiti, ovisno o tome gdje će tko u rečenici staviti zarez![20]

O znaku iz Barbarićeva izvješća

Neistine su se o znaku počele nizati jedna za drugom. A za te neistine napismeno svjedoči fra Slavko Barbarić (+ 24. XI. 2000.):

Dana 9. ožujka 1985. Ivan fra Slavku Barbariću kaže posve drukčije nego Komisiji: „Trebao sam ti to još prije reći, jer mi je Gospa kazala da su otvorili kuvertu i da su u njoj nešto našli. Ali to nije znak, to nije ono što je meni Gospa povjerila.“

---

[19] Zapisnik o komisijskom otvaranju pisma Ivana Dragičevića pohranjenog u Arhivu Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, 7. ožujka 1985. Trinaest potpisa.

[20] Glasoviti Pitijin odgovor*: „*Ibis redibis**,*** numquam peribis in bello“ = *Ići ćeš, vratiti se, nikada ne ćeš poginuti u ratu.* Odnosno, ako se pomakne zarez: *„*Ibis redibis numquam**,** peribis in bello“ = *Ići ćeš, vratiti se ne ćeš nikada, poginut ćeš u ratu.*

– „Gospa“ jedno priča o znaku Ivanu sjemeništarcu u Visokom, a drugo u Međugorju tri godine poslije. Ili Ivan, uhvaćen u svojoj smetenosti i snalažljivosti, kani svoje laži pripisivati Blaženoj Gospi?

Onda je Ivan stao govoriti o svojoj drugoj omotnici, koja je kod njega ostala, da u toj drugoj nema ništa, „da je prazna“. Ali nikada tu omotnicu nije uspio naći. Stoga je 9. ožujka 1985. pitao tu svoju „pojavu“ da konačno dozna na čemu je. Ona njemu na to odgovara: „Ja znam da nisi pisao znak nigdje, jer ne možeš bez moga odobrenja.“

Ali brižljivi i uznemireni fra Slavko stao se vrtjeti oko Ivanove kuće iz dana u dan da ustanovi zašto je „vidjelac“ nešto pisao, a nije priznao, i je li uopće nešto pisao što nije smio pisati. Uto se uključili i neki drugi oci franjevci. „Jednoga je dana u razgovoru bio i fra Ljudevit Rupčić. Ivan je smeteno odgovarao o kuverti“. Htjelo se da Ivan shvati i „da ponovno ne upadne u reakciju straha i ne posegne za snalaženjem“, kako reče doktor psihologije fra Slavko Barbarić. Fra Slavko nas izvješćuje o još jednoj laži Ivanovoj. On kaže da Ivan „tvrdi da je pisao za sebe na papiru – kuverta je zapečaćena, ali papir ne“. U međuvremenu fra Slavko šalje Ivanov tekst grafologu na ekspertizu u Milano. I ustanovilo se da „vanjski pritisak nije bio adekvatan nutarnjoj tjeskobi o kojoj govori rukopis“, ali svakako „treba ozbiljno uzeti u obzir činjenicu da to nije prvi put da vidioci iz Bijakovića na ovaj ili onaj način govore o pritiscima sa strane komisije“.[21]

– Komisija je, dakle, kriva jer obavlja svoj zadatak da utvrdi govori li „vidjelac“ istinu ili neistinu ili samo u svojoj „smetenosti“ poseže „za snalaženjem“.

Ivan Dragićević se **11. ožujka 1985**. trebao ponovo konzultirati s „pojavom“ o tome što je konačno s tom nesretnom omotnicom ili omotnicama i opisanim i obećanim znakom. Fra Slavko piše: „To je viđenje bilo na brdu. Prisutna je bila i Vicka. Ona potvrđuje da je Ivan nešto pitao na brdu, ali nije donio nikakva odgovora.“

– „Gospa“ se, znači, povlači?

Ali pritisak, ne više od Komisije, nego od fra Slavka, postaje sve jači. Sada će svi „vidioci“ redom pitati „pojavu“ o toj praznoj ili punoj omotnici i o tome njezinu ili njihovu znaku. Postavio je stručno pitanje psiholog fra Slavko: „*Što treba sada činiti u situaciji koju je Ivan* stvorio?“ Pljuštali su odgovori iz „ukazanja“:

[21] S. Barbarić, *Slučaj s kuvertom Ivana Dragićevića*, svi citati na str. 5.

Vicka je imala viđenje **13. ožujka 1985**. Evo njezina odgovora: „Gospa je rekla: Molite, molite, molite. Jedino se molitvom možete osloboditi Ivanove pogreške koju je učinio, a do toga nije trebalo doći". Vicka tomu nadodaje svoje tumačenje: Gospin pogled i nezadovoljstvo govorili su mi da je on ipak pisao: „To nije trebalo činiti. Trebao je odmah kazati da ne dođe do sumnje među svima vama."

– Dakle, prema Vicki, odnosno njezinoj „pojavi", treba moliti, moliti, moliti. A inače pojava nedvosmisleno priznaje da je Ivan pogriješio, formalno pisao, a nije smio pisati; lagao, a nije smio lagati. Gospin je pogled odavao nezadovoljstvo zbog takva Ivanova ponašanja.

Jakovljevo „ukazanje" dan poslije, **14. ožujka 1985**. ovako: „Gospa je ovo rekla: da se za to treba moliti i da Ivan nije trebao to učiniti...".

– „Gospa", znači, opet preporučuje molitvu i nezadovoljna je što je Ivan to učinio. Što učinio? Ili pisao ili lagao da nije pisao? Ili sve tijekom vremena „spetljao" kako se izrazila „vidjelica" Vicka?

Marija je donijela kratak odgovor svoje „pojave": „Samo molite" (ne navodi se datum!).

– U ovakvoj zapetljanoj situaciji zaista ne preostaje drugo nego moliti se Bogu da se što gore ne dogodi. I inače kada naši „vidioci" ne znaju što bi rekli, kada se nađu pred poteškoćama, onda naglašavaju da se trebamo moliti Bogu. Ali to znamo iz Božje Objave i bez ikakvih njihovih čestih „ukazanija", i izmišljenih „poruka", i apokaliptičnih „znakova", i čudesnih „tajna".

Mirjana, koja ima „ukazanja" samo na svoj rođendan – **18. ožujka** – provjerila je Ivanovu istinu u svome „viđenju". Ona je tek početkom travnja 1985. napisala u svome pismu, adresiranu na fra Petra Ljubičića: „Zatim sam pitala za Ivana u vezi njegova slučaja (za to ste sigurno čuli, u vezi tajne, ustvari znaka, onog pisma). Ona je rekla da svećenici trebaju da budu uz nas, da nam pomognu jer teško je ona breme stavila na nas i da je boli njihova sumnjičavost. Zatim je rekla da Ivan nije ništa uradio loše. Rekla je da ga je ona ukorila dovoljno, i da ga više ne treba galamiti. Da je dobro što je onako napisao".[22]

– Mirjanina je „Gospa" opet posebna pojava i prava kontradikcija: Osim što njezina „Gospa" prizna da je stavila teško breme na „vidioce", pa im zato svećenici moraju pomagati, umjesto sumnjičiti ih, ona kaže za Ivana „da nije ništa uradio loše", zato ga je ona „ukorila dovoljno" što nije ništa loše uradio, i konačno se „pojava" ispravlja i kaže da je dobro što je Ivan onako

[22] *Ondje,* svi citati na str. 6.

napisao! A prije je Mirjana izjavljivala da se Gospa „ljuti“ što je Ivan uopće išta pisao! Snađi se, Gospe draga i autentična, u međugorskom manipulatorskom „velikom znaku“.

Ivanka „nije mogla pitati jer joj je Gospa u to vrijeme pričala o problemima svijeta i Crkve“.[23]

– Razumije se da su neusporedive dječje priče o omotnici s krupnim problemima svijeta i Crkve! Ali se ipak istodobno rješavaju petljanije oko male Ivanove omotnice i „velikoga znaka“ i golemi problemi svijeta i Crkve.

Zatim je **16. ožujka 1985**. fra Slavko pozvao sve „vidioce“ – Mirjana je u Sarajevu – u župni ured na „duhovnu obnovu“ o „istinoljubivosti, poniznosti i jednostavnosti“. Sve je pitao o onome što je Ivan bio napisao. I svi su trebali odgovarati je li to taj znak ili da neki drugi čekamo. Evo tih odgovora „vidjelaca“ o tome njihovu i Ivanovu „znaku“.

Vicka: „Znak je vidljiv, trajan i neuništiv na mjestu ukazanja. Gospa ga je pokazala!“

– Dakle, „Gospa“ ga je već očitovala! On je vidljiv, trajan i neuništiv, i to na mjestu ukazanja. Kako očitovan, vidljiv i trajan, kad ga već evo, i više od 40 godina! – nitko nije vidio? U čemu se sastoji? Je li to jedna od deset nevidljivih tajni?

Ivanka: „Gospa će ostaviti trajan i vidljiv znak!“

– Dakle, nije bio očitovan, barem ne nama drugim smrtnicima, nego će tek biti! Treba čekati. Kada se ukaže, bit će vidljiv i trajan! Još samo malo strpljenja! – rekla bi pojava prve godine svoga „ukazanja”, a već smo u četrdeset četvrtoj godini svakodnevnih ukazivanja!

Marija: „Ne!“

– Znači, nije to taj znak koji je Ivan napisao! Odlučno i kategorično „vidjelica“ Marija.

Jakov: „Ne smijem ništa reći!“

– Eto ostaje tajna, je li znak bio, postoji li i hoće li uopće biti! Jakov mora šutjeti. To mu je čini se najsigurnije. Inače će se zaplesti kao Ivan.

Ivan: Ne! [24]

– Opet ništa! Nije to taj znak!

I što sada? Koga Ivan izigrava? I koga fra Slavko izigrava? I kada se ustanovi da je umjesto „velikoga znaka“ do sada sve sama velika blamaža i ne-

[23] *Ondje,* str. 7.

[24] *Ondje*, str. 7–8.

istina, onda treba šutjeti i opet nastaviti kao da je sve sama velika istina! Očekuju li „vidioci“ i drugi manipulatori da će u tome „znaku“ pobijediti? Ili ćemo se svi zadovoljiti Laurentinovom konstatacijom da je „Ivan oplakao svoju pogrješku kao sv. Petar svoje odreknuće”?[25]

O znaku iz talijanskih emisija „Radio Maria”

Prijeđimo na kraju na talijanske izvore međugorskoga znaka na prijelazu iz prošloga u ovo tisućljeće:

Dana 29. rujna 1999. u radijskom razgovoru o. Livio Fanzaga, voditelj emisije i direktor „Radio Maria“, pita Jakova Čolu: „A s obzirom na treću tajnu? Drugi su vidioci mogli otkriti nešto, govoreći o znaku koji će Gospa ostaviti na brdu ukazanja“, „vidjelac“ odgovara: „Da, mogu kazati da je Gospa obećala ostaviti znak na brdu ukazanja, da će biti trajan i svima vidljiv“.[26]

Dana 3. kolovoza 2000. u intervjuu s Vickom isti otac Livio, skolopijanac, pita „vidjelicu“: je li taj znak vidjela?

Vicka: „Već smo ga vidjeli i kada bude trenutak sigurno će se dogoditi na brdu ukazanja [...]. Da bi ga se vidjelo, treba doći u Međugorje.“

O. Livio: „Hoćeš li ti biti još živa kada bude znak?“

Vicka: „Ne znam. Nadam se da hoću“.

O. Livio, kao ono 1983., fra Janko Bubalo: „Hoću li ja biti živ?“

Vicka: „Ma, oče, nisi još odveć star. Ja mislim da hoćeš“.[27]

– Ocu Liviju, koji je rođen 1940., danas su, 2024., 84 godine, a Vicki, koja je rođena 1964., šezdeset godina. Vicka misli da će i ona i p. Livio ipak dočekati taj znak. Živi bili pa vidjeli!

O znaku iz Corvaglina bloga

Talijanski proučavatelj međugorskoga fenomena Marco Corvaglia na svome blogu o međugorskom znaku zaključuje: „Već su prošla tri desetljeća

[25] R. Laurentin, *Dernières nouvelles de Medjugorje*, no 4, Pariz, 1985., str. 23: „Ivan a pleuré sa faute comme saint Pierre après son reniement“; talijansko izdanje *Ancora su Medjugorje*, 4, Brescia, 1985., str. 24.

[26] *La mia giovinezza con la Madonna. Intervista a Jakov di Medjugorje condotta da padre Livio dai microfoni di Radio Maria*, Camerata Picena, 2000, str. 182.

[27] *La Madonna è nostra madre. Vicka di Medjugorje. Intervista di padre Livio dai microfoni di Radio Maria*, Camerata Picena, 2002., str. 283–284.

otkako je veliki znak bio obećan i još nije ništa viđeno. Tako kao što nije ništa viđeno od Velikoga Čuda obećana 1961. Conchiti González (1949.), španjolskoj 'vidjelici' iz Garabandala koja je, prije pola stoljeća pisala u svome Dnevniku (za koji bi se reklo da su se inspirirali u Međugorju): Kao što će kazna, koju zaslužujemo, biti vrlo velika, čudo će biti neizmjerno veliko. [...] Sve mi je Djevica rekla datum čuda i u čemu se sastoji. Ja to moram priopćiti osam dana prije toga, da dođe narod".[28]

U mostarskom dnevniku 2009. godine čitamo o Vickinu znaku: „O tajnama koje joj je Gospa povjerila, ne govori mnogo, ali kaže da su neke, molitvama, donekle ublažene. Sedma tajna je molitvama donekle ublažena. Gospa nas poziva da našim molitvama ublažimo i ostale tajne koje dolaze. Treća tajna je tajna vidljivog znaka. Gospa će na mjestu ukazanja ostaviti vidljiv i trajan znak koji će svatko moći vidjeti i uvjeriti se u istinitost ukazanja".[29]

– Gore smo vidjeli kako Mirjana tvrdi, još 7. studenoga 1983., da je „sedma tajna" posve dokinuta. A Vicka kaže da je „donekle ublažena". Kojoj ćeš vjerovati?

Zaključci

1. Čudesni znak. „Znak" je trebao i mogao biti najsvjetlije oružje međugorskih „vidjelaca" i propagatora. Sami su ga „vidioci" od samoga početka tražili od pojave koja im se pričinjala. Iskali su ga do dosade, kao što smo vidjeli. Potom su uslijedili, pa i među „vidiocima", čitavi snopovi neistina, kontradikcija, obećanja, ubrzanja, usporenja, opovrgnuća, neizvjesnosti. A da se prvih tjedana, mjeseci ili godina pojavio takav vidljivi, trajni i neuništivi znak kako ga je opisala na kaseti jedna od sporednih „vidjelica", Mara Jerković iz Međugorja, sve bi se drukčije obrnulo. Ona veli „da će jednoga dana na brdu ukazanja osvanuti divna crkva Gospina, po izvanrednu zahvatu Boga i Gospe. Nastat će lijepo sagrađena crkva, ispred koje će se nalaziti veliki Gospin kip. Ispred nje bit će veliko jezero, okruženo bijelim i crvenim ružama. Od crkve do sela, naniže, bit će kamene stepenice!"[30] Da je, dakle, bilo išta od tih fantazija: nove crkve, velikoga kipa, crveno-bijeloga cvijeća i kamenih skalina, ili da je potekla nova bistra rijeka od Međugorja prema Širokomu Brijegu, Biskup bi bio prvi koji bi pošao u Međugorje da ukazanja proglasi autentičnima. A ovako?

---

[28] https://www.marcocorvaglia.com/dieci-segreti-e-una-lunga-attesa

[29] *Dnevni list*, 16. studenoga 2009., str. 13.

[30] P. Žanić, *Posizione*, str. 6; hrv. prijevod: *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021., str. 102.

2. Crkveni žig. Nakon što je propao pokušaj Komisije da „vidioci“ napišu i zapečate najavu znaka, njegovo mjesto i vrijeme, u svibnju 1982., biskup se Žanić nije okanio te ideje koja je mogla biti providnosna za dokaz o ukazanjima. Kao što su djeca inzistirala da vide znak, tako je i Biskup inzistirao od djece da opišu taj znak i stave pod pečat. Djeca su, podgovorena od Tomislava Vlašića, odbila suradnju u vezi sa znakom, i s Biskupom i s Komisijom. U svojoj *Poziciji* 1984. biskup Žanić piše: „Potom je Biskup 3. kolovoza 1982. pozvao sve ‘vidioce’ u Mostar. Pred nekim članovima Komisije zamolio ih je da, odvojeno, opišu znak, naznače datum događaja, stave samo u jednu omotnicu, s pečatom Ordinarijata, i svatko od njih može ponijeti kući, a da u Mostaru ne ostavlja nijednoga primjerka. A kada se taj ‘znak’ dogodi, omotnice će se otvoriti i vidjet ćemo odgovara li proroštvo činjenicama. ‘Vidioci’ su, međutim, to odbili. Tada je Biskup pitao Ivana Dragićevića: je li ga Gospa ukorila što je ‘znak’ opisao u Visokom? Odgovorio je: Ne!“[31] To je bila još jedna laž na tolike druge laži.

I sada bismo svi mi trebali vjerovati tolikim kontradikcijama i lažima kojima je okružen i prožet „međugorski fenomen“. I prihvatiti da je taj fenomen djelo One koja ima savršenu razboritost – krjepost praktičnoga shvaćanja kao voditeljicu čovjekovih djelatnosti u skladu s istinom.

[31] P. Žanić, *Posizione*, str. 6; *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021., str. 102.

Duhovna zvanja međugorskih „vidjelaca“ i „vidjelica“

Mnoge poznavatelje „međugorskoga fenomena“, bilo one koji su prema njemu kritični, kao i one koji prihvaćaju nadnaravnost njegova podrijetla, začuđuje i još više zbunjuje činjenica da nijedno od šestero navodnih vidjelaca nije ostvarilo duhovni poziv. Jednom će u vezi s tim fra Tomislav Vlašić, tadašnji župni vikar u Međugorju, zapisati u *Kronici ukazanja* kako „sve više dolazi do izražaja mudrost Gospina kada je vidiocima izrazila savjet u srpnju 1981, iako ih je ostavila slobodnima, da pođu u samostan“.[1]

Čini se da je to bila više fra Tomislavova želja, a kasnije i želja fra Slavka Barbarića (1946.–2000.), također župnoga vikara u Međugorju, negoli samih „vidjelaca“. Štoviše, u pismu iz 1983., koje je uputio švicarskom teologu Hansu Ursu von Balthasaru (1905.–1988.), vikar ga Tomislav obavješćuje: „Djeca su odlučila poći u samostan ali čekaju trenutak koji samo oni znaju“.[2]

Očito sva djeca, nijedno se ne isključuje! Danas sav svijet može znati da su to bile obične priče. Niti su sva međugorska „povlaštena“ djeca pošla u samostan, niti su uopće znala trenutak polaska; a ona koja su bila pošla, dala su primjer kako ih u tome pogledu drugi ne bi trebali nasljedovati. Ukratko se osvrćemo na te „međugorske plodove“, odnosno na povijest pokušaja i neuspjeha, u kojoj je četvero „vidjelaca“ govorilo da će poći u samostan, čak dvoje i pošlo za tim duhovnim „glasom“, ali s vremenom sve se ohladilo. Mladići se pooženili, a djevojke se poudale.

1. Ivan

Ivan Dragićević rođen je 1965. u Mostaru od oca Stanka i majke Zlate. Nakon završene osnovne škole, u Čitluku pohađa prvi razred srednje škole, ali ga ne polaže.[3] U jednom od naknadnih razgovora sa svojim prefektom u Visokom, kao jedan od razloga toga neuspjeha navodi i poznati „slučaj“ u Međugorju.[4] Malo čudno, ako znamo da su navodna ukazanja u Međugorju

[1] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 501 (4. VI. 1983.).

[2] D. Kutleša (prir.), *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 55.

[3] *Ogledalo Pravde*, str. 33.

[4] *Ogledalo Pravde*, str. 33.

počela nakon završetka nastave u školskoj godini 1980./1981.! Je li zrelo i uvjerljivo kriviti Gospu da ga je svojim ukazanjima toga ljeta spriječila da prođe prvi razred srednje škole na produžnoj nastavi ili popravnim ispitima?

Slijedeći poruku međugorske pojave, koja im je savjetovala da se posvete Bogu i uđu u samostan, Ivan se javlja svršetkom kolovoza 1981. u sjemenište kao kandidat Hercegovačke franjevačke provincije. Evo kako „vidjelica" Vicka, u svom razgovoru s fra Jankom Bubalom, dvije godine nakon toga događaja, opisuje njegovu „brzu" odluku o odlasku u sjemenište:

„Janko Bubalo – Vicka, gotovo općenito je poznato da vam je Gospa dosta rano savjetovala nešto o izboru vašeg životnog puta.

Vicka – Jest, jest. Mi to nikad nismo sakrivali.

Janko – A šta vam je govorila?

Vicka – Govorila nam je da bi dobro bilo da se posve posvetimo Bogu. Da idemo u samostan ili ...

Janko – Je li vas to onda smelo?

Vicka – Ja ne znam. Kako koga.

Janko – Je li bilo vremena za razmišljanje?

Vicka – Da šta nego bilo! Ima ga i sada. Samo Ivan, on se mora brzo odlučit, jer je brzo trebalo poć u sjemenište, ako to želi.

Janko – A on?

Vicka – On se stvarno odman odlučio.

Janko – I otišao?

Vicka – Jest, jest. Otišao.

Janko – Možda bi bolje bilo da nije tako žurio, jer vidimo da se kasnije nekako kao smeo.

Vicka – Pa jest. Ali kô zna što Bog s njime namjerava! Nije to lako procinit. Ti to znaš bolje od mene".[5]

Ivanovi poglavari šalju ga u franjevačku gimnaziju u Visoko. I u sjemeništu ima redovita „viđenja", osim prvih sedam dana. Je li točno bilo tako? U jednom opisu viđenja od **1. listopada 1981**. kroničar Vlašić prenosi sljedeće Vickine i Jakovljeve riječi:

> „Gospa im je pokazala Ivana Dragićevića (vidjelac u sjemeništu u Visokom). Sav sretan, širi ruke da poleti od radosti. Rekla je da se njemu

[5] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985., str. 97; 2. izdanje, Međugorje, 1998., str. 116.

neće ukazivati do 15. 11. 81. zbog obveza u školi. Ako do tada nekad dođe to će biti samo da ga posjeti“.

Kroničar, pod istim datumom, naknadno nadodaje bilješku sljedećega sadržaja:

„Ovo je Vicka doznala od nekog hodočasnika koji je navodno razgovarao s Ivanom Dragićevićem. Kasnije smo to provjerili kod Ivana i doznali da nije istina, nego je i on imao redovno viđenja izuzev prvih 7 dana u sjemeništu“.[6]

– Iznosi li Ivan neistinu, ili Vicka, bez ikakvih skrupula, u usta Gospi stavlja neprovjerene informacije koje je čula od nekoga hodočasnika? Ako je točno ovo drugo, preko čega olako prelazi kroničar Vlašić, kako onda vjerovati da su ostale „poruke“, koje Vicka pripisuje Gospi, vjerodostojne? Međutim, nije ovo jedini put kada Vicka i Jakov u viđenju vide zajedno s Gospom i sjemeništarca Ivana.

U opisu viđenja od **18. studenoga 1981.** stoji:

„Gospa je s Jakovom i Vickom bila 15 minuta. Molili su, pjevali i razgovarali. U jednom trenutku pokazala im je Ivana nasmijana s podignutim očima prema nebu“.[7]

– Ivanu se dakle ne samo neka pojava ukazuje, nego se zajedno s pojavom ukazuje i sam Ivan, nasmijan i s očima uprtim u nebesa.

Prema riječima Ivanova prefekta, njegove su „intelektualne sposobnosti siromašnije, za vrijeme rada, posebno školskog, često ‘odsutan’“, te dalje nastavlja: „Upozoravali smo ga na to. Primjedbe je odobravao ali je ostajao u ‘svom svijetu’“.[8]

U Visokom Ivan sam organizira molitvene sastanke, s nekoliko sjemeništaraca dobrovoljaca iz Hercegovine. „Viđenja“ i molitvene sastanke pretpostavlja redovitim školskim obvezama, pa nije ni čudo što školsku godinu završava s negativnim ocjenama. Upućen je na popravni ispit. Polaže u dva navrata, u lipnju i rujnu 1982. Ne uspijeva. Zbog toga je i otpušten iz sjemeništa iz Visokoga. Kroničar o tome **1. rujna 1982.** kratko bilježi:

„Iz Visokog se vratio Ivan Dragićević – vidjelac. On je na popravnom pao iz njemačkog i takve sjemenište otpušta. Zbog slabih intelektualnih sposobnosti pokušat ćemo da u Dubrovniku nastavi školu“.[9]

---

[6] *Kronika ukazanja – Početci*, 1. X. 1981.

[7] *Kronika ukazanja – Početci*, 18. XI. 1981.

[8] ABOM, Fond Međugorje, Izvještaj fra Vitomira Silića o Ivanu Dragićeviću od 20. 3. 1984.

[9] *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 241.

Budući da u Visokom prve godine u školi ne uspijeva položiti, smatralo se da će mu učenje bolje ići prijeđe li u gimnaziju u Dubrovnik. Iako u Dubrovniku, nakon položena popravnog ispita iz njemačkoga jezika, prelazi u drugi razred,[10] ne pokazuje volju za školom kao za „ukazanjima". I ovdje se umjesto na učenje daje na „ukazanja". Tako kroničar **5. prosinca 1982.** piše u *Kronici ukazanja*:

> „Danas sam razgovarao s Ivanom Dragićevićem. On ima problema sa školom; loše mu ide učenje. Redovno svaki dan ima viđenje".[11]

– Iako se na više mjesta u Kronici spominje kako „Ivan slabo uči, a čini se da se trudi", te kako ima redovita viđenja za vrijeme kojih mu Gospa priča svoj život,[12] ni na jednom se mjestu na kraju školske godine ne spominje Ivanov drugi promašaj, tj. da je zbog slabih ocjena morao napustiti i dubrovačko sjemenište. Odjednom muk!

Svoj neuspjeh Ivan je pravdao zaokupljenošću onim što se događa u Međugorju i navodnim provokacijama od strane kolega.[13] Fra Slavko **20. veljače 1985.** zapisuje:

> „Danas je sa mnom razgovarao Ivan Dragićević. Primjećuje se kod njega siguran napredak u duhovnom pogledu. Prihvatio se i školskog materijala. Priznaje da je u Visokom bio stalno okrenut događajima ovamo i da ga je to smetalo. Za Dubrovnik veli da mu je bilo teže. Osjećao se neprestano provociran. Uviđa i svoju odgovornost za svoje školovanje. Nastojat će popraviti situaciju".[14]

Nakon povratka iz Dubrovnika ne nastavlja svoje srednjoškolsko obrazovanje, nego najprije u Zagrebu, a poslije u Makarskoj,[15] nastoji izvanredno

---

[10] *Kronika ukazanja*, svezak I., 14. IX. 1982., str. 253, fra Tomislav Vlašić bilježi: „Fr. Tomislav je odvezao Ivana Dragićevića i Miru Šegu u sjemenište u Dubrovnik". U spomen-knjizi Biskupskoga sjemeništa u Dubrovniku *Religioni et bonis artibus*, prir. Krešimir Vukić, Dubrovnik-Zagreb, 1996., str. 257, navodi se da je Ivan Dragićević iz Bijakovića bio upisao II. razred Humanističke srednje škole za odgoj klera „Ruđer Bošković" u Dubrovniku školske godine 1982./1983. Četiri razreda škole te je godine pohađalo ukupno 48 sjemeništaraca (*isto*, str. 58 i 73).

[11] *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 314.

[12] Usp. *Kronika ukazanja*, svezak I., 4. siječnja 1983., str. 349: „Ivan je loš đak. […] Lijen je po prirodi. Ne smijem to izreći kao moralnu kvalifikaciju. Ima nešto u njemu u što je on uronio i što ga „zadržava"; 6. ožujka 1983., str. 402–403; 12. ožujka 1983., str. 407; 29. ožujka 1983., str. 424.

[13] Vidi o tome u: *Ogledalo pravde*, str. 67–68.

[14] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 289.

[15] *Kronika ukazanja*, svezak III., 22. III. 1985. str. 369. Fra Slavko Barbarić zapisuje: „Ivan

polagati za samostalnog ugostitelja, u čemu i uspijeva u lipnju 1985. O tome fra Slavko **12. lipnja 1985.** bilježi:

> „Danas mi je Ivan Dragićević s ponosom pokazao svoju diplomu samostalnog ugostitelja. Polagao je u Makarskoj. Neka ima nešto u ruci!“[16]

Ivanov neuspjeh u Visokom i Dubrovniku ne znače još i prestanak razmišljanja o svećeništvu. O tome nam svjedoči i jedan odlomak iz *Kronike*. Pod datumom **29. lipnja 1985.** kroničar fra Slavko unosi ovu vijest:

> „Danas sam razgovarao sa fra Milanom Mikulić o cijeloj situaciji. Vrlo se mnogo zanima za događaje. Posebno se zanima za slučaj dvojice kapelana i želi pomoći. On radi inače u Americi i mnogo je već pisao o Međugorju. Reče mi da mu je Ivan Dragićević rekao da želi postati svećenik“.[17]

– Nije nam ostalo zabilježeno je li pokušao to i ostvariti, ali znamo da je devet godina poslije toga svoje duhovno zvanje neopozivo pretvorio u ženidbeni stalež. Naime, u župi sv. Leonarda u Bostonu 23. listopada 1994. oženio se bivšom miss Massachusettsa Loreen Murphy. Dio godine provodi u Međugorju, a ostale mjesece u Bostonu. I još uvijek tvrdi da ima svakodnevna „viđenja“.

2. Vicka

Vida Ivanković, zvana Vicka, od udaje Vida Mijatović, možda najpoznatija od šestero „vidjelaca“, rođena je 1964. u Bijakovićima od oca Pere i majke Zlate. Još i danas ima redovito svakodnevna „viđenja“, te je neumorna u propovijedanju i širenju „Gospinih“ poruka.[18]

Vicka od početka međugorskoga fenomena očituje zanos za redovništvom. Već u rujnu 1981. to povjerava jednomu talijanskomu tjedniku: „Za dalju budućnost kakvu nadu imaš? – Želim poći u samostan, biti redovnica“.[19]

Potom 1982. godine u župnom uredu u Međugorju to otkriva beogradskomu časopisu „Reporter“, koji donosi opširan razgovor s „devojkom koja je videla Gospu“ i koja je rekla da je „upisana časna sestra“.[20]

---

je otišao danas u Makarsku polagati privatnu ugostiteljsku. Motiv je da barem nešto položi i da tako ima nešto u ruci“.

[16] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 591.

[17] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 648.

[18] J. Bouflet, *Medjugorje ou la fabrication du surnaturel*, Pariz, 1999., str. 185–188, donosi sva putovanja međugorskih „vidjelaca“ po zapadnome svijetu od 1990. do 1998. Tako ih je Vicka do tada imala 26.

[19] *La Domenica del Corriere*, 19. 9. 1981.

[20] „Međugorska ‘ukazanja’ i duhovna zvanja“, *Crkva na kamenu*, br. 12/2002., str. 12.

Iste godine to ponavlja i dvojici posjetitelja iz Zagreba, o čemu **11. svibnja 1982**. kapelan Vlašić zapisuje u *Kronici:*

> „Nakon molitve za bolesnike Vicka je ostala kratko u razgovoru sa dvojicom posjetilaca iz Zagreba, koji su se zanimali za njezinu budućnost. Odgovorila je sasvim jednostavno: 'Bit ću časna sestra'. Na pitanje da li će se udavati, rekla je: 'Ne, ne pada mi na pamet!'."[21]

A na *Dnevniku rada*, u koji je njezina sestra Ana zapisivala tijek „ukazanja od 24. do 29. lipnja 1981.", u rubrici zanimanje pokraj Vickina imena stoji vlastoručno napisano „časna sestra".[22]

U već spomenutoj knjizi fra Janka Bubala, nakon što je govorila o Ivanovu pozivu i odazivu, Vicka odgovara na pitanje jesu li se drugi „vidioci" odlučili koji će životni put izabrati:

„Janko – Dobro, Vicka. Nego, jeste li se vi drugi i za što odlučili?

Vicka – Za nas je bilo vrimena. A ima ga i sada. Ja i Marija smo se brzo odlučile u samostan, vidjet ćemo šta će Bog dati. To se još ne zna.

Janko – A reci mi, molim te, kako je Gospa tu vašu odluku primila?

Vicka – Oh, bila je radosna! Malo kad sam je tako radosnu vidila".[23]

– Iako je bila „upisana časna sestra", iako je donijela čvrstu odluku da se ne će udavati, iako je zbog toga „Gospa" bila veoma radosna kao malo kada, „vidjelica" Vicka nije se nikada „upisala" u samostan. Nakon 20 godina nailazi mladić iz Krehina Gradca, Mario Mijatović, s kojim se vjenčala 26. siječnja 2002. u Međugorju.

„Vidjelica" Vicka najprije najavljuje „Urbi et orbi" da je „upisana časna sestra", a nakon 20 godina odlazi u Rim kupiti vjenčanicu za udaju.

I jednoga novinara, u siječnju 2002., malo začudilo kako nitko od šestero „vidjelaca" nije prihvatio duhovni poziv. „Vidjelica" Vicka njemu odgovara:

> „Gospa je svakom od nas dala slobodnu volju. Svatko se može odazvati pozivu koji želi. Bez obzira što sam se udala, ja ću nastaviti sa širenjem Gospinih poruka, jer kršćanska se vjera može svjedočiti i u braku".[24]

---

[21] *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 128.

[22] ABOM, Fond Međugorje, Dnevnik rada Vicke Ivanković o prvim danima ukazanja. Na prvoj stranici stoji doslovno: „Prezime i ime: Ivanković Vicka; zanimanje: časna sestra, mesto: Bijakovići; ulica i broj: + + – - + Bijakovići – 79456; telefon: 86-637".

[23] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985., str. 97; 2. izdanje, Međugorje, 1998., str. 116.

[24] *Arena*, 31. siječnja 2002.

– S obzirom na zvanje – puna sloboda; s obzirom na „širenje Gospinih poruka“ – osjećaj obveze!

3. Jakov

Jakov Čolo najmlađi je od šestero međugorskih navodnih vidjelaca, rođen 1971. u Bijakovićima od oca Ante i majke Jake rođ. Dragićević.[25] Od 25. lipnja 1981. do 12. rujna 1998. ima gotovo svakodnevna „ukazanja“, a od tada samo jedanput godišnje, i to na Božić.[26]

U razgovoru s biskupom Pavlom Žanićem u Međugorju **21. srpnja 1981.** tada desetogodišnji Jakov Čolo rekao je:

> „Biskup Žanić: A je li ti [Gospa] ovako rekla šta ćeš ti biti kad budeš veliki?
>
> Jakov Čolo: Rekla nam je da budemo fratri i časne.
>
> Biskup Žanić: Fratri i časne?
>
> Jakov Čolo: To je njezina želja.
>
> Biskup Žanić: To je njezina želja?
>
> Jakovi Čolo: Jeste“.[27]

U više puta spominjanom razgovoru koji je vodila s fra Jankom Bubalom, na pitanje o Jakovljevu budućem zvanju, Vicka odgovara da za njega još ima vremena za odluku:

> „Janko – Nego zna li se išta za malog Jakova?
>
> Vicka – Ma, šta će mali! On ima još vremena za razmišljanje, pa …
>
> Janko – Pa neka razmišlja“.[28]

Naime, svršetkom 1983., kada je taj razgovor vođen, Jakovu je bilo gotovo 13 godina i bio je učenik sedmoga razreda osnovne škole. Pred njim je još bilo vremena da razmisli i donese odluku hoće li ili ne će ostvariti duhovni poziv koji im je „Gospa“ preporučila. On je o tome, doista, razmišljao.

Jedno se vrijeme zanosio mišlju da pođe u sjemenište i postane svećenik. Kao učenik osmoga razreda, svršetkom rujna 1984., iznio je prvi put svoju nakanu fra Slavku Barbariću, međugorskom kapelanu i kroničaru. On **28.**

---

[25] Jaka je umrla 5. rujna 1983. (*Kronika*, svezak II., str. 600).

[26] *Ogledalo Pravde*, str. 37.

[27] *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 41.

[28] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, str. 98; 2. izdanje, str. 117.

rujna 1984., opisujući susret i molitvu s „vidiocima“ u Vickinoj kući, u *Kronici ukazanja* bilježi:

> „Posebno sam skrenuo pozornost, da uvijek paze da prenesu poruku doslovno, a kad god nisu sigurni, da se ne stavljaju znaci navoda. Jakov je danas prvi put preda mnom rekao da će dogodine u sjemenište, da je to njegov poziv. Kod Jakova se osjeća napredak u duhovnom smislu. Postao je ozbiljniji i zreliji“.[29]

Istu želju Jakov ponavlja sredinom listopada, tj. **15. listopada 1984**. Nakon povratka s ekskurzije, podnosi fra Slavku izvješće o „ukazanjima“, a on u *Kronici* zapisuje:

> „Potvrđuje da je imao svaki dan viđenje. Ponekad su trajala i do 15 minuta. Bili su također s njime za vrijeme viđenja poneki đaci iz razreda. I danas mi je potvrdio da želi postati svećenik“.[30]

Dalje nam kroničar, fra Slavko Barbarić, mjesecima ne spominje tu Jakovljevu želju. Zašutio Jakov, a i fra Slavko! Je li u pitanju samo trenutačno raspoloženje?

Pred svršetak školske godine, **13. svibnja 1985**., Jakov ne razmišlja više o sjemeništu, nego planira svoje srednjoškolsko obrazovanje nastaviti u Sarajevu, a ako bude imao zvanje – da će biti svećenik. O tome je razgovarao i s fra Slavkom, a on, ukratko opisujući taj razgovor, piše:

> „Jakov mi je rekao da će u srednju školu u Sarajevo, a ako bude imao zvanje da će biti svećenik. Nagovarao sam ga da ostane ovdje. Pitanje je ostalo otvoreno“.[31]

Jakov je srednju školu pohađao u Čitluku, a ne u Sarajevu, kako je prvotno planirao, kako bi bio bliže međugorskim zbivanjima. Tako fra Slavko **2. rujna 1985**. piše u *Kronici:*

> „Jakov je pošao u školu. Druga je smjena pa mu je nezgodno zbog viđenja. Pitao je Gospu večeras gdje bi i kako bi imao s njom susrete. On je pitao za dopuštenje da bude poslije mise. Veli da je Gospa dala na volju! Kasnije smo u razgovoru saznali da ipak može stizati iz škole ako ga Zdenka Bošnjak, koja svakako dolazi svaku večer uzme odmah iza nastave. Ovaj put mi je Jakov zrelo djelovao i razmišljao“.[32]

---

[29] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 43.

[30] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 71.

[31] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 512.

[32] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 832.

– Uočljivo je kako se fra Slavkov sud o Jakovu nerijetko mijenja. Na više mjesta piše kako Jakov djeluje zrelo, da bi na jednom mjestu, isprovociran njegovim dječačkim ponašanjem, doveo u pitanje čak i njegova „viđenja“.

Čitamo to fra Slavkovo izvješće pod nadnevkom **12. ožujka 1985**.:

> „Danas odnosno večeras je u kapelici bila mučna situacija zbog sukoba između fra Slavka i Jakova. Počelo je na vjeronauku zbog nemira. Budući da se Jakov nije htio pomiriti, kad su se sreli u Bijakovićima, fra Slavko ga je onda pred Marijom nagalamio i doveo u pitanje sve što on doživljava. Fra Slavko je govorio takvim tonom, da je Mariju šokiralo. Na pitanje o čemu se radi i zašto sve to, fra Slavko je paleći kola dodao: Čut ćeš sve!“.[33]

I poslije toga, **9. lipnja 1985.,** isti kroničar spominje njegovo prkosno ponašanje:

> „Jakov je otišao sa svojom dainicom [ujnom] na more i ostat će tjedan dana. Vjerujem da će mu to biti dobro, jer je u zadnje vrijeme vrlo prkosan i nervozan“.[34]

Ni nakon ljeta Jakovljevo se ponašanje nije promijenilo. Tako fra Slavko bilježi da je i dalje nepokoran te naglašava da darovi (novac) i pozornost koju ima od međugorskih posjetitelja loše djeluju na njega.

Fra Slavko **29. rujna 1985**. u *Kronici* zapisuje:

> „Ovih dana dolazimo nekako u sukob s Jakovom. Odgovara na svaku, nepokoran, zavrzljiv i nestašan. Darovi koje dobiva, pažnja koju mu poklanjaju hodočasnici sigurno mu u ovom njegovu razvojnom vremenu ne čine dobro“.[35]

A **1. listopada 1985**. bilježi:

> „Marija Pavlović mi je saopćila da je fra Janko Bubalo napisao jedno pismo u vezi s Jakovom da Marija pita Gospu o njegovu ponašanju. Nakon pitanja Gospa je dozvolila da se pismo preda Jakovu. Pročitavši ga Jakov je mnogo plakao. Radi se o tome da mu Janko spočitava neozbiljan odnos prema misi i molitvi“.[36]

Jesu li te kritike, koje su mu upućivali fra Slavko Barbarić, fra Janko Bubalo, a o kojima je bila konzultirana i s kojima se slagala i sama „Gospa“,

---

[33] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 343–344.

[34] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 583.

[35] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 962.

[36] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 932.

djelovale na njega da je ponovo počeo razmišljati o ulasku u sjemenište, ne znamo. Ali, nešto više od mjesec dana nakon toga događaja, **4. studenoga 1985.**, Jakov ponovo iznosi fra Slavku svoju želju, o čemu on u *Kronici* piše:

> „Jučer i u subotu (tj. 2. i 3. studenoga, op. prir.) je Jakov Čolo počeo govoriti da želi ići u sjemenište. Inzistirao je. S njim je dolazio i Filip, ujak [otac Marije Pavlović, „vidjelice"]. Mi smo mišljenja da završi godinu koju je ovdje započeo. On želi i sam otići k Provincijalu i razgovarati s njime. Ne govori što ga je posebno potaklo, ali inzistira".[37]

Iako ga je fra Slavko savjetovao da završi školsku godinu, pa onda se prijavi u sjemenište, on i dalje traži razgovor s tadašnjim poglavarom Provincije:

> „Jakov i dalje inzistira da ide u sjemenište. Traži i razgovor s Provincijalom. Vidjet ćemo, da li je to momentalno raspoloženje ili trajna volja da bude svećenik. Pitao sam ga da li mu je Gospa što rekla. Kazao je da nije u zadnje vrijeme ništa govorila, ali da je u početku rekla da se sami odluče".[38]

Jakov nije imao strpljivosti, nego je požurivao sastanak u Provincijalatu. Fra Petar Ljubičić, župni vikar u Međugorju, pošao je s njim **6. studenoga 1985**. k fra Jozi Pejiću, o čemu fra Slavko piše:

> „Danas su Jakov Čolo i fra Petar Ljubičić otišli u Mostar oko 9,30 na razgovor sa fra Jozom Pejić zbog primanja Jakova u sjemenište. Fra Jozo mu je rekao neka stane sve do Božića, a najbolje bi bilo da sve stane za kraj godine. Vidjet ćemo što će se dalje događati".[39]

I on mu je savjetovao da se strpi do Božića ili početka nove godine. Čini se da je pristao. Štoviše, počeo se i pripremati za sjemenište, tako da je s fra Slavkom počeo vježbati i latinski:

> „Odlučio sam s Jakovom učiti latinski. Spreman je i prihvatio je rado".[40]

Kronika više ne spominje ni Jakovljevu ustrajnost u zvanju ni njegov napredak u latinskom jeziku. Sa sigurnošću znamo da u sjemenište nije ušao, a koji su tomu razlozi, ostaje samo njemu poznato.

– I Jakov je svoje duhovno zvanje neopozivo pretvorio u ženidbeno stanje! Na Uskrs, 11. travnja 1993., pod svetom Misom koju je predvodio fra Slavko

---

[37] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 993.

[38] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 995.

[39] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 997.

[40] *Kronika ukazanja*, svezak IV., str. 1015 (14. studenoga 1985.).

Barbarić, u koncelebraciji s međugorskim župnikom fra Ivanom Landekom, bivšim međugorskim župnikom fra Leonardom Orečom i još nekolicinom svećenika, sklopio je sakrament ženidbe s Anna-Lisom Barozzi,[41] *Talijankom. Žive u Međugorju.*

4. Marija

Marija Pavlović rođena je 1965. u Bijakovićima, župa Međugorje, od oca Filipa i majke Ive rođene Dragićević. Srednju školu pohađa u Mostaru, a „vidjelica" je od drugoga dana navodnih ukazanja, 25. lipnja 1981.[42]

Vicka u razgovoru s fra Jankom Bubalom kaže da su se ona i Marija brzo odlučile za samostan i da je Gospa radosno primila tu njihovu odluku.[43] I u razgovoru s fra Slavkom Barbarićem, od **21. rujna 1984**., izjavljuje da će poći u samostan:

> „Marija bi se mogla zaposliti, ali neće. Razmišlja o još dvogodišnjoj školi za predškolsko. Izjavljuje da će poslije ići u časne sestre".[44]

Čini se da je ta misao bila kod nje prisutna u početcima međugorskoga fenomena, a naknadno ju je pokušala i realizirati.

U vezi s pokušajem življenja u samostanu, Marija je 2001. godine, na upit jednoga talijanskoga novinara: „Zašto od vas nitko nije postao svećenik ili redovnica? Petero vas se vjenčalo. Znači li to da je danas važno stvarati kršćanske obitelji?", pripovijeda ovu svoju odluku:

> „Kroz tolike sam godine mislila da ću biti časna sestra. Bila sam počela posjećivati jedan samostan, želja da tamo pođem bila je vrlo jaka. Ali mi je časna poglavarica rekla: 'Marija, ako kaniš doći, dobro došla; ali ako biskup odluči da ne smiješ govoriti o Međugorju, moraš slušati'. U tom trenutku počela sam razmišljati da je možda moje zvanje u tome da svjedočim ono što sam vidjela i osjetila, i da ću moći tražiti put svetosti također izvan samostana".[45]

– Marija se, dakle, suočava sa zahtjevom redovničkoga života u kojem ne može poslušati ako bi biskup odlučio da ona ne širi „ukazanja" i „poruke" koje Crkva ne proglašava istinitima. I zato odlučuje potražiti put svetosti „izvan samostana".

---

[41] *Kronika ukazanja*, svezak VIII., str. 438.

[42] *Ogledalo Pravde*, str. 28.

[43] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, str. 97; 2. izdanje, str. 116.

[44] *Kronika ukazanja*, svezak III., str. 34–35.

[45] *Corriere della sera* (Sette), 22. studenoga 2001., str. 98.

Međutim, nije to tako bilo. Marija ipak pokušava poći u jednu neobičnu mješovitu duhovnu zajednicu, koju je osnovao o. Tomislav Vlašić, u kojoj je izdržala više mjeseci. Naime, Vlašić je utemeljio zajedno s Njemicom Agnes Heupel mješovitu zajednicu koju je nazvao „Kraljice mira, potpuno tvoji – po Mariji k Isusu". Agnes Heupel, bolničarka rođena 1951. godine u Münsteru, od 1974. godine patila je od djelomične paralize desne strane tijela, a poslije i od tumora na plućima i progresivna gubljenja pamćenja. Godine 1983. u jednom navodnom viđenju vidjela je jednu crkvu s dva zvonika okruženu svjetlošću. Tri godine kasnije, 1986., listajući jednu knjigu o Međugorju, vidjela je sliku crkve i poželjela tamo otići. Za vrijeme jednoga „ukazanja" u sakristiji župne crkve u Međugorju, 12. svibnja 1986., na uočnicu Gospe Fatimske, navodno je ozdravila i više nije trebala pomagala za kretanje. Bilo je to jedno od poznatijih međugorskih „ozdravljenja".

U Međugorju dolazi u kontakt sa župnim vikarom Vlašićem te za vrijeme jednoga molitvenog susreta prima od Isusa „poruku", u kojoj najavljuje jednu novu zajednicu u kojoj bi se njih dvoje, Tomislav i Agnes, trebalo darovati Bogu kao „Klara i Franjo".[46] Nakon primljena poziva povlače se neko vrijeme u molitvu i osamu. Kroz to vrijeme Agnes prima od Isusa i Marije konkretne poruke za zajednicu, dok fra Tomislavu govore u Duhu i pripravljaju ga za to s pomoću unutarnjih doživljaja. Čak je i „Gospa" preko međugorske „vidjelice" Marije Pavlović, u poruci od 8. ožujka 1987., objavila: „To je Božji plan!"[47] Na kraju knjižice naslovljene „Poziv u marijanskoj godini" i Marija donosi svoje osobno svjedočanstvo, kao dodatak, i tvrdi:

> „Kao što vidite Gospa je dala program za zajednicu: 'Kraljice mira, potpuno smo tvoji, po Mariji k Isusu' i vodi ovu zajednicu preko o. Tomislava i Agnes, preko koje dolaze poruke za zajednicu."

Dakle, sve usklađeno s fra Tomislavove, s Agnesine i s Marijine strane, ako je vjerovati tekstu Vlašićevu.

Nedugo nakon toga, Marija sve to odlučno opovrgava i napušta zajednicu. Bijaše to prvi veliki lom u samoj zajednici, sukob i nesnošljivost dviju osoba, Agnes i Marije, koje u isto vrijeme imaju „viđenja" i primaju „poruke" za

---

[46] T. Vlašić, *Una chiamata nell'anno mariano*, Milano, 1988., str. 5: „Alla vigilia dell'Immacolata, il 7 dicembre 1986, mentre pregavamo insieme il rosario meditando i misteri gaudiosi, Gesù ha dato ad Agnes un messaggio, in cui annunciava la nascita di una nuova comunità in cui noi dobbiamo offrirci entrambi a Dio, come 'Chiara e Francesco'."

[47] *Isto*, str. 6: „Fra le altre cose ho posto una domanda alla Madonna tramite Marija Pavlović. Marija ha portato la risposta della Madonna dell'8 marzo 1987: *'Questo è un piano di Dio'*."

zajednicu. Tako ona na taj „Gospin program“ i na svoje vlastito „svjedočanstvo“ oštro i vlastoručno reagira u izjavi od 11. srpnja 1988. Pred Bogom, Gospom i Crkvom Isusa Krista odlučno niječe da je ikada bilo ikakvih „poruka“ preko nje za tu zajednicu i za to „djelo Božje“, u kojem je i ona provela više mjeseci. I sve to potpisuje pred Presvetim Sakramentom.[48] To znači da je ono što je fra Tomislav Vlašić imao u temeljnom Pozivu svoje zajednice puka varka i pusta mašta, ako je sada vjerovati Mariji (koja je pisala:

> „Osobno nisam imala nikakvu želju da dajem bilo kakvu pismenu izjavu. Fra Tomislav V. mi je savjetovao, naglašavajući to više puta, da napišem kao vidjelica jedno svjedočanstvo koje svijet očekuje“).

U obranu „vidjelice“ Marije, nakon njezina napuštanja mješovite zajednice, svjetski poznati odvjetnik međugorskih „vidjelaca“, vlč. Laurentin priskače u pomoć i tumači:

a) da su, uz Njemicu Agnes Heupel, duhovnu suradnicu fra Tomislava Vlašića i posrednicu „Gospinih poruka“ za zajednicu, Marijine mjesečne poruke neuvažene i omalovažavane, s čime se ona nije mogla pomiriti;

b) da se Paolo Lunetti u Mariju ozbiljno zaljubio, s čime se ona pomirila;

c) da je taj Talijan Paolo uspio izgladiti Marijin spor s fra Tomislavom Vlašićem, tako

d) da je Paolo podupro Marijin izlazak iz te zajednice u vrijeme „duhovnih vježbi“;

e) da joj je pomogao objaviti „otvoreno pismo“ o raskidu s tom duhovnom zajednicom;

f) i da joj je pomogao da se pet godina kasnije uda za njega, za toga Paola.[49]

– Ovakve duhovne ljubomore između Agnes i Marije, s obzirom na „poruke“ zajednici, razboritu vjerniku savjetuju da se drži podalje od ovakvih međugorskih osobnih preotimanja u interpretaciji Renéa Laurentina, Tomislava Vlašića, Agnes Heupel, Marije Pavlović i drugih sudionika „fenomena“.

Marija Pavlović i Paolo Lunetti vjenčali su se na Malu Gospu 8. rujna 1993.. „Vidjelica“ se od tada zove Marija Lunetti. U braku su im se rodila četiri sina.

Godine 1988., primivši usmeno odobrenje od msgr. Benita Cocchia (1934.–2016.), parmanskoga biskupa, mješovita zajednica djeluje kao privatna udruga vjernika. Preko Agnes dolazile su mnoge poruke od Isusa i Gospe koje

[48] *Ogledalo Pravde*, str. 30–31.

[49] R. Laurentin, *Stella Maris*, br. 5/1994., str. 8.

su, prema riječima fra Tomislava Vlašića, u skladu s porukama šesteroma vidjelaca u Međugorju samo konkretizirane za jednu zajednicu. Te su navodne „poruke“ postale i Pravilo zajednice po kojima su se članovi ravnali.

Zajednica od 1990. godine boravi i djeluje na području Mostarsko-duvanjske biskupije bez ikakva odobrenja mjerodavne crkvene vlasti. To odobrenje nije nikada ni tražila! Kako bi sebi omogućila slobodno djelovanje i bila priznata na civilno-pravnom području, ta je zajednica osnovala Udrugu građana pod istim nazivom,[50] a u Međugorju izgradila veleban objekt u obliku križa gdje borave njezini članovi i primaju međugorske posjetitelje. I to je jedan od „plodova Međugorja“ koji mnogi prešućuju.

5. Ivanka

Ivica, zvana Ivanka, Ivanković rođena je u Bijakovićima, župa Međugorje, 1966. godine, od oca Ivana i majke Jagode rođene Pavlović (9. rujna 1942. – Mostar, 27. travnja 1981.).[51] Stanovala je i pohađala srednju školu u Mostaru. Posljednji redoviti susret s pojavom imala je 7. svibnja 1985. Od tada, Ivanka ima „ukazanja“ samo jednom godišnje, i to 25. lipnja.[52]

Vicka[53] u razgovoru s fra Jankom, za Ivanku kaže da se nije odlučila za samostan. Evo kako fra Janko prenosi taj razgovor:

„Janko – A šta je s ovim drugima, ako to nije tajna?

Vicka – Možda i jest, možda i nije. Nije se to baš tako krilo. Koliko ja znam, Mirjana i Ivanka se nisu odlučile za samostan. Možda još razmišljaju.

Janko – Ivanka je i meni rekla da ona to ne namjerava…“.[54]

Doista, u *Kronici ukazanja*, nismo uspjeli pronaći ni najmanju aluziju o

[50] Arhiv Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, Fond Međugorje, Rješenje Okružnoga suda u Mostaru br. 25/90 od 21. kolovoza 1990.

[51] Pokopana u Bijakovićima na groblju Brzomelj 29. travnja 1981.

[52] *Ogledalo Pravde*, str. 36.

[53] Za Ivanku, uostalom kao i za Mirjanu, Vicka tvrdi da Gospa nije zadovoljna njihovim ponašanjem. Tako u razgovoru od 1. listopada 1981. kaže fra Tomislavu da se: „…Ivici [Ivanki] i Mirjani ne ukazuje često kao njima troma (Marija, Jakov i Vicka) jer nisu potpuno predane. Gospa ih češće opominje za to. Očekuje da će se potpuno predati“. U „Naknadnoj bilješci“ fra Tomislav piše: „Kod Ivanke sam provjerio stanje. Ona kaže da se njoj Gospa ukazuje svaki dan. Pretpostavljam da je gornji zaključak Vickin zbog propusta koje je Ivanka u očima Vicke pravila“. Ovo je jedan od mnogih primjera u kojima Vicka svoja osobna razmišljanja i zaključke stavlja u usta „Gospi“. Za fra Tomislava, očito, to ne predstavlja nikakvu poteškoću! *Kronika ukazanja – Početci*, 1. listopada 1981.

[54] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, str. 97; 2. izdanje, str. 117.

njezinu odlasku u samostan. Stoga nas čudi kako je fra Tomislav Vlašić u pismu Hansu Ursu von Balthasaru pisao kako će „djeca“ poći u samostan,[55] kada je barem za nju znao da to ne planira. Još jedno manipuliranje činjenicama. Čini se da je Ivanka od sama početka bila načistu s onom „Gospinom“ preporukom i savjetom, ona je od početka izabrala udaju, te se 28. prosinca 1986. udala za Rajka Eleza. Od tada se zove Ivica Elez. Imaju kćer i dva sina.

6. Mirjana

Mirjana Dragićević rođena je u Sarajevu 1965., od oca Joze i majke Milene. Živjela je i školovala se u Sarajevu. Prvo viđenje „nebeske pojave“ ima 24. lipnja 1981., a posljednji redoviti susret bijaše joj 25. prosinca 1982. Najprije tvrdi da će „ukazanja“ imati na svoj rođendan dok je živa, tj. 18. ožujka. Kako je to ipak dug vremenski period bez viđenja, ideju veoma brzo mijenja. Počinje svako toliko imati „viđenja“ ili čuti „Gospin“ glas, da bi od 2. kolovoza 1987. do 2. ožujka 2020., svakoga drugoga u mjesecu, tvrdila da u sebi čuje „Gospin“ glas, a ponekad je i „vidi“.[56] I daje „poruke“ koje su po razglašenosti na razini onih od 25. u mjesecu!

I njoj je kroz glavu prolazila misao da uđe u samostan, čak je postojala i želja da to učini, ali, koliko je poznato, nije to pokušala ostvariti.

O. Vlašić, **18. kolovoza 1982**., bilježi u *Kronici:*

> „Mirjana se još nije opredijelila za jedan poziv. Razmišlja, a odluku će donijeti nakon mature. Kaže da ne bi mogla biti kao ove časne sestre. Ima želju, ali to još nije opredjeljenje – za sada se, reče, ne bih mogla potpuno odreći garderobe i društva – da radi kao časna među gubavcima i bijednicima … Na putu prema tom opredjeljenju stoji joj majka koja bi željela da se njezina kćer uda“.[57]

– Ali više negoli vlastitu želju ili preporuku iz „ukazanja“ nebeske duhovne majke, slušala je želju vlastite rođene majke Milene!

Fra Janko Bubalo, nakon što je Vicka rekla da se Mirjana i Ivanka nisu odlučile za samostan, piše:

„Janko – … A po Mirjani se to isto tako dosta jasno vidi. A znamo i iz onoga njezina razgovora s fra Tomislavom od 10. siječnja ove godine šta ona namjerava.

---

[55] M. Botta – L. Frigerio, *Le apparizioni di Medjugorje*, Pessano, 1984., str. 129.

[56] *Ogledalo Pravde*, str. 24; https://it.aleteia.org/2020/03/18/medjugorje-veggente-mirjana-stop-apparizioni-2-mese-significato

[57] *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 227.

Vicka – Glavno je da ostane dobra i Bogu vjerna, a drugo …“.[58]

Što se to na Mirjani „dosta jasno vidi“? Aludira li fra Janko na priče koje su o Mirjani kružile među „vidiocima“ nakon što su joj prestala redovita „ukazanja“? Jesu li način odijevanja ili šminka zaista razlog zašto joj se „Gospa“ prestala „ukazivati“ i znak po kojem se jasno vidi da ne planira ostvariti duhovni poziv? U razgovoru, koji kapelan Vlašić **4. siječnja 1983.** prenosi u *Kronici*, Vicka kaže:

> „Mislim da se Gospa prestala ukazivati Mirjani zato što ne ostvaruje ono što Gospa hoće. Vidjeli ste kako se oblači, šminka, nikad je ovdje nema… Ja tako mislim, naglasila je dobro. Osim toga Ivan Dragićević mi je povjerio – ali da to drugima ne govorim – da mu se Gospa potužila na Mirjanu i da mu je rekla da joj je već povjerila 10. tajnu i prestala se ukazivati. Meni nije ništa o njoj govorila, ističe Vicka“.[59]

Od udaje za Marka Soldu 16. rujna 1989. preziva se Soldo.

7. Jelena

Slično se može reći i za „drugotne“ međugorske „vidjelice“ ili doživljačice „unutarnjega govora“.

Jelena Vasilj, kći Grge, rođena u Međugorju 14. svibnja 1972., poznata je po tome što je izjavila da joj je u privatnoj objavi godine 1984. međugorska „Gospa“ rekla kako Rođenje Blažene Djevice Marije (Malu Gospu) valja slaviti 5. kolovoza, a ne 8. rujna (što znači da je Crkva od početka slavila Gospin rođendan na pogrješan dan), sklopila je sakrament ženidbe u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju 24. kolovoza 2002. Njezin suprug zove se Massimiliano Valente. Vjenčanju je asistirao fra Dragan Ružić, a kumovali su „vidjelica“ Marija (Pavlović) Lunetti i njezin muž Paolo Lunetti.[60] Jelena Vasilj-Valente i Massimiliano Valente žive u Rimu i imaju petero djece, tri kćeri i dva sina.[61]

---

[58] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, str. 97–98; 2. izdanje, str. 117.

[59] *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 348. Istoga dana fra Tomislav je razgovarao s Ivanom Dragićevićem. On o tome kaže: „Ivan mi je potvrdio ono što je Vicka pričala za Mirjanu. Najprije, i on je uvjeren da joj se prestala Gospa ukazivati zbog njezina ponašanja. On je jedini od vidjelaca komu je Gospa prije Nove godine progovorila nešto konkretno o Mirjani i prestanku ukazanja. Kaže da mu se Gospa potužila na njezino ponašanje. Rekla mu je otprilike ovo: ‘Osim molitve za vrijeme viđenja cijeli dan ništa drugo ne moli … Ja ću svakomu dati po njegovim zaslugama’. Ovo je Ivan povjerio samo Vicki i meni. Ne želi da se to čuje po strani te da se ne šire zle glasine“. *Kronika ukazanja*, svezak I., str. 349–350.

[60] https://www.medjugorje.ws/en/articles/jelena-vasilj-wedding/

[61] https://www.vecernji.ba/vijesti/ovo-je-posebno-vrijeme-za-me-ugorje-bozju-prisutnost-

8. Marijana

Marijana Vasilj, doživljačica „unutarnjega govora“ (internih lokucija), kći Mate, rođena je 5. listopada 1971. Na svoj 11. rođendan, 5. listopada 1982. u Međugorju, gdje je živjela s roditeljima, prvi je put čula „Gospin“ glas u svom srcu. Dana 19. ožujka 1983., prvi je put „srcem“ ugledala Blaženu Djevicu Mariju, ali je nije čula, tj. ne percipira je tjelesno, kao što je slučaj s prvih šestero „vidjelaca“. Kroničar ukazanja 25. svibnja 1983. bilježi: „Marijana ima viđenje a ne razumi što Gospa govori“.[62] U Mostaru se školovala za specijalista laboratorijske tehnike. Dana 27. studenoga 1993. udala se za Dinka Juričića, čitlučkoga taksista. Od tada se preziva Juričić. Imaju dvije kćeri, rođene 1994. i 1997. Marijana s obitelji živi u Čitluku.

Zaključak

Mnogi uspoređuju Međugorje s Lurdom i Fatimom, štoviše, tvrde kako je međugorski fenomen nastavak Fatime. Iako nije prikladno, pokušajmo usporediti Međugorje s dva najpoznatija, od Crkve priznata, moderna mjesta marijanskih ukazanja, posebno s obzirom na duhovna zvanja.

U Lurdu se Gospa 1858. godine ukazala 14-godišnjoj Mariji Bernardici Soubirous osamnaest puta. Bernardica, četiri godine nakon toga izjavljuje: „Ja moram biti redovnica, ali ne znam u kojem Redu. Sveta mi je Djevica to rekla, čekam“.

Dvije godine kasnije, 19. svibnja 1864., ulazi u postulaturu u samostan svetoga Gildarda blizu grada Neversa. Redovničko odijelo oblači u srpnju 1866. Boležljiva, a izdržljiva do smrti, 16. travnja 1879. Blaženom ju je proglasio papa Pio IX. dana 14. srpnja 1925., a kanonizirao isti Papa 8. prosinca 1933.

U Fatimi Gospa se ukazuje šest puta – od svibnja do listopada 1917. – djeci: Luciji dos Santos rođenoj 1907. te Franji i Jacinti Marto, koji umiru kao djeca: Franjo od 11 (1908.–1919.), a Jacinta od 10 godina (1910.–1920.). Blaženim ih je proglasio 13. svibnja 2000. papa Ivan Pavao II., a kanonizirao papa Franjo 13. svibnja 2017. Lucija je 1925. godine stupila u Institut sestara sv. Doroteje, koji je 1948. napustila kako bi ušla u Karmel sv. Josipa u Coimbri, tražeći mir i bježeći od posjetitelja koji su je željeli vidjeti. U Karmelu je i preminula 2005. I za nju je pokrenut dijecezanski postupak za beatifikaciju 2008. godine, a papa Franjo izdao je 2017. godine dekret o priznanju njezinih krjeposti koje je prakticirala u herojskom stupnju.

---

osjecam-svaki-dan-kad-sam-cula-gospu-nije-me-bilo-strah-1308708

[62] *Kronika ukazanja*, svezak II., str. 464.

Četvero međugorskih „vidjelaca“, koji su se nekako pokušali bar „upisati“ u duhovno zvanje, iz njega su se potom „ispisali“ i sretno se vjenčali. Troje od njih, Ivan u Bostonu, Vicka u Krehinu Gradcu i Marija u Monzi kod Milana, imaju još uvijek redovita dnevna „ukazanja“, dok druge „vidjelice“, Mirjana Dragićević udana Soldo, i Ivanka Ivanković udana Elez, nisu ni pokušavale prelaziti pragove duhovnih obitelji, zasnovale su vlastite obitelji. Prva ima „ukazanja“ svakoga drugoga u mjesecu i na svoj rođendan, 18. ožujka, a druga samo jednom godišnje, 25. lipnja! A Jakov Čolo od 12. rujna 1998. ima „ukazanja“ jednom godišnje, i to na Božić.

Zanimljivo, ovi koji žive u Međugorju imaju „ukazanja“ samo jednom godišnje, a ovi koji žive izvan Međugorja imaju svakodnevna „ukazanja“.

Imajući u vidu činjenicu da su brojni hercegovački dječaci pošli u sjemenište i postali redovnički ili biskupijski svećenici i brojne djevojčice postale redovnice, a da nisu imali, barem nije poznato, nekih ukazanja, poruka, tajni, susreta i razgovora s nadnaravnim pojavama, doima se čudnim da ni jedno od međugorskih „vidjelaca“ i „vidjelica“, koji su u svome mladenačkom životu imali neprebrojivo mnoštvo „ukazanja“, nije prigrlilo duhovni poziv. Ne samo ono dvoje koje nije nikada ni pokušalo, nego ni ono četvero za koje se ni njihova „pojava“ nije založila, nije se u duhovnom zvanju primilo, kada je već upisano, niti učvrstilo, kada se već neko vrijeme u njemu nalazilo. Je li i to jedan od „međugorskih plodova“?

„Ukazanja“ u prvih sedam dana u Međugorju

Budući da „Crkva Boga živoga“ jest „stup i uporište istine“ (1 Tim 3,15), sva su dosadašnja istraživanja „međugorskoga fenomena“ išla za tim da se ustanovi istina: jesu li ukazanja vjerodostojna ili nevjerodostojna? *Constat vel non de supernaturalitate divina?* Tomu je služila prva dijecezanska komisija u Mostaru: 1982.–1984., proširena komisija: 1984.–1986., komisija Biskupske konferencije u Zagrebu: 1987.–1990., komisija Kongregacije za nauk vjere u Vatikanu: 2010.–2014. te vrjednovanje same Kongregacije: 2014.–2016., kako je bio odredio papa Benedikt XVI.

A sve se našlo u rukama Svetog Oca Pape Franje.

Stajalište mjesnoga biskupa Pavla Žanića i njegova nasljednika kroz sve ovo vrijeme bilo je jasno i odlučno: nije riječ o vjerodostojnim ukazanjima Blažene Djevice Marije. Iako je ponekada bilo govora o tome da bi se ukazanja prvih dana mogla smatrati istinitima, a potom je nadošla „nadgradnja“ drugih, ponajviše nereligioznih elemenata, Ordinarijat je promicao istinu i s obzirom na te prve dane. Nakon što je presnimljeno i prepisano 16 audiokaseta razgovora pastoralnoga osoblja u župnom uredu u Međugorju, u prvih tjedan dana, s djevojčicama i dječacima koji su tvrdili da im se ukazala Gospa, s punim uvjerenjem i odgovornošću iznosimo razloge i zaključke o nevjerodostojnosti navodne pojave. A ako se prava Gospa, Isusova Majka, nije ukazala – kao što nije – onda su sve to samozvani vidioci, tobožnje poruke, tzv. vidljivi znak i navodne tajne.

Tih prvih sedam dana po redovitu računanju vremena mogu se odnositi na:

1. dan srijeda 24. lipnja 1981.
2. dan četvrtak 25. lipnja 1981.
3. dan petak 26. lipnja 1981.
4. dan subota 27. lipnja 1981.
5. dan nedjelja 28. lipnja 1981.
6. dan ponedjeljak 29. lipnja 1981. i
7. dan utorak 30. lipnja 1981.

U vrijeme svoje biskupske službe, najprije koadjutorske (1992./93.) potom ordinarijske (1993.–2020.), svojim propovijedanjem, objavljivanjem triju

knjiga (*Prijestolje mudrosti* 1995., *Ogledalo Pravde* 2001., *Isusova Majka* 2015.) i pedesetak marijanskih i mariooloških članaka, nastojao sam obrazlagati ulogu Blažene Djevice Marije u utjelovljenju i djelu Sina Božjega i Sina njezina, i njezin providnosni zagovor i pomoć cijeloj Crkvi kojoj je ona Majka po milosti.

U isto doba isticao sam, na crti svoga prethodnika sretne uspomene biskupa Pavla Žanića, nevjerodostojnost međugorskih ukazanja koja su do polovice 2024. dosegnula znamenku od skoro 56 tisuća. Ordinarijat je uvijek nastojao o tome izvješćivati Svetu Stolicu, napose svetoga Ivana Pavla II., Benedikta XVI., blažene uspomene, i papu Franju. Ovdje sažeto donosimo niz točaka iz tih prvih dana „ukazanja", koje nas u tu nevjerodostojnost duboko uvjeravaju.

Kontinuitet

Usporedbe radi, Božji je Sin, utjelovljen u krilu Blažene Djevice Marije i od nje rođen, proživio na ovoj zemlji 33 godine ili 12 tisuća dana. Od toga je javno djelovao i evanđeosku novozavjetnu Objavu iznio tijekom tri godine, što obuhvaća 1.095 dana. Bi li Blažena Djevica Marija mogla smućivati one koji vjeruju u njezina Sina, istinskim ukazanjem tijekom prvih sedam dana te lažju, obmanom nastavka 56 tisuća ukazanja tijekom sljedećih 15.713 dana? Je li takva mogućnost dostojna Svevišnjega, njegove božanske mudrosti i istinitosti, i Izabrane, Prečiste, Djevice uvijek razborite? Je li takvo ponašanje spojivo s temeljnim osobinama Boga, i zemaljske Majke njegova Sina, Bogorodice?

Tvrdnja da je jezgra, početak fenomena, nadnaravan događaj, morala bi sadržavati tumačenje što je s ostatkom. Kako razdvojiti međugorski fenomen na dva: prvi, početni, reći da je on vjerodostojan, nadnaravan, i drugi, najmanje 7.990 puta dulji, ustaljen, praktički trajan, i reći da on nije vjerodostojan, nadnaravan? Kako protumačiti da je mariofanski pohod prvih sedam dana bio povod protagonistima da ne stanu, nego da i dalje označuju zbivanja kao izravno djelovanje Neba; sve „tajne", „poruke", „pet stvari" – potječu iz kasnijega razdoblja, nakon „prvih sedam dana".

Ime koje je pojava priopćila ili koje joj se pridaje

Ni jedan „vidjelac" nije iskazao da se pojava u prvih sedam dana predstavila kao Kraljica mira. Da se to navodno dogodilo 28. ili 29. lipnja 1981., prvi je put ustvrđeno tek 27,5 godina kasnije: dr. Darinka Šumanović-Glamuzina to

je zapisala tek u prosincu 2008., pozivajući se da joj je to tada rekla Vicka Ivanković, iako Vicka to sama tada nije zapisala u svoj dnevnik, ni rekla župniku fra Jozi Zovki, ni biskupu Pavlu Žaniću 21. srpnja 1981., ni fra Tomislavu Vlašiću kada je zapisivao početke fenomena, ni fra Janku Bubalu 1983. kada ju je iscrpno intervjuirao da joj je tada objavljeno takvo ime. Kao što je prije raščlanjeno,[1] pojava je prvi put upotrijebila taj naslov 6. kolovoza 1981. Prema tomu, sve ako je prvih sedam dana autentično, u tom razdoblju nije objavljeno pod kojim naslovom bi se ukazanje trebalo častiti.

Mjesto navodnih ukazanja u prvih sedam dana nije isključivo Podbrdo iznad Bijakovića, ni župa Međugorje, jer je ubrojivoga sedmoga dana 30. lipnja 1981. petero djece imalo „ukazanje" u mjestu Cerno, izvan župe Međugorje, koje pripada župi Humac.[2] Prema tomu, u slučaju istinitosti ukazanja pojava se ne bi mogla nazvati posvojnim pridjevom, kao u Lurdu ili Fatimi: Gospa Lurdska ili Gospa Fatimska, dakle ni Gospa Bijakovićka, ni Gospa Međugorska, jer nije vezana samo uz ta naselja. Pojava jednostavno nije vezana uz mjesto, nego za osobe koje su tvrdile da su primile dar ukazanja Blažene Djevice Marije.

Zajednički nazivnik „vidjelaca"

Ni za „vidioce" ne postoji zajednički nazivnik, ni po danu prvoga zbivanja, ni po prebivalištu, ni po rodu.

Naime, prvoga dana „ukazanja" 24. lipnja 1981. događaju nije nazočilo dvoje kasnijih stalnih „vidjelaca": Marija Pavlović-Lunetti i Jakov Čolo. A drugoga dana pojavnosti, 25. lipnja 1981. „ukazanju" nije nazočio Ivan Dragićević. Dakle, tek od trećega dana, 26. lipnja 1981. može se govoriti o šestero djece koja tvrde da im se ukazala Gospa. Nadalje, Marijana Vasilj-Juričić i Jelena Vasilj-Valente (objaviteljica promjene nadnevka Gospina rođendana) postale su sedma i osma „vidjelica" tek godinu i pol kasnije, u jesen 1982.

Po prebivalištu, neka su djeca 1981. bila na ljetnim praznicima kod djeda i bake u Bijakovićima, inače su živjela i školu pohađala u Sarajevu (Mirjana Dragićević) i Mostaru (Marija Pavlović i Ivanka Ivanković). Dakle, nisu stalno živjeli u istom naselju. Stoga se ne može reći ni da se „BDM ukazala šestoroma djece iz Bijakovića".

---

[1] U poglavlju *Svetostolička komisija za Međugorje 2010.–2014.*

[2] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, 1. izdanje Jelsa, 1985., str. 44–45; 2. izdanje Međugorje, 1998., str. 55–56.

A dodatne „vidjelice“ Marijana i Jelena Vasilj i nisu iz Bijakovića, nego iz susjednoga naselja Međugorja.

Vicka kaže:

> „Kada smo prvi put vidjeli Majku Božju, bilo mi je šesnaest godina, bila sam najstarija od svih, ‘najveća’.“ [3]

Na dan 24. lipnja 1981. Vicki je bilo 16 godina, 9 mjeseci i 21 dan; Mariji 16 godina, 2 mjeseca i 23 dana; Ivanu 16 godina i 30 dana; Mirjani 16 godina, 3 mjeseca i 6 dana; Ivanki 15 godina i 3 dana i Jakovu 10 godina, 3 mjeseca i 18 dana.

Sadržaj i svrha

Koje bi se poruke ili pozive moglo izdvojiti kao privatnu objavu Blažene Djevice Marije danu u međugorskoj župi tijekom prvih sedam dana fenomena?

Dvoznačna pojava

Ukazana ženska, koja se navodno pojavila u Bijakovićima pa u Međugorju, ponaša se sasvim drukčije od istinske Gospe, Majke Božje, u ukazanjima koja je Crkva do sada priznala autentičnima. Redovito ne govori prva; čudno se smije; udaljuje se od teme kada joj se neko pitanje ne sviđa; nakon određenih pitanja nestaje, zatim se ponovo vraća; pokorava se „vidiocima“ i župniku da s brda siđe u crkvu, iako nevoljko. Nije sigurna koliko će se vremena ukazivati; dopušta nekima nazočnima da joj gaze po velu koji se vuče po zemlji, dopušta da joj se dodiruje odjeća i tijelo. Takva doista nije evanđeoska Gospa ni Djevica razborita! Na bogosloviji se uči da je razboritost životna mudrost kojom kršćanin, sjećajući se prošlosti, gledajući budućnost, uređuje svoj život i djelovanje u skladu s voljom Božjom uz pomoć milosti, tako da je ta mudrost kao neka voditeljica svega djelovanja.[4]

Čudan trepet

Jedan od „vidjelaca“, Ivan Dragićević, u razgovoru s kapelanom fra Zrinkom Čuvalom (1936.–1991.) kaže da je primijetio, prvoga dana, „trepet“ na

[3] Vicka Ivanković Mijatović – Michele Barone, *Mit Maria in Medjugorje: Zeugnis der bekanntesten Seherin von Medjugorje*, Hauteville, 2017., str. 25.

[4] Jordan Kunčić, *Katolička moralka*, IV. svezak, IV. izdanje, Zagreb, 1969., str. 5.

rukama pojave.[5] Kakav „trepet“? Takva primjedba može pobuditi ne samo jaku sumnju nego i duboko uvjerenje da to nije autentično ukazanje Blažene Djevice Marije, iako se pod tim imenom, navodno, predstavlja i to tek četvrtoga dana.[6]

Obljetnica neistinita

Navodna su ukazanja započela 24. lipnja 1981. Međutim, režiseri „međugorskoga fenomena“ odlučili su da se obljetnica ne slavi 24. nego 25. lipnja. Razlog takva izbora bio bi u tome što je 25. lipnja 1981. bilo, navodno, zajedno na „ukazanju“ sve šestero „vidjelaca“ probranih od više njih koji su se tih dana hvalili da su imali „ukazanja“. Pravu istinu, suprot Vicki Ivanković, kaže sâm Ivan Dragićević, koji tvrdi: „Prvu sam večer bio s njima, drugu nisam“.[7] Od šestero uobičajenih „vidjelaca“ Jakov Čolo prvi put bio je na „ukazanju“ tek drugoga dana.[8] Prema tomu nadnevak je obljetnice proizvoljan, netočan, krivotvoren.

Ne/vidljivo dijete

Figura, koja se navodno ukazuje kao žena, ima različite opise: neke „vidjelice“ vidjele su kao neko dijete prekriveno na rukama žene: Vicka i Ivanka Ivanković,[9] Mirjana Dragićević,[10] Ivanka to ponovo potvrđuje.[11] Ivan, međutim, niječe da je vidio dijete, dok je, naprotiv, lako mogao vidjeti iz daljine „oči“ i „trepavice“ ženskoga lika.[12]

---

[5] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981. I. Sivrić, *La face cachée de Medjugorje*, I., Saint-François du lac, Canada, 1988., str. 216.

[6] *Kaseta 7* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.

[7] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981. I. Sivrić, str. 214.

[8] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[9] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[10] *Kaseta 6* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.

[11] *Kaseta 11* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.

[12] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.

Varljivi znak

„Vidioci“ su od početka, od drugoga dana, tražili od svoje pojave neki „znak“ kao dokaz o vjerodostojnu ukazanju. Prema Ivanki, pojava je dala „znak“ o okrenutosti sata na Mirjaninoj ruci: „skroz se sat okrenuo“; „I ona je na satu ostavila znak“.[13] Više nego smiješno i čudovišno!

Ali redovito se događa da se, na vrlo čest zahtjev vidljiva znaka, svima pojava samo nasmiješi i nestane.[14] A ponekad se odmah vrati. U jednom trenutku upada vjernik imenom Marinko, koji vodi „vidioce“, sugerirajući im: ako „Gospa“ ne može dati znaka, „ištite od Spasitelja“.[15]

Ivanka je sigurna da će pojava ostaviti znak na brdu, možda u obliku vode.[16] Čeka se više od četiri desetljeća, nema nikakva znaka, ni vode, sve sama izmišljotina!

Neprotumačiva šutnja

Nije nikada jasno ukazuje li se pojava kao Gospa. U prvih sedam dana pojava ne poduzima nikakve inicijative, ne počinje govoriti prva.[17] Na pitanja „vidjelaca“ odgovara općenito, radije dvosmisleno, kimajući glavom,[18] odgađajući u budućnost, obećavajući čudo ozdravljenja i ostavljajući poruku za franjevce: „Nek čvrsto vjeruju“, tj. da se ukazala.[19]

Čudne poruke

Prvih dana, prema snimljenim razgovorima, ne vidi se nikakva svrha takozvanih ukazanja, ne opravdava se pojava, ne daje se nikakva posebna poruka ni za „vidioce“, ni za franjevce i vjernike župe, ni za svijet. A privatne su „poruke“ ove vrste:

Ivanki njezina majka, koja je umrla dva mjeseca prije toga (točnije: 27. travnja 1981.), šalje poruku: „Slušajte babu jer je stara“.

---

[13] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[14] *Kaseta 10* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.

[15] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[16] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[17] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[18] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[19] *Kaseta 11.* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.

Mirjani pojava kaže da je njezin pokojni „dedo dobro“, i da ona, njegova unuka „ode na groblje“.

Ivanka je čula od pojave motiv ukazanja u Međugorju: „Zato što ima puno vjernika“.

Vicka je čula da je pojava došla da se „narod pomiri“.[20]

Ivan je čuo poruku: „Vi ste najveći vjernici“.[21]

Jakov jednostavno kaže: „Ovako, kad ja postavim pitanje, ja u sebi mislim da će mi ona tako reć i ona mi rekne tako”.[22] Sve sami umišljaj i izmišljaj!

Lažna proročanstva o lažnim ukazanjima

Na Ivankino pitanje koliko će dugo još ostati i ukazivati se, pojava odgovara: „Koliko god vi hoćete, koliko god vi želite“.[23]

Mirjana kaže da će pitati pojavu koliko će se dana još ukazivati i onda dodaje kako joj iz nje neki glas govori da će se još ukazivati „2–3 dana“. To ponavlja još koji put.[24]

Na pitanje župnika o. Zovke kada će prestati „ukazanja“, Vicka odgovara: „Ja mislim isto kad bi mi rekli da nećemo više dolazit, a da nam ostavi tačno neki znak, sigurno da bi prestalo”.[25] Znači li to: budući da tražena „znaka“ nema već toliko godina, zato „ukazanja“ ne prestaju!?

Potom kategorična izjava pojave koja se „ukazala“ ne u Međugorju nego u susjednom Cernu, u utorak popodne, 30. lipnja 1981., da će se ukazivati još samo „tri dana“: 1., 2. i 3. srpnja 1981. U stvari, na pitanje župnikovo, koliko će se vremena još ukazivati, sve petero „vidjelaca“, osim Ivana, odgovaraju jednoglasno: „Tri dana“. [26]

Zatim pojava mijenja ideju i „ukazuje“ se uzastopno iz dana u dan troma „vidjelaca“ u skupini: Ivanu, Mariji i Vicki, a drugima troma jednom godišnje: Mirjani od 1982. godine, Ivanki od 1985. i Jakovu od 1998. Osim

---

[20] *Kaseta 1* – svi navedeni citati iz kasete 1 – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[21] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.

[22] *Kaseta 16* – razgovor o. Jozo Zovko – petero „vidjelaca“, utorak navečer, 30. VI. 1981.

[23] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[24] *Kaseta 14* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[25] *Kaseta 15* – razgovor o. Jozo Zovko – Vicka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[26] *Kaseta 16* – razgovor o. Jozo Zovko – petero „vidjelaca“, utorak navečer, 30. VI. 1981.

toga, dvoma spomenutih iz skupine pojava se „ukazuje“ jednom mjesečno od 2007. s „porukama“ svijetu: Mirjani točno 2. i Mariji 25. svakoga u mjesecu. Računajući mjesece i dane po gregorijanskom kalendaru.

Različite haljine

Iz razgovora s „vidiocima“ pojava se oblači na razne načine. Ona je imala haljinu

– prema Ivanu: „plave boje“ prvoga dana;[27]

– prema Ivanki: „kafe boje“ drugoga dana;[28]

– prema ostalim „vidiocima“: „sive boje“ (Jakov,[29] Mirjana,[30] Ivanka šestoga dana[31]);

– prema Vicki: „Gospa izgleda kao neka divna djevojka u dugoj sivkastoj haljini, od dvadeset godina, uvijek s nekim velom na glavi“;[32]

– prema Mariji: „dugačku sivu haljinu“.[33]

Dakle, ono što vjernika u svemu tom prikazu zbunjuje jest ne samo različitost izjava „vidjelaca“ s obzirom na same boje haljine, nego i činjenica da su svi njihovi iskazi zajedno u suprotnosti s liturgijskom ikonografijom koja u prikazu Blažene Gospe ne pozna mutne i nezasićene, nego jasne, nedvosmislene i žive boje.

Velika nervoza

Vidi se neka napeta nervoza u padanju „u nesvijest“ i na zemlju triju „vidjelica“, trećega dana, 26. lipnja 1981.: Ivanke, Mirjane i Vicke. „One su padale u nesvijest, meni ništa“, hrabri se Marija;[34] zatim u Vickinu škropljenju poja-

---

[27] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.

[28] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[29] *Kaseta 5* – razgovor o. Jozo Zovko – Jakov Čolo, subota popodne, 27. VI. 1981.

[30] *Kaseta 6* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981. Također *Kaseta 8* – razgovor o. Jozo Zovko – Jakov Čolo, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.

[31] *Kaseta 11* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.

[32] J. Bubalo, *Tisuću susreta*, 1. izdanje, str. 55; 2. izdanje, str. 69.

[33] „un vestito lungo colore grigio“ – https://www.ilsorrisodimaria.it/medjugorje-veggente-marija-pavlovic/

[34] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

ve blagoslovljenom vodom,[35] u upornu traženju vidljiva „znaka" za ljude da im vjeruju, trećega dana;[36] u ispitivanju kod liječnika u Mostaru,[37] u povratku u Mostar šestoga dana.[38]

Sablažnjivi dodiri

Nešto vrlo neobično i ozbiljno: pojava dopušta da joj neki iz mnoštva gaze ne samo njezin veo koji se proteže do zemlje,[39] nego i da joj dodiruju tijelo. Vicka je dotiče već drugi dan. „I kad je dirneš, velečasni, ovako, prsti odskoče".[40] Isto ponavlja Ivanka i dodaje da, dodirujući njezino tijelo, osjeća kao da je „vazduh, nekako kao svila, sve nam se odmiču prsti ovako, kad je diramo, sve se prsti odmiču".[41] Dali su i jednoj doktorici da se dotakne te pojave: „I, eto, ona je dirnila njenu haljinu".[42] Takve priče o dodirivanju navodna Gospina tijela, njezine haljine i gaženja njezina vela stvaraju u nama i osjećaj i uvjerenje da se radi o nečem nedostojnom, nevjerodostojnom i sablažnjivom. Samo možemo reći: To nije katolička Gospa! Ni Djevica razborita!

Namjerne manipulacije

Sugovornik „vidjelaca", fra Jozo Zovko, župnik, vrlo je nervozan jer ukazana pojava ne šalje poruke za svijet i za franjevce; zato što s „brda ukazanja" ne silazi u crkvu, gdje se nalazi njezin kip; štoviše, pita može li se Gospu „obvezat" – doslovno tako! – da se ukaže u crkvi.

O. Zovko: „Ali ovo me zanima, Mirjana, ako se Gospa ne pokaže u crkvi, možete li vi nju obvezat da ona se u crkvi pokaže, možda može, je li, šta misliš to?"

---

[35] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka i Vicka Ivanković i Marija Pavlović, subota prije podne, 27. VI. 1981.

[36] *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981. Također *kaseta 5* – razgovor o. Jozo Zovko – Jakov Čolo, subota popodne, 27. VI. 1981.

[37] *Kaseta 7* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.

[38] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

[39] *Kaseta 7* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.

[40] *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka Ivanković, Vicka Ivanković i Marija Pavlović subota prije podne, 27. VI. 1981.

[41] *Kaseta 11* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, nedjelja večer, 28. VI. 1981.

[42] *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

Mirjana: „Ne znam. Nismo o tome razmišljali uopće“.

O. Zovko ponavlja: „Ja mislim da bi mogla obvezati: ‘Gospe, tražim da mi se ukažeš u crkvi’, šta misliš?“

A onda Mirjana popušta i misli da bi „bilo isto bolje jer onda nas ne bi ni milicija ova tražila“.[43] I tako se manipulacijski „ukazanja“ premještaju u crkvu 1. srpnja 1981. Takvo „obvezivanje“ navodne Gospe da siđe u crkvu jest čin magije, a ne Kristova Evanđelja!

Zaključak

Blažena Djevica Marija uzor je i odjelotvorenje razboritosti. Razboritost se ostvaruje u tri faze: proučiti ili zrelo promisliti, prosuditi ili mudro odlučiti i primijeniti ili dosljedno provesti. Stječe se molitvom, poučljivošću i iskustvom. Kako se gore iznesene sastavnice „ukazanja“ u „prvih sedam dana“ mogu uskladiti s Onom koja je puna razboritosti?

Nakon komisijskih radova u Mostaru i u Zagrebu o „međugorskom fenomenu“ slijedile su doktrinarne izjave biskupa Pavla Žanića u Međugorju 25. srpnja 1987. i tadašnje Biskupske konferencije u Zadru 10. travnja 1991. Smisao izjave biskupa Žanića jest *Constat de non supernaturalitate* – jasno je da nije riječ o nadnaravnim pojavama i objavama, a Biskupske konferencije: *Non constat de supernaturalitate*, tj. na temelju dotadašnjega istraživanja ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama. Na temelju izloženoga i svega što je Biskupski ordinarijat u Mostaru istraživao može se mirno ustvrditi: *Constat de non supernaturalitate*, riječ je o nenadnaravnom.

[43] *Kaseta 14* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, utorak prije podne, 30. VI. 1981.

Fra Slavko Barbarić – duhovni voditelj

Mjesečnik Informativnoga centra *Mir* Međugorje ***Glasnik mira*** u broju 11/2010.[1] osvrnuo se na lik i djelo fra Slavka Barbarića u povodu desete obljetnice njegove smrti. Javili su se svojim člancima ili osvrtima:

fra Mate Dragićević, *Fra Slavko Barbarić – život i djelo*, str. 8–9.14;

fra Petar Ljubičić, *Neumorni i uzorni fratar i blažena duša,* str. 10-11;

don Mirko Barbarić, salezijanac, *Fra Slavkov se hod nije zaustavio*, str. 12–13;

fra Ivan Landeka, stariji, *Dat ću ti svoje misto na groblju*, str. 15;

fra Marinko Šakota*, Otkad sam počeo upoznavati fra Slavka, mnogo sam lakše razumijevao Krista i evanđelje,* str. 16–17;

s. Lidija Glavaš*, Pogled mu je k vrhuncima težio,* str. 18–19;

fra Mario Knezović, „*To je onaj što je po brdin oda*“, str. 34;

fra Miljenko Stojić, *U nebo zagledani,* str. 38. U svemu osam sudionika, 14 stranica teksta.

Naspram ovim napisima u kojima se uglavnom hvali osoba ili osoba i djelo pokojnoga oca Barbarića, pravedno je i pošteno čuti i drugu stranu medalje, koja će se na temelju njegovih rukopisa, zapisa i pisama izložiti, tako da čitatelji mogu nepristrano procijeniti koliko se takav lik i djelo može veličati s njegove redovničke i crkvene strane. Ograničavamo se uglavnom na ono razdoblje kada je on po dekretu bio međugorski kapelan, od 17. kolovoza 1984. do 6. rujna 1985. i na sva ostala njegova izmicanja pastoralnim dekretima u drugim župama i nezakonitu pastoralnom zalaženju u spomenutu župu. Međugorski se fenomen samo usputno spominje, kao lakmus-kušnja, gdje je otac Barbarić pokazivao boje svoga karaktera.

Kratka biografija

Slavko Barbarić rođen je u Dragićini kod Čerina, 11. ožujka 1946. kao četvrto od šestero djece. Osnovnu je školu pohađao u Čerinu, a sjemenišnu

[1] https://www.medjugorje.hr/files/file/glasnik-mira/glasnik-11-2010s.pdf

gimnaziju u Dubrovniku (1961.–1965.). U novicijat Hercegovačke franjevačke provincije stupio je 14. srpnja 1965. Filozofsko-teološki studij počeo u Visokom, nastavio u Sarajevu, a završio i diplomirao u Schwazu u Austriji (1966.–1971.). Svečane zavjete položio je u La Verni 17. rujna 1971. Zaređen je za svećenika u Reutteu u Austriji 19. prosinca 1971. Kao član franjevačke zajednice u Frohleitenu u Austriji, pastoralno je djelovao u mjestu i pohađao Bogoslovni fakultet u Grazu gdje je magistrirao iz pastoralne teologije 1973. godine. Prema dekretima Biskupskoga ordinarijata otac je Barbarić djelovao u Čapljini, u Mostaru, u Međugorju, u Blagaju i na Humcu. Preminuo je na brdu Križevcu, 24. studenoga 2000. kao nezakonito nastanjeni dušobrižnik u međugorskoj župi. Pokopan je u mjesnom groblju Kovačici. Srednja škola u Čitluku naslovljena je njegovim imenom: dr. fra Slavko Barbarić.

Jurisdikcije i kontradikcije

Da odmah napomenemo s obzirom na pojmove. U *Zakoniku kanonskoga prava* iz 1917. redovito se rabi izraz jurisdikcija, *iurisdictio,* ovlast, koju biskup podjeljuje svećeniku radi ispovijedanja. U *Zakoniku kanonskoga prava* iz 1983. ne nalazimo više pojam *iurisdictio,* nego *facultas,* ovlast ili dozvola za ispovijedanje. Ali u praksi i nakon 1983. ostao je izričaj jurisdikcije. Kanonska je misija posebno crkveno poslanje kojim biskup ovlašćuje nekoga svećenika da dušobrižnički, župnički, djeluje u jednoj župi vršeći službu naučavanja ili propovijedanja, službu dijeljenja sakramenata i upravljanja župom. Ili župnoga vikara – kapelana u ovisnosti o župniku.

Čapljina, 1973.–1978. Provincijalat traži potrebnu jurisdikciju i kanonsku misiju od Ordinarijata za oca Barbarića kao kapelana u Čapljini, 18. rujna 1973. Ordinarijat mu daje ovlast ispovijedanja i kanonsku misiju 22. rujna 1973. U Čapljini je ostao do 1978. Te je godine otišao na studij u Freiburg, gdje je proboravio više godina.

Mostar, 1982.–1984. Provincijalat oca Barbarića predlaže za kapelana u Mostaru, 10. srpnja 1981. Ordinarijat mu podjeljuje kapelanske ovlasti definitivnim dopisom 18. kolovoza 1981. Službu je preuzeo tek 1982.

U Freiburgu je studirao psihologiju, a usporedno je radio i doktorat iz religiozne pedagogije koji je obranio 1982. Iste je godine postigao i naslov psihoterapeuta.[2] Pod datumom 4. studenoga 1982. međugorski kroničar o. Vlašić zapisao je u župnu kroniku: „Na večeru kasno stigao nam je novope-

[2] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 8.

čeni doktor fr. Slavko Barbarić. Došao je pravo k nama, jer mu je, kako reče, ovdje srce ostalo“.[3]

Neposlušan i neistinoljubiv

Od 1982. do 1984. otac je Barbarić dekretiran da djeluje kao duhovni pomoćnik u Mostaru. Bio je posebno zadužen za vjeronauk mladima, studentima. *Glasnik mira* piše:

> „Zbog poznavanja glavnih europskih jezika i neizmjerne ljubavi prema Majci Božjoj, još dok je bio u Mostaru svaki je slobodni trenutak posvećivao radu s hodočasnicima u Međugorju“.[4]

Dakle, umjesto da sav svoj rad i dan posveti mostarskomu pastoralu, brojnoj mladeži i katoličkim studentima, on „svaki slobodni trenutak“ hrli u Međugorje i provodi sate i dane s „hodočasnicima“. Za te svoje slobodne izlete i prelaženje u drugo dušobrižničko područje, za koje nije bio određen, nikada nije pitao Biskupski ordinarijat. Sve je radio po svojoj samovolji. U kontradikciji sa svojom jurisdikcijom i kanonskom misijom!

On u jednome svom pismu 1997. kardinalu Vinku Puljiću piše da je u Međugorju „pastoralni radnik“ već petnaest godina, tj. od 1982.[5] Za Mostar dekretiran, u Međugorju djelatan.

Kada se pojavio na Ordinarijatu 14. rujna 2000., razgovarali smo i o toj njegovoj nekadašnjoj „službi“ u Mostaru. Preuzimam iz svojih bilježaka:

– Ti se pozivaš da Ti je kardinal Kuharić dao dozvolu da radiš u Mostaru?, rekoh mu. On će na to:

– Biskup mi Žanić nije dao potvrdu da držim seminare u Mostaru, 1982.–1984. Otišao sam kardinalu Kuhariću i Kardinal mi je izdao potvrdu koju sam dao mostarskoj policiji.

Uzvratio sam mu:

– Ne vjerujem da se kardinal Kuharić miješao u jurisdikciju drugoga biskupa. Donesi mi fotokopiju te Kardinalove potvrde!

– Nisam ostavio fotokopiju, odgovorio je.

– Lako je doći do fotokopije na Duhovnom stolu u Zagrebu! I ništa od toga. Samo još jedna puka neistina!

---

[3] *Kronika ukazanja*, svezak I., 1982., str. 289–290.

[4] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 8–9.

[5] Pismo fra Slavka Barbarića kardinalu Vinku Puljiću, 11. siječnja 1997., kopija u Arhivu Biskupskoga ordinarijata u Mostaru (ABOM).

Međugorje, 1984.–1985. Provincijalat je predložio oca Barbarića za župnoga vikara u Međugorju 16. kolovoza 1984. Biskup je Žanić, ne znajući za njegovo dvogodišnje izbivanje iz Mostara, niti za tu njegovu „potvrdu" od kardinala Kuharića, odobrio premještaj i podijelio mu potrebne pastoralne ovlasti istoga dana.

Novi je kapelan u Međugorju naslijedio o. Tomislava Vlašića i ubrzo postao „duhovni voditelj" djeci, „vidiocima",[6] odnosno kako on sam piše u kronici 2. rujna 1984.:

> „Ostajem ovdje, nadam se Božjom providnošću izabran, da nastavim voditi ono što je ovdje postala tradicija".[7]

I preuzeo je pisanje župne kronike, osobito o „ukazanjima". Kronika je u fotokopiji redovito dostavljana Biskupskomu ordinarijatu u Mostaru.

Pod istim nadnevkom, **2. rujna** [1984.], novi je kroničar zapisao o svom prethodniku:

> „Ne mogu a da se ne osvrnem na ono što se danas dogodilo. Fra Tomislav Vlašić je premješten u Vitinu. Oprostio se danas na pučkoj misi. Sva je crkva bila dirnuta i u suzama. I s pravom. Tomislav ostaje u povijesti ovih ukazanja svijetli lik. Zaista je bilo proročki i junački doći nakon zatvaranja fra Joze Zovke i nastaviti posao. Koliko je utrošio truda i muke, koliko pastoralne razboritosti i molitve, to nikada nitko neće moći pravo ocijeniti. Milost ga je Božja izabrala i poslala. On je odgovorio i djelovao. Svojim pastoralnim i duhovnim iskustvom kanalizirao je onaj veliki izvor koji je provreo na dan ukazanja. Jednako mudro pun Duha Božjega vodio je vidioce, župu i hodočasnike. Uza sve pozitivno djelovanje svaki se dan morao boriti s napadima i opasnostima koje su htjele uništiti ovo što se događa u Međugorju".[8]

Nije ovo jedino mjesto gdje se zajedno spominju tri korifeja međugorskoga fenomena: Barbarić, Vlašić, Zovko.

Na Barbarićev prikaz primijetili bismo sljedeće.

Prvo, otac Barbarić dokazano nema pravo kada ovako uzdiže svoga kolegu oca Vlašića, koji je „proročki i junački" došao nakon zatvaranja fra Joze Zovke u Međugorje, jer je i o. Vlašić sve činio na svoju ruku, bez pitanja i odobrenja Biskupskoga ordinarijata. Njegov je boravak i djelovanje u Međugorju kanonski zatraženo i odobreno tek godinu dana kasnije.[9]

---

[6] I. Sivrić, *La face cachée de Medjugorje,* St. Francis-du-Lac, Kanada, 1988., str. 41.

[7] *Kronika*, svezak III., str. 5.

[8] *Kronika,* svezak III., str. 3.

[9] *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske*, br. 2/2008., str. 80

Drugo, oca su Barbarića radikalno opovrgnuli događaji koji su slijedili: otac Vlašić nije ostao „u povijesti ovih ukazanja svijetli lik", jer su ga 2008. kao tvrdoglava neposlušnika njegovi vrhovni poglavari otpustili iz Reda Manje braće i zabranili svim franjevcima u talijanskim i hrvatskim franjevačkim provincijama da ga primaju pod svoj krov pod sankcijom gubitka službe,[10] a na njegovu vlastitu molbu, Sveta ga je Stolica razriješila svih svećeničkih dužnosti i obveza, uključivši i celibat, zabranjujući mu bilo kakve izjave o „međugorskim ukazanjima".[11] Konačno, 2020. izopćen je iz jedinstva s Katoličkom Crkvom. Očito su bili duboki razlozi za takve krajnje sankcije. Kao da se „svijetli lik", suprotno Barbarićevu neistinitu proroštvu, pretvorio u „mračni" lik.

Zapisničar otac Barbarić nastavlja 2. rujna 1984. u *Kronici*:

> „Svjedok sam kao nitko drugi, jer sam s njim punih 13 mjeseci bio zajedno u sobi… Samo kad se sjetim svih napada sa strane Ordinarijata, onda imam dovoljno razloga kazati: I Tomislavovo ponašanje i odgovori i postavljanje prema biskupu, molitve i postovi unatoč svim ocrnjivanjima su jedan od dokaza da je ovdje – Kraljica Mira".[12]

Doznajemo, evo, iz vlastitih usta i pera oca Barbarića da je on osobno, dok je formalno bio duhovni pomoćnik u Mostaru, s ocem Vlašićem „punih 13 mjeseci bio zajedno u sobi", u Međugorju bez znanja i odobrenja Ordinarijata, a vjerojatno i Provincijalata. Vlašićevo ponašanje za novoga je kapelana Barbarića dokaz da je „ovdje – Kraljica Mira". Temeljiti „ukazanja" na necrkvenu ponašanju međugorskih neposlušnika oca Vlašića i oca Barbarića može biti samo izravan dokaz da su „ukazanja" bez ikakva temelja, kao što su, uostalom, izjavile i biskupske komisije, i mjerodavni biskupi, i Biskupska konferencija!

Zbog necrkvena ponašanja kapelana Barbarića biskup je Žanić još 3. siječnja 1985. zatražio od Provincijalata da ga se premjesti iz Međugorja. Nije na to bilo pisana pozitivna odgovora. Biskup je intervenirao još jednom, 30. siječnja 1985., ali se opet oglušio i otac Barbarić i Provincijalat.

Pod datumom **30. siječnja 1985**. otac Barbarić bilježi u *Kroniku*:

> „Provincijalat je poslao dopis od 29. siječnja 1985. br. 55 u kojem saopćuje da fra Slavko Barbarić po Biskupovom zahtjevu treba biti

---

i br. 2/2009., str. 181.

[10] Pismo Generala Reda manje braće provincijskim ministrima Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Italije, *Službeni vjesnik*, 2/2009., str. 180.

[11] *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 179.

[12] *Kronika*, svezak III., str. 4.

premješten iz Međugorja. Poslali su i fotokopiran Biskupov dopis br. 1/85. od 3. siječnja. Dakle, njegov prvi dopis ove godine. Zanimljivo je da je Provincijalat čekao, skoro pun mjesec dana da saopći fra Slavku Biskupov zahtjev. Tu mu se savjetuje da ode Biskupu i s njim razgovara u duhu sv. Franje. Ostali smo svi pogođeni, ali ne iznenađeni ovim dopisima".[13]

Dok su Ordinarijat i Provincijalat poduzimali odluke o premještaju, izričito je intervenirala „međugorska pojava", objavljujući preko „vidjelaca" osobnu želju koju je otac Barbarić razumio kao „dekret", mimo svakoga crkvenoga *ususa*, da fra Slavko ostane kao „voditelj" svih pojedinosti i bilježaka, kao kroničar župe, dok ne prestanu „viđenja". Naime **3. veljače 1985.** otac Barbarić u župnoj *Kronici* donosi vlastitu bilješku o sebi samome:

> „Viđenje je bilo kao i obično. Večeras nešto kraće nego ovih dana. Samo dvije minute. Prisutni su Marija, Ivan i Jakov. Bila je poruka za fra Slavka, kako je obećano jučer u viđenju. Izrečena je preko Ivana. Glasi kako slijedi: 'Ja bih željela da Slavko ostane ovdje, da vodi sve pojedinosti i bilješke da na kraju moga dolaska imadnemo jednu preglednu sliku o svemu. Ja ću moliti ovo vrijeme za Slavka napose i za sve koji rade u ovoj župi'."[14]

„Pojava" se ne osvrće na odluke crkvenih poglavara o premještaju neposlušna kapelana, nego izražava svoju „želju" da fra Slavko ostane kao stalan svećenik i određuje ga da „vodi sve pojedinosti i bilješke da na kraju moga dolaska imadnemo jednu preglednu sliku o svemu".

Kapelan se Barbarić stao grčevito držati „želje" koju izražava ta nepriznata pojava. Pokazalo se da od toga nije ništa istina, nego sve sama utvara fra Slavkova i manipuliranih „vidjelaca". Otac će Barbarić 2000. godine umrijeti, a „ukazanja" će se nastaviti istom svakodnevnom učestalošću. I nije poznato tko je, nakon toga, zadužen za „voditelja svih pojedinosti" i bilježničara „pregledne slike" događaja do prestanka „viđenja", kako ih fra Slavko redovito naziva.

Pod datumom **4. veljače 1985**. otac Barbarić zapisuje:

> „Danas je fra Slavko razgovarao sa fra Jozom Pejićem i sa biskupom Pavlom Žanićem. Sav razgovor sa fra Jozom se može svesti na nekoliko točaka:

---

[13] *Kronika*, svezak III., str. 238–239.

[14] *Kronika*, svezak III., str. 247; R. Laurentin, *Dernières nouvelles*, 3 (1985.) francuski: str. 25–26; talijanski: str. 29–30.

– On je spreman učiniti za Međugorje sve što može;
– Prigovara da smo mi koji ovdje djelujemo premalo kontaktirali s Biskupom i da nismo ni najmanje njegove zahtjeve slušali, što bi njemu – Provincijalu – olakšalo manevre;
– I zadnji argumenat svega jest, da je Biskup koji govori riječ najodgovorniji i on može bez navođenja razloga premještati".[15]

A iz razgovora s biskupom bilježimo ovu fra Slavkovu:

„Priznao je s jedne strane da nema protiv fra Slavka još težih dokaza kao protiv fra Tomislava Vlašića, ali da i fra Slavko za svaku stvar ima deset tumačenja".[16]

Podsjetit ćemo se još na tu biskupovu karakteristiku Barbarićeva ponašanja.

Evo i intervencije splitskoga nadbiskupa s obzirom na nepremještaj. Pod datumom **5. veljače 1985.** fra Slavko piše kako je nadbiskup Franić u Dubrovniku,

„3. veljače 1985., molio usmeno biskupa Žanića da ne razmješta osoblje. Biskup Žanić je rekao: Hvala!"[17]

Ne samo nadbiskup Franić, nego se i navodna međugorska noćna pojava ponovo zauzela za svećenike, da ih biskup ne „progoni". Dne **6. veljače** u 23 sata, uru prije ponoći s Križevca šalje poruku preko „vidioca" Ivana biskupu Žaniću:

„Oče, nemojte progoniti moje svećenike, glasnike Božje riječi, ako već u moj dolazak ne vjerujete i moje vjesnike preko kojih dajem poruke i vodim ih u život. Oče dragi, poslušajte moje riječi i zauzmite stav. Počnite raditi".[18]

Otac je Barbarić razgovarao s biskupom Žanićem na Humcu **5. svibnja 1985**. i zabilježio:

„Razgovor je trajao oko 15-tak minuta, a sadržaj i povod je moj premještaj. Biskup je odlučno još uvijek za to da ja budem premješten".[19]

Posebna je uvučenost dr. fra Slavka Barbarića u razrješenje afere oko omotnice Ivana Dragićevića, 1985. godine, s obzirom na „veliki znak", od kojega nije bilo ništa osim naivna najavljivanja i Barbarićevih neistina. Vidi o tome opširnije objavljene članke,[20] koji se ovdje objavljuju s određenim dopunama.

---

[15] *Kronika,* svezak III., str. 249–250.
[16] *Kronika*, svezak III., str. 252.
[17] *Kronika*, svezak III., str. 256.
[18] *Kronika,* svezak III., str. 265.
[19] *Kronika*, svezak III., str. 484.
[20] „Veliki znak – veliki uzmak", *Ogledalo Pravde,* Mostar, 2001., str. 102–108; „Dvosmisle-

Blagaj, 1985.–1988. Biskup po treći put inzistira, pismom od 20. srpnja 1985., da se otac Barbarić premjesti. O tome fra Slavko piše **26. VII. 1985**. u *Kronici* da je došao tajnik Provincije i

> „donio zahtjev od biskupa Žanića da se mene premjesti u roku od tjedan dana. Dekret je potpisan 20. srpnja 1985, pod brojem 589/85. Razlog je što se nisam držao uredaba i naredaba koje sam navodno dao kod zadnjeg razgovora“.[21]

Sada počinje grčevita borba protiv dekreta i premještaja, jer je otac Barbarić uvjeren: ako on ode iz Međugorja, Međugorje će biti razoreno. Pod datumom **27. srpnja 1985**. piše:

> „Već su počele dolaziti reakcije na Biskupovo pismo. Mnogi su se fratri uzbunili i već mnogi vjernici. Razgovarali smo nakon večere fr. Tomislav Vlašić, Jozo Zovko, Ljudevit Rupčić, Dobroslav Stojić, ja i kasnije se pridružio župnik […]. Dogovorili smo se da o tome treba razmišljati. U svakom slučaju treba nešto poduzeti, jer odgovornost je na nama za ove događaje. Konkretni koraci su objaviti stav fratara, možda pokupiti potpise, pa poći Provincijalu, te Biskupu, angažirati javnost saopćujući očite namjere Biskupove da ovo sve uništi“.[22]

Pod datumom **28. srpnja 1985**. o. Barbarić piše da je p. Gianni Sgreva (1949.) razgovarao s provincijalom, koji mu je

> „rekao da on ima i drugih koje može staviti, a da sam ja imao svoju dužnost za seminare i mlade, ali da sam sve ostavio i ‘pobjegao’ u Međugorje.“ I nastavlja: „Ako najesen prihvate Međugorje oni koji će nijekati sve i biti ‘poslušni’, postoji zaista opasnost da se sve razruši“.[23]

– Iz ove je rečenice vidljivo kolika je fra Slavkova vjera u nadnaravnost međugorskoga događaja, a kolika u vlastitu stručnost i sposobnost oko uzdržavanja međugorskoga fenomena!

Dana **1. kolovoza 1985**. Barbarić piše u *Kronici:*

> „Mnogi me pitaju što je sa mojim premještajem. Pravoga odgovora nema još nitko od nas. Svi osjećamo da treba nešto činiti, ali što i kako. U svakom slučaju treba posao u Međugorju biti nastavljen i to pod svaku cijenu. Ne smije se izdati“.[24]

---

ne igre oko ‘Velikoga znaka’“, *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske*, br. 3/2009., str. 270–279.

[21] *Kronika*, svezak IV., str. 723.

[22] *Kronika*, svezak IV., str. 726–727.

[23] *Kronika*, svezak IV., str. 730–731.

[24] *Kronika*, svezak IV., str. 741.

Fra Slavko se Barbarić oslanja čak na „unutarnji govor“ don Stefana Gobbija (1930.–2011.) da će ipak moći ostati u Međugorju, a pogotovo „dokle Gospa bude htjela“. Pod datumom **6. kolovoza 1985.** bilježi:

> „Prije podne se pozdravio sa mnom don Gobbi. Rekao je da će doći koncem listopada i da mu se čini da je imao nutarnji govor, da ću ja moći ostati. Jedno znam: dokle Gospa bude htjela naći će se načina da ostanem i služim. Ne smatram se neophodnim ovdje, to bi bila neistina i preuzetost, ali je neophodno služiti“.[25]

Otac Barbarić **17. kolovoza 1985**. piše:

> „Ljudi me sve češće pitaju kad ću ići iz Međugorja. Ništa ne odgovaram. Vidjet ćemo!“[26]

Provincijalat je 5. rujna 1985. predložio oca Barbarića za kapelana u Blagaj. Ordinarijat je to odobrio 6. rujna 1985. Fra Slavko bilježi u međugorsku *Kroniku* pod danom **6. rujna 1985**.:

> „Mene su premjestili u Blagaj. Znam da je to po traženju Biskupovu. Što mogu ako sam pogriješio što sam nastavio vjerovati i djelovati u smislu osvjedočenja! Ja osobno nisam mogao drugi put izabrati. Ako sam zbog ovoga kriv, onda moja ‘krivica’ nije zaslužila ovakve poteze. Međutim, onaj određuje tko ima vlast! Pa neka i bude! Znam bit će problem zbog talijanskog i francuskog, ali će se valjda opet nekako stvari srediti. Fra Tomislav Vlašić će biti rasterećeniji u Vitini, jer dolazi još jedan kapelan – fra Ante Perković. Fra Jozo Zovko je sada bliže, naime u Tihaljini, i on će moći više pomagati. Bogu hvala!“[27]

Tu je opet na okupu međugorska „trojka“: fra Jozo Zovko iz Tihaljine, fra Tomislav Vlašić iz Vitine i fra Slavko Barbarić iz Blagaja! Ali se fra Slavko ne da iz Međugorja.

Biskup je intervenirao još i 10. rujna 1985. i zatražio da fra Slavko mirno napusti Međugorje.

U *Kronici* **20. rujna 1985**. Barbarić bilježi:

> „Bit ću u Međugorju koliko to bude Gospa htjela, jer je moja prisutnost ovdje na svoj način čudnovata“.[28]

On je odlučan u slušanju „poruka“ svojih „vidjelaca i vidjelica“, a ne svojih redovničkih i crkvenih poglavara!

---

[25] *Kronika*, svezak IV., str. 752.

[26] *Kronika*, svezak IV., str. 789.

[27] *Kronika*, svezak IV., str. 850–851.

[28] *Kronika*, svezak IV., str. 901.

Ipak je u nedjelju 22. rujna 1985. imao sv. Mise na Buni i u Blagaju. Ali se opet vratio u Međugorje, jer mu je blagajski župnik rekao da može ostati cio tjedan. Pita se kako će biskup biti zadovoljan ovakvim „premještajem“.[29] I on sam takav „premještaj“ stavlja pod navodnike, i sam uvjeren da „za svaku stvar ima deset tumačenja“. Kroz to vrijeme svoga „kapelanovanja“ u Blagaju otac Barbarić često ide u Međugorje i propagira međugorski fenomen. Vodi župnu *Kroniku.* Neumorno piše. Obilazi svijetom zajedno s pojedinim „vidiocima“. Tumači svijetu „poruke“.

Glasnik mira o tome ovako:

> „Da ga zaštiti od komunističkog progona, uprava Provincije premješta ga službeno u Međugorje gdje ostaje do rujna 1985. godine. I tu smeta službenim strukturama, te ga se opet službeno premješta, ovaj put u Blagaj za župnog vikara gdje formalno ostaje od 1985. do rujna 1988. godine. Tijelom i na papiru je u Blagaju, ali duhom i srcem, a onda i tijelom, i nadalje u Međugorju u službi mnogobrojnih hodočasnika i svih potrebitih ljudi“.[30]

Čini se da nitko nije bolje prikazao fra Slavka dušobrižnika kao crkvenoga neposlušnika kao taj tekstopisac: „Tijelom i na papiru u Blagaju, ali duhom i srcem, a onda i tijelom, i nadalje u Međugorju“. Eto kontradikcije! Oteo se buntom i neposluhom „službenim strukturama“. I sada bi ga zato trebalo kovati u zvijezde! Da nam bude uzorom redovničkoga i crkvenoga života!

Humac, 1988.–1991. Nakon što je proveo „na papiru“ u Blagaju tri godine, a „tijelom“ u Međugorju, Provincijalat predlaže fra Slavka za kapelana na Humac, 15. rujna 1988. Biskup odobrava premještaj odmah sutradan. Formalno je kapelan na Humcu, a uglavnom djeluje u Međugorju. O tome opet čitamo u *Glasniku mira:*

> „Od 1988. do 1991. pomoćnik je meštra novaka na Humcu gdje ujedno obnaša i službu župnog vikara. No i u to vrijeme najviše je u Međugorju među hodočasnicima, ali, zanimljivo, uvijek je stizao obaviti svoje dužnosti na Humcu“.[31]

To znači: po biskupovu dekretu župni vikar na Humcu, po redovničkoj odredbi pomoćnik meštra novaka, a po svojoj vlastitoj samovolji „najviše je u Međugorju među hodočasnicima“. I čovjek stiže obaviti sve „svoje dužnosti“. Nije samo „zanimljivo“, kako piše *Glasnik*, nego pravo „čudo“, i humač-

[29] *Kronika*, svezak IV., str. 908.

[30] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 9.

[31] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 9.

ko i međugorsko! Uostalom i on je sam priznao i zapisao, **20. rujna 1985**., da je njegova „prisutnost ovdje na svoj način čudnovata".

Ponovo predložen za Humac, 1991., ali o. Barbarić prelazi u Međugorje, 1991.–2000. Provincijalat je u *Tabuli personarum – Rasporedu osoblja* predložio fra Slavka opet na Humac 24. srpnja 1991. Biskup je Žanić odobrio premještaj načelno: 30. srpnja 1991., a 2. rujna izdao dekret.[32]

Godine 1991. fra Slavko na svoju ruku prelazi s Humca u Međugorje, bez biskupova znanja. *Glasnik mira* i o tome:

> „Početkom rata u Bosni i Hercegovini, kada većina starijih fratara kao prognanici odlaze u Tučepe, pojavio se problem ispovjednika u Međugorju. Na usmeno odobrenje tadašnjeg provincijala, pok. fra Drage Tolja, fra Slavko preseljava u Međugorje i ostaje sve do svoje smrti, koja ga je zatekla u petak u 15,30 sati 24. studenoga 2000. […]".[33]

Biskupski ordinarijat o tome uopće nije bio obaviješten, a kamoli da bi izdao dekret fra Slavku za dušobrižničko djelovanje u Međugorju, što je bilo nužno. Agresorski rat bjesni u Hrvatskoj i BiH. Na Ordinarijatu je biskupska smjena, 1992./93.

Od 1993. nadalje više je dopisa razmijenjeno između Ordinarijata i oca Barbarića, a da novi biskup nije postavio pitanje njegova legalna djelovanja u župi, u uvjerenju da fra Slavko ima uredan dekret.[34]

Gubitak ispovjedne ovlasti i kanonske misije. Biskup je zatražio od Provincijalata da fra Slavko bude premješten iz Međugorja 1999. godine. Budući da je već godinama bez pastoralnoga dekreta u Međugorju, a ni tada nije htio otići iz župe, biskup mu je proglasio prestanak ovlasti ispovijedanja na području hercegovačkih biskupija, počevši od 20. veljače 2000.

Fra Slavko je u međuvremenu zatražio od biskupa reviziju dekreta, 7. veljače 2000. Biskup mu je još jednom potvrdio svoju odluku, 9. veljače 2000., tj. da će mu prestati ispovjedna ovlast naznačena dana ako ne ode iz međugorske župe.

Fra Slavko je uputio utok na rimske dikasterije. Kongregacija za evangelizaciju naroda tražila je od biskupa podatke o fra Slavku dopisom od 27. ožujka, a biskup je odgovorio 8. travnja 2000. zadržavši svoje stajalište, dok ne dođe fra Slavkov potpis na *Izjavu o posluhu* i konkretan posluh da se udalji

---

[32] *Mir i dobro*, br. 3/1991., str. 18.

[33] *Glasnik mira,* br. 11/2010., str. 9.

[34] Tako 25. srpnja 1997. naslov: „'Obljetnica ukazanja' bez Ordinarija", *Ogledalo Pravde*, str. 239–244. Vidi također str. 101.

iz Međugorja. Fra Slavko je *Izjavu o posluhu* potpisao 20. lipnja 2000., ali se nije dao iz Međugorja. Potvrđen mu je još jednom prestanak ispovjedne ovlasti na području hercegovačkih dijeceza, 30. kolovoza 2000.:

> „U skladu s dosadašnjim relevantnim dopisima ovog Ordinarijata, posebno s dopisom od 21. veljače ove godine, prot.: 203/2000., ovim Vas obavještavam da u hercegovačkim biskupijama, napose u Mostarsko-duvanjskoj dijecezi,
>
> 1) nemate nikakve pastoralne službe, napose ne u Međugorju;
>
> 2) nemate ovlasti ispovijedati vjernike u Hercegovini;
>
> 3) nemate pravo ni na pastoralnu službu ni na ovlast ispovijedanja samim potpisom *Izjave o poslušnosti,* od 20. lipnja ove godine, dok se prijedlozi o Vašoj eventualnoj pastoralnoj službi ne suglase između Provincijalata i Ordinarijata.
>
> Ako želite znati što je posrijedi, možete doći na Ordinarijat na razgovor, u kojem ću Vam protumačiti što budem znao i što se Vas tiče, a što pretpostavljam da i Vi dobro znate. Upozoravam Vas, ako budete nastavili u bilo kojoj formi pastoralno djelovati u Međugorju ili bilo kojoj drugoj hercegovačkoj župi, uslijedit će druge kanonske mjere".[35]

Fra Slavko se doista pojavio na Ordinarijatu 14. rujna 2000. Razgovarali smo od 16.00 do 17.00. Bilo mu je teško što nema ovlasti ispovijedati, ali nije popuštao da ode iz Međugorja.

> – Kako možeš ostati u Međugorju na temelju „Gospina dekreta", i raditi „na crno"?
>
> Fra Slavko: Ne znam kako je do toga došlo, ali ja sam prešao u Međugorje, kad su fratri otišli u Tučepe, 1991., kad su četnici bili u Dubravama.
>
> – Ispovijedaš li?
>
> Fra Slavko: Ne ispovijedam.

Ni nakon toga razgovora fra Slavko se nije dao iz Međugorja.

Svršetkom listopada 2000. još jednom mu je potvrđeno da ostaje bez ispovjedne ovlasti i kanonskoga poslanja:

> „S obzirom na kanone koje sada navodite, i s obzirom na pismo koje ste mi prije uručili, jasno sam Vam više puta pisao i u više navrata

[35] Biskupovo pismo fra Slavku Barbariću, 30. kolovoza 2000., prot. 1244/2000; kopija u ABOM.

obrazlagao da Vi u ovoj biskupiji – prema *Zakoniku kanonskoga prava* i odlukama mojih prethodnika – imate ispovjednu jurisdikciju vezanu uz crkvenu službu. Budući da ste na svoju ruku, bez znanja i odobrenja ovog Ordinarijata, napustili crkvenu službu u prethodnoj župi i samovoljno došli u Međugorje prije više godina da pastoralno djelujete, Vi ste se, po sebi, zbog takva neposluha, lišili ispovjedne jurisdikcije. To sam Vam sve protumačio i u više pisama, i proglasio u službenom glasilu *Vrhbosni*, 1/2000, str. 65.

Vi ste i u *Izjavi o posluhu,* od 20. lipnja prošloga, potpisali da Vam ispovjedna ovlast ovisi o crkvenoj službi.

Vi ni sada nemate nikakve pastoralne službe u ovoj dijecezi, jer nakon ovakve Vaše višegodišnje zloupotrebe ne prihvaćam nikakav prijedlog za bilo kakvo Vaše pastoralno djelovanje u Međugorju, iz Međugorja ili iz blizine Međugorja. Ali Vi želite i dalje raditi što Vi hoćete, i to upravo u Međugorju!

Što onda očekujete od dijecezanskoga biskupa?“[36]

Tako velik, a tako nepoznat!

Prema *Glasniku mira*, otac je Barbarić neustrašivi navjestitelj

> „Gospinih poruka po čitavome svijetu“. Pokazao je „put do Boga milijunima ljudi“. Bio je „doktor teologije srca, a taj doktorat postigao je u Gospinoj školi u Međugorju“. Auktor je uvjeren „da je Gospa, kojoj je bio tako odan, rekla: Dobro došao, sine moj, u okrilje Oca i Majke i hvala ti što si se odazvao momu pozivu!“[37]

Drugi auktor slično ističe:

> „Prokrstario je svijetom šireći Gospinu poruka mira i pomirenja“.[38]

Odnosno, kako piše treći člankopisac:

> „milijunima hodočasnika u župi Međugorje utro put prema spoznaji Isusa Krista i veličini Isusove majke Marije“.[39]

A jedan se prigodničar u *Glasniku* ne može načuditi kako

---

[36] Biskupovo pismo fra Slavku Barbariću, 30. listopada 2000., prot. 1695/2000; kopija u ABOM.

[37] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 14.

[38] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 11.

[39] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 15.

„40 posto naših mladih ne zna ništa o fra Slavku“. On je „svojim predanjem u Gospinu apostolatu povezanim uz Međugorje, bio hodajuća ikona izvornoga pastira naših dana“. Taj je osvrtnik nekom zgodom gimnazijalcima u jednom našem hercegovačkom gradu „podijelio papirić na kojem je pisalo: Tko je bio fra Slavko Barbarić i što znate o njemu? Razumije se, odgovora je bilo raznolikih. Oko 60 posto mladih znalo je barem nešto o njemu vezujući ga uz Međugorje […]. Na jednom od papirića bijaše napisan odgovor kako je fra Slavko ‘onaj što je po brdin oda’.“[40]

Sablažnjiva privatizacija

„Viđenja“ su se redovito događala u „kapelici ukazanja“, u jednoj prostoriji staroga župnoga stana. Biskup je Žanić pismom od 25. ožujka 1985. naredio župniku i osoblju u Međugorju da se „ukazanja“ više ne događaju u toj kapelici.

Opet konzultacije s pojavom, ali ovaj put osobno fra Slavko, **26. ožujka 1985**.:

> „Osobno sam zapisao u dnevnik u kapelici tj. u Marijin dnevnik: ‘Gospe, Ti znaš da Biskup traži da idemo iz kapelice! Što nam Ti veliš?“ Evo i poruke: „Draga djeco! Što god vi učinili u ovom mjestu, Bog na poseban način djeluje. Ako vi želite ići negdje drugdje ja ću biti s vama, a moja je želja da dolazite ovdje. Sami odlučite da li ćete prihvatiti“.[41]

Nisu prihvatili biskupovu odluku, nego pojavinu želju. Ali samo još neko vrijeme.

Fra Slavko je promatrao kako se međugorska pojava ukazuje ne samo privatnim „vidiocima“ i „vidjelicama“ po Međugorju ili gdje se već nađu na bilo kojem mjestu, u brdu, u duhanu, u sobi, u dvorištu, nego i u privatnoj sobi časne sestre I., **25. listopada 1984**., prema *Kronici* župe.

Vidjevši da „vidioci“ moraju poći iz kapelice, vjerojatno je smišljao kako dozvati pojavu i u svoju sobu. Tako je uspio premjestiti „viđenja“ iz „kapelice ukazanja“ u svoju vlastitu redovničku sobu. Ovdje donosimo neke podatke samo iz razdoblja kada je po dekretu boravio u Međugorju (1984.–1985.).

Pod datumom **31. ožujka 1985**. čitamo prvi put vijest da je „viđenje“ bilo u „fra Slavkovoj sobi“.

---

[40] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 34.

[41] *Kronika*, svezak III., str. 385–386.

„Pater Gianni Sgreva je od fra Slavka tražio oko 13 sati danas jedan dobar znak poslušnosti, da bi se njemu otvorio sutra put kod kardinala Oddija. Stoga su vidioci imali viđenje ne u kapelici nego u fra Slavkovoj sobi. Iz istog razloga nisu predmolili Vjerovanje i 7 Očenaša. To je učinio fra Slavko sam predmoleći ovu molitvu“.[42]

Dakle, fra Slavko „poslušao“: prenio „ukazanja“ iz kapelice u svoju vlastitu sobu.

„Vidjelica“ Marija kaže fra Slavku, **4. travnja 1985.** s obzirom na biskupa Žanića, da je molila na brdu,

„da ga Gospodin obnovi i da joj je Gospa obećala dati znak na Uskrs za Biskupa jer ju je molila da mu dadne neki znak. Vidjet ćemo“,[43] nada se o. Barbarić.

I vidjelo se: 7. travnja, na Uskrs, nije bilo nikakva znaka, pa čak nikakve ni Barbarićeve bilješke u *Kronici.* Sve puka izmišljotina i fra Slavka kapelana „Božjom providnošću izabrana“, kako se sam predstavio u *Kronici,* i Marije „vidjelice“, i pripisivanje sve neistine međugorskoj pojavi!

Međutim, sutradan, **8 travnja 1985**. „viđenje“ opet u kapelici. Opet „poslušali“ želju pojave. I tako kroz nekoliko dana.

Pod datumom **11. travnja 1985**. čitamo:

„Viđenje je bilo u fra Slavkovoj sobi”. I onda nastavlja o sebi: „Problem je obojici [nadbiskupima Franiću i Iannucciju][44] zašto do u potankosti nismo poslušali Biskupa i što se tiče kapelice, kao mjesta ukazanja. Franić je preko Marije dao pitati, da li da viđenja budu u sobi fra Slavkovoj. Gospa je rekla: Da. Vrlo je zadovoljan“.[45]

Ne zna se tko je zadovoljan: Franić ili Barbarić? Ili obojica? I onda počinje nizanka „viđenja” u fra Slavkoj sobi:

Dana **12. travnja 1985.**: „Viđenje je i večeras bilo u mojoj sobi.” Slijedi vijest: „Viđenje je bilo u mojoj sobi” kroz 23 dana: 18., 19. i 21. travnja 1985. Zatim 6., 9., 19. i 23. svibnja 1985. Zatim 2. lipnja, a 13. lipnja ovako: „Viđenje je bilo u mojoj sobi. Prisutni su Marija, Vicka i Ivan. Trajalo je oko 4 minute. Na viđenju su bili biskup iz Zaira, fra

[42] *Kronika,* svezak III., str. 396–397.

[43] *Kronika*, svezak III., str. 410.

[44] Msgr. dr. Frane Franić (1912.–2007.), splitsko-makarski nadbiskup (1969.–1988.); msgr. dr. Antonio Iannucci (1914.–2008.), pescarsko-pennski nadbiskup (1982.–-1990.).

[45] *Kronika*, svezak III., str. 429.

Ante Kutleša, te još neki bolesni. Prisutan je bio i fra Tomislav Vlašić.“ Potom, 22., i onda oko „obljetnice ukazanja tri dana uzastopna: 25., 26., i 27. lipnja. Ovoga posljednjeg dana: „Viđenje je bilo u mojoj sobi. Trajalo je oko tri minute. Prisutni su Marija i Ivan. Poruke nije bilo. Pomislio sam zato što ju je dala u utorak. Marija mi je rekla da je zaboravila. Sutra će pitati poruku“.[46] I to se događa!

Pod nadnevkom **4. srpnja 1985.**:

„Viđenje je bilo u mojoj sobi. Prisutan je samo Ivan. Trajalo je oko 3 minute. U svoju teku je zapisao poruku za mene: ‘Radosna sam zbog njega, jer čini velika djela šireći moje poruke i govoreći. Ja ću ovih dana na poseban način moliti za njega’.“[47]

Pojava točno kazuje ono što o. Barbarić želi čuti: Ona je radosna što fra Slavko „čini velika djela“, osobito što širi „poruke“. Uzvraća molitvom.

Dana **6. srpnja 1985**. u Barbarićevoj sobi opsjednuta djevojka i njegov egzorcizam:

„Sinoć iza viđenja i danas oko podne do 13,30 u mojoj sobi je bila čudnovata borba. Jedna djevojka imenom A. iz Torina imala je neki čudan napad sa simptomima opsjednuća. Sinoć za vrijeme mise u parku je pala, vikala, psovala, grčila se, a onda opet zvala u pomoć na molitvu. Iza toga je ustala i sve bilo normalno. Ja sam ih zamolio da dođu na razgovor. Došli su oko podne i pričali o jučerašnjem događaju. Koliko se A. sjeća – vidjela je križ sa mnogo očiju koje prijete i smiju se. I dok smo o tome govorili opet ju je uhvatilo. Molili smo, vršili egzorcizam. Nikako nije mogla reći da se odriče sotone zauvijek. Nikako nije mogla govoriti ‘Slava Ocu’. Došla je i Vicka. Iako A. nije otvarala oči rekla je ili nešto iz nje: Sada ste mnogo jači“.[48]

Slično se dogodilo i **15. kolovoza**, na Veliku Gospu:

„U mojoj sobi je danas bila velika borba sa opsjednutom E. iz Verone…. Kada sam izmolio egzorcizam, bila je vrlo umorna a onda postala agresivna. Prava borba je trajala do podne. Bili smo umorni i uzrujani“.[49]

– Fra Slavko vrši egzorcizam, a da uopće nije ovlašten za to. I to sve čini u svojoj sobi. Crkveni kanon 1172.,1 strogo propisuje: „Nitko ne može zako-

[46] *Kronika,* svezak IV., str. 643.

[47] *Kronika*, svezak IV., str. 660.

[48] *Kronika*, svezak IV., str. 666–667.

[49] *Kronika*, svezak IV., str. 781a (dva puta se ponavlja isti broj 781, zato ovu stranicu označavamo kao 781a).

nito izricati zaklinjanja nad opsjednutima, osim ako je od mjesnog ordinarija dobio posebnu i izričitu dozvolu.“ Koliko nam je poznato, mjesni ordinarij biskup Žanić tu dozvolu sigurno ne bi dao fra Slavku Barbariću! Ali on to sam uzurpira.

Kroničar Barbarić nastavlja o „viđenjima“ u svojoj sobi: 18. i 25. srpnja 1985., 1. i 5. kolovoza („Gospin rođendan!“) i 15. i 22. kolovoza 1985.

– Iako je fra Slavko primio dekret od 6. rujna 1985. da se premjesti iz Međugorja u Blagaj, on i dalje bilježi privatna „viđenja“ u svojoj privatnoj međugorskoj sobi:

Tako se događa i 10. rujna; a **17. rujna 1985**.:

> „U mojoj sobi na viđenju su bile novinarke iz ‘Figaro’ i fotograf.“ Posljednje „viđenje“ prije odlaska u Blagaj bilo je 3. listopada 1985.

Knjige i molitvenici

Koliko ih je objavljeno? Prema *Glasniku*, trinaest. Ali vidjet ćemo kakvi su naslovi.

Put križa: „Preveden je na preko dvadeset jezika i postao molitvenik milijunima“, ističe jedan u svome prilogu u *Glasniku.* Tu bi tvrdnju trebalo dokumentirano potkrijepiti, i da je preveden na više od 20 jezika i da služi milijunima kao molitvenik.

– Na međugorskoj mrežnoj stranici *Bibliografija* fra Slavka Barbarića obuhvaća 110 naslova na raznim jezicima, na hrvatskom 16 naslova, od kojih su tri po dva izdanja, dakle svega 13 knjiga. *Put križa* u toj Bibliografiji nalazimo preveden na ne više od šest jezika, a ne na više od dvadeset!

Slavite Misu srcem; U školi ljubavi; *Klanjajte se srcem mome Sinu; Slijedi me srcem*; *Molite zajedno radosna srca.* „I ove su knjige prevedene na preko dvadeset jezika i prodane u milijunima primjeraka“,[50] dodaje isti člankopisac.

– U spomenutoj *Bibliografiji* nijedan naslov ne prelazi pet-šest prijevoda! Odakle 20? A velik ih je broj i preveden i objavljen u samome Međugorju.

Isti auktor još dodaje ove naslove: *Postite srcem; Daj mi svoje ranjeno srce; Biseri ranjena srca; Razgovori i Susreti i iskustva u Međugorju* [točan naslov: *Razgovori – Svjetski namjernici naši sugovornici*, Duvno, 1990.; a druge dvije knjige, prvi i drugi dio: *Susreti i iskustva u Međugorju* izašle su posthumno, 2002.]*;* doktorska teza *Obraćenje i religijska pedagogija* [to-

[50] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 9.

čan naslov teze glasi: „Umkehr als zentrale Lehr-Lernaufgabe christlicher Erwachsenbildung“ – Obraćenje kao središnja zadaća poučavanja i učenja u kršćanskom odrastanju] u rukopisu 447 stranica, na njemačkom objavljena 1985.; nije poznato da je prevedena na hrvatski, niti je navedena u spomenutoj *Bibliografiji*; *Poruka za sadašnji trenutak; Međugorje – svjetsko duhovno središte*.[51] Ni za jednu od ovih knjiga člankopisac ne navodi da je prevedena i na koji drugi jezik niti da je u milijunima objavljena. A citirana knjiga *Međugorje – svjetsko duhovno središte* nije uopće navedena u *Bibliografiji,* niti se naslov može naći na internetu. Ni u izvorniku ni u prijevodu.

U *Hrvatskom slovu* 14. studenoga 1997. – tri godine prije smrti – u intervjuu pod naslovom „Iskustvo Međugorja“ otac Barbarić kaže da je objavio sedam knjiga, od kojih su neke prevedene na više od 20 jezika! Dakle samo „neke“, a ne svih sedam!

Drugi auktor u *Glasniku*, bez razlučivanja samih knjiga, specificira kolika je milijunska naklada: „Njegove su knjige prevedene na dvadesetak jezika i tiskane u preko 20 milijuna primjeraka diljem svijeta“.[52]

Ovdje bismo dodali tri primjedbe:

Prva, nijedna od ovih knjiga koje je otac Barbarić pisao i namijenio kao molitvenike u crkvi ili priručnike za razne pobožnosti i sakramente nema crkveno odobrenje. Niti je fra Slavko tražio takvu dozvolu, a trebao je tražiti. On se vladao da može raditi što hoće. Knjižica *Molite srcem, Molitveni priručnik* za izdavača ima župni ured Blagaj, izlazi u Zagrebu, 1987., a odgovara fra Ivica Vego! Znamo njegovu redovničku sudbinu iz 1988. godine.

Druga, kada se govori o Barbarićevim knjigama, čovjek bi pomislio da su posrijedi svesci i svesci sa stotinama stranica. Velika su većina obične, inače ukusno opremljene, knjižice džepnoga formata od 100 do 150 stranica. I to uglavnom materijal u vidu propagande međugorskih „ukazanja“, „poruka“, pobožnosti…

Treća, imali smo prigode osvrnuti se na ta basnoslovna fantaziranja, objavljena u *Kršnom zavičaju* godine 2000. Iako su takve maštarije bile opovrgnute razložnošću, njihovo ponavljanje nije stalo. Podsjećamo na odlomak iz tadašnjega osvrta uredniku *Kršnoga zavičaja*:

> „Isto tako prenosite svjedočanstvo ‘djelatnika međugorskog svetišta’ kako su fra Slavkove knjige ‘prevedene na dvadesetak jezika i premašile nakladu od 20 milijuna’ (*Kršni zavičaj*, br. 33, str. 274). Hajde,

[51] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 9 i 14.

[52] *Glasnik mira*, br. 11/2010., str. 11.

računajte ovako: Navodite 11 fra Slavkovih knjiga, i nijedna knjiga nije doživjela dva izdanja. Neka je svaka knjiga izišla u nevjerojatnih 10.000 primjeraka, to je nevjerojatnih 110.000 primjeraka na hrvatskom, a u nevjerojatnih 20 jezika još puta toliko jest jednako nevjerojatnih 2.200.000 primjeraka. Odakle onda '20 milijuna', čovječe Božji?"[53]

Je li riječ o nevjerojatnoj poduzetnosti i trgovačkom uspjehu iz snova, u kojem je svako izdanje imalo nakladu od po prilici stotinu tisuća primjeraka? Ili je riječ o propagandi koja se ne osvrće ni na kakve činjenice nego tvrdokorno slijedi svoj izmišljaj?

U svakom slučaju kada je riječ o „međugorskom fenomenu", onda su za filomeđugorske fanove i fanatike milijuni – puke sitnice! Tako su film „Gospa" pogledali „milijuni" gledatelja! U jednoj godini bili su „milijuni" pričesnika! Kroz Međugorje je prošlo „30 do 40 milijuna hodočasnika". Fra Slavkove su knjige objavljene u više od dvadeset milijuna primjeraka! Itd.

Zaključak

Kada se ima u vidu sve ono što je fra Slavko poduzimao i kako se ponašao u Crkvi prema svojim poglavarima, napose prema biskupu, osobito u kušnjama „međugorskoga fenomena" – a nije iznesen nego samo mali dio toga materijala – tj.

da je ostajao u Međugorju danima, mjesecima, godinama bez kanonskoga dekreta;

da je čak, lišen ispovjedne ovlasti i kanonske misije, i dalje djelovao u Međugorju;

da je publicirao „molitvenike" bez crkvenoga odobrenja;

da je izvodio egzorcizme bez mjerodavna ovlaštenja;

da je „za svaku stvar ima[o] deset tumačenja", kako reče biskup Žanić, a on zapisa o sebi;

da je očitovao do kraja života svoju crkvenu nedisciplinu,

ne prežući pred neistinama kada su mu zatrebale za njegove vlastite ciljeve;[54]

da se pokazao nepokornim i neistinoljubivim u mnogim stvarima,

---

[53] *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 61.

[54] O tome se mogu čitati dokumentirani članci i pisma: „Međugorske nevjerodostojnosti", *Crkva na kamenu*, br. 11/1997., str. 3. Vidi također „Poruke s obzirom na dva hotela", *Ogledalo Pravde*, str. 94–101.

onda bi citirani auktori *Glasnika mira* morali pripaziti da im se ne dogodi težak promašaj, tj. da u Crkvi neprimjereno veličaju „svijetli lik“ fra Slavka Barbarića, kao što je sam otac Barbarić veličao „svijetli lik“ sada već otpuštena redovnika i razriješena svećenika Tomislava Vlašića, a od 2020. godine i izopćena iz Katoličke Crkve.[55] U Crkvi se ne uzdižu na pijedestal uzornosti, kamoli svetosti, neposlušni sinovi i „lažni proroci“.

Na kraju, fra Slavko je Barbarić na drugome svijetu, a mi smo u ovoj suznoj dolini putnici prema vječnosti. Bog je jedini pravedan Sudac i svi smo u njegovoj ruci. Samo mogu ponoviti ono što sam rekao i na njegovu sprovodu u početku Mise zadušnice: „Pred Božjim pozivom umuknu sve ljudske primjedbe i priče. Preostaje samo odgovor pozvanomu pred Bogom i naš ljuski zagovor po ovoj Isusovoj žrtvi, pred milosrdnim Ocem nebeskim. Neka Krist Kralj – kojemu danas svetkovinu slavimo – primi dušu pokojnoga svećenika fra Slavka i udijeli mu nagradu za sva dobra djela, i oproštenje za sve propuste“.[56]

[55] Vidi *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021., str. 118–119; https://it.aleteia.org/2020/10/23/scomunica-vlasic-ex-padre-spirituale-veggenti-medjugorje/

[56] *Vrhbosna*, br. 4/2000., str. 471; *Ogledalo Pravde*, str. 62.

Maštotvorine o Gospinu rođendanu

Rimska Crkva, prema knjizi *Liber Pontificalis*, slavi Rođenje Blažene Djevice Marije ili Malu Gospu još od stoljeća sedmoga, za pape Sergija I. (687.–701.). A na Istoku, u Carigradu, koje desetljeće i prije toga. Blagdan dana 8. rujna u čast Blažene Djevice Marije nastao je u Jeruzalemu kao i svetkovina Marijina Uznesenja na nebo 15. kolovoza. Riječ je o blagdanu posvete bazilike Svete Marije gdje je rođena (*Sanctae Mariae ubi nata est*), potkraj V. stoljeća, na mjestu gdje je sada crkva svete Ane u Jeruzalemu. Blagdan 8. rujna jednako slave i Sirijci, a Kopti to čine 7. rujna.[1]

Prema *Kronici ukazanja župe Međugorje* u „viđenjima" – tako ih kroničari Vlašić i Barbarić redovito nazivaju – navodna pojava kazuje da je Gospin 2000. rođendan bio 5. kolovoza 1984. godine. Tu je vijest napismeno prenio i Papi u Rim i biskupu Žaniću u Mostar tadašnji kapelan u Međugorju o. Tomislav Vlašić. O tome čitamo u *Kronici*, koju je osobno vodio isti Vlašić.

Ali vratimo se unatrag da vidimo kako su se slavili rođendani pojave od početka „ukazanja" i kako je došlo do promjene datuma.

Godine 1981.

Čestitke za rođendan na Malu Gospu, 8. rujna 1981. Dva su službena i različita izvješća: Vlašićevo i Laurentinovo. Vlašić u naknadno pisanoj *Kronici – Početci* piše: „Viđenja – Djeca su imala susret s Gospom. Mali Jakov čestitao joj je rođendan. Ona je bila sva razdragana i rekla je da joj je ovo jedan od sretnijih dana. Potakla je djecu na ustrajnost u vjeri i molitvi."

O istom događaju posve drukčije René Laurentin, „historiograf" međugorskih fenomena: „Gospin rođendan. 8. rujna, na blagdan Male Gospe, Djevica se ukazuje s djetetom Isusom. Bilo je to upravo u kući Jakovljevoj. Tu je i Vicka: 'Draga Gospo, čestitam ti sretan rođendan – kaže joj familijarno pru-

[1] *Calendarium Romanum ex decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum*, editio typica, Typis polyglottis Vaticanis, MCMLXIX, str. 102.

žajući joj ruku. Gospa uzima njezinu ruku, ali se Vicka ne usuđuje učiniti to isto, te je Jakov, smeten zbog njezine odvažnosti, moli da o tome ne priča“.

– A ona sve to Laurentinu, a on u svoju knjigu![2]

Godine 1982.

U *Kronici* postoji unos na dan 5. kolovoza 1982., ali nema spomena ni Gospe Snježne ni rođendana Blažene Djevice Marije.

Čestitke za rođendan na Malu Gospu. Dana „8. IX. 1982. (Srijeda). Od vidjelaca nedostajale su Mirjana i Ivica [Ivanka]. Ostali su bili na okupu. Imali su viđenje. Gospa je posebno bila svečana. Djeca su joj čestitala rođendan. Posebnih poruka nije bilo“.[3]

– Dakle 8. rujna i 1981. i 1982. godine „međugorska Gospa“ redovito slavi svoj rođendan, kao što joj cijela Katolička Crkva toga dana blagdanom slavi Rođenje na ovaj svijet. Čak je i na vanjski način bila „sva razdragana“ i „posebno svečana“. Pa i sljedeće 1983. godine, to će slavlje za rođendan zadržati sjaj svečanosti i razdraganosti. Pogledaj:

Godine 1983.

Gospin rođendan na Malu Gospu „8. IX. 1983. (Četvrtak). Četvero vidjelaca imalo je viđenje. Kažu da je Gospa bila posebno svečana i sretna. Posebnih poruka nije rekla“.[4]

– Gospa je i na Malu Gospu 1983. zadržala svečane rođendanske haljine od prošlih godina, ali nije bilo nikakvih čestitki od „vidjelaca“. Očito se nešto iza brda valja i od strane „međugorske pojave“ i od strane „međugorskih vidjelaca“ i od strane „mistifikatora“ Tomislava Vlašića. Pogledaj što piše isti Vlašić:

---

[2] R. Laurentin, *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje*, Brescia, 1987., str. 94: „*Compleanno della Gospa.* L’8 settembre, nella festa della Natività, la Vergine appare con il bambino Gesù. È proprio in casa di Jakov. C’è anche Vicka: – Cara Gospa, ti auguro buon compleanno – le dice familiarmente tendendole la mano. La Madonna prende la sua mano tesa, ma Vicka non osa fare altrettanto, e Jakov confuso per la sua audacia le chiede di non parlarne.“

[3] *Kronika*, svezak I., str. 247.

[4] *Kronika*, svezak II., str. 601.

Godine 1984.

Gospin rođendan nije na Malu Gospu, nego 5. kolovoza, na „Gospu Sniježnu“. Piše o. Tomislav: „**28. V. 1984.** (Ponedjeljak). Danas sam posjetio o. biskupa Pavla Žanića. Donio sam mu posljednji dio *Dnevnika* Jelene i Marijane Vasilj. Također sam mu donio Gospinu poruku datu Jeleni za njega, za sv. Oca i za kršćansku javnost da je Gospin 2.000 rođendan 5. 08. 1984. (O tome vidi u dokumentu poslanom o. biskupu). – [*Odmah napominjemo da u tome dokumentu od istoga dana stoji i ovo: „Rekla je: 'Oni koji osjećaju imalo ljubavi prema meni neka taj dan ne idu ni u školu, ni na svoj posao, ninašto. Neka samo uzmu krunicu i neka mole'. Inače je taj dan 5. VIII. 1984. bila – nedjelja, pa nije ni trebalo ići u školu, k tomu bila je polovica ljetnih praznika!*].

O. Biskup od prve odbija poruku tj. u nju ne vjeruje. Meni zabranjuje usmeno da o tome govorim, a reče da će mi i pismeno zabraniti. Poruku će s ostalim materijalom dostaviti Kongregaciji [za nauk vjere].

Kad sam ga zamolio da shvati nas pastoralce kako ne možemo biti indiferentni prema porukama koje traže od nas da ljude obraćamo, a on je otprilike ovo rekao: 'Tu nema Gospe. Ja preuzimam odgovornost na se… Nitko nije dužan vjerovati u privatna ukazanja…'

O. Biskup imao je tisuću razloga da ne vjeruje. I nijedan razlog ga ne pokreće na vjerovanje. Tako se držao.

Zamolio sam ga da netko od Komisije ispita i prouči fenomen Jelene (Jelena već 1,5 god. doživljava Gospu a da ni o. Biskup ni ijedan član s njom nisu porazgovarali!) On je odmahnio rukom govoreći da takvih vidjelica ima na stotine.

Također sam ga zamolio da porazgovori sa svim vidiocima, jer oni daju naslutiti uskoro velike događaje. Odgovorio je da on s njima nema što više razgovarati“.[5]

– Eto svečane najave Gospina rođendana, za 5. kolovoza 1984. Ako je dakle Gospin međugorski 2000. rođendan bio te 1984. godine, to znači da je ona rođena 16 godina prije početka Nove ere, tj. prije Krista. Bilo bi joj, prema tomu, 16 godina kada je rodila Isusa Krista. A kako se, prema dosadašnjim povijesnim dokumentima, Isusovo rođenje smješta u 7. ili 6. godinu „prije Krista”, to znači da tih 6–7 godina treba oduzeti od tih Gospinih godina. Po toj bi međugorskoj mašti Gospa rodila Isusa u svojoj 9. ili 10. godini života.

[5] *Kronika*, svezak II., str. 835.

Ali međugorski fanatici spremni su vjerovati i u najnevjerojatnije izmišljotine!

Ne možemo ne istaknuti vrlo jasno i odlučno stajalište mjesnoga biskupa Pavla Žanića, koji apsolutno ne vjeruje u „ukazanja", koji je spreman preuzeti odgovornost na sebe za to što tvrdi, koji ima „tisuću razloga" da ne vjeruje, a nema „nijedan razlog" koji ga potiče na vjerovanje u međugorske priče „vidjelaca" i njihovih mistifikatora. Biskupski hrabro![6]

Samo što nije u tome Vlašićevu pismu točka, nego dvotočka:

Čeka se da Gospin rođendan Crkva odobri ili da se za to Nebo pobrine. „14. VI. 1984. (Četvrtak)… 6) Izjavu-poruku o 2.000 rođendanu Gospinu za sad nećemo govoriti dok crkvena vlast to ne odobri, ili se nebo samo pobrine da taj dan bude evidentno pripravljen".[7]

– Međutim, crkvena vlast to nije odobrila ni tada ni sada. Ali je ipak Vlašićeva pojava uskoro zatražila da se Gospin 2000. rođendan posebno proslavi.

Posebna priprema za rođendan – „27. VII. 1984. (Petak). Vidioci su imali viđenje zajedno. Posebnih poruka nije bilo. Ivan je i večeras imao viđenje na mjestu ukazanja. Viđenje je bilo u 22,30. Gospa mu je rekla ovo: 'Ja i dalje želim ostati sa svojim izabranicima u crkvi, da tu preko njih širim Radosnu vijest…' (Gospina želja odnosi se na htijenje biskupa Žanića da se vidioce odmakne iz crkve). 'Budite u ovo vrijeme smireni i nemojte se uzbuđivati jer moj Sin Isus u ovo vrijeme snažno djeluje u ovoj župi i narodu koji dolazi ovamo…' Također, Ivan kaže, da je Gospa rekla da se za njezin 2.000 rođendan, tj. 5. VIII. 1984. pripremimo posebno. Tražila je da se kroz ove dane moli i odriče, da se u nedjelju primi pričest čista srca, kako bi Isus u osobama mogao djelovati. Ivan je rekao da je Gospa rekla da će biti obraćenja i znakova na ljudima".[8]

– „Međugorska Gospa" ide izravno protiv Biskupovih odredaba: i da se djeca odmaknu od crkve sa svojim „ukazanjima", i da se ne širi fantazija o promjeni Gospina liturgijskoga rođendana. Međutim, nakon Biskupove intervencije, tjedan dana prije navodna rođendana, nije bilo oglašivanja rođendana s oltara. Piše kroničar Vlašić:

---

[6] Nakon što je biskup Žanić 25. srpnja 1987. izgovorio glasovitu propovijed u Međugorju, u rujnu iste godine pozdravih kardinala Ratzingera, prefekta Kongregacije za nauk vjere, na aerodromu u Rimu – išli smo na Mariološko-marijanski kongres u Kevelaer, i nakon što se predstavih, Kardinal mi reče: „Lei ha un Vescovo coraggioso!" – Imate hrabra Biskupa! – *Službeni vjesnik*, 2/2009., str. 186, bilj. 21; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf

[7] *Kronika*, svezak II., str. 854.

[8] *Kronika*, svezak II., str. 905–906.

Ipak bez najave. „29. VII. 1984. (Nedjelja). Mi nismo najavljivali Gospin rođendan (2.000) za 5. VIII. jer nam je biskup zabranio. Samo smo potakli ljude da taj dan, prva nedjelja – nedjelja pomirenja, zaista bude dan pomirenja".[9]

– I Vlašićeva je „pojava" poslušala Biskupovu odredbu, ali samo taktički. Rekla je da „se s oltara ne govori radi biskupa", da ga se, biva, ne ljuti. Ali…

Ne govoriti s oltara. „30. VII. 1984. (Ponedjeljak). Ivan je imao ponovno viđenje na mjestu ukazanja u 22h. S njim je bila molitvena grupa, nekoliko sestara, svijeta i ja" – piše Vlašić – „Ukazanje je trajalo 15 minuta. U jednom trenutku Ivan je rekao da je Gospa rekla da svatko u tišini iznese svoje probleme i želje. Svi smo tiho molili. Nakon ukazanja Ivan mi je rekao da je Gospa rekla da se o njezinom 2.000 rođendanu s oltara ne govori radi biskupa, ali da se svijet potiče na obraćenje i molitvu. Kaže da je posebno tražila od župne mladeži povećanu molitvu. Također je rekla da će njezin Sin Isus sam ljude ovdje privući".[10]

– Ali će i međugorska „pojava" i njezin mistifikator Vlašić, mimo crkvenih odredaba, „privatno" ipak proslaviti „rođendan" navodne Gospe koja je bila „neobično sretna", štoviše zbog privatnih čestitki „cvjetala od sreće".

Prva proslava neliturgijskoga „rođendana" – 2000. „5. VIII. 1984. (Nedjelja). Svih petero vidjelaca imalo je zajedničko viđenje. Svi kažu da je Gospa bila neobično sretna, kao rijetko kad. Pojedinim vidiocima rekla je posebne riječi.

Marija: 'Molite! Otvorite mi svoje srce i tražite. Ja ću moliti svoga Sina Isusa da vam udijeli milosti. Molite s vjerom.' Čestitali smo joj rođendan. Ona je cvjetala od sreće".[11]

– Očito je i Vlašić, promotor, propagator i mistifikator međugorskih fenomena, svoju „pojavu" u viđenjima vidjelaca oblikovao prema svojoj tvrdoglavosti, dvoličnosti, mistifikaciji. Javno ne, privatno da!

Godine 1985.

Pripreme za neliturgijsku „rođendansku" feštu. Fra Slavko Barbarić piše: „**30. VII. 1985.** (Utorak). Večeras je bilo viđenje na brdu. Bili su prisutni Marija, Ivan i Vicka. Marija veli da je Gospa tražila što više molitve do rođendana".[12]

---

[9] *Kronika*, svezak II., str. 908.

[10] *Kronika*, svezak II., str. 909.

[11] *Kronika*, svezak II., str. 917.

[12] *Kronika*, svezak II., str. 736.

– Očito do novoga izmišljenog rođendana, 5. kolovoza.

Nastaviti – po svaku cijenu! Nastavlja fra Slavko: **„1. VIII. 1985.** (Četvrtak). Mnogi me pitaju što je sa mojim premještajem. Pravoga odgovora nema još nitko od nas. Svi osjećamo da treba nešto činiti, ali što i kako. U svakom slučaju treba posao u Međugorju biti nastavljen i to pod svaku cijenu. Ne smije se izdati".[13]

– Pa i po cijenu crkvenoga neposluha. Fra Slavko je to osobno dokazao, jer nije htio ići iz Međugorja, pa i po cijenu gubljenja ovlasti ispovijedanja. U toj je tvrdokornoj neposlušnosti i preminuo.

„Rođendan" se ipak slavi. Otac Barbarić bilježi u *Kroniku:* „**2. VIII. 1985.** (Petak). Po hodočasnicima se osjeća blizina Gospinih blagdana. Lanjske godine je najavljen Gospin rođendan. Proslavljen je u molitvi i postu. Ovaj put nije se ništa govorilo. Vjernici stižu".[14]

– Nije se ništa govorilo s oltara. Ali se privatno govorilo, širilo, propagiralo. Odakle inače „vjernici stižu"?

Svijet nije zaboravio! „4. VIII. 1985. (Nedjelja). Danas je ovoliko svijeta i hodočasnika zato što je prošle godine preko Jelene rekla Gospa da je to njezin 2000-ti rođendan. Prošla je godina dana, o tome nismo smjeli reći ni riječi i svijet nije zaboravio. Voli Majku i to je dirljivo!"[15]

– To su dirljive riječi fra Slavka Barbarića! Nisu smjeli reći ni riječi, odnosi se na riječi „s oltara". A svi su drugi kanali ostali aktivni.

Druga proslava „rođendana". Piše o. Barbarić:

> „**5. VIII. 1985.** (Ponedjeljak) – 2001 ROĐENDAN. Viđenje je bilo u mojoj sobi. Prisutni su Marija, Ivan i Vicka. Trajalo je oko 4 minute. Poruka nije bilo posebnih. Opisali su ukazanje vrlo svečano. Pozivala je na radost i veselje i blagoslivala svečano.
>
> Jednu činjenicu želim naglasiti: ROĐENDAN je Gospin. Mi nismo ništa rekli s oltara. Drugi su za vrijeme drugih misa govorili. Ovo sve iz poslušnosti prema Biskupu. Nisam siguran da će nas jednoga dana povijest međugorskih ukazanja zbog toga pohvaliti. Ali, eto, pravdamo se poslušnošću da ne bismo izazvali gore posljedice i napade kojih svakako ne manjka. Žalosna je to činjenica, ali što se može. Ipak je narod Božji odgovorio na svoj način. Stotine i tisuće su došli jučer i danas i

[13] *Kronika*, svezak IV., str. 741.

[14] *Kronika*, svezak IV., str. 742.

[15] *Kronika*, svezak IV., str. 746.

satima molili, ispovijedali se i pjevali. Sve samo zato da čestitaju Majci rođendan. To je utješna činjenica. Bez najava, bez reklama i propagande, čuje narod i vidi, osjeća i odgovara na poziv. Kakva je to šansa za Crkvu. Ali, eto, u ovom momentu smo još slijepi. Na koncu mise su troje vidjelaca molili 'Veliča' a svi smo odgovarali sa 'Aleluja'. Marijo hvala Ti što jesi za nas!"[16]

– „Pojava" se „ukazala" u fra Slavkovoj sobi: svečano ukazanje, svečana radost, svečani blagoslov! Oba puta on je napisao ROĐENDAN *velikim slovima. Fra Slavko sluša biskupa! On ne govori s oltara, a drugi mogu govoriti i s oltara! Pravda se „poslušnošću" da ne bi izazvao gore posljedice! „Žalosna činjenica!" Ali narod Božji zna odgovor! Stotine i tisuće jučer i danas „čestitaju Majci rođendan". „Utješna činjenica!" Fra Slavko se raduje kao dijete što uvodi antiliturgijski rođendan „Gospe međugorske", što igra dvostruku igru, što „pojavom" manipulira savjestima ljudskim! I to nam je sve napismeno ostavio.*

Nema spomena o proslavi liturgijskoga rođendana 1985. „8. IX. 1985. (Nedjelja) – Mala Gospa. Viđenje je bilo u dvorani podrumskoj. Prisutni su Marija i Jakov. Bilo je vrlo kratko ni punu minutu. Ipak su rezultati neki dobiveni" piše fra Slavko.[17]

– Ne spominje da je Gospa svečana za svoj liturgijski Gospin rođendan, kao 1981., kao 1982., kao 1983. Međugorska „pojava" dokinula Gospin rođendan, i to s pomoću dječjih priča vidjelaca i fra Tomislavovih i fra Slavkovih fantazija!

Godine 1986.

U *Kronici* postoji unos na dan 5. kolovoza 1986., ali te godine nema spomena ni Gospe Snježne ni rođendana Blažene Djevice Marije.

Kako je za Malu Gospu 1986.? „8. IX. 1986. (Ponedjeljak). Ukazanje je bilo u našoj sobi. Prisutni su bili Marija Pavlović i Jakov Čolo. Večeras je ukazanje snimala televizijska ekipa od BBC. Prisutan je bio vođa karizmatičke obnove u njemačkoj protestantskoj crkvi."

– Ne spominje se ni Mala Gospa ni proslava liturgijskoga Gospina rođendana, ali se spominje nazočni protestantski vođa karizmatičke obnove. Simptomatično!

---

[16] *Kronika*, svezak IV., str. 750.

[17] *Kronika*, svezak IV., str. 856.

Godine 1987.

Treća proslava „rođendana“ – „Gospa“ želi da se s njom „čeka rođendan njezin“. „**3. VIII. 1987.** (Ponedjeljak). Hodočasnika je mnogo, posebno Talijana. Stižu zbog rođendana Gospina“.

A sutradan? – „**4. VIII. 1987.** Za ukazanje su bili Marija i Ivan. Trajalo je oko 4 minute. Rekli su da je Gospa zaželjela da se s njom čeka rođendan njezin. Stoga je mnogo svijeta bilo na Brdu ukazanja cijelu noć.“

A na sam dan? – „**5. VIII. 1987.** Točno u ponoć između 4. i 5. kolovoza bilo je ukazanje na Brdu ukazanja. Bilo je mnoštvo svijeta. Vidioci su prenijeli da je Gospa bila vrlo radosna zbog mnoštva svijeta i opet pozvala na svetost i življenje poruka“.

– Ipak je krenulo. Uvodi se paraliturgijski rođendan, svijet se sve više okuplja, sve će pomalo prerasti u festival mladih koji će se odazivati za 5. kolovoza – čestitati „Majci rođendan“. O tome poslije.

Godine 1988.

U *Kronici* nema ni slova o Gospinu rođendanu, ni 5. kolovoza, ni 8. rujna 1988.

Ako je blagdan Rođenja 5. kolovoza, kada treba biti blagdan Začeća?

Kako je onda s Bezgrješnim začećem? pitao se još 1984. biskup Žanić.[18] Evo što o tome o. Vlašić u *Kronici*:

„**8. XII. 1981.** Jakov, Vicka i Marija. Molili su zajedno i očekivali radosnu Gospu, kao i za ostale njene blagdane.“

„**8. XII. 1983**. (Četvrtak). Petero vidjelaca imalo je zajedničko viđenje. Gospa je bila svečano obučena, kao i za sve velike svetkovine.“

– Ako međugorska „pojava“ mijenja rođendan pravoj Gospi, koji se crkveno slavi 8. rujna, onda bi joj ta „pojava“ morala promijeniti i datum Bezgrješnoga začeća, pa s 8. prosinca prenijeti na 5. studenoga, da se koliko-toliko uskladi s nadnevkom liturgijskoga rođendana. Jer, ako je rođena navodno 5. kolovoza, 16 godina prije Krista, to znači da joj je bilo manje od 8 mjeseci kada je rođena.

[18] *La Posizione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje,* 30. X. 1984., str. 19; *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 98–117.

– Crkva nije ništa prihvatila od međugorskih pojava, poruka, rođendana, životopisa, tajni, velikih znakova, osim što je službeno proglasila da se na temelju svih kanonskih komisijskih istraživanja ne može ustvrditi da se radi o „nadnaravnim ukazanjima ili objavama". Crkva u svojim izjavama čak ni ne spominje „Gospina ukazanja".

– Vrijedno je navesti da se u kontekstu toga izmišljenog „rođendana", 5. kolovoza, počeo organizirati Mladifest, festival mladih u Međugorju početkom istoga mjeseca. Dolaze mladi iz svijeta čestitati Gospi rođendan! Evo kako se to razvijalo, prema Kronici ukazanja.

Festival mladih u čast izmišljena Gospina rođendana

„Mladifest" ili „Festival mladih" organizira se od svoga početka, od 1989. godine, kao crkvena, liturgijsko-molitvena manifestacija bez znanja i odobrenja mjesnoga biskupa. Stao se organizirati najprije u okviru maštovitosti oko navodnoga Gospina rođendana 5. kolovoza, zatim oko navodne „Gospine poruke" o „godini mladih" (1988.–1989.) i onda kao spomen na taj međugorski „Gospin rođendan",[19] o čemu izričito piše – kao što smo vidjeli i kao što ćemo niže vidjeti – fra Slavko Barbarić.

Pođimo od „poruka" „Gospe međugorske". O tome fra Slavko kao župni vikar na Humcu, a kao kroničar u Međugorju:

Prvi skup mladih „5. VIII. 1989. (Subota). U 18 sati je počelo u kapelici u groblju na Kovačici vječno klanjanje organizirano od mladih. Sutra počinje devetnica Gospi sa mnogo mladih, jer završava godina mladih, koju je Gospa tražila na blagdan Uznesenja 1988, na koncu Marijanske godine".

– Kakva je to liturgijska zloporaba da se u kapelici na groblju na Kovačici organizira „vječno klanjanje"? Komu je to palo na pamet i s čijom crkvenom dozvolom i odobrenjem?

– Iz teksta proizlazi da je to „klanjanje organizirano od mladih", da je bilo „mnogo mladih" i da je to bilo na svršetku „godine mladih", koju je još prethodne godine, na kraju „Marijanske godine" (1987.–1988.) međugorska „pojava" izričito „tražila" da se zakaže „godina mladih", koja je, prema Kronici*, trajala od Velike Gospe 1988. do Velike Gospe 1989.*

Drugi skup mladih, 1990. „Fra Tomislav Vlašić vodi cijeli tjedan", čitamo pod datumom **30. srpnja 1990.** A na kraju „festivala", pod datumom 6. ko-

[19] A. Luburić, „Fra Tomislav Vlašić 'u kontekstu međugorskog fenomena'", *Službeni vjesnik*, br. 2/2008., str. 81.

lovoza stoji upisano: „U 14 sati su se organizatori sastali sa fr. Tomislavom Vlašić i Slavkom. Odlučili smo uzeti isti tjedan */sljedeće godine/.* Predložene su različite teme. Koncem godine smo odlučili objaviti točan program. Osjećamo potrebu da nastavimo s ovim susretima, jer su važni. Ponudit će se seminari prije festivala za organizatore."

– Odatle slijedi da je fra Tomislav, koji nije u Hercegovini od 1987. godine i dolazi iz Italije, ne samo izravno upleten u „međugorski fenomen" još i te 1990. godine (kao i sljedeće, 1991. godine), nego je toliko familijaran i povezan s međugorskom franjevačkom zajednicom da on čak vodi cijeli tjedan i „festival mladih".

Treći skup mladih, 1991. godine. U *Kronici ukazanja,* koju 1991. godine vodi o. Barbarić, inače kapelan na Humcu, ostalo je prazno, bez ikakva bilježenja, od 25. srpnja do 5. kolovoza. Pod datumom **6. kolovoza 1991.** u *Kronici* je zabilježeno ovo: „Mnogi su mladi ostali cijelu noć i pričekali sv. misu. U 5,15 smo počeli pjevati litanije, te 'Došli smo ti, Majko draga'. Sv. misu je predvodio fra Tomislav Vlašić. Govorio je pobudno o križu i miru, i o preobraženju. Koncelebrirao je 21 svećenik. Našega svijeta je bilo dosta, a sve skupa oko 1500–2000. Fra Leonardo je uputio opet riječ svim mladima – da žive mir i da ga drugima nose. A onda smo svi zajedno izmolili vjerovanje i 7 Očenaša. Podijeli[li] smo i tri velika kruha, znak zajedništva."

– I te 1991. godine fra Tomislav Vlašić sudionik je međugorskih zbivanja, predvodi završnu Misu i vodi glavnu riječ na rastanku.

Četvrti skup mladih, 1992. Piše fra Slavko Barbarić: „**5. VIII. 1992.** (Srijeda) – Gospin rođendan. U 21,30 je počeo **festival u čast Gospina rođendana**. Crkva je bila puna. Išlo je sve u najboljem redu. Sudjelovali su pojedinci i skupine. Pjevali su mladi iz Međugorja, te Elvirina zajednica, Pero i Mile, koji su vodili pjevanje za vrijeme festivala, otpjevali su sa mladima također dvije pjesme. Njemačka skupina je također nastupila. Pojedinci su bili Mirko sa Čitluka, Gino iz Italije, Dajan iz Amerike, Cristina iz Argentine. Časne sestre su otpjevale također jednu pjesmu. Sve su to bile pjesme Gospi. Dvojica redovnika, Francuz i Talijan, članovi zajednice 'Blaženstva' pjevali su na hebrejskom, te skupina mladih iz Irske. Na koncu je sve oduševila mostarska klapa. Otpjevali su tri pjesme: Gospi, dalmatinsku i U boj… Oduševili su sve. Nakon ovog programa podijelili smo svima cvijeće i u procesiji pjevajući stavljali pred kip Gospin. Bilo je vrlo dirljivo, doživljeno. Oko 11,30 smo završili. Mnogi su mladi iz crkve krenuli na Križevac."

– Iz ovoga je pisana dokaza vidljivo da su međugorski franjevci, barem neki od njih, čvrsto odlučili slaviti Gospin „rođendan“ 5. kolovoza, mimo svega pravovjernoga katoličkoga svijeta, po „ukazivanjima“ crkveno nepriznate „pojave“, organizirati i dovoditi mlade iz svijeta da priređuju „festival u čast Gospina rođendana“, da čestitaju „Majci rođendan“ nudeći im usputno i druge sadržaje…

Zaglavak prvi

Nakon što je Vlašićev tragičan slučaj osvojio svjetski tisak, 2009. godine, kada je Vlašić kažnjen peterostrukom kaznom, uz oduzimanje ovlasti ispovijedanja, iz Provincijske je kurije iz Mostara izišla izjava da fra Tomislav nije kažnjen „zbog međugorskog fenomena, niti zbog svoga osobnoga stava o tom fenomenu“.[20] A godine 2010., kada je kažnjen dvostrukom kaznom, otpuštanjem iz Reda i iz svećeništva, iz Generalne je kurije u Rimu izišla izjava da Vlašić „nije priznao optužbe koje su mu upućene i stoga nije niti prihvatio sankcije. S toga je razloga tražio oprost od vršenja svećeničke službe i od svoga redovničkog staleža“.[21] Pokazao se, dakle, tvrdokorno neposlušan, ne samo mjesnomu biskupu toliko puta, nego i Svetoj Stolici u konačnici, vjerujući više „međugorskoj pojavi“ koja je hvalila njegovu duhovnost, njegovo vodstvo i njegovo upućivanje u život. U oba slučaja, i 2009. i 2010. godine, jasno je rečeno, *prvo,* da se njegov slučaj proučavao u „kontekstu međugorskog fenomena“, i, *drugo,* da mu se apsolutno zabranjuje davati izjave osobito u odnosu na „međugorske fenomene“. Tomislav Vlašić kažnjavan je postupno, a on se postupno svemu odupirao. Konačno je izopćen iz Katoličke Crkve 2020. godine.[22] Neka razborit čitatelj donese razložan zaključak, i na osnovi svega izloženoga, o njegovoj izravnoj povezanosti, trajnoj upletenosti i utjecajnosti u „međugorski fenomen“.

Zaglavak drugi

Često se navodi izjava kardinala Tarcisija Bertonea (1934.), Državnoga tajnika (2006.–2013.), pa i u spomenutom priopćenju Franjevačke kurije u

[20] Iz intervjua provincijala dr. fra Ivana Sesara *Večernjemu listu* 28. rujna 2008.

[21] Izjava generalnoga prokuratora Reda manje braće o. Francesca Bravija *Zenitu* 29. srpnja 2009. (https://it.zenit.org/2009/07/29/la-perdita-dello-stato-clericale-di-padre-vlasic-non-e-un-giudizio- su-medjugorje/)

[22] Vidi *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 118–119 – i na još 40 mjesta o njemu u istoj knjizi.

Rimu iz srpnja 2010. godine: „U knjizi koju je objavio kardinal Tarcisio Bertone, Državni tajnik Benedikta XVI. i bivši Tajnik te vatikanske Kongregacije, *L'ultima veggente di Fatima* ('Posljednja fatimska vidjelica', izd. Rai-Rizzoli, 2007., str. 103–114), čita se da izjave mostarskoga biskupa odražavaju osobno mišljenje, nisu definitivan i službeni sud Crkve. Sve se upućuje na Zadarsku izjavu Biskupa Jugoslavije od 10. travnja 1991., koja ostavlja otvorena vrata budućim istraživanjima. Provjeravanje se, stoga, treba nastaviti. U međuvremenu dopuštena su privatna hodočašća s pastoralnom pratnjom vjernika. Na kraju, svi katolički hodočasnici mogu ići u Međugorje, mjesto marijanskoga štovanja, gdje se moguće izraziti sa svim oblicima pobožnosti".[23]

U vezi s „privatnim hodočašćima", vrijedno je podsjetiti da puna izjava, napisana na istome mjestu te iste knjige kardinala Tarcisija Bertonea, bivšega Tajnika Kongregacije za nauk vjere, i to neposredno prije gore navedene rečenice glasi: „Konačno, što se tiče hodočašća u Međugorje koja se odvijaju na privatan način, ova Kongregacija smatra da su *dopuštena pod uvjetom da se ne smatraju ovjerovljenjem događaja u tijeku koji traže da ih Crkva još ispituje*".[24] Rečeno drukčije, a isto: hodočašća u Međugorje nisu dopuštena ako pretpostavljaju, i ovjerovljuju i drže autentičnim „događaje u tijeku".

A do sada ni mjesni biskupi, ni Biskupske konferencije, ni Sveta Stolica nisu ništa priznali ni proglasili autentičnim u „međugorskom fenomenu".

Zaglavak treći

Mostarsko-duvanjski biskup Pavao Žanić pisao je:

– 15. rujna 1981. župnomu upravitelju župe Međugorje fra Zrinku Čuvalu: „Veseli me veliko učešće vjernika u primanju svetih sakramenata i molitvi u župi Međugorje i čini se, u očitim obraćenjima. Ipak smatram potrebnim upozoriti na neke stvari u kojima ima izvjesnog 'zalijetanja'..." [25]

– 13. prosinca 1981. svim svećenicima na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije: „Nema sumnje da je vjernički svijet te vijesti [o događajima u Međugorju] dočekao i prihvatio kao utjehu i milosnu pomoć, te je to kod mnogih donijelo poticaj na molitvu, post, pokoru i obraćenje. No, sve ovo nije dovoljno za dokaz autentičnosti Gospinih 'ukazanja i poruka'." [26]

---

[23] https://it.zenit.org/2009/07/29/la-perdita-dello-stato-clericale-di-padre-vlasic-non-e-un-giudizio-su-medjugorje/

[24] *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 278.

[25] *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 78.

[26] *Biskup Žanić o Međugorju*, str. 82.

Vrijeme je ubrzo pokazalo tolike nedosljednosti u ponašanju „međugorske pojave“: njezina obrana neposlušnih kapelana u Mostaru, 1980.–1984.; njezino najprije poštovanje vlastita rođendana 8. rujna, kako ga Crkva časti i slavi, pa potom mijenjanje datuma toga rođendana u 5. kolovoza: 1984.–1986.; njezina dvoličnost u ponašanju prema mjesnoj crkvenoj vlasti: službeno biskupa slušajte, a privatno radite po mome i po svome planu i programu! Ne zna se jesu li čudnija njezina ukazanja po Križevcu i drugdje usred crne noći: a njezin Sin reče: „Dok je dan, treba da radim djela onoga koji me posla. Dolazi noć, kad nitko ne može raditi“ (Iv 9,4). A ona djeluje suprotno tomu načelu što se tiče noći. Djevica Marija uvijek bijaše poslušna kći Oca nebeskoga i svoga Sina, razborita u svome nastupu i ponašanju, i to na svakome mjestu gdje se spominje, na uzoran i savršen način.

Zaglavak četvrti

Neke su povijesne privatne objave donijele promicanje nekih teoloških ili liturgijskih vidova koji prije nisu bili dovoljno istaknuti u apostolatu, ali su u skladu s katoličkom i apostolskom vjerom od njezina početka. Tako su, potaknuti priznatim privatnim objavama, ustanovljeni blagdani Tijelova, Srca Isusova, Nedjelja Božanskoga milosrđa. – Prijedlog međugorske pojave u tom bi smislu bilo mijenjanje datuma Rođenja Blažene Djevice Marije, uz očitu gestacijsku nesukladnost da bi se njezino Začeće slavilo 8. prosinca, a Rođenje 5. kolovoza. A sva ta promjena popraćena je dvosmislenim igrama „službeno – privatno“ i same „Gospe“ i njezinih „propagatora“ o. Barbarića i Vlašića, „duhovnih voditelja“ „vidjelaca“. Maštovita promjena protivna je neprekidnoj predaji od V. stoljeća da se blagdan Male Gospe slavi 8. rujna.

Dodirivanje „Gospine“ haljine i koprene

U *Kronici ukazanj*a župe Međugorje, koju je vodio fra Tomislav Vlašić, župni vikar, te u privatnom dnevniku jednoga međugorskoga župljanina, kao i u raznim knjigama koje prikazuju međugorski fenomen „ukazanja“, navode se neke čudne pojave dodira, zagrljaja i poljubaca bilo od strane samozvanih vidjelaca prema „Gospi“, bilo od strane ljudi koji su bili prisutni na „ukazanjima“! Čudni dodiri koji su ostavljali čak i „mrlje“ na „Gospinoj“ haljini, toliko da je na kraju njezina haljina bila sva „zamrljana i prljava“. A još je čudnije to da je „Gospa“ ponekad nestajala sva „crna“ i da su je neke osobe ponekad vidjele obučenu „u crno“, prisutnu uz križ na Križevcu, brdu iznad Međugorja (520 metara nadmorske visine).

A da bude još neobičnije, takva dodirivanja i ljubljenja često su se događala usred crne noći, na brdu „ukazanja“.

Ovdje donosimo više tekstova koji to pokazuju.

Vickin iskaz o gaženju haljine i koprene

Razgovor „vidjelice“ Vicke Ivanković s fra Jankom Bubalom u njegovoj knjizi ovjeren je vlastoručnim „vidjeličinim“ potpisom i objavljen. Razgovor je vođen godinu i pol nakon nadnevka na koji se odnosi. Evo nekih izvoda:

> „Dne **27. VI. 1981.**: Subota, četvrti dan ukazanja:
> Janko – Netko je pripovijedao da su tada i gazili po Gospi?
> Vicka – E, nisu po Gospi. Ko će na nju zgaziti! Nego, **gazili su joj po haljini ili, da kažem, po velu.**
> Janko – A što ona? Je li se ljutila?
> Vicka – Bolan, pratre, Gospa se ne zna ljutiti. Nije ona ko mi. A lako je njoj. Narod se zgrne k nami. Zna da je Gospa gdje i mi, pa nagrne **i zgazi joj na veo.**
> Janko – A što ona?
> Vicka – Ona za čas ko nestane, pa opet“.[1]

[1] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom*, Jelsa, 1985., str. 32; 2. izdanje, Međugorje, 1998., str. 40; francuski prijevod: Y. Bubalo, *„Je vois la Vierge“,* Paris, 1984., str. 30–31; talijanski prijevod: J. Bubalo, *Mille incontri con la Madonna*, Padova, 1986., str. 34.

Svjedočanstvo potpisuje i „vidjelica“ Vicka i auktor.[2]

– Bitni je sadržaj katoličke vjere da je Gospodin Isus uskrsnuo od mrtvih, da više ne može umrijeti (Rim 6,9), ni trpjeti bol (Otk 21,4), da je njegovo uskrslo tijelo fizičko, stvarno, tjelesno i prepoznatljivo (usp. Lk 24,36–43), ali preobraženo na način da više nije podložno zakonima fizike, trodimenzionalnosti (usp. Lk 24,30–31; Iv 20,19–20; Dj 1,9). Uskrsnulo tijelo u naponu je života, sjajno, ozareno (usp. Mt 13,43; Lk 9,28–30; Dj 9,3; Otk 1,16), a zadržava svoju rasu, narodnost, jezik i spol (usp. Otk 5,9;7,9).

Katolička vjera nalaže nam vjerovati i da je Isusova majka, Blažena Djevica Marija, po Božjoj povlastici dušom i tijelom uznesena u nebesku slavu, za razliku od ostalih ljudi kojih smrtni ostatci čekaju uskrsnuće tijela o Sudnjem danu. Od uznesenja i njezino tijelo nije više zemaljsko, nego ima svojstva uskrišenoga tijela, kao njezin Sin: „Uznesenje Blažene Djevice posebno je sudioništvo u uskrsnuću njezina Sina i anticipacija uskrsnuća drugih kršćana“.[3] *Haljina i veo čuvari su čednosti i znakovi svetosti Blažene Djevice Marije te su kao takvi sastavni dio njezina tijela koje živi vječno. Mogućnost njihova oskvrnjivanja gaženjem suprotna je katoličkomu poimanju nebeske slave koju Gospa uživa.*

Vickin iskaz o „trncima“ kroz ruku od dodira

Razgovor fra Janka i Vicke nastavlja se ovako:

„Dne **29. VI. 1981.** Ponedjeljak, Šesti dan, svetkovina Sv. Petra i Pavla:

Janko – Pa, daj pripovijedaj!

Vicka – Tada je bio jedan zanimljiv slučaj i s jednom doktoricom.

Janko – Šta li je sad to?

Vicka – E, tu na Podbrdu tada je bila i jedna doktorica.

Janko – Pa?

Vicka – Ona je [h]tjela da se **dotakne** Gospe.

Janko – Pa, onda?

Vicka – Mi smo pitali Gospu, i Gospa je rekla: ‘Uvijek je bilo nevjerni[h] Juda, ali može. Neka pristupi.’

---

[2] *Tisuću susreta s Gospom*, Jelsa, 1985., str. 220; 2. izdanje, str. 271; *Je vois la Vierge*, str. 181; *Mille incontri con la Madonna*, str. 254.

[3] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 966.

Janko – I, onda?

Vicka – Doktorica je pristupila i **dotakla Gospu.**

Janko – Kako je znala gdje će je taknut kad ne vidi Gospu?

Vicka – Ja sam joj to kazivala.

Janko – I, stvarno je **dotakla** Gospu?

Vicka – Stvarno, dakako!

Janko – A u što ju je **dotakla?**

Vicka – **U desno rame.** Tako je bilo najzgodnije.

Janko – A što onda doktorica?

Vicka – Što će! Odmakla se, a ko zna šta je u sebi mislila.

Janko – Je li išta rekla?

Vicka – Nije ništa tu prid narodom. A poslije se svratila u našu kuću i prid svima rekla da je **kod dodira osjetila kroz ruku neke neobične trnce** (žmarce, kako je ona rekla), a nije ništa drugo govorila".[4]

*– Poziv na doticanje tuđega tijela radi provjere zabilježen je u Svetome Pismu u zgodi s apostolom Tomom koji je bio sumnjičav da su drugi učenici vidjeli Uskrsloga, Gospodina: „Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, ne ću vjerovati" (Iv 20,25). Zato mu Isus kaže: „**Prinesi prst** ovamo i pogledaj mi ruke! **Prinesi ruku** i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran" (Iv 20,27).*

No, Sveto Pismo ne kaže da je Toma apostol prinio prst ili ruku, kako je prije bio najavljivao, nego je u mah odgovorio: „Gospodin moj i Bog moj!" (Iv 20,28). Isus je na to utvrdio: „Budući da si me vidio, povjerovao si." I dodao novo blaženstvo: „Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!" (Iv 20,29). – Za razliku od Tome apostola u odnosu na Uskrsloga, dr. Darinka Šumanović-Glamuzina dotaknula je „Gospu" u rame. Pojava ju je proglasila „nevjernim Judom"! Za razliku od sv. Tome, dr. Šumanović-Glamuzina nije se izjasnila o tom iskustvu, nego je šutjela, a kasnijom ga je izjavom svela na lagani živčani, potkožni podražaj (trnce ili žmarce). Je li to nova mjerna jedinica mističnoga doživljaja, trenutka iskustva onkrajnoga? Koja bi bila svrha takve privatne objave?

[4] *Tisuću susreta s Gospom*, Jelsa, 1985., str. 43; 2. izdanje, str. 53–54; *Je vois la Vierge*, str. 39–40; *Mille incontri con la Madonna*, str. 45.

Vickin iskaz o noćnim iskustvima na Podbrdu

Na „Gospin“ poziv nazočnima da je dodiruju, narod čak gazi po kopreni i haljini!

„Janko – I onda?

Vicka – Mi smo rekli da ji Gospa sve gleda i da je rekla da je može **dodirnuti** ko želi.

Janko – Pa jesu li je **dodirivali**?

Vicka – Neko je, a neko nije. Oni su se bili svi odjednom strkali gdje su mislili da je Gospa. Onda joj je netko **gazio na veo**, neko **na haljinu**, i ona je onda otišla.

Janko – A vi?

Vicka – I mi smo se onda digli“.[5]

– Prizor je lišen katoličkoga odnosa prema svetim moćima ili svetim predmetima. Kristovi vjernici molitvenim pogledom, pobožnim dodirom i poljupcem iskazuju čašćenje opipljivu predmetu koji je predmet religiozna štovanja zbog veze sa svetom osobom. Ovdje nazočni nemaju ni opipljiv predmet ni milost viđenja, nego im je preko „vidjelaca“ ponuđeno da kroza zrak pružaju ruke prema nevidljivoj im pojavi. U tom iskazu nema podataka o tome jesu li i što oni pri tom iskusili, ni jesu li barem doživjeli dodir. Slušno, vidno, okusno, mirisno, dodirno? Ono što se iskazuje – svetopisamski, predajno i teološki jest nevjerodostojno, jer ljudi ne mogu gaziti ni po velu ni haljini Blažene Djevice Marije, u Nebo uznesene. Ne mogu gaziti ni po tijelu, u Nebo uznesenu, one čije tijelo taj veo i haljina zaodijevaju, sve da se ona i ukazala, jer ni ljudi ni paklene sile nemaju nikakve vlasti nad nebesnicima.

Takvi prizori nisu sukladni s učenjem katoličke vjere o neokaljanoj Djevici koju je „Gospodin uzvisio kao kraljicu svemirâ da se potpunije suobliči svojemu Sinu, Gospodaru gospodarâ (Otk 19,16) i pobjedniku nad grijehom i smrću“.[6]

Vickin iskaz o neobičnim podudarnostima

Rezultat tih dodirivanja jest da je „Gospina“ haljina – „zamrljana i prljava“. Evo što se o tom prepričava u razgovoru:

---

[5] *Tisuću susreta s Gospom,* Jelsa, 1985., str. 79; 2. izdanje, str. 94; *Je vois la Vierge*, str. 87; *Mille incontri con la Madonna*, str. 121.

[6] Drugi vatikanski sabor, dogmatska konstitucija *Lumen gentium*, br. 59 (21. studenoga 1964.).

„Janko – Da, jest, ali ipak je tada nešto posebno bilo. Jer, kad ste se pomolili, Gospa je rekla da je svi koji su ondje mogu **dotaknuti**.

Vicka – I šta onda?

Janko – Kažu da su se oni poredali i da su onda po redu dolazili i **dodirivali** je. Marija im je kazivala gdje će je **doticati.**

Vicka – A onda?

Janko – Čudno je to bilo. Iza **dodira** mnogih na Gospi je ostajala **neka mrlja, neki flek.** Tako da je Gospa na kraju **zamrljana i prljava** izgledala.

Vicka – To znam. Kad su je **dodirival**i oni koji su **nečista srca**, na Gospi je neki **flek** ostajao.

Janko – A jesi li i ti to tako vidjela?

Vicka – Ne, ne! Ja tada uopće nisam tu bila“.[7]

– Iskonski grijeh sastojao se u neposluhu prvih ljudi prema Bogu i prestanku čovjekova uzdanja u Boga, raskidu mimonaravna odnosa s njim. Tim grijehom ranjena je ljudska narav i on se kao mrlja (latinski macula, njemački Fleck, od toga razgovorno flek) po začeću prenosi na novi ljudski naraštaj. Istina je katoličke vjere da je od te mrlje po božanskom predodređenju u času svoga naravnoga začeća od sv. Joakima i sv. Ane, bila izuzeta jedino Blažena Djevica Marija. Nju ljaga grijeha nikada nije dotaknula, ni toga nasljedna, ni osobno počinjena. Stoga se 8. prosinca slavi da je njezino Začeće bez ljage (latinski Conceptio im-maculata).

Kako onda uskladiti tu vjersku istinu s otiskivanjem ljage nečistih srdaca pojedinih znatiželjnika u župi Međugorju na liku Prečiste, Bezgrješne, Neokaljane? – Nikako.

Sveto Pismo uči: On „sam sebe dade za grijehe naše da nas istrgne iz sadašnjega svijeta opakoga“ (Gal 1,4). „On koji u tijelu svom grijehe naše ponese na drvo da umrijevši grijesima pravednosti živimo“ (1 Pt 2,24). – Za opraštanje grijeha nužno je skrušenje i njihovo priznanje. Dodirivanjem Gospe ili njezina lika grijesi se ne prenose. Tomu služe savršeno pokajanje i sakrament ispovijedi. Nije Gospina sjajna haljina neka ljepljiva vrpca na koju se lijepe ljudski grijesi.

---

[7] *Tisuću susreta s Gospom,* Jelsa, 1985., str. 81; 2. izdanje, str. 96; *Je vois la Vierge*, str. 73–74; *Mille incontri con la Madonna*, str. 142.

Dodir s Gospom

„Gospa“ se zanima je li svijet osjetio takve dodire, a ruka jedne djevojke čak je „zapela za Gospinu krunu“, priča Vicka fra Janku:

„Janko – Čuo sam od dosta osoba, ispovijedajući ili u razgovoru, da su imali sreću da **dotaknu Gospu** ili da ona njih **dotakne**. Da li se ti nečega takvoga sjećaš?

Vicka – Pa jest bilo je takvi[h] slučajeva. Više puta je to bilo.

Janko – Dobro. Ali možeš li mi reći nešto određenije?

Vicka – Ma, mogu! Ta i ti se sjećaš onoga slučaja s našim Marinkom [Ivankovićem]. Gospa ga je i **ljubila** što se mnogo žrtvovao i mnogo propatio za nju.

Janko – Dobro je to. Toga se sjećam. Nego, još prije toga dogodilo se jedno znakovito **dodirivanje Gospe** kad ju je mogao svatko **taknuti.**

Vicka – A kada to misliš?

Janko – Mislim na ono **noćno dodirivanje Gospe** kad su od nečijih **dodira** ostale **mrlje** na Gospinoj haljini.

Vicka – A, da! Pa eto, ti se toga sjeti prije mene. A sad sam se i ja nečega sjetila. To je bilo dan prije nego je **ljubil**a Marinka.

Janko – A šta je bilo?

Vicka – Jednom su neki tražili da je se **dotaknu**, ali ona nije pristala nego je odman nestala.

Janko – I onda, ništa?

Vicka – Kako ništa! Petnaestak dana iza toga Gospa je sama, u neki posebni sjaj zaodjevena, pozvala svakoga ko je bio tu u sobi da je se **dotakne**. I pitala je da li i oni to osjećaju.

Janko – A oni?

Vicka – Neko je govorio da osjeća, a neko da nije. Onda je sve blagosovila i otišla.

Vicka – Znam: tebi nikad dosta! A evo, nedavno sam listajući neku bilježnicu vidila da su nekako pred Božić prve godine ukazanja na večernjem ukazanju **mnogi dodirivali** Gospu.

Janko – Kako su je **dodirivali**?

Vicka – Pa mi smo im kazivali gdje će **dirat**, i oni su **dirali.**

Janko – Jesu li oni to i osjećali?

Vicka – Većinom jesu. Jedna je djevojka kriknula kad je **dodirivala**. Kaže da joj je **ruka zapela za Gospinu krunu.**

Janko – Sjećaš li se možda te djevojke?

Vicka – Kako ne sjećam! Ali nije to važno.

Janko – A Gospa?

Vicka – Gospa je bila vesela. Pozdravila nas je i otišla.

Janko – I više se takvih događaja ne sjećaš?

Vicka – Ma ko će sve to nosit u glavi! Govorili su još neki, ali ja to ne pamtim. I pustimo to!

Janko – Dobro, Vicka. Nego, je li vas vidioce ikada **doticala**?

Vicka – E, to ne brojim! Koliko nas je puta **grlila i ljubila**! A i mi smo nju.

Janko – A, da! To si mi jednom pripovijedala. Nego, nisi mi nikada govorila kako si to, na primjer, ti osjećala.

Vicka – Ma, mučno da nisam! A to se i ne dâ opisati. To ti je slično ko kad sam ti govorila o Gospinoj ljepoti. Za to nema riječi. To su bili časovi ko kad nisi na zemlji.

Janko – Možda kao u raju?

Vicka – Ne znam. Ja nisam bila u raju. Samo: bilo je divno!

Janko – Dobro. A reci mi, jesi li osjećala da zaista ljubiš neko tijelo?

Vicka – Jesam to. Ali to nije ko naše tijelo.

Janko – Nego?

Vicka – Pa, jesam li ti rekla da ne znam! U Gospe nije ništa ko u nas! Ni ljepota, ni glas, ni tijelo ni... Ali pustimo to! Rekla sam ti što sam znala.

Janko – A nisi to odavno doživljavala?

Vicka – Nisam odavno. To je bilo dok nas je Gospa...

Janko – Mitila, šta li hoćeš da kažeš?

Vicka – Sad ćeš ti otić u mudrovanje!

Janko – Neću, Vicka! Nego, blago vama, a mi moramo još čekati.

Vicka – Kažu: ko čeka, taj i dočeka.

Janko – Zaista! Glavno je da se dočeka“.[8]

[8] *Tisuću susreta s Gospom*, Jelsa, 1985., str. 99–100; 2. izdanje, str. 119–120; *Je vois la Vier-*

– Vicka glatko zanijeka da je ikada bila „u raju“, a u jednom prethodnom poglavlju ona svjedoči pred članovima Komisije da je „pred Blagovijest“ 1982. zajedno s Jakišom bila u raju. Ne bi ovako trebala varati ni sebe ni čitatelje!

„Sada ti dotakni njezin veo, glavu, ruku, haljinu“

Samozvana vidjelica Marija Pavlović svjedoči i tumači da od ruku grješnika „Gospa“ postaje „posve crna“ i da se đavao nastoji ubaciti… Fra Svetozar Kraljević piše:

> Dne **2. VIII. 1981**. – „Marinko [Ivanković]: […] Tu smo pjevali i molili i jedne večeri, bila je svetkovina Gospe od Anđela, djeca – vidioci – pridružila se našoj molitvi i ukazala im se Djevica. […]. Tada su nam djeca rekla: ‘Djevica dopušta svima koji žele doći i **dodirnuti je**.’ Djeca su nas usmjeravala govoreći nam: ‘Sada ti dotakni njezin veo, njezinu glavu, njezinu ruku, njezinu haljinu.’ Sve je to trajalo desetak do petnaest minuta. Išli smo jedan po jedan i na kraju nas je Djevica napustila. Upravo u tom trenutku Marija je zavapila. Potrčao sam prema njoj: ‘Što se dogodilo?! – Ajme, Marinko, Gospa nas je napustila sva pocrnjena?’ Pitao sam je: ‘Zašto Marija, zašto bi bila sva pocrnjena’. ‘Bilo je ovdje ljudi – grješnika koji su je **dotakli** i kada su je **dotakli haljina joj je postala crna i tamna**. Zatim je zamolila sve prisutne da što prije odu na ispovijed. […]. Ovako mi je rekla o tom ukazanju: ‘Te večeri mi je Djevica sve rekla. Vidite, đavao se pokušava ušuljati ovdje, nastojeći po svaku cijenu postići svoje ciljeve. Tada mi je Djevica rekla: Moj Sin želi pridobiti sve duše za sebe, ali đavao nastoji nešto postići. Đavao daje sve od sebe da se ušulja među vas”.[9]

– Ovo je do sada najstrašnija scena. Nije više haljina siva ili sivkasta ili smeđa („kafena“), nego upravo crna, pocrnjena. I to tamni grijeh dotičnih doticatelja prešao na Gospine haljine. Kako to? Marija tumači da se to đavao ušuljao „nastojeći po svaku cijenu postići svoje ciljeve“. Da se đavao očeše, i o haljine Presvete Djevice, i da ostavi svoju mrlju, pa to valjda nema nigdje nego u Međugorju. U priznatim ukazanjima Blažene Djevice Marije o tome se ne čuje.

– Osvrćući se na viđenje koje je bilo 2. kolovoza 1981., kada je nakon nekih dodira, „Gospina“ haljina sva pocrnjela, Donal Anthony Folley komentira:

---

ge, str. 87; *Mille incontri con la Madonna*, str. 151–152.

[9] S. Kraljevic, *Les apparitions de Medugorje, récit temoignages*, Paris, 1984., str. 115–116; S. Kraljević, *The Apparitions of Our Lady at Medjugorje*, Zagreb, 1998., str. 170–171.

„Otac Laurentin spominje ovaj događaj,[10] ali začudo ne daje nikakav komentar. Nije potrebno isticati da je gornji scenarij – ideja da bi Blažena Djevica na neki način mogla biti zaražena kontaktom s ljudskim bićima – poprilično apsurdan“.[11]

Što znači ta mrlja?

Propagator „međugorskoga fenomena“ René Laurentin smatra da je prljanje Gospine haljine „proročka prispodoba“ koja pogađa „vidioce“ svjedoke. O tome događaju od **2. VIII. 1981**. piše ovako:

> „2. kolovoza: nakon uobičajena ukazanja (oko 18 h), Gospa traži od Marije da se uputi na ledinu Gumno (200 metara od Bijakovića u smjeru crkve. Tamo polazi s Mirjanom, Ivankom i Ivanom. Osobe su pozvane da **dodiruju Gospu**. Ali **netko ostavlja mrlju na njezinoj haljini**: otisak grijeha, tako razumije Marija. Ova proročka prispodoba živo pogađa svjedoke. Shvaćaju težinu grijeha. Dan nakon toga množe se ispovijedi (K 144)“ [Kraljević, str. 115–116].[12]

– Laurentin tu pojavu tumači da Gospa poziva nazočne da je dodiruju. Tako netko (u izdanju 1996. kaže: neki) ostavlja mrlju na njezinoj haljini. Netko, očito, želi ne samo pokazati istovjetnost između crne mrlje i grijeha, nego osobito želi poniziti Blaženu Djevicu Mariju koje se ne može dotaknuti nikakva mrlja ni na haljini ni na kopreni ni na sandali, jer je sva prečista nutrinom i sjajna vanjštinom.

Ne možemo se ne osvrnuti i ne izraziti svoje čuđenje i duboko zaprepaštenje nad ovolikom nedostojnom igrom s Gospom, Djevicom prečistom i premudrom. I to na blagdan Gospe od anđela, od kojih je Gospa i čistija i sjajnija. Kraljica anđela!

---

[10] *Messages and Teachings of Mary at Medjugorje*, Milford, 1988., str. 38, 157.

[11] D. A. Foley, *Understanding Medjugorje. Heavenly Visions or Religious Illusion?,* Nottingham, 2006., str. 234–235; njemačko izdanje: *Medjugorje verstehen. Himmlische Visionen oder fromme Illusion?* Augsburg, 2011., str. 434.

[12] R. Laurentin, *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje,* Brescia, 1987., str. 132: „2 agosto: Dopo l'apparizione abituale (verso le 18), la Gospa chiede a Marija di recarsi nel prato di Gumno (200 metri da Biakovici, in direzione della chiesa). Ci va con Mirjana, Ivanka e Ivan. Le persone vengono invitate a **toccare la Gospa**. Ma **qualcuno lascia una macchia sul suo vestito**: la traccia del peccato, così intende Marija. Questa parabola profetica colpisce vivamente i testimoni. Capiscono la gravità del peccato. Il giorno dopo le confessioni si moltiplicano (K 144)"; R. Laurentin, *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1988., str. 119.

Poljubac kao nagrada za patnju za vjeru

Fra Tomislav Vlašić piše u *Kronici* pod **19. X. 1981.**: „Marinka Ivankovića, koji je bio unutra, Gospa je poljubila i rekla da je on jedan od boljih vjernika i da je dosta za vjeru žrtvovao."

– Marinko Ivanković (1940.–2021.), bio je Vickin susjed u Bijakovićima,[13] *gdje je živio s ocem, majkom, suprugom Dragicom (1947.–2021.) i djecom, a radio je kao automehaničar u Mostaru.*[14] *Ujutro je automobilom znao voziti suprugu na posao u Čitluk, a 25. lipnja 1981. poveo je i dvije susjede, Vicku i Mariju u Mostar, kamo je išao na posao. Tijekom vožnje pri izlasku iz Međugorja od Marije je čuo: „Marinko, mi sinoć vidli Gospu".*[15] *To mu je tijekom toga putovanja potvrdila i Vicka.*

I u tiskanom i u radijskom intervjuu nekoliko desetljeća kasnije ističe: „Točno od riječi do riječi što mi je Vicka ujutro ispričala, to mi je i Ivan poslijepodne ispričao".[16] *– Upravo to „od riječi do riječi" trebalo bi pobuditi sumnju da je riječ o nečem naučenom, jer kod spontana prepričavanja osobnoga doživljaja svatko se izražava svojim riječima, nešto ispusti, nešto komentira.*

Marinko Ivanković poznavao je svu djecu koja su tvrdila da im se ukazala Gospa i prvi je o tom 26. lipnja 1981. pred večer obavijestio tadašnjega kapelana fra Zrinka Čuvala u župnom uredu u Međugorju. On mu je odmahnuo rukom i odgovorio: „A moj Marinko, komu je Bog dâ da vidi Gospu, to je za njega; za nas ništa".[17]

On pripovijeda i kako je već treću večer, 26. lipnja 1981. događanje postalo pravilo: „Nema rađe, kakva rađa. Niko ništa ne ide ni u duvan, ni u vinograd. Djeca će ići Gospu gledat".[18]

---

[13] Marinko Ivanković u radijskoj emisiji objavljenoj 11. lipnja 2021. na https://www.youtube.com/watch?v=cFBXZQvaZ6o u 15'39" kaže da je s Vickom i rod, njegov djed i njezin pradjed živjeli su u istom kućanstvu.

[14] Élisabeth Claverie, *Les guerres de la Vierge. Une anthropologie des apparitions*, Paris, 2003., str. 373.

[15] Marinko Ivanković u radijskoj emisiji snimljenoj 2010., a objavljenoj 11. lipnja 2021. https://www.youtube.com/watch?v=cFBXZQvaZ6o u 4'45". Isto navodi i u *Glasniku mira*, br. 6/2006., str. 34.

[16] Marinko Ivanković u radijskoj emisiji snimljenoj 2010., a objavljenoj 11. lipnja 2021. https://www.youtube.com/watch?v=cFBXZQvaZ6o u 8'13"; *Glasnik mira*, br. 6/2006., str. 34.

[17] Marinko Ivanković u radijskoj emisiji objavljenoj 11. lipnja 2021. na https://www.youtube.com/watch?v=cFBXZQvaZ6o u 11'22"; *Glasnik mira*, br. 6/2006., str. 35.

[18] Marinko Ivanković u radijskoj emisiji objavljenoj 11. lipnja 2021. na https://www.you-

„Gospa“ pita jesu li osjetili doticaje

Dne **4. XI. 1981**. u *Kronici* je zabilježeno: „Gospa je i ove večeri bila s Jakovom i Vickom. Došla je dok su pjevali: ‘Dođi, dođi nam, Gospode’. Bila je puna soba svijetla. Htjeli su je **svi dotaknuti.** No, ona je, u sjaj zaodjevena, **dotakla sve** i pitala da li su je osjetili. Neki su je osjetili, a neki nisu. Rekla je da će biti još poruka za svijet. Pozdravila je sve i blagoslovila a djeci je rekla da nastave pjevati: ‘Dođi, dođi nam, Gospode’.“

Na doticaj „Gospe“ djevojka vrisnula da je osjetila električni šok

Dana **5. XII. 1981.**: „Vicka, Jakov, Marija i dosta svijeta s njima u sobi. Gospa je tu večer bila jako ‘uslužna’. Na sva pitanja je odgovorila (pitanja se odnose na bolesnike). Dozvolila je prisutnima da je dodirnu. Jedna djevojka je vrisnula kad ju je **dotakla**, rekavši da je osjetila struju kroz sebe. Djecu je pozdravila uobičajenim pozdravom“.

U jeku zime od „Gospina“ dodira osjeća se „hladno ugodno“

U *Kronici* se čita: „**29. XII. 1981.** Opet su bili Jakov, Ivan i Vicka. Gospa je došla. Neki su je htjeli **opipati, što im je ona dozvolila,** a oni su osjetili kao nešto hladno ugodno“.

Isus „jako tužan“; „Gospa“ sve grli i ljubi

13. I. 1982.: „Odjednom se pokaže glava Isusova; bio je jako tužan. Djeca su počela plakati, a onda ih je Gospa **sve zagrlila i poljubila**“.[19]

Prema Ivanu, „Gospa“ stavlja ruke na jednu „opsjednutu“ i ljubi je

Dana **21. III. 1984.:** „I danas je petero vidjelaca imalo viđenje. Karakteristika je u tome što je Ivan [Dragićević] zamolio Anitu [„Švicarku – koja prema mišljenju svećenika ima opsjednuće“] da bude pred vidiocima kako se oni ne bi vrtili za vrijeme viđenja kad je Gospa bude blagoslivala (Naime, vjernici obično stoje iza leđa vidjelaca). Gospa joj je za vrijeme viđenja pristupila, na nju **položila ruke i pomolila se. Iza toga ju je poljubila**“.[20]

---

tube.com/watch?v=cFBXZQvaZ6o u 15’13”.

[19] *Kronika*, svezak I., str. 13.

[20] *Kronika*, svezak I., str. 761; umetak u uglatim zagradama je iz unosa u *Kroniku* od dan

Ivan svjedoči da je „Gospa"“ molila nad kapelanom i časnim sestrama i poljubila ih

Dana **1. VI. 1984**.: „Ivan nas je pozvao (sestre i mene [fra Tomislava Vlašića]) nasamo i rekao nam je da je Gospa nad svakim od nas molila i da je svakog od nas **poljubila**“.[21]

Svjedočenje „vidioca“ Ivana

Ivan je sa svojom molitvenom skupinom, njih desetak, uzišao na brdo Križevac, i to oko 11 sati navečer. „Gospa“ im je na tome posebno zahvalila i „poljupcima“ uzvratila.

- *Međugorska pojava ne voli samo crninu i prljavštinu na svojim haljinama, nego i crnu noć, po mogućnosti ponoć, i to na strmovitu brdu Križevcu!*

Dne **26. IX. 1984.**: „Ivan je imao viđenje na brdu Križevac u 23h. Bilo je s njim 10-tak iz njegove molitvene grupe. Gospa je molila s njima, te je **poljubila svakoga** i zahvalila za dolaske na brdo“.[22]

Za medicinskoga testa Vicka, unatoč nastojanju, ne uspijeva je dotaknuti

Dana **6. X. 1984**: „Vicka se bila obvezala i **pružiti ruku Gospi**. Međutim, to se nije dogodilo“.[23]

Ivanka ljubi pokojnu majku i viđenje zvano Gospa

Dana **7. V. 1985:** „Ivanka je ostala kod kuće… Gospa me je pitala što bih željela. A ja sam je zamolila da vidim svoju zemaljsku majku. Tada se Gospa nasmijala i klimnula glavom. Tada se odjednom moja majka stvorila. Bila je nasmijana. Gospa mi je rekla da ustanem. Ja sam ustala. Mama me je **zagrlila i poljubila** i rekla: ‘Sine, tako sam ponosna na tebe!’ Mama me je **poljubila** i nestala… Gospu sam zamolila da li je mogu poljubiti. Ona je samo klimnula glavom. **Poljubila sam je**“.[24]

---

prije, 20. III. 1984. (svezak I., str. 760).

[21] *Kronika*, svezak II., str. 839–840.

[22] *Kronika*, svezak III., str. 40.

[23] *Kronika*, svezak III., str. 52.

[24] *Kronika*, svezak IV., str. 497–498.

„Gospa“ se prikazuje „obučena u crno“ pokraj Isusova križa

8. II. 1983.: „Izjutra su Iva Šego i Dóbra Šego pošle na Križevac moliti. Cijelo vrijeme su molile. Kad su došle napovir križa ostale su zapanjene. Na križu su vidjele Isusa raspetog, a do njega na križ naslonjenu, Gospu **obučenu u crno**“.[25]

30. XI. 1984.: „Slavica Ban, sa svojim mužem je tvrdila da je oko 23,30 vidjela čudnu pojavu prema Križevcu. Vidjela je naime križ, ženu **obučenu u crno** koja je molila pod križem. Nekoliko puta je izlazila i ulazila u kuću, a svaki put je vidjela isto. Sve do dva sata poslije ponoći. Sve je ovo potvrdio njezin muž, koji je vidio samo križ“.[26]

Osvrt. *Prvo,* vidimo da je ova igrarija potrajala barem četiri-pet godina od početka „ukazanja“. I svaki put kada se pojavi „viđenje“ koje ona od sebe samoinicijativno poduzima, prima, traži i želi dodire s „vidiocima“ i uopće s nazočnima, više sliči nekoj osobi u zemaljskom teatru gdje se adolescenti zabavljaju na svojoj adolescentnoj razini, negoli na ozbiljan događaj koji potiče na zdravu pobožnost i budi istinsku vjeru u ljudima na obraćenje.

Drugo, „vidioci“ su pojavu učinili neozbiljnom, a onda i pojava vidioce i vidjelice još neozbiljnijima. Valjda su oni koji su sve to režirali uvidjeli da su prekoračili svaku mjeru, pa su prestali s takvim poniženjima osobe Majke Božje tako da u daljnjih 39 godina nije uopće bilo, ili posve rijetko i iznimno, bilo kakva dodirivanja, opipavanja, škakljanja i uzbuđivanja.

Treće, kako se katolički svijet može diviti pričanju pojedinih „vidjelica“ da na haljini ili kopreni njihove viđene pojave ostaju vidljive mrlje, fleke, prljavštine od dodirivanja ruku pojedinih osoba, kada je ona sva čista i prečista, i u srcu i u duši, bila na ovome svijetu i Crkva je proglasila bezgrješno začetom, koja je sav život provela u savršenoj moralnoj bezgrješnosti? I koju je Bog nagradio slavom u duši i u tijelu kao nijednu osobu ovoga svijeta? I komu je stalo do toga da se ljudskim prljavštinama nabacuje na ovako prečisto srce, prečisto tijelo i prečistu osobu? I kakve bi to bile poruke iz takvih sablažnjivih i nedostojnih gesta, onečišćenja, prljavština koje se priljepljuju i primjećuju na „Gospinoj“ haljini ili kopreni? Zar se nije mogla ta pusta „crnina“ primijeniti na same ljudske osobe i „proročkom prispodobom“ protumačiti kako se grijeh nečistoće mora oprati ispovijeđu ako jedna osoba drugu dohvaća i

[25] *Kronika*, svezak I., str. 381.

[26] *Kronika*, svezak III., str. 130.

„crnom“ postaje, a ne da Bezgrješnu uvlače u svoje kolo prljavštine? Pa čak da su jednoga ili jednu od „vidjelaca“ „pocrnili“, „potamnili“, da ih „proročki prispòdobe“ s grijehom, vrijeđajući značajan dio čovječanstva crne i uopće tamne puti, čovjek bi lakše razumio, nego Majku koju je Isus za života uzdigao na pijedestal blaženstva rekavši, da jest ona blažena jer je rodila Sina čovječjega, ali je još blaženija jer Riječ Božju sluša i opslužuje (Lk 11,27-28).

Četvrto, kako možemo prihvaćati dostojnom priču da Gospa ostaje zavijena „u crno“, da se pojavljuje u „crnoj haljini“ usred crne noći pokraj križa na Križevcu kada ju je Bog učinio sjajnom u svojoj nebeskoj slavi? I kojemu bi to mračnu srcu i mračnoj osobi palo na pamet da taj Gospin proslavljeni sjaj i slavu vraća opet u našu zemaljsku tamu?

Peto, za katolika i katolkinju zdrave pameti i vjere već ta pojava da se „Gospa“ može uprljati, makar samo na haljinama, u dodiru sa svijetom, da se „Gospa“ oblači „u crninu“ i stoji pokraj križa, morala bi značiti da se radi o nečemu što se ne može prihvatiti i čemu se ne treba posvećivati nikakva pozornost, ako znamo da je Gospa za svoga zemaljskoga života bila bez grijeha začeta, bez ikakva, i lakoga i teškoga, grijeha živjela i postigla vječnu slavu kakvu nijedno ljudsko biće nije steklo.

Mimonaravni utjecaji u Međugorju

Pojmovi. Ovdje se susrećemo s tri različita pojma koji su ipak na neki način granični: naravan – *naturalis*, nadnaravan – *supernaturalis i* mimonaravan – *praeternaturalis*.

Što je to naravno u odnosu na čovjekov životni sustav?

Naravno je nešto što redovito ili najčešće pripada čovjekovoj naravi, ljudskoj spoznaji, iskustvu, pojavi, ljudskim zakonima: fizičkim, kemijskim, biološkim. Neki naravan događaj. Na primjer, čovjek je bolestan, ide se liječiti, podnese čak dvije operacije, uzima redovite lijekove, drži se uputa kirurga ili liječnika i nakon tri-četiri tjedna prizdravi i vrati se kući. To je sve u okviru naravi: i razboljenje i liječenje i ozdravljenje.

Što je to nadnaravno?

Nadnaravno je nešto što nadilazi granice ljudske naravi, naravan tijek stvari, naravnu spoznaju, naravno iskustvo, događaje, pojave i zakone koji se ljudskim razumom ne mogu protumačiti i rječnikom na odgovarajući način izraziti. One sile i procesi koji se ne mogu obrazložiti naravnim moćima, rječnikom i sredstvima. Ta se nadnaravnost redovito pridaje ili pripisuje božanskim utjecajima, silama, moćima, zahvatima.

Nadnaravno se sastoji u neposrednom Božjem djelovanju.

Na primjer, nadnaravno čudo jest neko tjelesno fizičko ili psihičko ozdravljenje koje se ne može protumačiti naravnim procesima i silama, nego se molitveno i s pouzdanjem utječemo nadnaravnim zahvatima. Takvi čudesni interventi označeni su ovim značajkama:

bolest je dijagnosticirana neizlječivom, ili čak smrtonosnom;

ozdravljenje se dogodilo u hipu, u jednome satu ili danu;

nije se utjecalo lijekovima u posljednje vrijeme, ni u vrijeme iscjeljenja, nego samo molitvama Bogu ili preporukom Svetima koji su zagovornici kod Boga;

i ta se bolest nije više vraćala u sljedećih nekoliko godina, recimo tri-četiri godine. Takva čudesa priznaje i najstroža liječnička komisija pri Kongregaciji za proglašenje svetih.

Čudo je posljedica, zahvat ili djelo nadnaravnoga, ali samo čudo nije nadnaravno, nego mimonaravno, jer čudo ne će trajati vječno. Onaj na komu se dogodilo ipak će jednom umrijeti.

Što je to mimonaravno?

Ne govorimo ovdje o onome što smo u teologiji učili da su prvi ljudi, prije iskonskoga grijeha, bili obdareni mimonaravnim darovima koje su zbog iskonskoga grijeha izgubili.

1. Nadzor nad vlastitim strastima – Post 2,25: bili neodjeveni, pa ipak nisu osjećali stida;
2. Besmrtni – Post 3,3: ako budete jeli, umrijet ćete;
3. Uliveno znanje – Post 3,20: svakoj životinji Adam daje ime, tj. poznaje joj narav.

Ne govorimo isto tako ni o pojavama kao što navodi sv. Toma Akvinski: „Treba reći da je svaka stvar takva kakva jest prema svojoj naravi, a ne kakva jest zbog nekoga nasilna ili *mimonaravna* uzroka: i stoga, iako slučajno, Zemlja nije posve kuglasta zbog nekoga slučaja, nego budući da ipak ima prirodu prema tome što je kuglasta, mora se jednostavno reći da je kuglasta“.[1]

Ovdje govorimo više o utjecajima iz demonskoga svijeta, a da pri tome niti poistovjećujemo niti izjednačujemo pojam mimonaravnoga s demonskim. Govorimo jednostavno o đavolskim napastima, trikovima, prerušenjima iz đavla tmine u „anđela svjetla“ (2 Kor 11,14), o zavodljivostima i prijevarama. Samo Bog ima moć zanemariti zakone prirode koje je stvorio, a zlodusi mogu manipulirati zakonima prirode u obliku prijevare, nadljudskom ili mimonaravnom spretnošću, kako bi zavarali neoprezne da povjeruju da su izveli prava čuda.

[1] Sv. Toma Akvinski, *In De caelo*, liber 2, lectio 28, n. 1.: „Oportet autem unumquodque dicere esse tale quale est secundum suam naturam, et non quale est per aliquam causam violentam vel praeternaturalem: et ideo, licet per accidens terra non sit omnino sphaerica ex aliquo accidente, quia tamen naturam habet ad hoc quod sit sphaerica, simpliciter dicendum est eam sphaericam esse.“

Pojavljivanje sotone

U *Kronici ukazanja međugorske župe* pod nadnevkom **8. XII. 1981.** kroničar Vlašić zapisuje:

> „Jakov, Vicka i Marija. Molili su zajedno i očekivali radosnu Gospu, kao i za ostale njene blagdane. Ona ih je iznenadila. Bila je ozbiljna: sklopila je ruke i molila za oproštenje grijeha što ih svijet čini. Ispod **njezinih nogu i oko nje tama i dim su se širili**. Ni na jedno pitanje nije odgovarala nego se samo molila. Na koncu se malo osmjehnula i pozdravila: Idite u miru, anđeli moji! Nek' vas prati moj i Božji blagoslov."

Osvrt. *Prvo*, to se događa na svetkovinu Bezgrješnoga začeća Marijina! Dan Najčistije, bez iskonske ljage, a ona ozbiljna, tužna.

Drugo, gle ispod njezinih nogu dima i tame koja se oko nje širi! Tko to ubacuje tamu i dim oko najsvetije ljudske osobe? Imaju li tu mimonaravne sile svoga prevarantskog utjecaja?

Treće, zar se priliči Gospi da ona ima svoj zaseban blagoslov, a Bog ima svoj blagoslov, pogotovo da Gospa sebe stavlja ispred Boga (u Lk 2,48: ponizna Marija veli: „gle otac tvoj i ja žalosni smo te tražili". Kakva kultura, pristojnost i bonton!). Ovakav razvoj događaja uvelike smućuje i obična vjernika katolika koji ne može prihvatiti ovakav prikaz nedostojan Blažene Djevice Marije.

Tomislav Vlašić zapisao je **27. III. 1984**. svoj razgovor s Mirjanom Dragićević:

> „5. Mirjana mi je predala listić na kojem je napisala svoje iskustvo sa sotonom 14.04.1982. To iskustvo donosim doslovno kako ga je meni napisala: 'Tog dana, kao i svih drugih, ja sam klekla i taman htjela da se prekrstim kad se pojavio On. Umjesto drage majke i njenog blagog i milog lica ugledala sam čistu suprotnost. Uvijek sam mislila da ljudi plaše djecu đavlom opisujući ga u najgorem svjetlu. Sada sam shvatila da oni nisu čak ni približno opisali njegovu grozotu.
>
> Te crne prodorne oči, pune zloće i nekog podsmjeha; nacerene usne, rogovi… Stvarno jezivo! Osjećala sam da tonem. Sve mi je bilo crno pred očima. Kao iz daljine, kao neka jeka, čula sam kako mi nudi ljepotu, uspjeh…, ako se odreknem Gospe, Boga. Ne znam da li sam svjesno vikala, ili je to dopiralo iz moje duše: 'Ne, ne, ne…' Onda je nestalo njega, a pojavila se ona. Odmah sam se osjećala kao da prije ništa nije

bilo. Ona mi je podarila snagu. Rekla mi je da je ovo đavolije vrijeme i da je to moralo biti. Odala mi je priznanje za moju vjeru što je meni bilo previše sreće u jednomu danu“.[2]

Osvrt. „Vidjelica“ očekuje Gospu, a kad tamo: „On“. Đavao. Kroničar čak velikim početnim piše: On. Ukazuje se bez najave. Na prepad! Prikaz iz priča kako bake plaše unučiće da se ne udaljuju od kuće. Đavao „vidjelicu“ želi na brzinu smotati na trikove ljepote i uspjeha, ali ona se ne da. Kada se ukazala domalo Gospa – tu je početno malo slovo: ona – rekla joj je [Mirjani] da je ovo: „đavolije vrijeme“. Kada je to u povijesti bilo vremena u kojem nije bilo đavolskoga utjecaja, zavodljivosti, počevši čak od „edenskoga vrta“ (Post 2,8.15) pa preko svih napasti, čak i Sina Čovječjega u pustinji (Mt 4,1)? Zar je moguće da Bog ispušta iz ruku i prepušta sotoni da neko „vrijeme“ bude njegovo, đavolsko? Zar Bog ne kontrolira i đavla?

Nedostojni napisi o biskupu Žaniću

Dok međugorska Gospa

– hvali fra Tomislava Vlašića za njegovo duhovno vodstvo „vidiocâ“, preporučuje ga za duhovnika Ivanu Dragićeviću, a on se na kraju predstavlja kao njihov „duhovnik“ po „Božjoj providnosti“;

– dok proglašava „svetim“ fra Jozu Zovku, još za njegova života, čak dva puta;

– dok izjavljuje da je fra Slavko Barbarić u nebeskoj slavi dan nakon smrti, koji zagovara „vidioce“,

dotle je mostarski biskup msgr. Pavao Žanić pod utjecajem protubožje sile, samo zato što ne prihvaća događaje i poruke iz Međugorja kao istinite. Evo nekoliko takvih besmislenih zapisa:

1. Fra Tomislav Vlašić pisao je **5. siječnja 1985**. jednomu od svoje „najdraže braće“ koji je bio u Vatikanu,[3] tražeći zaštitu od biskupa i obrazlažući:

[2] *Kronika*, svezak II., str. 771–772.

[3] Općenito se drži da je taj jedan od Vlašićeve „najdraže braće“ bio slovački biskup Pavel Hnilica, S.I. Rođen 1921., za svećenika ređen 1950., nakon tri mjeseca, kao mladomisnik, posvećen za biskupa, i tako ostao ni na nebu ni na zemlji, dok ga papa Pavao VI. nije 1964. imenovao naslovnim biskupom Rusada. Nije imao nikakvu ulogu u Vatikanu, ni u Crkvi. – https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhnilica.html On se pojavio u Međugorju 1994. predstavljajući se „osobnim Papinim izaslanikom“. Umro je 2006. Vidi članak „Lažni papin delegat!“, *Glas Koncila*, br. 24/1994., str. 5; *Ogledalo Pravde*, str. 155–156.

„Trebamo aktivirati i sve ostale (znanstvenike, teologe, biskupe, kardinale...). Moramo priznati da Sotona može djelovati u strukturama Crkve."

Osvrt. U svim strukturama Crkve, od dna do vrha. Vidjet ćemo da su se ta djelovanja, o kojima govori o. Vlašić, ticala općenito biskupâ, štoviše ponajviše biskupa Žanića, i to uglavnom zbog Međugorja!

2. Desetak dana poslije toga fra Slavko Barbarić, pomoćni župnik u Međugorju, detaljnije i imenito obrazlaže u *Kronici župe* od **16. siječnja 1985**.:

„N.B. 2. Ivan je s grupom imao viđenje na Križevcu. Bila je i Vicka. Trajalo je oko 8 minuta. Oboje su potvrdili da ima poruka, nakon što mi je Ivan, čim smo se sreli, rekao da će mi dati poruku. Ona glasi: 'Želim vam reći večeras, da se što više molite za sve ljude u svijetu na kojima sotona djeluje, a napose za biskupa Pavla' (Ivan Dragićević)".[4]

Osvrt. Ovo su doslovne riječi „vidioca" Ivana Dragićevića. Sotona djeluje na biskupa Pavla [Žanića], jer ne prihvaća međugorski fenomen. A Djevica Marija najbolje zna kakav je štovatelj, vrlo odani častitelj Gospin, biskup Pavao od malena, od sjemenišnih dana.[5] Ta je međugorska „pojava" „osvojila" sve „vidioce", sve „voditelje" „ukazanjâ", samo nikako slomiti biskupa Pavla. Pavao je u početku čak bio otvoren, ističući uvijek da treba prepustiti sud Crkvi, ali kada je vidio da u „ukazanjima" laž caruje, izričito se usprotivio i lažima i lašcima. I „Gospa" poziva na molitvu „napose za biskupa Pavla" da prihvati Međugorje. Nisu uspjeli!

3. Kronika od **18. siječnja 1985.**, dakle do dva dana ponavlja, požuruje:

„N.B. 3. Ivan i Vicka imali su viđenje s grupom na brdu. Gospa je tražila i dalje molitve za biskupa i ostale koje sotona napada".[6]

Osvrt. Biskup je na udaru sotone jer međugorska događanja ne prepoznaje kao nadnaravna. Kako je tako sve ovisilo o jednome čovjeku? A tu mnoštvo faktora koji utječu na priznanje Međugorja, od komisijâ do kongregacijâ.

---

[4] *Kronika*, svezak III., str. 214.

[5] Ta istina prosijava iz sva tri zbornika posvećena biskupu Žaniću: Tomo Vukšić, pripremio, *Istina oslobađa,* Mostar, 1992. (u povodu 50. obljetnice Biskupova svećeničkoga života i djelovanja); Željko Majić – Božo Goluža, priredili, *U vjeri, nadi i ljubavi. Stoljetnica rođenja biskupa Pavla Žanića (1918.–2018.),* Mostar, 2018.; R. P., *Biskup Žanić o Međugorju. Istinom po neistinama* (zbirka koja sadržava 31 Biskupov dokument o Međugorju, s osvrtom priređivača, Mostar, 2021.

[6] *Kronika*, svezak III., str. 219.

4. *Kronika* od **23. siječnja 1985**., dakle pet dana kasnije. Opet je izričito spomenut biskup, prezimenom:

> „3. Grupa s Ivanom i Vickom imala je viđenje na Križevcu u 23h. Gospa je bila radosna. S njom je došlo 5 anđela. Traži molitvu za one koji su posebno pod utjecajem sotone. Preporuča molitvu za biskupa Žanića“.[7]

Osvrt. Gospa šalje poruku u 23 sata s brda Križevca. Sotona se ne odvaja, nego napada biskupa Žanića, koji je neposlušan „Gospinim“ porukama. Samo ga ona prekorava.

5. U *Kronici* od **28. siječnja 1985**. pojava čak peti put šalje poruku u vezi s biskupom Žanićem:

> „4. Ivan je sa svojom grupom imao viđenje na Križevcu u 23 sata. Gospa i dalje traži molitvu za one koje napada sotona. Od ove grupe traži molitvu za Biskupa“.[8]

Osvrt. Od 5. do 28. siječnja, dakle u 23 dana, međugorska pojava pet puta osvrće se na biskupa Žanića. Ovdje je vidljiva polarizacija koja se pripisuje Gospi: pojedini franjevci, promicatelji međugorskoga fenomena, „duhovni su voditelji“ „vidjelaca“ (Vlašić), proglašeni „svetima“ već živi (Zovko) i spašeni na nebu (Barbarić), a ovaj posljednji ujedno i naš zagovornik, a sve štiti Gospa, dok biskup Žanić, vrlo odan Gospi, koji radikalno niječe autentičnost međugorskoga fenomena kao nadnaravne pojave, pod utjecajem je sotone! Prozirnih li igara i dinamikâ bez granica!

Biskup Žanić, kada je čuo, pročitao i razumio te „poruke“, nedostojne kršćanske vjere, odlučno je rekao Urbi et Orbi da to nema veze s Gospom, Isusovom Majkom i našom Majkom po milosti. Sve drugo što se slijevalo na Ordinarijat, samo je potvrđivalo to njegovo odlučno stajalište, koje je ostalo čvrsto na snazi i nakon njegove smrti, napose i u njegovu nasljedniku.

Biskup je Žanić na takve nekršćanske „poruke“, pripisivane Gospi, gledao kao na ruganje i Gospi i Crkvi! Zato je sa svom odlučnošću branio i dostojanstvo Gospino i čast Katoličke Crkve.

---

[7] *Kronika*, svezak III., str. 228.

[8] *Kronika*, svezak III., str. 235.

Korolarij

Ovdje bi bilo uputno iz praktičnih i pastoralnih razloga, kao neka vrsta korolarija ili zaključka, podsjetiti na brojne izmišljotine i nedoličnosti vezane za jedno od suvremenih najrazvikanijih mjesta neprebrojivih privatnih „ukazanja“ i „poruka“, Međugorje, i to od samoga početka tih „viđenja“, 1981. godine. A sve vezano ne samo za župu Međugorje, nego i za stotine drugih mjesta po svijetu, uvijek pod šifrom Međugorja i međugorskih „vidjelaca“.

Zato je ovdje značajno razlučiti pojmove *viđenja* i *ukazanja.* Viđenje – *visio* nešto je unutarnje, subjektivno i ne izlazi izvan psihe ili mašte, a ukazanje – *apparitio* kao nešto vanjsko, objektivno, vezano je uz neki predmet ili mjesto.

Međugorski „vidioci“ i „vidjelice“ dokazuju da se njihova pojava veže uz njihove osobe i psihomašte, a ne uz određeno i stalno mjesto. To bi dakle bila neka njihova „viđenja“ ili priviđenja, a ne objektivna ukazanja. Uostalom stotine osoba u raznim župama i mjestima u Hercegovini tvrdile su osamdesetih godina prošloga stoljeća da im se ukazuje Krist, Gospa, anđeli, đavli, da se okreće križ, sunce itd. Danas još troje vidjelaca ima svakodnevna „ukazanja“ i sve troje žive obiteljski uglavnom izvan Međugorja, a drugo troje, koje žive u Međugorju, imaju „ukazanje“ jednom godišnje. Jedna je „vidjelica“ uspjela od 1987. godine da se to obećano ukazanje ne događa jednom godišnje, o njezinu rođendanu, nego jednom mjesečno, drugoga u mjesecu, sve do 2. ožujka 2020.! S „porukom“ sličnom onoj 25. dana u mjesecu druge „vidjelice“! Pogledajmo neke neistine, koje su uostalom opsežno i dokumentirano prikazane na službenim internetskim stranicama Biskupskoga ordinarijata u Mostaru pod nazivom „Međugorski fenomen“, i to prije nego je potkraj 2009. Kongregacija za nauk vjere ustanovila Komisiju za proučavanje međugorskih pojava.[9]

Doktrinarna odudaranja

U tim privatnim porukama postoji mnoštvo neobičnih nedosljednosti i neslaganja s katoličkim naukom, i to sve iz pera kroničara svećenika, koji prenosi i zapisuje takve „objave“. I malo zrno teološkoga znanja ne bi smjelo

[9] Komisija je ustanovljena još 18. prosinca 2009. jer je Sveta Stolica naknadno objavila da je njezin dodatni tajnik od toga dana bio msgr. Krzysztof Nykiel (https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2012/06/26/0385/00901.html). Dana 17. ožujka 2020. samo je objavljeno da je Komisija osnovana (https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2010/03/17/0152/00367.html), a kako joj je prva sjednica bila već 26. ožujka 2020., gotovo je nemoguće da bi u tako kratkom vremenu svi članovi oslobodili raspored da mogu doći na prvu sjednicu.

propustiti takve neistine. A Crkva je uvijek bila najosjetljivija na *depositum fidei*, na biblijski i koncilski nauk. Nikada se nije ustručavala apokrife nazvati apokrifima, zablude zabludama. Prema raskajanu grješniku uvijek je imala milosrđa u ispovjedaonici, a prema tvrdokornu heretiku nije popuštala. Mi ovdje donosimo samo neke od tih „poruka": da „vidioci" ne trebaju moliti za sebe; da su sve religije iste ili jednake; da su osobe nazočne u nebu ne samo dušom nego i tijelom itd.[10]

Liturgijska odudaranja

U takozvanim porukama postoji podosta neslaganja s obzirom na ustaljen liturgijski način života, tako da se eventualnim prihvaćanjem tih „poruka" unosi pravi nered u pastoralnu i liturgijsku praksu. Razumije se, mjesna Crkva, ni Apostolska Stolica, nije nikada prihvatila takve privatne sugestije i promjene liturgijskoga karaktera. Navodimo u bilješci samo neke takve „poruke".[11]

---

[10] Prema međugorskoj župnoj *Kronici ukazanja* navodimo samo neke rečenice ili „poruke", koje smo već u određenu tekstu komentirali:
– **16. rujna 1981**. zapisuje kroničar: „Također im je rekla da ne trebaju moliti za se jer da ih je ona najbolje nagradila. Nek mole za druge." – To je zabluda! Svatko se dužan moliti za svoje spasenje, i za druge!
– **1. listopada 1981.** pojava kaže: „Sve su vjere pred Bogom iste. Bog njima vlada kao vladar u svome kraljevstvu…". – Nije onda jasno zašto je došao na svijet Isus, jedini Otkupitelj i Spasitelj čovječanstva.
– **6. svibnja 1982**. na pitanje jesu li osobe u nebu nazočne samo s dušom ili s dušom i tijelom: „Prisutne su i dušom i tijelom – odgovoreno im je". – Znamo i vjerujemo da su u nebu dušom i tijelom samo Isus Krist i njegova Majka Marija. Mi vjerujemo u uskrsnuće tijela o Sudnjem danu! Uostalom same duše ne nazivaju se osobama. Osoba je duša i tijelo!
– **21. srpnja 1982.** pojava kaže: „U čistilištu ima dosta duša koje su tamo dugo, jer se za njih nitko ne moli." – Crkva već 2000 godina u misnom mementu pokojnih uvijek moli za sve vjerne mrtve! Kako se onda „nitko ne moli"?
– **18. kolovoza 1982.** na pitanje može li se jedna djevojka udati za pravoslavca, navodna pojava odgovara: „U mojim i Božjim očima sve je jednako. Nije jednako za vas koji ste se razdijelili. Bolje je onda, ako je moguće, da se ne udaje za toga, jer će trpjeti ona i djeca, teško će moći živjeti na putu vjere…". – A hoće li trpjeti pravoslavac? Tko je to u ženidbenom staležu da ne pati: i otac, i mati, i djeca! Da ne spominjemo da međugorska pojava opet sebe stavlja ispred Boga!
– **7. svibnja 1985**. pojava veli jednoj vidjelici, kojoj su tada prestala „ukazanja": „Milost koju si ti imala i tvoja braća i sestre nitko nije imao na ovoj zemlji." – To jednostavno nije točno. Koliko je bilo mističara i mističarki, vidjelaca i vidjelica u povijesti Crkve koji su imali „milost na milost"!

[11] Međugorska pojava:

Kanonska odudaranja

Vidjeli smo da se autentična ukazanja i istinite poruke, priznate od Crkve, događaju ne da bi se mijenjao ustaljen dogmatski, kanonski i liturgijski oblik života među vjernicima, nego da bi se vjernike potaknulo na potpunije proživljavanje Evanđelja. Poznat je bolni „hercegovački slučaj“, koji desetljećima razdire Crkvu u Hercegovini. „Poruke“ iz Međugorja taj su tužni slučaj svojedobno puno više rasplamsavale negoli smirivale.[12]

– **21. listopada 1981.** proglašava „svecem“ jednoga živoga franjevca, koji će biti teško sankcioniran od svoga Reda i mjesnoga Ordinarija zbog svoje ustrajne neposlušnosti, pa i u odnosu na Međugorje.

– **5. ožujka 1984.** jednomu „vidiocu“ preporučuje jednoga franjevca da se njemu povjeri „da ga duhovno upućuje“. – A taj će duhovni vođa, „glasnogovornik Djevičin i vidjelaca“, iz različitih motiva biti razriješen redovničkih zavjeta i dispenziran od svećeničke službe, i to sve u „kontekstu međugorskoga fenomena“, s kojim ne smije više imati nikakva posla. I konačno će biti izopćen iz Katoličke Crkve.

– **28. svibnja 1984**. mijenja dosadašnji Gospin rođendan s 8. rujna i uvodi „za kršćansku javnost“ novi blagdan njezina rođenja, 5. kolovoza. A rođendan je inače ta ista pojava slavila kroz tri godine prije toga s „vidiocima“ prema starom kalendaru! Sada najednom liturgijska reforma! Trebalo bi mijenjati i datum Bezgrješnoga začeća. Biskup je Žanić zabranio da se o tome i govori!

– **3. veljače 1985**. pojava određuje tko će od franjevaca ostati u Međugorju da na kraju svih ukazanja dadne „preglednu sliku“ svih događaja. Taj franjevac, koji to piše o samome sebi, umire 2000. godine, a pojava se i dalje ukazuje do danas i ne zna se dokle će se još privi đati. Niti se zna tko će konačno dati tu „preglednu sliku“!

– **25. studenoga 2000.** izjavljuje da se jedan svećenik-redovnik, koji se izričito pokazao neposlušnim Crkvi, preminuo prethodnoga dana, nalazi u nebu i zagovara „vidioce“.

[12] Jedan se „vidjelac“ 21. lipnja 1983. obraća pisanom porukom biskupu Žaniću: „Šalje mu predzadnju opomenu. Ako se ne obrati [ovim događajima] ili popravi slijedi ga moj sud i sud moga sina Isusa. Ako ne ostvari ovo što mu poručujem znači da nije pronašao put moga sina Isusa.“ Osim što krivo naučava da postoje dva „suda“, Gospin i Isusov, ovo je izravno protiv crkvenoga nauka o privatnima ukazanjima koje nikoga ne obvezuju pa i kad su crkveno priznata!

⁻ Služi se svojim aktivistima i propagandistima „vidiocima“ koji kažu da su spremni slušati neki dvoznačni glas, a ne Papu i biskupa.

⁻ Međugorska pojava nikada nije intervenirala da prekori protuliturgijski i protukanonski život brojnih franjevaca, osobito skupine ex-fratara koji su otpušteni iz Reda i suspendirani *a divinis*, jer ne pripadaju nijednoj zajednici: slave Misu i druge sakramente svetogrdno već godinama; obavljaju sakramente ispovijedi, krizme i vjenčanja, ne samo svetogrdno, nego i nevaljano; uzurpiraju nasilnički pet župnih ureda sa župnim crkvama i svom crkvenom imovinom: priječe da zakoniti župnici uđu u okupirane župe. Kako njima nema nikada nikakve poruke od tolikih poruka?! Zalaže se u barem 15 intervenata za dvojicu neposlušnih kapelana da ostanu u Mostaru gdje priječe pastoralni život nove katedralne župe, posvećene Mariji Majci Crkve 1980., a 15. travnja 1982. preporučuje im: „Ne slušajte nikoga!”

Zdravorazumska odudaranja: što nije posrijedi?

Crkva sebe smatra mjerodavnom u pitanjima vjere, ćudoređa i naravnoga zakona.[13] Ona je kompetentna u duhovnim stvarima, a u vremenitim stvarima ima vlast poučavati vjernike sadržaju naravnoga zakona i donositi vrijednosne sudove o vremenitim radnjama, na temelju već postojeće objektivne ćudoredne norme.

Neupitno je da su djeca koja su prozvana „međugorskim vidiocima" doživljavala nešto neobično. Stručnjaci za paranormalno, medicinu, ponašanje i stanja ljudskoga uma pokušali su dati svoje odgovore i nisu postigli suglasje. Crkva je kompetentna reći je li to bio doživljaj nadnaravnoga podrijetla i jesu li prenesene poruke u skladu s katoličkim učenjem o vjeri i ćudoređu.

Povjerenstva sastavljena od teologa, psihologa i psihijatara, koja su to proučavala na biskupijskoj i biskupsko-konferencijskoj razini, dala su jednoznačno niječan odgovor, da se u Međugorju Gospa nije ukazala. Sukladno svojoj odgovornosti pastirâ i učiteljâ mjesni ordinariji to su i proglasili. Povjerenstvo s kardinalom Camillom Ruinijem na čelu predalo je svoje izvješće Kongregaciji za nauk vjere 2014., ali ga ona do danas nije verificirala, niti je Sveti Otac proglasio njegov pravorijek. Podatci koji su o nalazima toga povjerenstva objavljeni 2020., premda su bili pod papinskom tajnom, proturječni su oko tvrdnje što je točno moglo biti nadnaravnoga podrijetla. U međuvremenu se infrastruktura u Međugorju pod vodstvom posebnoga Papina ovlaštenika za tu župu nastoji usredotočiti na dušobrižništvo stanovnika, pridošlica i posjetitelja, razdvajajući pitanje autentičnosti ukazanja od pastoralne skrbi.

U ovom je radu ukazano na neke elemente mimonaravnoga reda i na „ukazanje" sotone prema zapisima samih pobornika nadnaravnosti događaja. Dakako, to ne znači da je sve što je vezano uz međugorski fenomen vražje djelo, ali svakako jest ozbiljan dokaz da taj fenomen, s obzirom na „ukazanja" i „poruke", ipak nije izravno Božje djelovanje.

Kada vjernici u Međugorju sudjeluju u svetoj Misi, ispovijedaju svoje grijehe, pokazuju štovanje prema Euharistiji i čašćenje Blažene Djevice Marije i svetaca Crkve i čine dobra djela, time uopće ne dokazuju da se Gospa ijednom ukazala ijednomu „vidiocu" ili „vidjelici". I Međugorje kao takvo ne

[13] Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, 2036; Drugi vatikanski sabor, Izjava *Dignitatis humanae* (7. prosinca 1965.), br. 14; Pio XII. u govoru 2. studenoga 1954. (*Acta Apostolicae Sedis*, 46/1954., str. 671): „Ecclesiae potestas nequaquam 'rerum stricte religiosarum', uti loqui solent, finibus continetur, sed tota quoque legis naturalis materia, institutio, interpretatio, applicatio, quatenus moralis earum ratio attenditur, in eius sunt potestate."

razlikuje se od drugih župa. Ali se pokazalo iz „poruka“ i kroničarskih zapisa da je to mjesto brojnih prijevara i laži, formalnih zabluda i besmislica, nepokornih neposlušnika koje izmišljena pojava zaštićuje, a sablazni prešućuje.

Ni vješto priređivane „duhovne vježbe svećenika“, ni tajanstveno organizirani „Mladifest“, ni brojna privatna „hodočašća“ ne mogu prikriti očite laži niti očitovati autentičnost ukazanja! Budući da se ni nakon 43 godine postojanja „međugorskoga fenomena“, ni nakon stupnjevitih kanonskih Komisija, od 1982. do 2014., nije dogodilo službeno priznanje ni „ukazanja“, ni „znaka“, ni „tajni“, ni „poruka“ ni „svetišta“, zašto bi onda trebalo ohrabrivati „hodočasnike“ iz svijeta da dolaze u Međugorje? Da im se stalno dokazuje i ponavlja da tu nema autentičnih nadnaravnih ukazanja i poruka? Ili su u pitanju druge poruke i nakane, koje običan vjernik i svećenik ne može uvijek ni dokučiti?!

Što jest?

Konačan odgovor na pitanje što se točno dogodilo ostaje u samom vrhu otvoren. Barem Crkva na njega do sada nije dala presudan odgovor iz svoje mjerodavnosti. Onomu tko bi i dalje htio radije biti radoznao, nego usredotočen na djelatnu ljubav prema Bogu i čovjeku, nema pomoći dok od toga ne odustane. Nije zaludu sveti Pavao prokazao one osobe koje se „obilazeći po kućama, nauče biti besposlene, i ne samo besposlene, nego i brbljave i nametljive, govoreći što ne bi smjele“ (1 Tim 5,13).

Kršćanin koji ozbiljno shvaća svoju vjeru ne može prijeći preko nekih jasnih naputaka Svetoga Pisma:

- „Iako je velika moć u Gospoda, on prima počast poniznih […]. Mnoge već zavede njihova umišljenost, i opaka uobraženost iskrivi im misli“ (Sir 3,20.24);
- „Ako u srcu imate gorku zavist i svadljivost, ne uznòsite se i ne lažite protiv istine! Nije to mudrost koja odozgor silazi, nego zemaljska, ljudska, đavolska“ (Jak 3,14-15);
- Sv. Pavao: „korijen svih zala jest srebroljublje; njemu odani, mnogi odlutaše od vjere i sami sebe isprobadaše mukama mnogima. A ti se, Božji čovječe, toga kloni!“ (1 Tim 6,10–11).

Opći zaključak

Na kraju bismo kao dokaze za neautentičnost „ukazanja“ s njihovim porukama naveli nekoliko događaja ili pitanja i odgovora iz prvih sedam dana, makar se pojedini pojmovi protezali i kroz daljnje godine „ukazanja“. Želimo pokazati koliko se neke poruke, „ukazanja“, doživljaji protive razboritosti kakvu je Blažena Djevica Marija pokazala, prema stranicama Svetoga Pisma, i kako je mi zazivamo u crkvenim litanijama.

1. Noćna ukazanja. Don Luka Pavlović, župnik i ravnatelj Biskupijskoga svetišta Kraljice mira u Hrasnu (1980.–1983.), neposredno nakon čudne pojave u Međugorju 1981. pošao je sa svojim starijim kolegom u Međugorje. Pita on djevojke koje su nizale duhan u jedne obitelji pred kućom u Bijakovićima, jesu li bile na „ukazanjima“ i jesu li vidjele Gospu. Djevojke spontano odgovaraju:

„Bile jesmo na ‘ukazanjima’, ali mi nismo ništa vidjele, osim djece koja kažu da vide – Gospu. Djeca počnu moliti i mi s njima. Najednom zastanu i gledaju u nešto. Onda, usred Očenaša, kažu: ‘Evo je…’. I: ‘Ode!’ Mi buljimo onako u njih, a oni bulje u nešto ispred sebe. Djeca kažu da je to Gospa. Tumače nam kakva je, kako izgleda, u što je obučena. Ne govore da ima išta na nogama, je li bosa ili obuvena. […]. – Nekako prvih dana bijaše ovako, nastavlja jedna od njih: nama su djeca rekla, ti vidioci, da im je Gospa poručila da dođu kao sutra navečer u 11 sati da će im se ‘ukazati’ na brdu. Na kakvu brdu, po noći, Gospe draga? Nama je to bilo malo čudno, što jest – jest, a i kod kuće su nam govorili stariji: ‘Bože mi oprosti, kako vas Gospa zove u ova doba, posred noći?!’ Ali nas pustili. Došao svijet sa svih strana. Netko ponio bateriju, netko fenjer, netko ništa. Idemo mi gore, veremo se po onom kamenju, kad u neka doba netko od vidjelaca podiže glas: ‘Gasite baterije, Gospa se neće ukazati ako ne ugasite sva svjetla!’ Kad je narod pogasio svjetla, čusmo kako vidioci rekoše: ‘Evo je…’. I, tako, nekoliko trenutaka svatko šuti. Što ako je stvarno tu Gospa, misliš u sebi… I moliš se. Onda nam rekoše da će Gospa doći sutra isto tako po noći, oko ponoći. – Te mi sutradan o ponoći opet gore. Pustili nas i ovaj put roditelji. Došle mi gore na brdo. Sjede ljudi. Netko se moli, netko pjeva, netko šuti i puši. I tako, svijet ko svijet. Najednom netko zavika: ‘Gasite cigarete!’ Neki neće da utrnu. ‘Ako ne ugasite cigarete, Gospa

se neće ukazati', dočekaše. I, naravno, neki pogasiše, a neki stadoše vikati na one koji još neće da utrnu cigarete. I stvarno svi prestadoše pušiti...[…], djevojke su stvarno vrlo lijepo pričale, baš onako kako su doživjele, čule i vidjele, vjerujući i ne vjerujući u sva ta događanja. S jedne strane ne smiješ reći da ne vjeruješ Gospi, a opet ti čudno da ne može čudnije kako će Gospa tako postupati s fenjerima i cigaretama. Kako ćeš njoj, ako je ona, prigovarati što 'vidioce' i narod s njima po noći nagoni po brdu, i to po hercegovačkom kršu, a opet vidiš da je to nešto mimo uobičajene ljudske pameti".[1]

– Biblijska Gospa nije samo mudra nego i premudra, nije samo razborita nego i vrlo razborita, prudentissima, *i stoga ne samo kao Djevici, nego osobito kao Majci i majčinskom osjećaju protivi se da poziva djecu „vidioce" i narod da se „veru" po hercegovačkom kamenjaru usred crne noći. To je duboko zasmetalo i zdravo razumne, razborite i mudre roditelje radoznalih djevojaka, ali su opet u strahu popustili i djecu pustili pred noćnom „Gospom"! A ta se međugorska pojava ukazuje po noći, prema zapisima u* Kronici župe, *najmanje 20-ak puta između 1981. i 1991. godine. A nema nikakvih bitnih i životnih poruka. Ako ta međugorska pojava tako voli mrak, noć, ponoć, gdje se svi spontano plašimo, a osobito djecu odvraćamo od takvih noćnih izleta, zar ne možemo bez straha zaključiti da je sve to pod utjecajem mračnih sila kojima nije do svjetla i sjaja, nego do pomrčine i tame i u razmišljanju i u ponašanju? Ne vidimo da to može biti biblijska Gospa kakvu nam Evanđelja predstavljaju kao mudru i razboritu. Da je, na primjer, navodna Gospa naredila da se utrnu baterije i fenjeri, pa i cigarete, a onda ona obasjala u ponoći brdo kao da je podne, svi bi nazočni ostali bez daha, pod silnim dojmom čuda. A ovako? – pravo čudovište! Ona koja je „od sunca sjajnija", kako pjevamo u pjesmi „Djevice nevina", kako ovako voli crnu noć?!*

2. Apokrifi zbog – jedne laži – uklonjeni. U početku kršćanstva kroz 2–3 stoljeća nastalo je više od 50 „evanđelja", ponajviše iz trgovačkih motiva. Crkva je vrlo strogo postupala u odabiru kanonskih evanđelja. Ako bi se uočila samo jedna izričita laž protiv kršćanske istine, pa makar sve drugo sličilo istini, Crkva nije prihvaćala autentičnost takvih knjiga.

– Zašto se međugorska „ukazanja" čine nevjerodostojnima? Istina nas, prije svega, i oslobađa i obvezuje! Oslobađa nas od ropstva laži i carstva prijevare i obvezuje nas na pravdu i poštenje te na istinu u ljubavi proučenu i izrečenu. Svekolika „ukazanja" i „poruke", „čudesa" i „obraćenja"; ispovijedi i pričesti; svi radoznalci i prolaznici u svih ovih 40 i toliko godina ne mogu

[1] L. Pavlović, „U Međugorju prije 20 godina", *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 17–18.

opravdati ni najmanju neistinu koja je namjerno konstruirana ili nenamjerno producirana i pripisana „Gospi“ ili da ju je pojava sama izrekla. To je jasno svakomu vjerniku, bez obzira na stalež i službu, koji ponizno štuje Blaženu Djevicu Mariju i iskreno voli svetu Crkvu Božju. Laž je otrov koji truje, a nije lijek koji iscjeljuje.

3. Prerušenja. Sveti Pavao navodi da se protubožja sila zna, izvana, prerušiti iz đavla tmine u „anđela svjetla“ (2 Kor 11,14), da zavede i prevari pravovjerne; on koji je „čovjekoubojica od početka“ i „otac laži“ (Iv 8,44) ostaje i ubojica i lažac. A ovdje, u nekim međugorskim zbivanjima, nekim čudovišnim trikovima i magičnim igrama režisera međugorskoga fenomena i iz naravne i iz mimonaravne sfere, prerušuje se Prečista, Bezgrješna, Neoskvrnjena, Kraljica anđela u tamnu crninu, u mračnu noć, u dim i tamu, štoviše sam se „grijeh“ hvata njezinih haljina i koprene. I da je, prema iskazu jedne „vidjelice“, sva ostala „pocrnjena“? Valjda kao ugljen. I tu užasnu nečiju parodiju evanđeoske Gospe, koju R. Laurentin besmisleno tumači kao „proročku sliku“, tj. ako se grijeh na bilo koji način hvata Gospe, znači da grijeh s pojedinih osoba prelazi na Gospu, a to bi bio znak da se te osobe trebaju ispovjediti. I što je još čudnije, sama „Gospa“ zove i mami prisutnike da je dodiruju i škaklju, a oni nekada nešto osjete, nekada ne osjete. A eto neki ostave i svoj grijeh na njezinoj haljini!

– Komu je palo na pamet da Najsvetiju od svih ljudi ovako ponižava i blati, parodira ili izruguje, i to da ona sama to traži, da postane „crna“? Ovakvo nešto može se pripisati samo čovjekoubojici od početka i ocu laži da se naruga svemogućemu Bogu i da na bilo koji način pokaže kako se i Gospa može barem vanjštinom, na haljini ili na kopreni, onečistiti, oskvrnuti. Zdrav nam razum, pogotovo katolička vjera, kaže da to nema veze s Majkom Isusovom kakvu časti Katolička Crkva. I to treba jasno reći, bez uvijanja i straha!

4. Laži od početk**a: najprije „znak.** Na stranu što su i neke „vidjelice“ u početku lagale i tvrdile da su prvoga dana pošle u brdo tražiti ovce, a nisu nego su išle „pušiti“,[2] ovdje se već od 2. dana, pogotovo 4. i 5. dana govori o „znaku“ koji će „Gospa“ ostaviti. Taj će se znak ubrzo dogoditi. I taj je „znak“ ili „veliki znak“ ujedno takozvana „treća tajna“ od njih deset.

– Evo već 43 godine nikakva znaka, nikakve treće tajne. „Gospa“ izmanipulirala „vidioce“, „vidioci“ narod, u narodu neki fanatično povjerovali i svoj fanatizam šire, a drugi ostali vjerni katoličkom nauku o Gospi kao Djevici premudroj, a ne nedosljednoj.

---

[2] *Biskup* Žanić *o Međugorju,* str. 176.

5. Petljanja i raspetljavanja oko „znaka“. Kada je „znak“ iz prvih sedam dana došao na češalj Dijecezanske komisije najprije 1982., onda je „Gospa“ peteroma „vidjelaca“ zabranila da ne odaju „znaka“ ni Komisiji. Ali međugorska pojava nije mogla dosegnuti do Visokoga, ni telefonom, gdje je bio Ivan „vidjelac“, i njemu nije zabranila. On opisao „znak“. Godine 1985., Druga proširena komisija želi stvar raščistiti, jer je Ivan davao protuslovne izjave. Ali se ubacio fra Slavko Barbarić, manipulator, koji je na svoju ruku poduzeo akciju širokih razmjera da sav čvor on konačno raspetlja. Tu se redaju kontradikcije, laži, petljanije. Ne može im ni fra Slavko stati u kraj. Svi sletjeli s puta istine: i njegova „Gospa“ upada u kontradikcije, i pojedini „vidioci“, a pogotovo se sam fra Slavko ne snalazi u mnoštvu nedosljednih izjava.

– Kada se susretnemo s jednim ovakvim „znakom“ kao što je evidentna laž, onda to ne možemo pripisati Djevici premudroj ili razboritoj. A u ovom slučaju što više kontradikcijâ oko „znaka“, kao da su međugorskim fanaticima „ukazanja“ vjerodostojnija.

6. „Još tri dana“ ukazanja. U utorak 30. lipnja 1981., dakle „sedmoga dana“ ukazivanja, pripisuje se izričita laž samoj pojavi, kada sve petero „vidjelaca“ svjedoči u župnom uredu da je „Gospa“ izjavila da će se „još tri dana“ ukazivati, i ne će više.

– Međutim pojava prelazi preko svoje izjave i, evo, više od četiri desetljeća ne prestaje iznenađivati svojim igrarijama da se uzburka, smete i ne snađe ne samo normalna ljudska duša nego i nemalen dio Crkve Božje. Čak i Ruinijeva komisija (2010.–2014.) ne snalazi se u brojenju prvih „sedam dana“: hoće li povrh „sedam“ uključivati „još tri dana“ ili će ih ispustiti. Ipak ih je uključila, ali onda nije samo prvih sedam dana! Takvo pripisivanje danâ Djevici premudroj nije ni razborito ni razumno. A pogotovo što ta pojava ne drži do svoje riječi!

7. Kraljica mira. Nije se do danas stišalo sporenje oko dana kada je navodna „Gospa“ izjavila da je ona „Kraljica mira“. Nijedno od „vidjelaca i „vidjelica“ ne stavlja taj naslov u prvih sedam dana, nego tek od kolovoza 1981. nadalje. Ali jedna doktorica sjetila se nakon 30-ak godina da ustvrdi da je Vicka njoj bila rekla „petoga ili šestoga dana“ da je ta pojava – Kraljica mira. I to je Ruinijeva komisija primila kao dokazanu činjenicu, kao što je primila i fra Jozinu prazninu u izjavi od 29. lipnja kao „Kraljicu mira“. U Vickinim razgovorima, a nije ih malen broj, nema ni na jednom mjestu da bi taj naslov ušao u prvih sedam dana.

– Sve do objavljivanja teksta Ruinijeve komisije na talijanskom jeziku 2020. godine općenito se prihvaćalo da se međugorska pojava u prvih sedam dana

nije ni jedanput predstavila kao Kraljica mira. Ali budući da je, barem nekima, u Ruinijevoj komisiji stalo da i taj naslov uđe u prvih sedam dana, prihvaćeno je doktoričino svjedočenje kao autentično i protiv svjedočenja fra Joze Zovke i svih šestero „vidjelaca". „Gospe moja, što to od tebe čine?!" govoraše biskup Žanić u Međugorju u glasovitoj propovijedi 1987. Manipulatori ne rade kako je istinito, nego kako je njima milo!

8. Trojica hercegovačkih franjevaca osobito su se zauzela u promociji „međugorskih ukazanja", i, začudo, „Gospa" se s njima na poseban način sprijateljila: s fra Jozom Zovkom, s fra Tomislavom Vlašićem i s fra Slavkom Barbarićem.

Fra *Jozi Zovki*, međugorskomu župniku (1980.–1981.), prvomu se od franjevaca ukazuje još 29. lipnja 1981., dakle šestoga dana od početka fenomena. Zatim opet polovicom srpnja iste godine. A dok je bio u zatvoru u Foči godinu i pol dana (1981.–1983.) ponekada se „Gospa" zajedno s fra Jozom „ukazuje" međugorskim „vidiocima". Na istoj razini. Pojava ga proglašava „svetim", i to dva puta, još za njegova života (*Kronika*, 21. X. 1981.). Nema nijedne opomene na njegov račun. A on u znak zahvalnosti ustrajao do danas u promicanju kulta „Gospe međugorske".

Isto tako s obzirom na fra *Tomislava Vlašića,* koji je već 29. lipnja prisutan u Međugorju i kratko se susreće s „vidiocima", a početkom 1982. dolazi za „kapelana" u Međugorje bez biskupova znanja (potvrđen je tek u srpnju 1982.). Godine 1983. javlja Hansu Ursu von Balthasaru da će djeca poći u samostan. Ništa od toga. Propalo. Godine 1984. predstavlja se Papi kao onaj koji „po božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce". Traži da ga Papa primi. Nije nam poznato da ga je primio. I znamo njegov sunovrat do izopćenja.

Fra *Slavko Barbarić* od svršetka svoga studija stalno je navezan na Međugorje i međugorsku pojavu, od 1982. I nakon fra Tomislavova premještaja nada se da je „Božjom providnošću izabran" da duhovno vodi „vidioce". Od početka rujna 1984. on preuzima *Kroniku.* I toga dana hvali fra Tomislava Vlašića i njegovu razboritost: „Svojim pastoralnim i duhovnim iskustvom kanalizirao je onaj veliki izvor koji je provreo na dan ukazanja". O tome i jest riječ: da je taj franjevački trio „kanalizirao" onaj veliki izvor koji je provreo na dan ukazanja, ali nažalost…

– Virgo prudentissima – Prijestolje Mudrosti i Ogledalo Pravde – ne bi nikada dopustila da je fratri mistifikatori vode kamo oni hoće. A ova međugorska točno postupa kako mistifikatori žele. Pod fra Zovkinom sugestijom

Mirjani da „Gospu“ „obveže“ da siđe u crkvu, ona „nevoljko“, ali ipak silazi s brda u crkvu. A budući da je biskup zabranio „ukazanja“ u crkvi, sve preneseno u župni ured, pa onda tijekom vremena u sobu fra Slavka Barbarića, gdje se navodi cijela nizanka „ukazanja“ od travnja do rujna 1985. godine. Tako se ionako „privatna“ ukazanja još više „privatiziraju“ čak do vlastite sobe! Možda je sve to najbolje izrekao naivni dječarac Jakov. Kaže on u razgovoru s fra Jozom Zovkom, 30. lipnja 1981.: „Ovako, kad ja postavim pitanje, ja u sebi mislim da će mi ona tako reć i ona mi rekne tako“. Upravo se tako ponašaju ova tri međugorska karizmatika: Kako oni u sebi misle da će im ona tako reć, ona im rekne tako! Fra Jozo je „svetac“, i fra Slavko je sutradan po smrti proglašen da je u raju. Osim toga, fra Tomislav i fra Slavko „po providnosti“ izabrani su za duhovne voditelje „vidjelaca“. I oni se točno drže „Gospinih poruka“!

9. Rođendan: prve tri godine: 8. IX., ostalih 40 godina: 5. VIII. Velika nedosljednost, tj. očita neistina koju navodna pojava manifestira i promovira jest činjenica zapisana u *Kronici ukazanja* da „Gospa“ 1981., 1982. i 1983. godine slavi svoj rođendan 8. rujna, i to se pokazuje u njezinoj sjajnoj odjeći, u posebnoj razdraganosti i u prihvaćanju čestitaka djece.

– A onda najednom, na svoju ruku, miješa se u liturgijski raspored i želi promijeniti milenijsku praksu Katoličke Crkve, te iznenada navješćuje da je njezin 2000. rođendan 5. kolovoza 1984. godine. Svi oni koji znaju kako autentična Gospa ne interferira u liturgijski sustav Crkve ni s obzirom na druge osobe, kamoli s obzirom na sebe samu u priznatim ukazanjima u povijesti, ostali su duboko smućeni i izražavali su svoje uvjerenje da se tu ne radi o katoličkoj Gospi. Ne znamo točno ni kada je Gospino Bezgrješno Začeće, pa ga ipak svetkovinski slavimo 8. prosinca, ni njezino Uznesenje na nebo, koje ipak svetkovinski slavimo 15. kolovoza. Kako to nije točno korigirala u tisućama svojih „ukazanja“ u Međugorju? Morala je korigirati barem Bezgrješno Začeće, koje je prema tom najnovijem „njezinu“ kalendaru iz „ukazanja“, majka Ana nosila Mariju samo osam mjeseci od Bezgrješnoga Začeća 8. prosinca do Gospe Snježne, 5. kolovoza. Kako se i Začeće ne pomiče mjesec dana? Ili: zašto to nije jasno poredala u onih 18 autentičnih ukazanja u Lurdu 1858., četiri godine nakon što je papa Pio IX., blaženi, proglasio dogmu o Bezgrješnom Začeću koje se i do tada slavilo 8. prosinca? Očito netko se drugi miješa, a ne razborita Gospa, s takvim intervencijama u sustav Katoličke Crkve. Taj radikalan zahtjev za promjenom u liturgijskoj praksi Crkve pokazuje da „međugorska Gospa“ nije ni Djevica mudra ni Djevica razborita, a kamoli Virgo prudentissima – Djevica premudra, kako je oslovljavamo i zazivamo u Lauretanskim litanijama!

10. Crkva je „stup i uporište istine“. Međugorje kao mjesto „nadnaravnih ukazanja i objava“ podržava određen broj pripadnika klera i puka i ne samo da uporno pohađa to mjesto tvrdeći kako se „Gospa“, unatoč svoj razložnosti crkvene suzdržanosti, ipak „ukazuje“, nego čak vrši pritisak na crkvene ustanove, uključujući i one najviše, da međugorske događaje priznaju kao vjerodostojna ukazanja.

– Međutim, kako će Crkva Kristova, na temelju takvih pohoda jednoj župi, koji sežu od puke radoznalosti do fanatična poleta, takva „ukazanja“ proglasiti nadnaravnima kada su tri zakonito ustanovljena crkvena povjerenstva za ispitivanje onoga što se u Međugorju zbivalo, preko mjesnoga biskupa Žanića i Biskupske konferencije 1991. godine, potvrdila da nije moguće ustvrditi da se radi o nadnaravnim pojavama i objavama? I kako bi Crkva bila „stup i uporište istine“ (1 Tim 3,15) kada bi pod pritiskom takvih zagovornika, nerijetko i fanatika, priznavala onakva i više nego upitna i nevjerodostojna „ukazanja“ koja ne prezentiraju Djevicu premudru, nego neku nejasnu i nedosljednu pojavu?

11. Utrka za nepotvrđenim i neautentičnim. Ono što osobito začuđuje jest činjenica da se takvi vjernici i svećenici, ako već čeznu za viđenjima i porukama, ne napajaju na izvorima autentično priznatih ukazanja, na primjer, u Lurdu, u Fatimi i drugdje, nego se okreću za nepriznatim ukazanjima u Međugorju, gdje misle da se navodna Gospa bez prestanka „ukazuje“.

– Pa već tolika učestalost ukazanja protivna je stilu Djevice razborite i mudre koja se u Novom Zavjetu ukazuje, tj. pojavljuje tek desetak puta, i to posve diskretno, razborito, mudro, bez upadanja u kontradikcije i bez navlačenja crnine na sebe.

12. Istina je jača od bilo koje masovne akcije. Sámo mnoštvo ljudi, pa i vjernika, istinu ne stvara, nego u ovakvu slučaju možda više ugrožava. Gospodin je Isus stajao sam samcat – s njim je suosjećala njegova Majka i pokoji učenik – i na Gabati suđenja i na Golgoti razapinjanja. On stajaše kao jedina Istina nasuprot anonimnoj masi, svemu velikom i malom svećenstvu i svemu domaćem i međunarodnom *establishmentu* u Jeruzalemu. Kada je Isus posvjedočio da je on Istina, oni su mu na Pilatova usta ironično uzvratili „Što je Istina?“ (Iv 18,38), tj. pokazali su da im je važnija vlastita korist, politička stolica i trenutačna pobjeda od bilo kakve ljudske i Božje istine! Iako je Istina toga Velikog petka poginula i pokopana, ona je za tri dana uskrsnula. Masovnost, dakle, nije dokaz za istinu.

– Pa ni sve valjano obavljene ispovijedi, primljene pričesti i izmoljene krunice u Međugorju, iako su moćne dati djelatne milosti kao i u drugim mjesti-

ma, po sebi ne dokazuju nikakvu autentičnost „nadnaravnih ukazanja“ u toj župi.

13. „S mnoštva riječi…“. Svakodnevni „vidioci“ i svakodnevna nezaustavljiva „ukazanja“ više predstavljaju religiozni *show* negoli istinito crkveno svjedočanstvo o miru, jedinstvu vjere i zajedništvu ljubavi u mjesnoj Crkvi. Komu ta neprebrojiva znamenka djeluje kao ozbiljna stvar? Hoćemo li svoje katoličko pravovjerje pretvarati u čudno praznovjerje? Kada je Isus htio poučiti svoje učenike kako će se Bogu moliti, onda ih je upozorio da se ne uzdaju u množinu govora i da ne budu kao pogani koji „misle da će s mnoštva riječi biti uslišani“ (Mt 6,7).

– Ima nekih koji misle da su „ukazanja“ to autentičnija što su brojnija i češća. Odudara od duha i ponašanja Djevice premudre ili razborite da se desetljećima „ukazuje“, prati „vidioce“ da im se ukaže u naznačeno vrijeme gdje god oni bili i da ponavlja tolike „poruke“ kao da je uvjerena da će joj mjerodavna crkvena vlast zbog „mnoštva riječi“ povjerovati!

14. Međugorska „ukazanja“ po sebi nikoga ne obvezuju. Navodna „ukazanja“ šesteroma „vidjelaca“ u Međugorju, od 1981. godine, od kojih jednoj polovici još uvijek svakodnevno, a drugoj polovici samo jednom godišnje (jedna od tih tvrdi da se njoj Gospa „ukazivala“ svakoga drugoga u mjesecu od 1987. do 2020.!), odavno su prešla granice Župe i Biskupije i po svojoj razglašenosti i po podupirateljima „vidjelaca“ po svijetu. Štoviše, te su pojave našle svoje sljedbenike od trgovačkih putnika, kojima se ukazuje konkretna korist, pa sve do vjerskih oduševljenika, koji prevale tisuće kilometara da se u Međugorju ispovjede i izmole krunicu! Unatoč svemu, ta „ukazanja“ nemaju zakonitu potvrdu, pa prema tomu, nikoga u Crkvi ni na što ne obvezuju ni u moralnom, ni u vjerskom, ni u ljudskom pogledu.

15. Objava koju je kršćanin dužan prihvatiti završila je smrću posljednjega apostola. Svaku privatnu objavu koju je Crkva priznala, priznala je jer je utvrdila da u njoj nema ničega protivna vjeri ili ćudoređu te da se zapisi o njoj mogu čitati bez opasnosti ili čak s korišću. No time se Kristovim vjernicima ne nameće nikakva obveza da joj vjeruju.

– U međugorskom fenomenu mnoštvo je elemenata koji nisu u skladu s ljudskom razboritošću, dosljednošću, čestitošću i pravovjerjem. Zapisi Kronike ukazanja*, intervjua „vidjelica“ i poruke „vidjelaca“ i druga dokumentacija prikupljena u proučavanju toga fenomena poveliku broju slučajeva nije u skladu s katoličkom vjerom i ćudorađem i ne može se čitati bez opasnosti za vjeru i ćudoređe. Događaji i iskustva pojedinaca i skupina vezana uz Međugorje nisu i ne mogu biti zamjena (supstitucija) za prihvaćanje cjelovita poklada vjere i ćudoređa koje nam Katolička Crkva nalaže opsluživati.*

Bilješke o nastanku poglavljâ ove knjige

***Proslov* Obrazloženje naslova knjige**
Neobjavljeno do sada.

***Uvodna riječ* Ne može se na istinu, nego samo za istinu**
Neobjavljeno do sada.

Kanonsko i opće stanje župe Međugorje (1892.–1982.)
Neobjavljeno do sada.

Međugorska „ukazanja" i crkvena hijerarhija 1982.–1991.
Izrečeno u Splitu 29. svibnja 2002. u povodu izlaska knjige *Ogledalo Pravde. Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, 1981.–2001., priredio don Dražen Kutleša, Mostar, 2001.; objavljeno pod naslovom „Međugorska 'ukazanja' i crkvena hijerarhija. Rad komisija i izjave hijerarhije", *Vrhbosna* (Sarajevo), br. 4/2002., str. 445–452. Tekst je ovdje dopunjen upućivanjem u bilješkama na izvor objavljivanja pojedinih isprava.

Svetostolička komisija za Međugorje 2010.–2014.
Neobjavljeno do sada.

Zar su molitve vjernoga puka dokaz „Gospinih ukazanja"?
Neobjavljeno do sada.

Međugorski paradoksi
Ovdje se prvi put objavljuje tiskom. Objavljeno 16. studenoga 2023. na portalu Vjera i djela: https://www.vjeraidjela.com/medugorski-paradoksi/ i Crkva na kamenu: https://www.cnak.ba/osvrti/medugorski-paradoksi/

Međugorski fenomen
Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske (Mostar), br. 3/2007., str. 61–67. Ovdje dorađeno.

Međugorske stranputice
Službeni vjesnik (Mostar), br. 1/2012., str. 97–102. Ovdje dorađeno.

Fra Tomislav Vlašić – duhovni voditelj međugorskih „vidjelaca"
Objavljeno pod naslovima „Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva i Vlašićeva upletenost u 'međugorski fenomen'", *Službeni vjesnik* (Mostar), br. 2/2009., str. 179–189.

Dvosmislene igre oko „velikoga znaka“
Službeni vjesnik (Mostar), br. 3/2009., str. 270–279. Ovdje dorađeno.

Duhovna zvanja „međugorskih vidjelaca“ i „vidjelica“
Službeni vjesnik (Mostar), br. 1/2010., str. 114–122. Suautor don Ivan Kovač. Ovdje dorađeno.

Fra Slavko Barbarić – duhovni voditelj
Objavljeno pod naslovom „U povodu 10. obljetnice smrti: fra Slavko Barbarić“, *Službeni vjesnik* (Mostar), br. 1/2011., str. 93–105. Ovdje dorađeno.

„Ukazanja“ u prvih sedam dana u Međugorju
Službeni vjesnik (Mostar), br. 1/2017., str. 115–118. Ovdje dorađeno.

Maštotvorine o Gospinu „rođendanu“
Objavljeno 31. srpnja 2018. na portalima Crkve na kamenu i Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske pod naslovom „Zabluda o ‘Gospinu rođendanu’ ili kako je nastao ‘Mladifest’“. Ovdje dorađeno.

Dodirivanje Gospine haljine i koprene
Neobjavljeno do sada.

Mimonaravni utjecaji u Međugorju
Neobjavljeno do sada.

Opći zaključak
Neobjavljeno do sada.

Bibliografija

Izvori

Arhiv Biskupskoga ordinarijata u Mostaru (ABOM), *Fond Međugorje.*

Kasete (zvučni zapisi) razgovora vođenih u župnom uredu u Međugorju: *Kaseta 1* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivanka Ivanković, Vicka Ivanković i Marija Pavlović subota prije podne, 27. VI. 1981.; *Kaseta 2* – razgovor o. Zrinko Čuvalo – Ivan Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.; *Kaseta 5* – razgovor o. Jozo Zovko – Jakov Čolo, subota popodne, 27. VI. 1981.; *Kaseta 6* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, subota popodne, 27. VI. 1981.; *Kaseta 8* – razgovor o. Jozo Zovko – Jakov Čolo, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.; *Kaseta 7* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja prije podne, 28. VI. 1981.; *Kaseta 10* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.; *Kaseta 11* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, nedjelja navečer, 28. VI. 1981.; *Kaseta 13* – razgovor o. Jozo Zovko – Ivanka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.; *Kaseta 14* – razgovor o. Jozo Zovko – Mirjana Dragićević, utorak prije podne, 30. VI. 1981.; *Kaseta 15* – razgovor o. Jozo Zovko – Vicka Ivanković, utorak prije podne, 30. VI. 1981.; *Kaseta 16* – razgovor o. Jozo Zovko – petero „vidjelaca“, utorak navečer, 30. VI. 1981.

Kronika ukazanja u župi Međugorje – Početci (11. VIII. – 31. XII. 1981.). Pisao fr. Tomislav Vlašić. Izvornik u Župnom uredu Međugorje, preslika na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

Kronika ukazanja u župi Međugorje, svezak I. (1. I. 1982. – 17. IV. 1983.), str. 1–453; sv. II. (18. IV. 1983. – 31. VIII. 1984.), str. 454–945; sv. III. (2. IX. 1984. – 31. V. 1985.), str. 1–562; sv. IV. (1. VI. 1985. – 23. XII. 1985.), str. 563–1095; sv. V., str. 1096–1877; sv. VI., str. 1–835; sv. VII., str. 1–786; sv. VIII., str. 1–768; sv. IX., str. 1–580; sv. X., str. 1–568; sv. XI., str. 1–406; sv. XII., str. 1–394; sv. XIII., str. 1–512. Ukupno 6.903 stranice za razdoblje od 1. siječnja 1982. do 25. kolovoza 2000. Pisao fr. Tomislav Vlašić od 1. I. 1982. do 31. VIII. 1984., a nakon toga fr. Slavko Barbarić od 2. IX. 1984.

Prvi dnevnik Vicke Ivanković (24. lipnja – 6. rujna 1981.). Zapisi su uneseni naknadno, pripisani Vicki, ali ona je opovrgnula da ga je pisala. Rukopisi potječu od njezine sestre Ane i jednoga franjevca, kako je utvrdio Nikola Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 34–39.

Treći dnevnik Vicke Ivanković (6. veljače – 25. ožujka 1982.).

Žanić, Pavao. *La posizione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje,* Mostar, 30 ottobre 1984. (talijanski izvornik); https://web.archive.org/web/20160318151052/http:/www.cbismo.com/files/file/LaPosizioneAttuale.pdf; hrvatski prijevod: *Biskup Žanić o Međugorju*, Mostar, 2021., str. 98–119.

Tipkopisi

Barbarić, Slavko. *Psihološko-pedagoški pristup grupi vidjelaca iz Bijakovića-Međugorja,* tipkopis, 27 stranica, najkasnije iz rujna 1982.

Barbarić, Slavko. *Slučaj s kuvertom Ivana Dragićevića*, tipkopis, 9 stranica, lipanj 1985.

Dugandžić, Ivan. *Kronologija međugorskih događaja kroz dva prva mjeseca*, tipkopis, 39 stranica, najkasnije iz rujna 1982.

Dugandžić, Ivan. *Ukazanja, viđenja, objave. Teološka mogućnost i značenje tih nesvakidašnjih pojava,* tipkopis, 22 stranice, nastao prije 16. rujna 1982.

Literatura

Bakula, Petar [1816.–1873.], prir. *Schematismus topographico-historicus Custodiae provincialis et Vicariatus apostolici in Hercegovina… pro anno Domini 1867.*, Spalati, 1867., hrvatski prijevod *Hercegovina prije sto godina ili Topografsko-historijski šematizam Franjevačke kustodije i Apostolskog vikarijata u Hercegovini: za godinu Gospodnju 1867.,* Mostar, 1970.

Bakula, Petar, prir. *Schematismus topographico-historicus Vicariatus Apostolici et Custodiae Provincialis Franciscano Missionariae in Hercegovina pro anno Domini 1873*, Mostar, 1873.

Bélanger, Louis [1941.]. objave na mrežnim stranicama https://louisbelanger.com/ (francuski) i https://en.louisbelanger.com/ (engleski)

Botta, Mario – Frigerio, Luigi. *Le apparizioni di Medugorje*, Mimep-Docete, Pessano (Milano), 1984.

Bouflet, Joachim [1948.]. *Medjugorje ou la fabrication du surnaturel*, Salvator, Paris, 1999.

Bubalo, Janko [1913.–1997.]. *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju: o svojim iskustvima govori vidjelica Vicka*, Župni ured, Jelsa, 1985.; 2. izdanje, Informativni centar Mir, Međugorje, 1998.; talijanski *Mille incontri con la Madonna. Le apparizioni di Medjugorje raccontate dalla veggente Vicka*, Edizioni Messagero Padova, Padova, [1]1985., [2]1986.; francuski Yanko Bubalo, *"Je vois la Vierge": Aînée des voyants de Medjugorje, Vicka raconte les apparitions et son extraordinaire expérience*, O.I.E.L, Paris, [1]1984., [2]1990.

Bulat, Nikola [1931.–1990.]. *Istina će vas osloboditi. Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka. Studija o nekim međugorskim pitanjima (1986.)*, Mostar, Biskupski ordinarijat, 2006.; E-izdanje: http://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/istina_ce_vas_osloboditi.pdf

Claverie, Élisabeth [1955.]. *Les guerres de la Vierge. Une anthropologie des apparitions*, Gallimard, Paris, 2003.

Corvaglia, Marco [1969.]. *Medjugorje: è tutto falso*, Lindau, Torino, 2007.

Corvaglia, Marco. *La verità su Medjugorje. Il grande inganno*, Lindau, Torino, 2018.

Corvaglia, Marco. Objave na mrežnoj stranici https://www.marcocorvaglia.com/medjugorje

Čović Radojičić, Sabrina [1966.]. *Rencontres avec le Père Jozo*, Sakramento, Paris, 2004.; hrvatski; *Susreti s fra Jozom*, Sakramento, Pariz, 2006.; talijanski Sabrina Covic Radojicic, *Incontri con padre Jozo*, Sakramento, Paris, 2013.

Ćavar, Stipe [1959.–2023.]. *Prvi mjeseci ukazanja u Međugorju: osobni dnevnik o izvanjskim događanjima s današnjim osvrtom na njih*, ZIRAL, Mostar, 1999.

Draganović, Krunoslav [1903.–1983.]. *Opći šematizam Katoličke Crkve u Jugoslaviji*, Sarajevo, 1939.

Draganović, Krunoslav, ur. *Opći šematizam Katoličke Crkve u Jugoslaviji*, Zagreb, 1975.

Foley, Donald Anthony [1956.], *Medjugorje Revisited: 30 Years of Visions or Religious Fraud*, Theotokos Books, Nottingham, 2011.; njemački *Medjugorje verstehen*, Dominus Verlag,

Augsburg, 2011.; talijanski *Comprendere Medjugorje*, Cantagalli, Siena – Eupress-FTL, Lugano, 2017.
Gaeta, Saverio [1958.]. *Dossier Medjugorje. Svelata la Relazione finora segreta della Commissione vaticana che ha giudicato credibili le apparizioni mariane*, San Paolo, Cinisello Balsamo (Milano), 2020.
Hauke, Manfred [1956.]. „Mut zur Aufdeckung“, *Die Tagespost* (Würzburg), 1.8.2018., razgovarala Regina Einig; talijanski *Una pastorale di Medjugorje?*, https://vigiliaealexandrinae.blogspot.com/2018/08/una-pastorale-di-medjugorje.html, 5.8.2018.; engleski “The Courage to Reveal”, https://catholiclight.stblogs.org/index.php/2018/08/the-courage-to-reveal/, 9.8.2018.; hrvatski *Hrabrost u otkrivanju istine*, https://www.vjeraidjela.com/hrabrost-u-otkrivanju-istine-intervju-s-teologom-manfredom-haukeom-o-medugorju/, 8.8.2018.
Hauke, Manfred. *Ist das Medjugorje-Phänomen echt?*, razgovarala Eva Doppelbauer, https://gloria.tv/article/Nrhajf2qbFiu1aMNSUVzWeA1V, 27.8.2018.; engleski *Is the Medjugorje phenomenon authentic?*, http://catholiclight.stblogs.org/index.php/2018/08/medjugorje-first-ten-days/, 30.8.2018.; talijanski *Il fenomeno di Medjugorje è autentico?*, http://vigiliaealexandrinae.blogspot.com/2018/08/il-fenomeno-di-medjugorje-e-autentico.html, 31.8.2018.; hrvatski *Je li međugorski fenomen istinit?*, https://www.vjeraidjela.com/je-li-medugorski-fenomen-istinit-intervju-s-prof-dr-manfredom-haukeom/, 6.9.2018.
Ilić, Žarko [1934.–2022.], *Hercegovina u Crkvi*, Naša ognjišta, Duvno, 1974.
Ivanković Mijatović, Vicka [1963.] – Michele Barone, *A Medjugorje con Maria: I segreti che la Madonna mi ha affidato*, Piemme, Milano, 2015.; francuski *A Medjugorje avec Marie «Les secrets que la Sainte Vierge m'a confiés»*, Parvis, Hauteville, 2016.; njemački *Mit Maria in Medjugorje: Zeugnis der bekanntesten Seherin von Medjugorje*, Parvis, Hauteville, 2017.
Jolić, Robert [1967.], prir. *Šematizam Hercegovačke franjevačke provincije 2012. godine*, Hercegovačka franjevačka provincija, Mostar, 2012.
Kammerer, Théophile [1917.–2005.]. „Znanstvena ispitivanja nad međugorskim vidiocima“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2011., str. 240–241; Znanstvena ispitivanja nad međugorskim vidiocima: kritički osvrt prof. Theophila Kammerera, predsjednika Međunarodnoga liječničkog odbora u Lurdu (1986.), https://web.archive.org/web/20160412104809/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=826, 10.6.2011.; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/znanstvena-ispitivanja-nad-medugorskim-vidiocima-kriticki-osvrt-prof-theophila-kammerera; talijanski *Gli esami scientifici sui veggenti di Medjugorje: uno studio critico del professor Théophile Kammerer, presidente del Comitato medico internazionale di Lourdes (1986)*, https://web.archive.org/web/20160419101152/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=824, 10.6.2011.; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/gli-esami-scientifici-sui-veggenti-di-medjugorje-uno-studio-critico-del-professor-theophile; francuski *Les tests scientifiques sur les voyants de Medjugorje: une étude critique par le Pr Théophile Kammerer, président du Comité médical de Lourdes (1986)*, https://web.archive.org/web/20110930080732/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=825, 10.6.2011.; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/les-test-scientifique-sur-les-voyants-de-medjugorje-une-etude-critique-par-le-pr-thephile; engleski *The Scientific Tests on the Medjugorje Seers: A Critical Study By Prof. Théophile Kammerer, President of*

the Lourdes International Medical Commitee (1986), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/scientific-tests-medjugorje-seers-critical-study-prof-th-kammerer, 10.6.2011.; https://www.marcocorvaglia.com/en/risorse-utili/uno-studio-critico-del-prof-kammere

Kraljević, Anđeo [1807.–1879.], prir. *Schematismus Missionariae neoerectae custodiae Hercegoviensis fratrum minorum regularis observantiae... impressus pro anno Domini MDCCCLIII. Angeli Kraljevic*, Rhacusii, 1853.

Kraljević, Svetozar [1951.]. *The Apparitions of Our Lady at Medjugorje*, Franciscan Herald Press, Chicago, 1984.; Izdavački centar Mir – Međugorje, Zagreb, 1998.; Informativni centar Mir, Međugorje, 2005.; francuski *Les apparitions de Medugorje: Récits – témoignages*, Fayard, Paris, 1984.; *Les apparitions de Marie a Međugorje: récit historique et entretiens*, Informativni centar Mir, Međugorje, 2007.

Kutleša, Dražen [1968.], prir. *Ogledalo Pravde: Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, Biskupski ordinarijat, Mostar, 2001.; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/ogledalo_pravde.pdf

La Madonna è nostra madre. Vicka di Medjugorje. Intervista di padre Livio dai microfoni di Radio Maria, Editrice Shalom, Camerata Picena, 2002.

La mia giovinezza con la Madonna. Intervista a Jakov di Medjugorje condotta da padre Livio dai microfoni di Radio Maria, Editrice Shalom, Camerata Picena, 2000.

Laurentin, René [1917.–2017.] – Rupčić, Ljudevit [1920.–2003.]. *La Vierge apparaît-Elle à Medjugorje: Un message urgent donné au monde dans un pays marxiste*, O.E.I.L., Paris, 1984.; talijanski René Laurentin –Ljudevit Rupčić, *La Vergine appare a Medjugorje? un messaggio urgente dato al mondo in un paese marxista*, Queriniana, Brescia, 1984.

Laurentin, René. *Dernières nouvelles de Medjugorje: vers la fin des apparitions*, O.E.I.L., Paris, 1985.; talijanski *Ultime notizie delle apparizioni di Medjugorje, 1° fascicolo* integrativo del libro „La Vergine...“, Queriniana, Brescia, 1985.

Laurentin, René. *Medjugorje à l'heure de la désinformation: autopsie des fausses nouvelles: [Supplément n° 2]*, O.E.I.L., Paris, 1985.; talijanski *Medjugorje nell'ora della disinformazione: Autopsia delle false notizie, 2° fascicolo integrativo del libro „La Vergine…“*, Queriniana, Brescia, 1985.

Laurentin, René. *La fin est elle proche? Dernières nouvelles de Medjugorje: Decembre 1984*; O.E.I.L., Paris, 1985.; talijanski *La fine delle apparizioni è prossima? Recenti notizie di Medjugorje, 3° fascicolo integrativo del libro „La Vergine…“*, Queriniana, Brescia, 1985.

Laurentin, René. *Dernières nouvelles de Medjugorje: vers la fin des apparitions*, O.E.I.L., Paris, 1985.; talijanski *Ancora su Medjugorje: Verso la fine delle apparizioni, 4° fascicolo integrativo del libro „La Vergine…“*, Queriniana, Brescia, 1985.

Laurentin, René. *Dernières nouvelles de Medjugorge: vers la fin des apparitions: complément n°4 bis: santé de Vicka*, O.E.I.L., Paris, 1985.

Laurentin, René. *La prolongation des apparitions de Medjugorje: delai de misericorde pour un monde en danger?*, O.E.I.L., Paris, 1986.

Laurentin, René. *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, O.E.I.L., Paris, 1986., 1990., 1998.; talijanski *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje*, Queriniana, Brescia, 1987.

Laurentin, René. *Medjugorje: le récit des témoins, les messages, la signification*, Desclée De Brouwer, Paris, 1987.

Laurentin, René. *Latest News of Medjugorje*, n. 6, Milford, 1987.

Laurentin, René. *La Vierge apparaît-elle à Medjugorje ? Signe avant-coureur des temps nouveaux en Europe, les apparitions de Medjugorje suscitent depuis dix ans un immense*

renouveau spirituel en même temps qu'un déchaînement d'opposition, O.E.I.L., Paris, 1990.
Laurentin, René. *La Vierge apparait-Elle* à *Medjugorje*? O.E.I.L., Paris, 1996.
Majić, Željko [1963.] – Goluža, Božo [1958.], priredili. *U vjeri, nadi i ljubavi: Stoljetnica rođenja biskupa Pavla* Žanića (1918.–2018.), Mostar, 2018. (M. Krešić o Hercegovačkom slučaju, str. 177–219; I. Turudić o Međugorskom fenomenu, str. 221–238).
Mandić, Dominik [1889.–1974.], prir. *Schematismus almae missionariae Provinciae Ordinis fratrum minorum in Hercegovina ad annum iubilarem Christi Redemptoris 1933*, Sarajevi, 1933.
Michel de la Sainte-Trinité [François-Marie Velut, 1948.]. *Medjugorje en toute vérité,* La Contre-Réforme Catholique, St. Parres Les Vaudes, 1991.
Mikulić, Martin [1841.–1912.], *Schematismus Almae Missionariae Provinciae Ordinis Minorum S. P. Francisci in Hercegovina ad annum Christi MCMIII,* hrvatski prijevod *Hercegovina 1903.: Šematizam franjevačke provincije*, Hercegovačka franjevačka provincija, Mostar, 2003.
Mikulić, Vojislav [1898.–1991.] – Rupčić, Bonicije [1910.–1984.], prir. *Šematizam Franjevačke provincije Marijina uznesenja u Hercegovini*, Mostar, 1964.
Miletić, Ambro [1857.–1923.], prir. *Schematismus Dioecesium Mandetriensis et Dumnensis itemque Marcano-Tribuniensis pro anno 1892.: Imenik svećenstva i župa biskupija Mostarsko-duvanjske i Trebinjske za godinu 1892.*, Typographia „Glas Hercegovca", Mandetrii, 1892.
Müller, Gerhard [1947.]. *In buona fede. La religione nel XXI secolo*, Solferino, Roma, 2023.
Mulligan, James J. [1930.–2016.]. *Medjugorje. The First Days*, Boanerges Press, Valley Cottage (New York), 2013.
Murgia, David [1971.]. *Rapporto su Medjugorje: Il dossier vaticano mai pubblicato*, Torrazza Piemonte (Torino), 2020.
Murgia, David. *Processo a Medjugorje*, Rubbettino, Soveria Mannelli (Catanzaro), 2021.
Pandžić, Bazilije [1918.–2019.], ur. *Kršćanski puk i franjevci u Hercegovini*, Provincijalat hercegovačkih franjevaca, Mostar, 1977.
Pandžić, Bazilije, prir. *Šematizam Franjevačke provincije Uznesenja Bl. Dj. Marije u Hercegovini 1977.*, Provincijalat hercegovačkih franjevaca, Mostar, 1977.
Perić, Ratko [1944.]. *Prijestolje mudrosti*, Biskupski ordinarijat, Mostar, 1995.
Perić, Ratko. *Isusova Majka*, Crkva na kamenu, Mostar, 2015.
Perić, Ratko. *Biskup Žanić o Međugorju: Istinom po neistinama*, Crkva na kamenu, Mostar, 2021.
Rooney, Lucy [1926.] – Faricy, Robert [1926.–2022.]. *Maria regina della pace*, Ancora Milano, 1984.
Rooney, Lucy – Faricy, Robert. *Au coeur de Medjugorje: Marie parle au monde*, Fayard, Paris, 1985.
Rupčić, Ljudevit [1920.–2003.]. *Gospina ukazanja u Međugorju*, vlastita naklada, Tisak „A. G. Matoš", Samobor, 1983.
Rupčić, Ljudevit – Nuić, Viktor [1936.–2019.]. *Još jednom istina o Međugorju*, K. Krešimir, Zagreb, 2002.
Rupčić, Ljudevit – Nuić, Viktor. *Ancora una volta la verità su Medjugorje: in occasione della pubblicazione di* Ogledalo Pravde *dell'Ordinariato episcopale di Mostar*, K. Kresimir, Zagreb, 2003.

Sivrić, Ivo [1917.–2002.]. *La face cachee de Medjugorje: un regard neuf sur les "apparitions" de la Vierge en Yougoslavie*, Éditions Psilog, Saint-François-du-Lac (Québec), 1988.
Sivrić, Ivo. *The Hidden Side of Medjugorje: A Theologian's Observations*, Psilog, Saint-François-du-Lac (Québec), 1989.
Škunca Klanac, Darija [1942.]. *Na izvorima Međugorja*, Ziral, Mostar, 1997.; francuski *Aux sources de Medjugorje*, Montréal, 1998.
Škunca Klanac, Darija. *Na izvorima Međugorja: prigovori*, ZIRAL, Mostar, 1999.; engleski *At the sources of Međugorje: objections*, ZIRAL, Mostar, 1999.
Škunca Klanac, Darija. *Razumjeti Međugorje,* Informativni centar Mir, Međugorje, 2009.
Vasilj-Zuccarini, Mirjana Stanislava [1941.]. *Gospin poziv iz Međugorja*, Međugorje, ^{6}2005.
Vlašić, Tomislav [1942.], *Una chiamata nell'anno mariano*, Milano, 1988.
Vukić, Krešimir, prir. *Religioni et bonis artibus: Građa za spomen-knjigu Biskupskoga sjemeništa (1850.–1991.) i Klasične gimnazije Ruđera Boškovića u Dubrovniku (1948.–1996.)*, Dubrovnik–Zagreb, 1996.
Vukšić, Tomo [1954.], prir. *Istina oslobađa: zbornik biskupa Pavla Žanića*, Biskupski ordinarijat, Mostar, 1992.

Časopisi i novine

Acta Apostolicae Sedis (Vatikan)
La Civiltà Cattolica (Rim)
Corriere della sera – Sette (Milano)
Crkva na kamenu (Mostar)
Dnevni list (Mostar)
La Domenica del Corriere (Milano)
Glas Koncila (Zagreb)
Glasnik mira (Međugorje)
Globus (Zagreb)
L'Osservatore Romano (Vatikan)
Međugorje Tribune (Dublin)
Mir i dobro (Mostar)
Slobodna Dalmacija (Split)
Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske (Mostar)
Stella Maris (Hauteville)
Die Tagespost (Würzburg)
Il Tempo (Rim)
Večernji list (Zagreb)
Vjesnik (Zagreb)
Vrhbosna (Sarajevo)

Članci o Međugorju od istoga auktora

1993.

1. „Da izbjegneš Scilu, zapneš za Haribdu“, *Trn* (Tomislavgrad), 25. lipnja 1993., str. 4–5. * Razgovarala Ljuba Đikić; *Da izbjegneš Scilu, zapneš za Haribdu*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/biskupove-propovijedi/da-izbjegne%C5%A1-scilu-zapne%C5%A1-za-haribdu
2. „Tko se izmiče križu, izmiče se Kristu“, *Crkva na kamenu*, br. 10/1993., str. 2–3 i 12. * Razgovarao don Ante Komadina; *Tko se izmiče križu, izmiče se Kristu*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/biskupove-propovijedi/tko-se-izmice-krizu-izmice-se-kristu

1994.

3. „L'intervento del Vescovo di Mostar nel Sinodo dei Vescovi“ (11.10.1994.), *L'Osservatore Romano*, 13 ottobre 1994, str. 7; izvadak na hrvatskom *Ogledalo Pravde. Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju,* prir. Dražen Kutleša, Mostar, 2001., str. 166, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/ogledalo_pravde.pdf

1995.

4. „Kriteriji za prosuđivanje ukazanja o međugorskim pojavama“, *Prijestolje Mudrosti*, Mostar, 1995., str. 266–286; *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 182–201; *Kriteriji za prosuđivanje ukazanja*, https://web.archive.org/web/20160412093655/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=1043, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/kriterij-za-prosu%C4%91ivanje-ukazanja; talijanski *I criteri per il discernimento delle apparizioni. Eventi di Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160318151749/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=581 (31.5.1995); https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/i-criteri-il-discernimento-delle-apparizioni-eventi-di-medjugorje

1996.

5. „Ne može se Međugorje nazivati ‘svetište Kraljice mira’“, *Vjesnik* (Zagreb), 25.6.1996., str. 6 (intervju s Draženom Ćurićem); „Nije Međugorje ‘svetište kraljice mira’“, *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 209–213.

1997.

6. „Biskupska konferencija nije preporučila Međugorje kao mjesto hodočašća“, *Slobodna Dalmacija* (Split), god. LV, br. 16692 od 18.6.1997., str. 14; *Crkva na kamenu* (Mostar), br. 7/1997., str. 10; „Biskupska konferencija ne preporučuje“, *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 231–232. * Osvrt na izjavu nadbiskupa Frane Franića prenesenu u: Antun Budimir, „Duh Međugorja u slici i riječi“, *Slobodna Dalmacija* (Split), god. LV, br. 16679 od 5.6.1997., str. 15.

7. „Začuđen sam i zaprepašten izjavama nadbiskupa Franića“, *Slobodna Dalmacija* (Split), god. LV, br. 16712 od 9.7.1997., str. 12. * Skraćeni osvrt na: Frane Franić, „Biskupi nisu kazali ‘ne’ Međugorju“, *Slobodna Dalmacija*, god. LV, br. 16700 od 27.6.1997., str. 14.
8. „Ni glasnogovornik Tiskovnog ureda Sv. Stolice ne preporučuje Međugorje kao mjesto hodočašća“, *Crkva na kamenu*, br. 8/1997., str. 3; „Ni Sveta Stolica ne preporučuje“, *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 233–238. * Potpuni osvrt na: Frane Franić, „Biskupi nisu kazali ‘ne’ Međugorju“, *Slobodna Dalmacija*, god. LV, br. 16700 od 27.6.1997., str. 14; Antun Budimir – Frane Franić, „Komunizam ruši sve dobro!“, *Slobodna Dalmacija*, god. LV, br. 16634 od 19.4.1997., str. 5 i Marijan Sivrić, „Franić u Međugorju“, *Slobodna Dalmacija*, god. LV, br. 16698 od 25.6.1997., str. 4.
9. Čapljinska „krizma“ i međugorska „karizma“, *Crkva na kamenu*, br. 11/1997., str. 2; *Vrhbosna* (Sarajevo), br. 4/1997., str. 454–456; *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 260–261; talijanski *La cresima di Čapljina e il carisma di Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160419104215/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=1189 (17.10.1997.), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/la-cresima-di-capljina-e-il-carisma-di-medjugorje-1997
10. „Međugorske nevjerodostojnosti“, *Crkva na kamenu,* br. 11/1997., str. 3; „Poruke s obzirom na dva hotela“, *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 94–101.

1998.

11. „Međugorske ‘poruke’ u službi ‘Hercegovačkog slučaja’“, *Crkva na kamenu*, br. 5/1998., str. 3; „Biskup ‘kriv’, fratri ‘pravi’“, *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 75–80.
12. „Međugorskim vidiocima zabranjena viđenja u prostorijama vlasništva župnoga ureda“, *Vrhbosna,* br. 2/1998., str. 337–338; „Nema ‘ukazanja’ u crkvenim prostorijama“, *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 271–272.
13. „Crkvena hodočašća u Međugorje i dalje nisu dopuštena“, *Vjesnik,* 23.7.1998., str. 7.
14. „Privatni pohodi za – nepriznata ukazanja“, *Slobodna Dalmacija*, god. LVI, br. 17087 od 1.8.1998., str. 21; „Privatna hodočašća za nepriznata ukazanja“, *Crkva na kamenu*, br. 9-10/1998., str. 2; „Privatni pohodi nevjerodostojnim ukazanjima“ (21.7.1998.), *Ogledalo Pravde*, prir. D. Kutleša, Mostar, 2001., str. 276–278.

1999.

15. Razgovor s Goranom Pandžom za *Vjesnik* (Zagreb), dân 15. veljače 1999., ondje neobjavljen. Izvadak o Međugorju objavljen u *Ogledalo Pravde*, Mostar, 2001., str. 282–284, a cijeli razgovor u: R. P., *Kroz mnoge nam je nevolje*, Mostar, 2004., str. 120–128 (o Međugorju, str. 126–128), drugo dopunjeno izdanje, Mostar, 2006., str. 126–134 (o Međugorju, str. 132–134).
16. „Krizmanicima i vjernicima na Tijelovo u Međugorju“ (3.6.1999.), *Crkva na kamenu,* br. 7/1999., str. 2; *Međugorje: propovijed pod Misom i krizmom*, https://web.archive.org/web/20160412031907/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=1063

2000.

17. „Dominus Iesus. Deklaracija o jedincatosti i spasotvornoj univerzalnosti Isusa Krista i Crkve“, *Vrhbosnensia* (Sarajevo), br. 2/2000., str. 329–339 https://hrcak.srce.hr/file/425904; o Međugorju: str. 329–331.

18. „Na Bezgrješno Srce Marijino“, propovijed na krizmi u Međugorju (1.7.2000.), *Crkva na kamenu*, br. 8–9/2000., str. 2; *Vrhbosna*, br. 4/2000., str. 474–475; *Ogledalo Pravde*, priredio Dražen Kutleša, Mostar, 2001., str. 293–297; Ivan Turudić, *Biskup Perić i međugorski fenomen*, Mostar, 2023., str. 301–305; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupova-propovijed-na-krizmi-u-medugorju-0; engleski *Bishop's Homily in Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160308222240/http:/cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=91; talijanski *L'omelia del vescovo a Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lomelia-del-vescovo-medjugorje; njemački *Bischof in Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/bischof-medjugorje

19. „Prosudba Crkve o marijanskim ukazanjima“, *Crkva na kamenu*, br. 11/2000., str. 2.

2001.

20. „Propovijed u Međugorju“, *Ogledalo Pravde*, priredio Dražen Kutleša, Mostar, 2001., str. 308–311; Ivan Turudić, *Biskup Perić i međugorski fenomen*, Mostar, 2023., str. 306–310; https://web.archive.org/web/20160310181417/http://cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=93 (14.6.2001.); https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupova-propovijed-na-krizmi-u-me%C4%91ugorju-2001; talijanski *L'omelia del vescovo a Medjugorje* 2001, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lomelia-del-vescovo-medjugorje-2001 (14.6.2001.)

21. „Crkvene norme za voditelje duhovnih vježbi za molitvene susrete i slične sastanke“ (23.8.2001.), *Glas Koncila*, 9.9.2001., str. 2; *Službeni vjesnik Biskupijâ Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske* (Mostar), br. 2/2007., str. 55. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2007.pdf

22. „Papin pohod Međugorju može pasti napamet samo…“, *Dnevni list* (Mostar), 20.11.2001., str. 1. i 4–5. * Razgovarao don Ante Luburić.

23. Prilozi u knjizi *Ogledalo Pravde: Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, prir. Dražen Kutleša, Mostar, 2001. https://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/ogledalo_pravde.pdf

2002.

24. „Međugorje – homilija“ (30.5.2002.), *Vrhbosna*, 2/2002., str. 164–165; Ivan Turudić, *Biskup Perić i međugorski fenomen*, Mostar, 2023., str. 311–314; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupova-propovijed-na-krizmi-u-me%C4%91ugorju-2002

25. „Međugorska 'ukazanja' i crkvena hijerarhija. Rad komisija i izjave hijerarhije“, *Vrhbosna*, 4/2002., str. 445–452.

26. „Međugorska 'ukazanja' i duhovna zvanja“, *Crkva na kamenu*, br. 12/2002., str. 12–14.

27. „Pitanja msgr. biskupu Ratku Periću“, *Dubrovački vjesnik* (Dubrovnik), 14. prosinca 2002., str. 5. * Razgovarala Kate Šutalo.

2003.

28. „Međugorje nije svetište, već jedna obična župa“, *Slobodna Dalmacija* (izdanje BiH), god. LX, br. 18686 od 11.2.2003., str. 15; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/biskupove-propovijedi/me%C4%91ugorje-nije-sveti%C5%A1te-dayton-je-%C4%8Dudovi%C5%A1te

29. „Međugorske brojke i tajne“, *Crkva na kamenu*, br. 6/2003., 25–27.

2004.

30. „The Truth both frees us and binds us“ (31.5.2004.), predgovor knjizi Michaela Daviesa, *Medjugorje after 21 years*, London, 2004.: http://medjugorjedocuments.blogspot.com/2008/09/truth-both-frees-us-and-binds-us-by.html; https://web.archive.org/web/20160114001806/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=287; hrvatski *Istina oslobađa i obvezuje*, https://web.archive.org/web/20160411211943/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=288; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/istina-osloba%C4%91a-i-obvezuje; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/predgovor-knjizi-michaela-daviesa-istina-osloba%C4%91a-i-obvezuje
31. “Medjugorje, An address delivered at Maynooth” (Dublin, 17 February 2004), *Christian Order,* 10/2004., Marrylands, AUS, str. 4-18; *The Brandsma Review*, July-August 2005, str. 4–8.
32. „Marija i Euharistija“, propovijed u Međugorju (10.6.2004.), *Crkva na kamenu,* br. 7/2004., str. 4–6; Ivan Turudić, *Biskup Perić i međugorski fenomen*, Mostar, 2023., str. 321–328; https://web.archive.org/web/20160412033202/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=43; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorje-biskupova-propovijed-na-krizmi-2004; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-biskupova-propovijed-na-krizmi-2004; talijanski *Medjugorje: estratto dall'omelia del vescovo*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medjugorje-estratto-dallomelia-del-vescovo (10.6.2004.)

2005.

33. „Medjugorje: Segreti, Messaggi, Vocazioni, Preghiere, Confessioni, Commissioni“, *Il Segno del soprannaturale,* gennaio/2005, str. V.; febbraio/2005, str. X–XII; marzo/2005., str. V–VII.
34. „Propovijed u Međugorju“ (24.4.2005.), *Vrhbosna,* 2/2005., str. 172–173; *Međugorje: biskupova propovijed na krizmi, 2005.*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-biskupova-propovijed-na-krizmi-2005 (24.4.2005.); engleski *Bishop's homily in Međugorje, 2005*, https://web.archive.org/web/20160114014254/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=99; talijanski *L'omelia del vescovo a Medjugorje, 2005*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lomelia-del-vescovo-medjugorje-2005 (24.4.2005.)

2006.

35. „Susret sa Svetim Ocem i sa službenicima Svete Stolice“, *Crkva na kamenu*, br. 4/2006., str. 22–25; *Susret sa Svetim Ocem*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/biskupove-propovijedi/susret-sa-svetim-ocem (1.4.2006.)
36. „Predgovor“ (22.2.2006.) knjizi Nikole Bulata, *Istina će vas osloboditi*, Mostar, 2006., str. 7–14; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/sites/default/files/bulat_istina.pdf; *Nepouzdanost izvora*, https://web.archive.org/web/20160412092714/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=286; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/nepouzdanost-izvora (22.2.2006.), talijanski *La prefazione al libro di don Nikola Bulat*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/la-prefazione-al-libro-di-don-nikola-bulat (22.4.2006.)
37. „Magisterij iz mariologije o Međugorju“ (I. Turudić), *Crkva na kamenu*, br. 3/2006., str. 40.
38. „Homilija u Međugorju“ (15.6.2006.), *Vrhbosna*, br. 2/2006., str. 180–183; *Službeni vjesnik*, br. 2/2007., str. 57–58, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/

vjesnik_-_2-2007.pdf; *Međugorje: biskupova propovijed na krizmi, 2006*., https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-biskupova-propovijed-na-krizmi-2006 (15.6.2006.); engleski *Bishop's homily in Medjugorje on solemnity of the most Holy Body and Blood of Christ, 2006*, https://web.archive.org/web/20160303233352/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=71 (15.6.2006.); talijanski *L'omelia del vescovo nella solennità del Corpo e Sangue di Cristo a Medjugorje 2006*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lomelia-del-vescovo-nella-sollenita-del-corpo-e-sangue-di-cristo-medjugorje-2006 (15.6.2006.); španjolski *Medjugorje: Homilía de mons. Ratko Perić*, https://web.archive.org/web/20160302031200/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=425 (15.6.2006.)

2007.

39. *"Et nunc veni!"*, Poziv, list đakovačkih bogoslova (Đakovo), br. 1/2007., str. 23–27; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/biskupove-propovijedi/et-nunc-veni (2.2.2007.)
40. „Zovkićeva prosudba međugorskih zbivanja", *U Službi riječi i Božjega naroda*, Zovkićev zbornik, Sarajevo, 2007., str. 721–745, https://web.archive.org/web/20160412031923/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=271; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/zovki%C4%87eva-prosudba-me%C4%91ugorskih-zbivanja (18.11.2008.)
41. „Informacija o neistinama fra Joze Zovke" (14.3.2007.), *Službeni vjesnik*, br. 1/2007., str. 63–64. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2007.pdf
42. „Propovijed na krizmi u Međugorju" (9.6.2007.), *Službeni vjesnik*, br. 2/2007., str. 58–60. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2007.pdf; *Biskupova propovijed na krizmi u Međugorju 2007.*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupova-propovijed-na-krizmi-u-medugorju-2007-0 (9.6.2007.); engleski *Bishop's homily in Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160114002905/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=426 (9.6.2007.); njemački *Bischof in Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/bischof-medjugorje (1.7.2007.)
43. „Odgovor dr. fra Tomislavu Pervanu" (18.8.2007.), *Službeni vjesnik*, br. 3/2007., str. 58–63. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_3-2007.pdf
44. „Međugorje: tajne, poruke, zvanja, molitve, ispovijedi, komisije" (1.9.2007.), *Službeni vjesnik*, br. 2/2007., str. 61–67, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2007.pdf; *Međugorje – tajne, poruke, zvanja, molitve, ispovjedi, komisije*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorije-tajne-poruke-zvanja-molitve-ispovjedi-komisije (1.9.2007.); engleski *Međugorje: secrets, messages, vocations, prayers, confessions*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-secrets-messages-vocations-prayers-confessions-commissions (1.9.2007.); talijanski *Medjugorje: segreti, messaggi, vocazioni, preghiere, confessioni*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medjugorje-segreti-messaggi-vocazioni-preghiere-confessioni-commissioni (1.9.2007.)

2008.

45. „Kanonski status vlč. fra Tomislava Vlašića, OFM", *Službeni vjesnik*, br. 2/2008., str. 79–80; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2008.pdf; *Kanonski status vlč. fra Tomislava Vlašića, OFM*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/kanonski-

status-vlc-fra-tomislava-vlasica-ofm (31.8.2008), *Priopćenja u vezi s kanonskim statusom fra Tomislava Vlašića*, https://www.ktabkbih.net/hr/vijesti/priopenja-u-vezi-s-kanonskim-statusom-fra-tomislava-vlasia/17512 (1.9.2008.), *Biskup Ratko Perić o kanonskom statusu fra Tomislava Vlašića*, https://ika.hkm.hr/dokumenti/biskup-ratko-peric-o-kanonskom-statusu-fra-tomislava-vlasica/ (1.9.2008.); talijanski *Lo status canonico del Rev. fra Tomislav Vlašić, OFM*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lo-status-canonico-del-rev-fra-tomislav-vlasic-ofm (31.8.2008.)

46. „René Laurentin poriče“, *Službeni vjesnik*, br. 3/2008., str. 76–79; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2008.pdf; *René Laurentin poriče*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/rene-laurentin-porice (7.11.2008.)

47. „Biskupovo pismo s. Elviri u Međugorju, posredstvom župnoga ureda“, *Službeni vjesnik,* br. 1/2009., str. 75, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2009.pdf; *Pismo s. Elviri i odgovor*, https://web.archive.org/web/20160412043219/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=316 (15.12.2008.); https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupovo-pismo-s-elviri-i-odgovor (15.12.2008.); engleski *Bishop's letter to Sr. Elvira, and her reply*, https://web.archive.org/web/20160310052338/http:/cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=315 (15.12.2008.)

2009.

48. „Pismo Odgovornima „Oaze mira“ u Međugorju“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2009., str. 76, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2009.pdf; Biskupovo pismo Odgovornima „Oaze mira“ u Međugorju, https://web.archive.org/web/20160307110239/http://cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=319 (27.2.2009.), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupovo-pismo-odgovornima-%E2%80%9Eoaze-mira%E2%80%9C-u-me%C4%91ugorju (27.2.2009.); engleski *The Bishop's letter to those in charge of the "Oasis of Peace" community in Medjugorje*, https://te-deum.blogspot.com/2009/04/letter-from-bishop-peric-medjugorje-to_03.html (27.2.2009.)

49. „Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 179–180, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf

50. „Biskupov osvrt: Vlašićeva upletenost u "međugorski fenomen"“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 181–189, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf; *Međugorski fenomen: Tomislav Vlašić otpušten iz Reda*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorski-fenomen-tomislav-vla%C5%A1i%C4%87-otpu%C5%A1ten-iz-reda (26.9.2009.); talijanski *Il contesto del "fenomeno di Medjugorje" - I.*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-contesto-del-fenomeno-di-medjugorje-i, 26.9.2009.; *Il contesto del "fenomeno di Medjugorje" - II.*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-contesto-del-fenomeno-di-medjugorje-ii, 26.9.2009.

51. „Crkva nije priznala "međugorska ukazanja"“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 190–191. * Biskupova homilija u Međugorju 6. lipnja 2009., https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf; *Biskupova propovijed na krizmi u Međugorju*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskupova-propovijed-na-krizmi-u-me%C4%91ugorju; engleski *Homily given during the celebration of the sacrament of confirmation in the parish of Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160114003727/

http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=366 (6.6.2009.); talijanski *L'omelia durante la cresima a Međugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lomelia-durante-la-cresima-medugorje (6.6.2009.)

52. „Biskupovo pismo fra Petru Vlašiću, župniku u Međugorju", *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 192–193. * Od 12.6.2009., https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf
53. „Biskupovo pismo fra Danku Perutini, župnom vikaru u Međugorju", *Službeni vjesnik*, br. 2/2009., str. 194, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2009.pdf
54. „Dvosmislene igre oko 'velikoga znaka'", *Službeni vjesnik*, br. 3/2009., str. 270–279; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_3-2009.pdf; Dvosmislene igre oko "Velikoga znaka", https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/dvosmislene-igre-oko-%E2%80%9Cvelikoga-znaka%E2%80%9D (11.12.2009.); engleski *Questionable games surrounding the Great sign*, https://web.archive.org/web/20151218193528/http:/www.cbismo.com:80/index.php?mod=vijest&vijest=487 (6.1.2010.); talijanski *I giochi ambigui intorno al grande segno*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/i-giochi-ambigui-intorno-al-grande-segno (11.12.2009.)

2010.

55. „U povodu posjeta kard. Schönborna Međugorju" (2.1.2010.), *Službeni vjesnik*, br. 1/2010., str. 111–112. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2010.pdf; *U povodu posjeta kard. Schönborna Međugorju*, https://web.archive.org/web/20160304030207/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=481; https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/u-povodu-posjeta-kard-sch%C3%B6nborna-me%C4%91ugorju (2.1.2010.); engleski *Statement regarding the visit of Card. Schönborn to Medjugorje*, https://web.archive.org/web/20160304030211/http:/www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=484 (2.1.2010.); talijanski *In occasione della visita del card. Schönborn a Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/occasione-della-visita-del-card-schonborn-medjugorje (2.1.2010.) – Vijest o odgovoru: „Kardinal Schönborn odgovorio biskupu Periću" (15.1.2010.), *Službeni vjesnik,* br. 1/2010., str. 113, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2010.pdf; *Kardinal Schönborn odgovorio biskupu Periću*, https://web.archive.org/web/20160411223415/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=492 (16.1.2010.), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/kardinal-sch%C3%B6nborn-odgovorio-biskupu-peri%C4%87u; engleski *The Letter Of Card. Schönborn To Bishop Perić*, https://web.archive.org/web/20151207005414/http:/cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=491 (16.1.2010.), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/letter-card-sch%C3%B6nborn-bishop-peri%C4%87 (16.1.2010.); *Il cardinale Schönborn ha risposto al vescovo Perić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-cardinale-sch%C3%B6nborn-ha-risposto-al-vescovo-peri%C4%87
56. „Međugorske stranputice", *Službeni vjesnik,* br. 1/2012., str. 97–102. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2012.pdf; *Međugorske stranputice*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorske-stranputice (25.1.2010.); talijanski *Le deviazioni di Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/le-deviazioni-di-medjugorje, 25.1.2010.)

57. „Duhovna zvanja 'međugorskih vidjelaca'" (suautor Ivan Kovač), *Službeni vjesnik,* br. 1/2010., str. 114–122. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2010.pdf; *Duhovna zvanja „međugorskih vidjelaca"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/duhovna-zvanja-%E2%80%9Eme%C4%91ugorskih-vidjelaca%E2%80%9C (5.3.2010.); engleski *The Spiritual Vocations of the "Seers of Medjugorje"*, https://documents.gabrielmass.com/wp-content/uploads/sites/2/2018/09/medj-spiritual-vocations-revised.pdf (5.3.2010.); talijanski *Le vocazioni spirituali dei "veggenti di Medjugorje"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/le-vocazioni-spirituali-dei-veggenti-di-medjugorje-0 (5.3.2010.)

58. „Biskupova propovijed u Međugorju" (29.5.2010.), *Službeni vjesnik*, br. 2/2010., str. 251–252. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2010.pdf; *Međugorje: Crkveni red!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorje-crkveni-red (29.5.2010.)

2011.

59. „Javna i privatna objava", *Službeni vjesnik,* br. 1/2011., str. 64–69; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2011.pdf

60. „U povodu 10. obljetnice smrti: fra Slavko Barbarić", *Službeni vjesnik,* br. 1/2011., str. 93–105; *U povodu 10. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića*, https://web.archive.org/web/20160412043215/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=1587 (5.3.2011.); https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/u-povodu-10-obljetnice-smrti-fra-slavka-barbari%C4%87a; talijanski *Il 10. anniversario della morte di fra Slavko Barbarić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-10-anniversario-della-morte-di-fra-slavko-barbaric (5.3.2011.)

61. „O dobru glasu i duhovnom zvanju" (homilija u Međugorju 28.5.2011.), *Službeni vjesnik,* br. 2/2011., str. 181–183. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2011.pdf; *Međugorje: osamdeset krizmanika*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorje-osamdeset-krizmanika (28.5.2011.)

62. „Međugorski fenomen – Vickine poruke", https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorski-fenomen-vickine-poruke (13.8.2011.); *Il fenomeno di Medjugorje – I messaggi di Vicka*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-fenomeno-di-medjugorje-i-messaggi-di-vicka (13.8.2011.)

63. „Biskup Žanić u 'Misteriju Međugorja'", *Službeni vjesnik*, br. 3/2011., str. 340–344. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_3-2011.pdf; *Biskup Žanić u „Misteriju Međugorja"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/biskup-%C5%BEani%C4%87-u-%E2%80%9Emisteriju-me%C4%91ugorja%E2%80%9C (21.12.2011.); engleski *Bishop Žanić in "The Mystery of Medjugorje"*, https://web.archive.org/web/20160114002414/http:/cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=931 (31.12.2011.); talijanski *Il vescovo Žanić nel „Mistero di Medjugorje"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-vescovo-zanic-nel-mistero-di-medjugorje (21.12.2011.)

2012.

64. „'Vidjelica' Marija i istina" (11.1.2012.), *Službeni vjesnik*, br. 1/2012., str. 102–103. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2012.pdf; *Mostar: 12. obljetnica smrti biskupa Pavla Žanića*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-12-obljetnica-smrti-biskupa-pavla-zanica (12.1.2018.); engleski *The*

Twelfth Anniversary of the Death of Bishop Žanić, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/twelfth-anniversary-death-bishop-zanic (12.1.2012.); talijanski *Il dodicesimo anniversario della morte del Vescovo Žanić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/il-dodicesimo-anniversario-della-morte-del-vescovo-zanic (12.1.2012.); fracuski *Douzieme anniversaire de la mort de Monseigneur Žanić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/douzieme-anniversaire-de-la-mort-de-monseigneur-zanic (12.1.2012.)

65. „'Vidjelica' Mirjana i istina", *Službeni vjesnik*, br. 1/2012., str. 104. https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2012.pdf; https://web.archive.org/web/20160411223408/http://www.cbismo.com/index.php?mod=vijest&vijest=959 (18.2.2012.); https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/vidjelica-mirjana-i-istina (18.2.2012.), talijanski *La "veggente" Mirjana e la verità*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/la-veggente-mirjana-e-la-verita (18.2.2012.), francuski *La « voyantee » Mirjana et la vérité*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/la-voyante-mirjana-et-la-verite (18.2.2012.)
66. „Temeljne istine i 'društvene konstrukcije'", *Crkva na kamenu*, br. 4/2012., str. 30–32.
67. „Bogatite se u Bogu, a ne u bogatstvu", *Službeni vjesnik*, 2/2012., str. 218–220; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2012.pdf; *Naša Gospa* (Dubrovnik), br. 46/2012., str. 7–8; *Međugorčani: bogatite se u Bogu, a ne u prolaznu bogatstvu*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorcani-bogatite-se-u-bogu-ne-u-prolaznu-bogatstvu (19.5.2012.); engleski *People of Međugorje: Get rich in God, not in wealth that passes away*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/people-medugorje-get-rich-god-not-wealth-passes-away (19.5.2012.)
68. „Između 'tajni'", *Crkva na kamenu*, br. 7/2012., str. 32–33.

2013.

69. „Novo srce i nov duh!" Međugorje: homilija (4.5.2013.), *Službeni vjesnik*, br. 2/2013., str. 191–192; https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2013.pdf; *Međugorje: Novo srce i nov duh*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorje-novo-srce-i-nov-duh (4.5.2013.)

2014.

70. „Prianjati uz crkveni nauk o Gospi!", *Službeni vjesnik*, br. 2/2014., str. 178–180, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2014.pdf; *Međugorje: Krizmanici, držite se crkvenoga nauka o Gospi!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/me%C4%91ugorje-krizmanici-dr%C5%BEite-se-crkvenoga-nauka-o-gospi (17.5.2014.), https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-krizmanici-drzite-se-crkvenoga-nauka-o-gospi; engleski *Medjugorje: Confirmation candidates, keep the Church's teachings about our Lady!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medjugorje-confirmation-candidates-keep-churchs-teachings-about-our-lady (17.5.2014.)

2015.

71. „Petnaesta obljetnica smrti biskupa Pavla Žanića", *Službeni vjesnik*, br. 1/2015., str. 102–104.
72. *Isusova Majka: Duhovne vježbe prezbiterima*, Crkva na kamenu, Mostar, 2015. (O „međugorskom fenomenu", str. 213–216).

73. „Čuvati jedinstvo u istini Božjoj!,“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2015., str. 192–194, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2015.pdf; *Međugorje: Čuvati jedinstvo u istini Božjoj!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-cuvati-jedinstvo-u-istini-bozjoj (16.5.2015.); talijanski *Međugorje: Salvare l'unità nella verità di Dio. L'omelia durante la cresima nella parrocchia di Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-salvare-lunita-nella-verita-di-dio (16.5.2015.)

2016.

74. „Mostar: 16. obljetnica smrti biskupa Žanića“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2016., str. 119 – 120, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2016.pdf; *Mostar: 16. obljetnica smrti biskupa Žanića*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-16-obljetnica-smrti-biskupa-zanica (11.1.2016.)
75. „Kako surađujemo s Duhovim darovima“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2016., str. 229–231, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2016.pdf; *Međugorje: Kako surađujemo s Duhovim darovima?*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-kako-suradujemo-s-duhovim-darovima (28.6.2016.)

2017.

76. „Istinska Gospa i „poštanska upraviteljica““, *Službeni vjesnik*, br. 1/2017., str. 113–114, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2017.pdf, *Istinska Gospa i „poštanska upraviteljica“*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/istinska-gospa-i-postanska-upraviteljica (9.2.2017.); engleski *The True Madonna and the "Post Office Manager"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/true-madonna-and-post-office-manager (10.2.2017.); talijanski *La Madonna vera e il capoufficio postale*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/la-madonna-vera-e-il-capoufficio-postale (10.2.2017.)
77. „Imenovanje Posebna izaslanika Svete Stolice za Međugorje“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2017., str. 114–115, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2017.pdf; *Imenovanje Posebna izaslanika Svete Stolice za Međugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/imenovanje-posebna-izaslanika-svete-stolice-za-medugorje (11.2.2017.)
78. „Međugorska „ukazanja“ u prvih sedam dana“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2017., str. 115–118, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_1-2017.pdf; hrvatski *Međugorska „ukazanja“ u prvih sedam dana*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorska-ukazanja-u-prvih-sedam-dana (28.2.2017.); engleski *The First Seven Days Of The "Apparitions" In Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/first-seven-days-apparitions-medjugorje (27.2.2017.); talijanski *Le "apparizioni" dei primi sette giorni a Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/le-apparizioni-dei-primi-sette-giorni-medjugorje (27.2.2017.), španjolski *Las apariciones de los primeros siete días en Medjugorje*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/las-apariciones-de-los-primeros-siete-dias-en-medjugorje (17.5.2017.)
79. *Međugorje: Primajmo Gospodina dostojno! Častimo Gospu dolično!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medugorje-primajmo-gospodina-dostojno-castimo-gospu-dolicno (15.6.2017.); talijanski *Riceviamo il Signore degnamente! Veneriamo la Madonna decentemente!*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/medjugorje-il-corpus-domini-e-la-s-cresima (16.6.2017.)

80. „Biskupova zahvala na akademiji“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2017., str. 177–179, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_2-2017.pdf; *Biskupova zahvala na večernjoj akademiji*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-biskupova-zahvala-na-vecernjoj-akademiji (13.9.2017.); engleski *Mostar: The Bishop's words of Gratitude during the Evening Ceremony*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-bishops-words-gratitude-during-evening-ceremony (13.9.2017.); talijanski *Mostar: Il saluto del vescovo Perić nell'accademia*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-il-saluto-del-vescovo-peric-nellaccademia (13.9.2017.)

81. „Kako shvatiti Međugorje“, *Službeni vjesnik*, br. 3/2017., str. 325–326, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/03/vjesnik_-_3-2017.pdf; *Lugano – Siena: kako shvatiti Međugorje?*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/lugano-siena-kako-shvatiti-medugorje (8.11.2017.)

2018.

82. *Zabluda o 'Gospinu rođendanu' ili kako je nastao 'Mladifest'*, https://www.cnak.ba/osvrti/zabluda-o-gospinu-rodendanu-ili-kako-je-nastao-mladifest/ (31.7.2018.); *Mostar: Zabluda o „Gospinu rođendanu“ ili kako je nastao „Mladifest“*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-zabluda-o-gospinu-rodendanu-ili-kako-je-nastao-mladifest (31.7.2018.); talijanski *„Mostar: Le fantasie sul "Compleanno della Madonna", ovvero come è sorto il "Festival dei giovani"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-le-fantasie-sul-compleanno-della-madonna-ovvero-come-e-sorto-il-festival-dei-giovani (2.8.20218.), *Le fantasie sul "Compleanno della Madonna", ovvero come è sorto il "Festival dei giovani"*, https://www.cnak.ba/osvrti/le-fantasie-sul-compleanno-della-madonna-ovvero-come-e-sorto-il-festival-dei-giovani/ (3.8.2018.)

83. „Napadi „međugorske pojave“ na dijecezanskoga biskupa Pavla Žanića“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2018., str. 108–114, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_01-2018_web.pdf; *Napadi međugorske pojave na dijecezanskoga biskupa Pavla Žanića*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/napadi-medugorske-pojave-na-dijecezanskoga-biskupa-pavla-zanica (4.5.2017.); talijanski *Gli attacchi della "apparsa" di Medjugorje al vescovo diocesano Pavao Žanić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/gli-attacchi-della-apparsa-di-medjugorje-al-vescovo-diocesano-pavao-zanic (4.5.2017.); engleski *The Attacks Of The Medjugorje "Apparition" Against The Diocesan Bishop Pavao Žanić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/attacks-medjugorje-apparition-against-diocesan-bishop-pavao-zanic (10.5.2017.)

84. „Vidjelica se Vicka ukazuje i smiješi“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2018., str. 115–116, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_01-2018_web.pdf; *Vidjelica se Vicka ukazuje i smiješi*, https://www.cnak.ba/osvrti/vidjelica-se-vicka-ukazuje-smijesi/ (10.1.2018.), talijanski *La "veggente" Vicka appare e sorride*, https://www.cnak.ba/osvrti/la-veggente-vicka-appare-e-sorride/ (10.1.2018.)

85. „Čovjek istine i djelatne vjere“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2018., str. 169–171, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_-_2-2018.pdf; *Mostar: Zaključena „Godina biskupa Žanića“*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-zakljucena-godina-biskupa-zanica (23.5.2018.); talijanski *Mostar: Conclusione dell'anno del vescovo Žanić*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-conclusione-dellanno-del-vescovo-zanic (22.5.2018.), engleski *Mostar: Conclusion Of The "Year Of Bishop Žanić"*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-conclusion-year-bishop-zanic (23.5.2018.)

86. „Međugorski fenomen: Susret apostolskoga vizitatora i apostolskoga nuncija s mostarskim dijecezanskim biskupom“, *Službeni vjesnik*, br. 2/2018., str. 261; *Mostar: Susret apostolskoga vizitatora i apostolskoga nuncija s mostarskim dijecezanskim biskupom*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-susret-apostolskoga-vizitatora-i-apostolskoga-nuncija-s-mostarskim-dijecezanskim (21.7.2018.); engleski Mostar: *The Meeting Of The Apostolic Visitor And Apostolic Nuncio With The Diocesan Bishop Of Mostar*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-meeting-apostolic-visitor-and-apostolic-nuncio-diocesan-bishop-mostar (22.7.2018.); talijanski *Mostar: L'incontro del Visitatore apostolico e del Nunzio apostolico con il vescovo diocesano di Mostar*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-lincontro-del-visitatore-apostolico-e-del-nunzio-apostolico-con-il-vescovo-diocesano (22.7.2018.)

2019.

87. „Biskupu Pavlu Žaniću“, *Službeni vjesnik*, br. 1/2019., str. 101–102, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_01-2019_web.pdf; *Mostar: Komemorativna misa za biskupa Žanića*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-komemorativna-misa-za-biskupa-zanica (11.1.2019.)
88. *Biskup Ratko: Možemo se pogađati o kamatama, ali ne o glavnici!*, https://miportal.hr/2019/10/29/bog-ravna-povijescu-covjecanstva-i-povijescu-svakoga-covjeka/ (29.10.2019.); „Bog se ne da izrugivati“, *Službeni vjesnik*, br. 3/19, str. 271–276, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_-_3-2019.pdf * Intervju portalu Mi u povodu 50. obljetnice misništva. Razgovarao Mate Krajina.
89. „Biskupova zahvalnica“, *Službeni vjesnik*, br. 3/19, str. 264–266, https://biskupija-mostar.ba/wp-content/uploads/2022/02/vjesnik_-_3-2019.pdf; *Mostar: Biskupova zahvalnica*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-biskupova-zahvalnica (17.9.2019.) * Na zlatomisničkom slavlju 14. rujna 2019.

2020.

90. *Mostar: Biskup Ratko Perić župniku fra Mariju Knezoviću*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-biskup-ratko-peric-zupniku-fra-mariju-knezovicu (5.8.2020.), talijanski *Mostar: Il vescovo Ratko Perić al parroco fra Mario Knezović*, https://md-tm.biskupija-mostar.ba/clanci/mostar-il-vescovo-ratko-peric-al-parroco-fra-mario-knezovic (5.8.2020.)

2021.

91. Prilozi u knjizi *Biskup Žanić o Međugorju: Istinom po neistinama*, Crkva na kamenu, Mostar, 2021.: Uvod (str. 15–24), Opći zaključak (str. 173–175), Razlozi biskupa Žanića o neistinitosti „Međugorskog fenomena“ (str. 176–186); Je li biskup Žanić bio „udbaš“? (str. 187–207)

2022.

92. *Zloporaba Žanićeve propovijedi u Međugorju*, https://www.cnak.ba/osvrti/zloporaba-zaniceve-propovijedi-u-medugorju/ (11.1.2022.); engleski *An Abuse Žanić's sermon in Medjugorje*, https://www.cnak.ba/osvrti/an-abuse-of-zanics-sermon-in-medjugorje/ (11.1.2022.)

2023.

93. Prilozi u knjizi Ivana Turudića *Biskup Perić i međugorski fenomen,* Crkva na kamenu, Mostar, 2023.: Homilije u Međugorju: 6.6.1993. (str. 291–295); 3.6.1999. (str. 296–300) 1.7.2000. (str. 301–305), 14.6.2001. (str. 306–310), 30.5.2002. (str. 311–314), 19.6.2003. (str. 315–320), 10.6.2004. (str. 321–328), 24.4.2005. (str. 329–334), 15.6.2006. (str. 335–342), 9.6.2007. (str. 343–350), 6.6.2009. (str. 351–357), 29.5.2010. (str. 358–363), 28.5.2011. (str. 364–369) 19.5.2012. (str. 370–375); 4.5.2013. (str. 376–381), 17.5.2014. (str. 382–386), 16.5.2015. (str. 387–392), 28.5.2016. (str. 393–397), 15.6.2017. (str. 398–404) i 26.5.2018. (str. 405–409).
94. „Međugorski paradoksi", https://www.vjeraidjela.com/medugorski-paradoksi/, (16.11.2023.), https://www.cnak.ba/osvrti/medugorski-paradoksi/ (16.11.2023.); talijanski *I paradossi di Medjugorje*, https://www.vjeraidjela.com/i-paradossi-di-medjugorje/ (20.11.2023.)

Imensko kazalo

Amato, Angelo 45
Ana, sv. 186, 203
Ananija 61
Anatrella, Tony 45
Anita Švicarka 209
Aubry, Gilbert 41
Augustin, sv. 7, 16, 87
Badurina, Srećko 34
Bakula, Petar 235
Ban, Slavica 211
Barbarić, Mirko 166
Barbarić, Slavko 5, 32, 81, 86, 94, 98, 112, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 128, 131, 132, 134, 138, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 190, 191, 194, 195, 198, 216, 217, 218, 227, 228, 229, 233, 234, 235, 247
Barone, Michele 93, 94, 159, 236
Barozzi, Anna-Lisa 86, 148
Batelja, Juraj 9, 10
Bélanger, Louis 235
Belić, Miljenko 38
Benedetti, Gianluca 2
Benedikt XIV., papa 97
Benedikt XV., papa 9
Benedikt XVI., papa 44, 47, 49, 52, 78, 97, 108, 156, 157, 197
Berković, Zvonimir 76
Bernadette Soubirous, sv. 80, 87, 108, 154
Bernardica, sv. 80, 87, 108, 154
Bertone, Tarcisio 41, 196, 197
Biskup iz Zaira 180
Blaž, sv. 18
Bodrožić, Ivan 78
Bonifacije IX. 97
Borak, Hadrijan 38
Borovac, Magna 38
Botta, Mario 80, 152, 235
Bouflet, Joachim 105, 142, 235
Bovone, Alberto 41
Bozanić, Josip 45
Brajičić, Rudolf 34
Brajko, Ante 28, 29, 30, 31
Bravi, Francesco 196
Brigita, sv. 97
Brkić Ćubela, Ivana 96
Bubalo, Janko 55, 58, 60, 62, 63, 64, 80, 83, 84, 118, 119, 124, 125, 127, 128, 135, 139, 143, 144, 146, 148, 151, 152, 153, 148, 163, 199, 200, 235
Buda 105, 106
Budimir, Antun 240, 241
Bulat, Nikola 14, 34, 100, 120, 234, 235, 243
Carballo, José Rodríguez 108, 109
Caterina, Stefania 109
Cavalli, Aldo 16, 82
Cerasa, Nicola 20
Claverie, Élisabeth 93, 207, 235
Cocchia, Benito 150
Corvaglia, Marco 46, 47, 53, 62, 64, 81, 93, 135, 136, 235, 237
Cristina iz Argentine 195
Čolo rođena Dragićević, Jaka 93, 144
Čolo, Anna-Lisa 86, 148
Čolo, Ante 144
Čolo, Ante 144
Čolo, Jakov 23, 27, 28, 29, 30, 31, 40, 57, 60, 63, 66, 67, 75, 76, 83, 86, 88, 93, 99, 100, 102, 114, 119, 120, 121, 133, 134, 135, 139, 140, 144, 145, 146, 147, 151, 153, 155, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 171, 186, 187, 192, 193, 209, 215, 229, 234, 237
Čović Radojičić, Sabrina 56, 235
Čuvalo, Zrinko 19, 20, 111, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 234
Ćavar, Stipe 59, 235

Ćurić, Dražen 240
Dagon, idol 70
Dajan iz Amerike 195
Daloz, Lucien 41
Dogan, Nikola 34
Draganović, Krunoslav
Dragićević udana Čolo, Jaka 93, 144
Dragićević udana Pavlović, Iva 93, 148
Dragićević, Ivan 29, 35, 81, 85, 90, 93, 96, 113, 123, 128, 129, 130, 131, 132, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 153, 159, 160, 162, 163, 164, 172, 181, 298, 215, 216, 234, 235
Dragićević, Jozo 93, 152
Dragićević rođena Murphey, Loreen 86
Dragićević, Mate 166
Dragićević, Milena 152
Dragićević udana Soldo, Mirjana 24, 27, 29, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 76, 86, 88, 90, 93, 94, 103, 119, 123, 124, 126, 129, 133, 134, 136, 151, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 187, 207, 215, 216, 229, 234, 248
Dragićević, Stanko 138
Dragićević, Zlata 138
Dugandžić, Ivan 28, 29, 30, 32, 33, 67, 123, 130, 235
Đikić, Ljuba 240
Elez rođena Ivanković, Ivica zvana Ivanka 21, 23, 57, 59, 65, 86, 88, 93, 120, 134, 151, 152, 155, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 187, 207, 210, 234
Elez, Rajko 86, 152
Elvira, časna sestra 195, 245
Eugen III., papa 97
Fanzaga, Livio 135, 237
Faricy, Robert 20, 21, 22, 23, 111, 238
Foley, Donald Anthony 207, 235
Francisco de Jesus Marto 87, 92, 154
Franić, Frane 172, 180, 240, 241
Franjo, papa 16, 48, 51, 52, 79, 94, 118, 154, 262
Franjo Asiški, sv. 149
Frigerio, Luigi 80, 152, 235
Gaeta, Saverio 46, 47, 48, 49, 53, 54, 55, 60, 69, 78, 79, 83, 236
Gašpar, Veronika Nela 45
Gildard, sv. 154
Gino iz Italije 195
Glavaš, Lidija 166
Glibić, Mario 2, 259
Gobbi, Stefano 174
Goluža, Božo 217, 238
González, Conchita 136
Grgur XI., papa 97
Hauke, Manfred 236
Herranz, Julián 45
Heupel, Agnes 149, 150
Hildegarda, sv. 97
Hnilica, Pavel 216
Hoser, Henryk 16, 50, 82
Hrčko, Neda 34
Iannucci, Antonio 180
Ilić, Žarko 110, 236
Ivan Pavao II., papa 25, 52, 81, 113, 121, 154, 157
Ivan v. Dragićević
Ivan, evanđelist 7, 8, 12, 16, 65, 66, 72, 76, 93, 99, 198, 200, 201, 217, 226, 230
Ivanka v. Ivanković udana Elez
Ivanković rođena Pavlović, Jagoda 21, 151, 253
Ivanković udana Elez, Ivica zvana Ivanka 21, 23, 57, 59, 65, 86, 88, 93, 120, 134, 151, 152, 155, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 187, 207, 210, 234
Ivanković udana Mijatović, Vida zvana Vicka 23, 27, 28, 30, 31, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 93, 99, 100, 102, 104, 105, 113, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 148, 151, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 180, 181, 187, 190, 191, 193, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 215, 217, 218, 227, 234, 235, 236, 237, 247, 250
Ivanković, Ana 234
Ivanković, Dragica 208
Ivanković, Ivan 93, 151
Ivanković, Marinko 204, 206, 208
Ivanković, Pero 93, 142

Ivanković, Zlata 142
Jacinta de Jesus Marto 87, 92, 154
Jaeger, David Maria 45
Jakov Stariji, apostol 18, 19, 37, 52
Jakov v. Čolo
Jelena v. Vasilj udana Vasilj-Valente
Jerković, Mara 136
Jerotić, Vladeta 38
Joakim, sv. 203
Jolić, Robert 236
Juda Iškariotski 61, 62, 64, 65, 66, 67, 67, 200, 201
Juričić, Dinko 154
Juričić, Ivan 124, 125
Kammerer, Théophile 236, 237
Kašić, Bartol 9
Katarina Sijenska, sv. 97
Kijas, Zdzisław Józef 45
Klara, sv. 149
Knezović, Mario 166, 251
Komadina, Ante 240
Konfucije 106
Korljan, Ante 38
Kozina, Grgo 22
Kraljević, Anđeo 206, 207, 237
Kraljević, Svetozar 206, 207, 237
Krasić, Petar 34, 130
Kribl, Josip 34
Kuharić, Franjo 38, 168, 169
Kuničić, Jordan 7, 159
Kutleša, Ante 181
Kutleša, Dražen 13, 25, 138, 232, 237, 240, 241, 242
Ladan, Tomislav 7
Lambertini, Prospero 97
Landeka, Ivan 148, 166
Laurentin, René 20, 22, 23, 25, 55, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 104, 105, 110, 113, 116, 117, 128, 129, 130, 135, 150, 161, 186, 187, 207, 226, 237, 245
Lombardi, Federico 47
Luburić, Ante 75, 194, 242
Lúcia dos Santos 87, 92, 154
Lucić, Ljubo 34, 130
Luka, evanđelist 7, 9, 10, 96, 104, 106, 200, 212, 215
Lunetti rođena Pavlović, Marija 27, 28, 29, 30, 59, 60, 63, 72, 81, 83, 85, 88, 90, 91, 92, 93, 114, 133, 134, 134, 143, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 171, 179, 180, 181, 190, 192, 193, 203, 206, 207, 208, 209, 215, 234, 247
Lunetti, Paolo 85, 92, 150, 153
Ljubičić, Petar 116, 126, 133, 147, 166
Majić, Željko 2, 14, 15, 217, 238, 262
Mamić, Jakov 38
Mandić, Dominik 238
Marcelić, Josip 38, 124
Marija, Isusova majka – posvuda
Marija v. Pavlović udana Lunetti
Marijana v. Vasilj udana Vasilj-Juričić
Marinko v. Ivanković
Marko, evanđelist 7, 100
Matej, evanđelist 7, 9, 75, 200, 216, 231
McKenna, Briege 21, 111
Migne, Jacques Paul 7, 16, 87
Mijatović rođena Ivanković, Vida zvana Vicka 23, 27, 28, 30, 31, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 93, 99, 100, 102, 104, 105, 113, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 148, 151, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 180, 181, 187, 190, 191, 193, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 215, 217, 218, 227, 234, 235, 236, 237, 247, 250
Mijatović, Marija Sofija 85
Mijatović, Mario 143
Mikulić, Martin 238
Mikulić, Milan 142
Mikulić, Vojislav 238
Mile, bogoslov 70
Miletić, Ambro 238
Mirjana v. Dragićević udana Soldo
Mirko sa Čitluka 195
Mišić, Alojzije 18, 19
Muhamed 105, 106
Müller, Gerhard Ludwig 47, 51, 54, 238, 259
Mulligan, James J. 238

Murgia, David 46, 52, 53, 54, 56, 59, 62, 67, 69, 78, 79, 83, 238
Murphey udana Dragićević, Loreen 86
Musa, Vitomir
Nikić, Mijo 45
Novak, Albin 38
Nuić, Viktor 118, 238
Nykiel, Krzysztof 45, 219
Odak, Jadranka 34
Oddi, Silvio 180
Oražem, France 34
Oreč, Leonard 148
Palić, Josip 38
Pandžić, Bazilije 238
Pavao VI., papa 27, 216
Pavao, apostol 12, 57, 61, 64, 67, 72, 200, 223, 226
Pavlović rođena Dragićević, Iva 93, 148
Pavlović udana Ivanković, Jagoda 21, 151, 253
Pavlović udana Lunetti, Marija 27, 28, 29, 30, 59, 60, 63, 72, 81, 83, 85, 88, 90, 91, 92, 93, 114, 133, 134, 134, 143, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 171, 179, 180, 181, 190, 192, 193, 203, 206, 207, 208, 209, 215, 234, 247
Pavlović, Filip 147, 148
Pavlović, Luka 224, 225
Pejić, Jozo 21, 111, 147, 171
Perić, Ratko 3, 11, 78, 238, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 252, 259, 260, 262
Perković, Ante 174
Perrella, Salvatore Maria 45
Perutina, Danko 246
Pervan, Tomislav 21, 31, 32, 244
Petrosillo, Orazio 36
Petrozzi, Elvira 195, 245
Pio IX., papa 154, 229
Pio XI., papa 92
Pio XII., papa 121, 222
Pirnat, Alojz 38
Poncije Pilat 12, 230
Pontoglio, Onorio 20
Puljić, Vinko 44, 168
Puljić, Želimir 28, 29, 33, 123, 129, 130
Radelj, Petar Marija 2
Radić, Nikola 19, 20
Raguž, Ivica 78
Ratzinger, Joseph 33, 34, 41, 42, 189
Rooney, Lucy 21, 23, 111, 238
Ruini, Camillo 44, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 68, 78, 118, 222, 227, 228, 260
Rupčić, Bonicije 238
Rupčić, Ljudevit 93, 118, 132, 173, 237, 238
Ružić, Dragan 153
Samac, Šime 34, 129
Schönborn, Christoph 98, 246
Schütz, Achim 45
Scila 240
Sedlar, Jakov 14
Sequeri, Pierangelo 45
Sergije I., papa 186
Sesar, Ivan 196
Sesar, Veselko 21
Sgreva, Gianni 173, 180
Siksto V., papa 9
Silić, Vitomir 140
Sisek, Ivan 34, 129
Sivrić, Ivo 59, 160, 239
Savao v. Pavao
Sivrić, Marijan 241
Slatkonja, Jurij 8
Smutelovič, Peter 45
Soldo rođena Barbarić, Sofija 94
Soldo, Marko 86
Soldo rođena Dragićević, Mirjana 24, 27, 29, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 76, 86, 88, 90, 93, 94, 103, 119, 123, 124, 126, 129, 133, 134, 136, 151, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 187, 207, 215, 216, 229, 234, 248
Srakić, Marin 38
Stepinac, Alojzije 9, 10
Stojić, Dobroslav 173
Stojić, Miljenko 166
Szentmártoni, Mihály 38, 45
Šakota, Marinko 166
Šaravanja, Ante 19
Šego, Dóbra 211
Šego, Iva 211
Šego, Miro 141

Šeper, Franjo 49
Škunca Klanac, Darija 57, 58, 59, 83, 239
Šolić, Petar 38, 124
Šubić, Branimir 38
Šumanović-Glamuzina, Darinka 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 82, 83, 84, 157, 201
Šutalo, Kate 242
Tardif, Emiliano 21, 111
Taverdet, Léon 41
Tolj, Drago 176
Toma Akvinski, sv. 214
Toma, apostol 65, 66, 201
Tomko, Jozef 44
Topić, Franjo 38, 45
Turudić, Ivan 78, 79, 238, 241, 242, 243, 252
Valente, Massimiliano 153
Valković, Marijan 38
Vasilj, Grgo 95
Vasilj, Jozo 67
Vasilj, Mate 154
Vasilj, Ružica 67
Vasilj-Juričić, Marijana 94, 154, 158, 188
Vasilj-Valente, Jelena 94, 95, 96, 106, 125, 153, 154, 158, 159
Vasilj-Zuccarini, Mirjana Stanislava 59, 239
Vego, Ivica 183
Vicka v. Ivanković udana Mijatović
Vidić, Mile 78
Vidović, Danijel 2, 260
Vidović, Martin 2, 261
Vlajić, Celestin 129
Vlašić, Petar mlađi 246
Vlašić, Petar stariji 8
Vlašić, Tomislav 5, 19, 20, 21, 22, 29, 32, 60, 66, 67, 71, 72, 73, 80, 81, 89, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 103, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 137, 138, 139, 140, 141, 143, 149, 150, 151, 152, 153, 158, 167, 168, 170, 172, 173, 174, 181, 185, 186, 187, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 208, 215, 216, 217, 218, 228, 229, 232, 234, 239, 244, 245
von Balthasar, Hans Urs 80, 81, 138, 152, 228
Vukić, Krešimir 141, 239
Vukšić, Tomo 217, 239
Zovkić, Mato 27, 28, 29, 32, 33, 123, 129, 130, 244
Zovko, Jozo 19, 20, 21, 22, 23, 44, 53, 55, 56, 59, 56, 57, 58, 59, 61, 63, 99, 100, 110, 111, 115, 119, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 169, 173, 174, 216, 217, 228, 229, 234, 235, 244
Zovko, Radoslav 7
Žanić, Pavao 12, 19, 27, 28, 73, 91, 96, 98, 123, 144, 156, 157, 158, 165, 171, 188, 189, 197, 216, 217, 234, 238, 239, 248, 250, 251

Zašto pročitati ovu knjigu

I.

Malobrojnomu nizu kritičkih naslovâ o Međugorskom fenomenu pridružuje se knjiga biskupa Ratka Perića *Djevice premudra*. Ona stručnim, ali jasno razumljivim stilom pruža uvid u fenomen iz pera autoriteta koji je osobno i dugo uključen u praćenje i procjenu događanja.

Knjiga donosi jasne, logične, dosljedne i potkrijepljene odgovore na brojna pitanja koja proistječu iz Međugorskoga fenomena. Autor prikazuje povijesni kontekst, teološki raščlanjuje fenomen i pokazuje iznimnu sposobnost zamjećivanja, povezivanja i tumačenja detalja proisteklih iz brojnih izvora kojima se služio, od čega se nemal broj prvi put predstavlja javnosti. U svemu tomu vodi se katoličkim dogmama i pred očima ima nauk Crkve, onako kako su stoljećima naučavani i ispovijedani. Iz tekstova isijava kontinuitet i tradicija, a ne ruptura i novotarenje.

Djelo je razborit i razložan pristup emotivizmu koji je zahvatio i mnoge katolike, tj. poimanju slijedom kojega su moralna stajališta izraz subjektivnih emocija, a ne objektivnih vrijednosti. Oslanjaju li se oni koji „vjeruju u Međugorje“ u svoje osjećaje ili na objektivna teološka mjerila i pravorijek Crkve? Je li emocija važnija od istine, a pastoral bitniji od podloge na kojoj se gradi?

Predmet knjige i piščevu motivaciju sažima podnaslov knjige „O Međugorju iz ljubavi prema istini“. A istina nije lijep ukras, nego temelj, poručio je 2017. godine tadašnji prefekt Kongregacije za nauk vjere kardinal Müller: „Ono što se događa u Međugorju tolike godine i što je stvorilo pastoralni fenomen, ne smije počivati na lažnim temeljima. Mi ne možemo odvojiti pastoralno pitanje od pitanja o istinitosti ukazanja.“

Svima koji žele produbiti svoje poznavanje događanja u Međugorju i pripadnoga fenomena, ova će knjiga poslužiti kao izvrstan izvor pouzdanih informacija.

U Mostaru 12. rujna 2024.

Mario Glibić, dipl. oec.

II.

Pisac neprestance ima na umu prokušano načelo da se istina mora podudarati sa svih gledišta, a da se laž prepoznaje po bilo kojem nedostatku. Zato zorno i s lakoćom dokazuje neodrživost tvrdnji ključnih graditelja međugorskoga mita.

Obradbi teme biskup je Ratko prišao sustavno i analitički, razobličujući cijeli koloplet poluistinitih i neistinitih svjedočenja i opsjena koje od 24. lipnja 1981. prate zamršeni konstrukt kojemu se još ne nazire kraj, dok količinu „ukazanja“ i „poruka“ postaje naporno i pratiti i brojati. Raščlamba pokazuje kako stručnjaci Ruinijeve komisije na koncu ne znaju ni točan broj danâ ni ukazanja o kojima su se pozitivno izjasnili.

U razlučivanju plodova fenomena auktor ustraje na zdravoj pobožnosti nasuprot duhovnim zloporabama temeljenima na manipulacijama ljudskim osjećajima.

U potrazi za odgovorom je li se Blažena Djevica Marija ukazala u Međugorju, zaključci su mu jednostavni i jasni, a argumentacija čvrsta i neoboriva. Dva su mjerila koja primjenjuje: prvo, je li Katolička Crkva tako oduvijek naučavala? I drugo, je li takva vjera razumna poslušnost (*obsequium rationabile*) Bogu?

Onima koji žele pogledati istini u oči djelo je dragocjena sinteza o ljudima i događajima, ali i podsjetnik kako je teško biti i opstati na putu istine. A u konačnici – to je jedini put na kojem se isplati ostati.

Pitanja koja ostaju nakon čitanja knjige upućena su prema obalama Tibera i glase: je li istina i dalje osnovno mjerilo u katoličkoj vjeri i dušobrižništvu? Je li ona potisnuta na periferiju recentnoga pastorala u hercegovačkoj župi pod prekomorskim protektoratom i zbog kojeg razloga? Čemu ići na hodočašće u mjesto koje za to nije preporučeno? U mjesto molitve koje nije svetište?

U Mostaru 13. rujna 2024.

Danijel Vidović, dipl. polit.

III.

Knjiga „Djevice premudra“ sva je usredotočena na činjenice vezane uz navodna ukazanja Blažene Djevice Marije od 24. lipnja 1981. do danas u Međugorju, u Brotnju, na zapadu Hercegovine, u Župi sv. Jakova apostola, sastavnome dijelu Crkve mostarsko-duvanjske. Iznoseći činjenice i donoseći mnoštvo podataka s prvorazrednih vrelâ, postaje jedinstveno svjedočanstvo o istini o Međugorju. Inače, činjenice i podatci navedeni u knjizi široj su javnosti nepoznati i do danas su zastrti promidžbom, koja, prikrivajući proturječja i ističući mišljenja i tumačenja, nastoji ugušiti sumnju u vjerodostojnost i pouzdanost priče o ukazanjima.

Dok pruža jedinstven osvrt na izloženo, knjiga potiče na ozbiljno razmišljanje o svemu što se u Međugorju i oko njega događa već više od četiri desetljeća. Svojom utemeljenošću na kritičkom pristupu činjenicama u traženju istine pomaže u prosudbi zbilje na kojoj počivaju međugorska zbivanja i u razlučivanju tko govori istinu, a tko ju zaobilazi, kao i svega što se o Međugorju priča, čemu se je pridružila i turistička industrija, koja je u Međugorju našla dobar i unosan izvor stalnih prihodâ.

Pisac nije bilo tko, nego biskup Crkve mostarsko-duvanjske na čijemu se području navodna ukazanja događaju, Ratko Perić, danas biskup zaslužnik (lat. *epíscopus eméritus*), ranije oblastnik (lat. *ordinárius*), koji je pred „prijestoljem Božjim i Onim koji na njemu sjedi“ (usp. *Mt* 23,22) i pred Petrovim nasljednikom i zborom biskupâ bio odgovoran za istu Crkvu. Vršeći povjerenu mu biskupsku službu, sve vrijeme od dana kada ga je sakramentom Svetoga reda Krist po Duhu Svetomu postavio da nastavi djelo, koje je povjerio apostolima poslavši ih kao što je njega poslao Otac (usp. *Iv* 21,21), te ravna svetom Crkvom Njegovom kao pravi i istiniti učitelj vjere, svećenik i pastir (usp. *Christus Dominus*, 2), većma se je bojao Boga nego ljudi i s apostolom Pavlom može reći: „Postadoh li vam neprijateljem propovijedajući vam istinu?“ (*Gal* 4,16).

U Rimu 15. rujna 2024.

✠ Martin Vidović, biskup naslovnik ninski, nadbiskup

IV.

Objava ove knjige ima i te kako smisla. Njezina je vrijednost iznimna za sve koji traže istinu, a to je bila i pobuda njezina pisanja. Vjerujem da će biti od koristi i u konačnom sudu o „međugorskom fenomenu“ koji se očekivao u najnovijoj *Noti* Dikasterija za nauk vjere, ali koja nije ponudila ono što je vjernička i crkvena javnost očekivala; nije dala konačni sud o vjerodostojnosti međugorskih ukazanja. I sâm sam, nalazeći se tih dana u Rimu imao prigodu kratkoga razgovora s papom Franjom. Pitao sam ga: „Sveti Oče, znači li da *Notom*, koja se u ovom trenutku objavljuje, Sveta Stolica priznaje Međugorje kao mjesto Gospinih ukazanja?“ Izričito mi je odgovorio: „Ne! O tome u *Noti* nema ni spomena. Ovim se Međugorje priznaje samo kao mjesto pobožnosti – *luogo di pietà*.“

Tijekom 28 godina nadgledničkoga služenja Crkvi u Hercegovini Biskup Ratko velik dio vremena posvetio je pitanju: što je istina o Međugorju? Je li se skupini tadašnje djece i mladih ukazala Blažena Djevica Marija? Osvrti i zaključci auktora, uz to što ukazuju i obrazlažu što Gospa ne može biti, svojevrstan su sažetak mariologije, učenja o Djevici premudroj i njezinoj ulozi u Povijesti spasenja. Stoga djelo smatram vrijednim štivom s nadom da će čitatelju i odgovornima u Crkvi pomoći u ispravnom odgovoru na postavljeno pitanje o istini o Međugorju, odnosno ispravnom čašćenju Isusove Majke i naše Majke u milosti.

U Banjoj Luci 21. rujna 2024.

✠ Željko Majić, biskup banjolučki

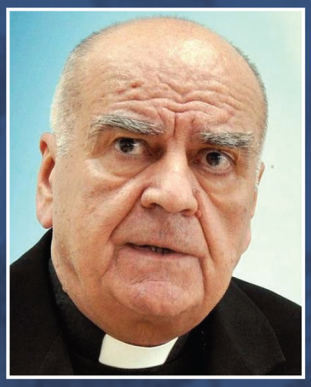

Knjiga je sinteza dugotrajna molitvenoga, teološkoga i pastoralnoga bavljenja međugorskim fenomenom. Njezin pisac, mariolog i biskup, raščlanjuje činjenice, izjave i zapise sudionika te izlaže učenje katoličke vjere i Predaje. U knjizi se donose dva prije objavljena istupa, osam dorađenih i osam do sada neobjavljenih studija. Tekst je dinamičan, čitak, iznimno logičan, a tvrdnje potkrijepljene izvorima i obrazložene. Ova je knjiga nezaobilazna u radu svakoga budućega povjerenstva za Međugorje.

Ratko Perić rođen je 2. veljače 1944. u Tuku, župa Rovišće, kraj Bjelovara, kao šesto dijete u obitelji ratom prognanoj iz Rotimlje kod Stoca. Gimnaziju i filozofiju završio je u Zagrebu, a teologiju u Rimu. Za đakona je zaređen u Rimu 1969., za svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije u Prisoju kraj Tomislavgrada iste godine, a za biskupa u Neumu 1992. U Vječnom gradu magistrirao je o Alojziju Stepincu i doktorirao o poteškoćama naviještanja Evanđelja u svijetu koji u praksi odbacuje Boga. Bio je župnik u Trebinju i rektor Papinskoga hrvatskoga zavoda svetoga Jeronima u Rimu. Predavao je na učilištima u Dubrovniku, Sarajevu, Rimu, Zagrebu i Mostaru. Od 1993. do 2020. bio je mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanske biskupije. Stanuje u Svećeničkom domu u Mostaru i objavljuje na portalu katoličkih teologa Vjera i djela.

tonimir.hr

9 789533 830254

24 €